

Handelingen van de raad van de gemeente Emmen

Jaar	Bijlagenr.	Categorie/agendanr.
2026		

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad van de gemeente Emmen, gehouden op donderdag 25 juni 2026 vanaf 10.00 uur in de raadszaal

Voorzitter : de heer H.F. van Oosterhout
 Waarnemend voorzitter : de heer J.B.W. Wittendorp
 Griffier : de heer S. Engelen
 Aanwezige raadsleden (38) : de heer A. Arslan (Veilig Emmen), de heer R. Beuker (CDA), de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), de heer H.A. Bos (Wakker Emmen), mevrouw G. Croezen (Veilig Emmen), de heer D. Dekker (Wakker Emmen), de heer J. Dutilh (PvdA), mevrouw R. Gommer-Gelijk (CDA), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), de heer J.C. Hindriks (PvdA), de heer L. Hoogenberg (Wakker Emmen), de heer R.S. de Jong (Hart voor Emmen), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer M. Katerbarg (Wakker Emmen), de heer H.R. Knol (PVV), de heer J.H. Koops (D66), de heer M. Kuiper (SP), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), de heer M. van Maanen (FvD), de heer M. Meijer (VVD), de heer J. Otter (Wakker Emmen), de heer D.M. Poelman (Wakker Emmen), mevrouw A. Poppen (FvD), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), raadslid M.C. Sampimon-Ssembatya (GroenLinks), mevrouw A.W. Scheper (VVD), de heer J.A. Schrik (FvD), de heer G.W.G. Sibum (Wakker Emmen), de heer R.R. Slim (FvD), mevrouw M. Stulp (D66), mevrouw A.S. Swama-Kuper (CDA), mevrouw A.K. Velzing (Wakker Emmen), mevrouw R.M.C. Visser-Hatt (Wakker Emmen), de heer A. de Vries (PvdA), de heer B.R. Westera (PVV), de heer J.B.W. Wittendorp (CDA), de heer M. Woltman (Wakker Emmen), de heer R. Woltman (Wakker Emmen)

Afwezige raadsleden (1) : mevrouw L. Coljé (Wakker Emmen),

Aanwezige collegeleden (7) : de heer A.J. Jakobs, de heer P.M. de Jonge, mevrouw D.S. Keen, mevrouw M. Kuipers-Hekhuis, de heer H.F. van Oosterhout, de heer P.M. Schrik, de heer R. Wanders

Afwezige collegeleden (--) : ---

Gemeentesecretaris : mevrouw N. Plantinga

1. Opening en vaststelling agenda

Opening, welkom en mededelingen

De voorzitter: Dames en heren, hartelijk welkom! Ik schudde net wat handen en ze zeiden allemaal 'goedemorgen'. Dat vind ik ook wel weer wat bijzonder. Dat doen we hier niet dagelijks, maar zeker niet in een raadsvergadering. Maar die begint om tien uur omdat we met elkaar veel dingen te bespreken hebben. Het is een bijzondere vergadering. De heer Herbers komt ook binnen: welkom! We hebben verder geen afmeldingen en dergelijke.

Vaststelling agenda

De voorzitter: Ik zal straks wel wat over de orde zeggen, maar misschien eerst even over de agenda. Kan deze agenda ongewijzigd worden vastgesteld? Ja! Meneer Wittendorp.

De heer Wittendorp (CDA): Wij hebben een agendapunt met een doorgeschoven motie van 50PLUS. En tot onze verbazing kwamen we er gisteren achter dat die eigenlijk helemaal gewijzigd is. Dus we hebben geen tijd gehad om dat in de fractie te bespreken. Dus waarschijnlijk zullen wij wel vragen om een schorsing na de eerste termijn van het college.

De voorzitter: Oké. Dus u stelt voor om het wel te agenderen, maar in verband met het feit dat het een gewijzigde tekst is...

De heer Wittendorp (CDA): Ja, dat gaat me wel heel ver, om te zeggen dat dit punt eraf moet. Zo ver zouden wij niet willen gaan.

De voorzitter: O. Nee, dat is aan u. Nog meer ten aanzien van de agenda? Dan gaan we de agenda op deze manier ongewijzigd vaststellen.

Even in het tijdschema. We proberen een heel aantal zaken dat nog niets te maken heeft met de Kaderbrief, aan de voorkant te regelen. Dat betekent dat we proberen rond de klok van één uur te lunchen. Wij kijken wel even hoe het in de tijd uitkomt. Daar zijn we wel wat flexibel in. Denk ook gerust daar even in mee. Hetzelfde geldt voor het avondeten: dat is gepland zo rond de klok van half zes. Maar ook dat staat niet in beton gegoten. We moeten maar even kijken hoe de middag loopt en dan loopt het in de avond door. Dan moeten we het rekken tot een uur of één ongeveer. Want om één uur begint hier de wedstrijd van Oranje. Dus als we nog wat... Ja, ik bedoel: gooi er dan nog wat vragen in en dat soort dingen. Anders zit u hier te wachten en dat is ook zo wat. Nee, we zullen kijken of we in de loop van de avond de vergadering kunnen schorsen. En dan gaan wij volgende week donderdag door in een reguliere avondvergadering. En dan vindt alle besluitvorming.

Dit ook even voor de mensen 'vanbuiten' – om het zo maar even te zeggen: vandaag vinden er feitelijk geen besluiten plaats over de Kaderbrief. We gaan het hebben over een aantal zaken met als hoofdmenu de Kaderbrief met daarbij een hele partij moties. Er zijn op dit moment wel zo'n 34 onderweg, om maar wat te noemen. Dan gaan we daar pas volgende week donderdagavond een besluit over nemen.

2. Benoeming commissieleden, niet-zijnde raadsleden

De voorzitter: Dat gezegd hebbende gaan wij over naar agendapunt 2: dat is de benoeming van commissieleden, niet-zijnde raadsleden. Welkom, meneer Bijlsma!

Zoals u hebt kunnen lezen, hebben de fracties van het CDA en Hart voor Emmen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om commissieleden voor te dragen. Het CDA draagt voor de heer Van den Berg en Hart voor Emmen draagt voor mevrouw Smit en mevrouw Van der Burgt. En alvorens wij gaan stemmen over de benoemingen, wordt de commissie geloofsbrieven gevraagd haar advies aan de raad te geven omtrent de benoembaarheid van de kandidaten. Die commissie bestaat uit mevrouw Louwes – die is de voorzitter –, de heer Koops en de heer Bos. Mag ik mevrouw vragen om als voorzitter van de commissie geloofsbrieven het advies aan de raad uit te brengen? Aan u het woord.

Mevrouw Louwes (voorzitter commissie onderzoek geloofsbrieven): De commissie onderzoek geloofsbrieven heeft de wettelijk vereiste stukken van drie kandidaat-commissieleden, niet-zijnde raadsleden, onderzocht en daarin geen beletselen gevonden om hen te benoemen als commissielid, niet-zijnde raadslid. Het gaat om de volgende personen: de heer Casper van den Berg, mevrouw Marie Smit en mevrouw Camilla van der Burgt

De voorzitter: Dank u wel. Mag ik ervan uitgaan dat deze personen met algemene stemmen zijn benoemd? Dan is dat het eerste besluit van vandaag, na de vaststelling van de agenda.

Feit is dat een commissielid die functie alleen maar kan uitoefenen nadat de beëdiging heeft plaatsgevonden. We gaan zometeen dat ook doen. Ik ga zometeen eerst mevrouw Smit naar voren vragen voor de belofte. En daarna vraag ik de heer Van den Berg en mevrouw Van der Burgt naar voren voor de eed. Mag ik in ieder geval naar voren vragen? En we gaan staan voor het afnemen van de belofte. [Alle aanwezigen in de raadszaal gaan staan.]

(...) Ik zal de verklaring en belofte voorlezen en daarna mag u mij nazeggen: 'Dat verklaar en beloof ik.' *'Ik verklaar dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plicht als commissielid naar eer en geweten zal vervullen.'* En als u dat wilt verklaren, mag u mij nazeggen: 'Dat verklaar en beloof ik.' [Hierna legt mevrouw Smit de verklaring en belofte af.] Welkom en gefeliciteerd! [Applaus. Mevrouw Smit krijgt een bos bloemen overhandigd.]

(...) [De heer Van den Berg en mevrouw Van der Burgt komen naar voren in de raadszaal.] U hebt beiden aangegeven, de eed te willen afleggen: *'Ik zweer dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plicht als commissielid naar eer en geweten zal vervullen.'* En als u dat wilt zweren, mag u mij nazeggen: 'Zo waarlijk helpe mij God almachtig.' [Hierna leggen mevrouw Van der Burgt en de heer Van den Berg de eed af.] Gefeliciteerd! [Applaus. Mevrouw Van der Burgt en de heer Van den Berg krijgen een bos bloemen overhandigd.]

3. Rondvraag

De voorzitter: Dan zijn wij bij agendapunt 3, dat is de rondvraag. Er zijn vier rondvragen ingediend. Dat is om te beginnen de heer Kasteleijn van 50PLUS over het onderwerp onderhoud wegen Rijkswaterstaat.

Even een punt van orde: de laatste vraag van de heren Meijer van de VVD en Katerbarg van Wakker Emmen over de afwijzing aanvraag korte wapenstok boa's heeft betrekking op de portefeuille van de burgemeester. Het voorstel is om – zo doen we dat – het voorzitterschap over te dragen aan de vicevoorzitter, die later in de vergadering formeel benoemd wordt. Maar het voorstel is om dat punt alvast even te laten voorzitten door de beoogd vicevoorzitter. Is dat akkoord? Ja? Oké. Nou ja, Ik kan het ook omdraaien, maar... *'Objection!'*, hoor ik nu. Nou, er zijn gemeenteraden, dat zal ik je vertellen... Ja. Nee, fijn dat dat zo soepel kan. Dank u wel.

We beginnen met de heer Kasteleijn. De vraag wordt ingediend vanaf het spreekgestoelte. En dan is er nog de mogelijkheid, na het antwoord van de wethouder, om nog een verduidelijkingsvraag te stellen door eventueel een ander raadslid. Ja. Meneer Kasteleijn, aan u het woord.

Onderhoud wegen Rijkswaterstaat

De heer Kasteleijn (50PLUS): Naar aanleiding van een artikel in het Dagblad van het Noorden is afgelopen week een bericht verschenen dat Rijkswaterstaat onderhoud aan rijkswegen in Noord-Nederland uitstelt vanwege geldgebrek, waaronder mogelijk de A37 tussen Hogeveen en Emmen. Ook wordt er gekeken naar het gebruik van een verjongingscrème om wegen langer verantwoord te kunnen gebruiken. Ja, ik heb het niet verzonnen!

Dit roept de vraag op of zo'n aanpak ook voor de Emmense wegen een reële optie zou kunnen zijn. Vragen aan het college. 1) Wat zijn de gevolgen op de korte en lange termijn van het besluit van Rijkswaterstaat om het onderhoud aan rijkswegen in Noord-Nederland uit te stellen vanwege geldgebrek? 2) Klopt het dat het onderhoud aan de A37 bij Emmen ook wordt uitgesteld? 3) Is het een optie om bijvoorbeeld de genoemde verjongingscrème – ik zei het al: het schijnt echt te bestaan – of andere vergelijkbare oplossingen ook op de Emmense wegen toe te passen, zodat wegen langer verantwoord in gebruik kunnen blijven en grootonderhoud mogelijk kan worden uitgesteld?

Tot zover.

Reactie college

De heer De Jonge (wethouder): Drie vragen van 50PLUS.

Als eerste de vraag wat de gevolgen op korte en lange termijn zijn. Op de korte termijn zien we dat het onderhoud wordt uitgesteld en de betrouwbaarheid van de infrastructuur afneemt. Dat kan leiden tot meer verstoringen of hinder voor inwoners en bedrijven. Op de lange termijn lopen de kosten op en nemen de risico's toe omdat het achterstallige onderhoud zich opstapelt. En daarnaast zien we dat regio's zoals bijvoorbeeld Noord-Nederland hierdoor relatief hard worden geraakt. Daarom trekken wij als Emmen ook samen op met de andere overheden in Noord-Nederland richting het Rijk om te pleiten voor de noodzakelijke investeringen en structurele oplossingen.

Op de lange termijn: ja, Rijkswaterstaat pakt wel de acute onveiligheid aan. Dus stel, er komt een gat in de weg bij wijze van spreken, dan gaan ze die wel acuut aanpakken.

En verdere details over de gevolgen van het uitblijven van onderhoud van de rijkswegen: ja, daar kan ik niet echt antwoord op geven. Dat is meer voor Rijkswaterstaat. Maar wij hebben in ieder geval wel contact daarover.

Nou, dan uw tweede vraag: klopt het dat het onderhoud aan de A37 bij Emmen ook wordt uitgesteld?

Nou, in de eerste vraag geeft u eigenlijk zelf al het antwoord, want die valt onder Noord-Nederland.

Dus ja, ik kan heel simpel zeggen: ja. Wij herkennen in ieder geval de zorgen, wat ik al zei. Wij hebben ook contact, dus we doen ons best. Maar het valt eronder en ik kan daar niet verder op antwoorden, het is aan Rijkswaterstaat om de definitieve planning te maken.

Dan uw derde vraag: de optie voor de verjongingscrème. Ik ga er geen grappen over maken, had ik kunnen doen. De verjongingscrème is een middel dat Rijkswaterstaat gebruikt om asfalt twee à drie jaar langer mee te laten gaan. Dat maakt de bovenste laag weer soepeler, zodat kleine slijtage wordt hersteld. Dat werkt alleen bij lichte schade. Dus op rijkswegen ligt vaak zoab en dat gaat gemiddeld zo'n zeven jaar mee. Dus daar loont het verlengen wel. Maar in Emmen gebruiken we ander asfalt dat dichter en duurzamer is. Onze wegen gaan langer mee en hebben meestal na vijf jaar geen onderhoud nodig. Als een weg wel toe is aan grootonderhoud, dan helpt de verjongingscrème in ieder geval niet meer.

Tot zover.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ik heb ook gelezen dat sommige gemeenten zout strooien op dit moment om daarmee te zorgen dat de bitumenlaag, die nu smelt, in ieder geval niet zo plakkerig wordt en daarmee minder wordt. Doen wij dat in Emmen ook? Of is u dat niet bekend?

De heer De Jonge (wethouder): Ik heb daar in het verleden inderdaad wel wat over gehoord. Maar het strooien zit niet in mijn portefeuille, dus daar moet ik even op terugkomen als u het niet erg vindt.

Water op het Raadshuisplein tijdens Alles Kids

Mevrouw Swama (CDA): Afgelopen week stond Emmen-centrum in het teken van het Alles Kids-festival. Een groot succes met circa 35.000 bezoekers en vele kinderen die hebben kunnen genieten van allerlei activiteiten. Met de hoge temperaturen zorgde het water hier op het Raadshuisplein voor wat verkoeling. Wij hebben echter signalen ontvangen van inwoners dat de waterspeelplaats onvoldoende onderhouden was, met smerig water en stankoverlaat tot gevolg.

CDA Emmen vindt het belangrijk dat onze kinderen in een schone en veilige omgeving kunnen spelen. Daarom hebben wij de volgende vragen. Herkent het college het beeld dat de staat van het water op het Raadshuisplein afgelopen weekend zorgwekkend was? Heeft het college gedurende de vorige zomerperiodes herhaaldelijk klachten ontvangen hierover van inwoners? Oftewel, is hierin een

trend te zien? En welke maatregelen neemt het college om een schone en veilige omgeving in en rondom het water te garanderen?

Reactie college

De heer Jakobs (wethouder): Voorzitter, we zijn het met u eens dat kinderen in een schone en veilige omgeving moeten kunnen spelen. Het geschetste beeld dat u net schetste, wordt door ons dan ook niet herkend. Wij hebben nog niet eerder signalen ontvangen over deze situatie. Dus er is sprake van een eerste keer.

Wat zijn dan de maatregelen die we nemen? Want daar vroeg u naar. Het water op het Raadhuisplein wordt schoongemaakt en onderhouden op zwemwaterkwaliteitsniveau. Dat betekent dat er chloor aan het water wordt toegevoegd om de kwaliteit te borgen. Daarnaast wordt maandelijks getest op legionella door een geaccrediteerd laboratorium.

Dank u wel, voorzitter.

Bouw bedrijvencomplex in Nieuw-Amsterdam

De heer Dekker (Wakker Emmen): Voorzitter, naar aanleiding van het artikel in het Dagblad van het Noorden over de voorgenomen bouw van een bedrijfspand ter grootte van 22 voetbalvelden van de firma Panattoni stelt Wakker Emmen de volgende vragen.

1) Kan het college toelichten waarom de raad niet vooraf op de hoogte is gebracht van deze ontwikkeling? 2) Kan het college toelichten wat, naast het financiële voordeel, de meerwaarde is van een distributiecentrum van deze omvang? 3) De initiatiefnemer bouwt dergelijke bedrijfsgebouwen op basis van speculatie. Vindt het college dat gemeentegrond geschikt is voor en gebruikt moet worden voor speculatie? 4) Is al bekend wat de omgeving van deze plannen vindt en hoe heeft participatie vooraf plaatsgevonden?

Dank u wel.

Reactie college

De heer De Jonge (wethouder): Als antwoord op de eerste vraag. Het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid passend bij de Economische Kadernota en passend in een bestemmingsplan valt onder het mandaat van het college. Panattoni, de gemeente Emmen en anderen werkten aan een informatiebijeenkomst waar we niet alleen deze ontwikkeling, maar ook een andere ruimtelijke ontwikkeling zouden toelichten. Deze bijeenkomst stond en staat nog steeds gepland op 1 september.

Antwoord op uw tweede vraag. Het gaat in eerste instantie niet alleen om een distributiecentrum. Het betreft de voorgenomen ontwikkeling van een multifunctioneel bedrijfsgebouw dat flexibel ingericht kan worden. Het biedt kansen voor grootschalige bedrijvigheid waaronder productie en logistieke activiteiten.

Dan uw derde vraag. Grond van de gemeente is niet geschikt voor speculatie. Om deze reden hebben wij standaard een antispesulatiebeding opgenomen in onze uitgifteovereenkomsten. Er mag niet zonder toestemming van de gemeente onbebouwde grond doorverkocht worden. In het genoemde artikel met betrekking tot speculatie staat 'op risico bouwen'. De ontwikkelaar is vanwege meerdere redenen overtuigd dat het pand binnen afzienbare tijd zal worden verhuurd aan geschikte partijen. Het risico ligt dan ook volledig bij de ontwikkelaar en gezien de investering van meer dan 100 miljoen lijkt ons dat ook niet meer dan reëel. Daarnaast zijn er overeenkomsten gesloten die nagekomen dienen te worden. Aan het niet-nakomen van deze overeenkomsten zitten consequenties verbonden: financiële maar ook imagoschade. En het sluiten van dit soort overeenkomsten is een collegebevoegdheid.

Dan naar uw laatste vraag over de participatie. De directe omgeving is bekend met de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Dat gaat met name over het ruimtelijke inpassingsplan van het bestemmingsplan. Hierbij gaat het onder andere over een zichtwal, beplanting et cetera. Dit proces is gestart sinds de wijziging van het bestemmingsplan in 2024, door uw raad vastgesteld. En de ontwikkelaar heeft onlangs ook de verschillende bewoners persoonlijk op de hoogte gebracht. Zoals genoemd: op 1 september zal er een informatieavond worden georganiseerd.

Tot zover.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Een vraag aan de wethouder in dezen. Ik wilde het eerst bebben over een distributiecentrum dat al leeg stond in Oranjedorp, wat volgens mij mogelijk is. Maar u geeft net het antispeculatiebeding aan dat is opgenomen. Dat is precies hetgeen waar ik twee week geleden vragen over gesteld heb. Is dit het doorkruisen van wetgeving rondom publiek- en privaatrecht? Want door de wethouder is twee week geleden aangegeven dat bij dit soort besluiten op het moment dat het groot gaat, de raad daar iets van moet gaan zeggen, dat dat allemaal nog niet in beton gegoten is. En nu voeren we het in. Zou u mij daar duiding over kunnen geven, dat u het met mij eens bent dat dit het doorkruisen van wetgeving is?

De heer De Jonge (wethouder): Nou, daar kan ik u zo één-twee-drie zo niet het antwoord op geven. Ik snap wat u zegt. Dus als mij het toestaat, kom ik daar in ieder geval even schriftelijk op terug. Dan kan ik ook nog wat meer duiding geven naar aanleiding van uw vraag en de vorige vragen. Dus daar wil ik wel schriftelijk op terugkomen met een brief richting de raad.

De voorzitter: Ja? Ik zie de heer De Jong knikken, dank u wel. Dat was het ten aanzien van dit punt? Ja? Dan draag ik het voorzitterschap over aan mevrouw Louwes voor de beantwoording van de rondvraag over veiligheid.

De (beoogd) vicevoorzitter: Ja, dank u wel. Dan hebben we een vraag over de afwijzing aanvraag korte wapenstok voor de boa's en vraag ik de heer Meijer en de heer Katerbarg tegelijkertijd naar het spreekgestoelte. Dank u wel.

Afwijzing aanvraag korte wapenstok voor boa's

De heer Meijer (VVD): Ja, het afwijzen van de aanvraag voor de korte wapenstok. We hebben kunnen lezen in de reactie van de staatssecretaris van Justitie dat de aanvraag voor de korte wapenstok voor boa's is afgewezen. Als reden geeft men aan de voorzienbaarheid. Komt een boa in een onveilige situatie, zoals het uitgaansgebied en het stationsgebied, dan moet de politie daar optreden en niet een boa. En tegelijkertijd wordt gesteld dat het opleidingsniveau [van een boa] in het algemeen niet hoog genoeg is. De conclusie is: de noodzaak is er, de onveiligheid wordt erkend, maar de boa's mogen niet uitvoeren in dit gebied en zeker niet met de korte wapenstok.

Hoe kijkt de burgemeester aan tegen deze uitspraak? En gaat de burgemeester, of de gemeente, een zienswijze indienen hiertegen?

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Voorzitter, eens met de stelling dat de boa's eigenlijk niet zouden mogen handhaven in het stationsgebied en het uitgaansgebied zoals blijkt uit het advies in de brief. Welke concrete wijzigingen in het boa-bestel zouden de situatie volgens de lokale driehoek en de burgemeester anders maken en de positie van de boa versterken, zoals wordt geadviseerd? En hoeveel boa's van de gemeente Emmen hebben niet minimaal niveau MBO 3 en zijn niet minstens één jaar in dienst bij de gemeente Emmen?

Reactie college

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Misschien is het goed om die vragen over die afwijzing korte wapenstok even in de context te plaatsen. De afgelopen periode hebben we gezien – daar hebben we in het najaar met elkaar uitvoerig over gesproken – dat er de nodige onrust was en de nodige veiligheidsvraagstukken. Ook u als raadslid heeft daar uitdrukkelijk aandacht voor gevraagd. Vervolgens is er een heel aantal maatregelen op ingezet. Dat zijn cameratoezicht, aanvullende maatregelen in de openbare ruimte, we hebben extra toezicht. Ik heb u geïnformeerd over het feit dat we veel geld hebben gekregen van het ministerie om te zorgen voor een speciaal team dat extra toezicht kan houden.

En dan komen we bij de kern: de aanwijzing van het stationsgebied als veiligheidsrisicogebied inclusief preventieve fouilleeracties door de politie. Om dat punt er ook maar even bij te maken: ik heb tegelijkertijd u als raad geïnformeerd over de resultaten van die preventieve fouilleeracties. Bijna 400 keer is er gefouilleerd op drie verschillende momenten. Uiteindelijk is de opbrengst nihil, op een enkele boksbeugel na. Ik zei het vanochtend nog in de krant: op een gemiddelde uitgaansnacht is er wat dat betreft volgens mij nog wel meer aan de hand.

Nou, daarnaast is er een motie aangenomen om de mogelijkheden voor de uitrusting van boa's met de korte wapenstok te onderzoeken: daar gaan uw vragen ook over. En inderdaad, we hebben kunnen lezen dat het ministerie het voornemen heeft om die aanvraag af te wijzen. Inderdaad, daar zit een soort spanning in die brief, dat is mij ook wel opgevallen. Aan de ene kant erkent het ministerie dat boa's in hun werk te maken kunnen krijgen met agressie en veiligheidsrisico's. En aan de andere kant concludeert men dat in situaties waarin sprake is – en dan komt het – van een 'voorzien verhoogd veiligheidsrisico', de politie primair verantwoordelijk blijft voor de handhaving van de openbare orde. Ik zeg het er maar even bij: dat is dan inclusief het geweldsmonopolie van de politie. Daar lijkt een soort spanning in te bestaan.

De vraag is inderdaad: kunnen de boa's dan nog wel opereren als dat zo permanent aan de orde is? Maar dat is denk ik niet waar. De boa's hebben zeker een rol in het stationsgebied en het uitgaansgebied of andere locatie waar spanningen voorkomen. Dat is nog wat anders dan een voorzienbaar veiligheidsrisico waar de politie meteen moet opereren. Ook wij zien dagelijks de meerwaarde van de boa's in deze gemeente en die zijn er inderdaad ook permanent aanwezig. Ze zijn zichtbaar, ze zijn aanspreekbaar en ze doen hun werk wat dat betreft heel goed. Maar ze blijven weg bij die heel kritische veiligheidssituaties. Boa's zijn in staat om vroegtijdige zaken te signaleren, ook te voorkomen dat zaken escaleren en alle boa's zijn voorzien van een knop op basis waarvan heel snel de politie kan komen op het moment dat er echt een ernstig veiligheidsrisico ontstaat.

Dan nog even in de combinatie met dat asielflexteam: dat hoort er dan inderdaad ook bij. Er zijn op dit moment zes boa's en acht toezichthouders in het gebied actief – ik zeg het maar even globaal – op de lijn Emmen–Weerdinge–Nieuw-Weerdinge–Ter Apel. De ervaringen met de vakbekwaamheid binnen dit team – dat is een wat gespecialiseerd team – dragen bij aan het voorkomen van escalaties en het effectief omgaan met complexe situaties. En de eerste resultaten na een soort gewenningsperiode zijn positief. Het beeld van onze partners is, inclusief het beeld van de politie en inclusief de politierapportages, dat het echt rustiger is.

Laat duidelijk zijn. Als ik zeg dat het 'rustiger' is, betekent dat dat er minder incidenten zijn. Maar natuurlijk geldt dat wanneer er sprake is van incidenten waarbij geweld dreigt of de openbare orde daadwerkelijk onder druk komt te staan, de politie een stap naar voren zet en daar is dus ook de heldere afspraak over gemaakt tussen de gemeente, de boa's en de politie.

Ten aanzien van de opmerking van meneer Katerbarg over opleiding en ervaring. Het klopt dat alle boa's binnen de gemeente Emmen voldoen aan de wettelijk eisen die gelden voor een aanstelling. Ze zijn bevoegd en bekwaam om hun functie uit te oefenen. Wel geldt dat nog niet alle boa's beschikken over de werkervaring van één jaar en die is noodzakelijk voor de bewapening met een korte wapenstok, als je daartoe zou willen overgaan – even los van het advies vanuit de minister. Belangrijker dan de startkwalificatie is: blijven investeren in de boa ten aanzien van eerdergenoemde vaardigheden.

Nou, ter afronding: waarom is er geen bezwaar aangetekend? Dat hebben we overwogen. We hebben daar in de driehoek over gesproken: de politiechef, de Hoofdofficier van Justitie en de burgemeester. En we hebben daarbij de motivering van het ministerie betrokken. Op basis daarvan is de inschatting gemaakt dat een zienswijze naar verwachting niet tot een andere uitkomst zal leiden.

Daar speelt ook een rol bij – daar heb ik aan de voorkant wat over gezegd – dat zowel de politie als het OM ook geen voorstander was van het verhaal en daar komt nu dat negatieve advies bij. We hebben daarbij gekeken naar de bevoegdheden, de uitrusting en de positionering van de boa's. De uitwerking hiervan is nog niet definitief. We gaan de komende tijd dat uitdrukkelijk volgen. En ook op weg naar dat nieuwe boa-bestel zullen wij u daar ook wel nader over informeren. De verwachting dat het ergens in 2028 gaat landen. Er is op dit moment veel discussie over de herziening van het boa-bestel en daar speelt die discussie over bewapening uitdrukkelijk een rol bij.

Samenvattend, voorzitter: de discussie over de korte wapenstok is ontstaan vanuit een veiligheidsopgave waar de gemeente, politie en andere partners de afgelopen periode gezamenlijk op hebben ingezet. Er verschillende instrumenten ingezet: die gaan verder dan het veiligheidsrisicogebied en de wapenstok. De praktijk laat zien dat deze brede aanpak vooralsnog effect heeft. Het beeld van onze partners is dat de situatie rustiger is geworden. Dat merken we ook in het overleg met de omwonenden. En er blijft gelden dat wanneer er sprake is van incidenten – dat kan altijd, zeg ik maar even – waarbij geweld dreigt of de openbare orde daadwerkelijk onder druk komt te staan, de politie daarin een stap naar voren zet. Daar heb ik uitdrukkelijk afspraken over gemaakt met de politiechef.

Tot zover, voorzitter.

De heer Meijer (VVD): Ja, dank u wel voor het antwoord. Ik laat even de woorden op me inwerken. Maar ik moet wel zeggen dat, wat u ook zegt, de discrepantie die in het antwoord zit, ons wel het gevoel geeft dat een zienswijze wellicht toch noodzakelijk is, omdat we toch eigenlijk wel vinden dat dit gewoon nodig is. Dus ja, daar er moet binnen twee weken een zienswijze worden ingediend. We gaan daar even mee aan de slag om te kijken welke stappen we daar nog in kunnen zetten.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Dank aan de burgemeester voor het uitgebreide antwoord. Ik ben nog wel even benieuwd of de burgemeester erop kan reflecteren dat dus in de brief eigenlijk de politie en toezichthouders erkennen dat er sprake is van incidenten in het stationsgebied. En dat daarom juist de boa's geen wapenstok zouden mogen krijgen omdat er sprake is van voorzienbaar geweld.

Tegelijkertijd zegt de burgemeester natuurlijk dat de boa's wel een rol hebben in het stationsgebied en daar dus ook zouden moeten blijven handhaven. Vindt de burgemeester dan het advies dat eigenlijk gegeven is door de driehoek, niet goed? Want het spreekt elkaar echt compleet tegen.

En tot slot: als wij – inderdaad een beetje in aanvulling op de vraag van collega Meijer – als raad bijvoorbeeld door middel van een motie zouden verzoeken om alsnog een zienswijze in te kunnen dienen, kan dat dan gebeuren?

Reactie college

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Nee, ten aanzien van het eerste nog even het volgende. Dat heeft ook iets te maken met structureel en incidenteel. Als het gaat om een 'voorzienbaar ernstig veiligheidsrisico', betekent het dat de politie naar voren stapt op het moment dat er een ernstig incident is. Dat is wat anders dan dat er 24 uur per dag een dermate onveilige situatie is dat boa's daar niet meer kunnen opereren. Met mijn hand op het hart durf ik te zeggen dat de boa's op dit moment in een gebied zitten waar wel degelijk een incident kan ontstaan, maar waar het overwegend relatief rustig is. Dus wij vertrouwen onze boa's echt toe in dat gebied. Niet omdat ze zich vervelen, maar omdat er volgens mij ook die meerwaarde er uitdrukkelijk is. Dus volgens mij moet u even een onderscheid maken tussen datgene wat regulier aan de hand is in het stationsgebied. Daar spelen die boa's een belangrijke rol in.

Maar nu moment dat er een ernstig incident gaat dreigen en – ik zeg maar even – er komt een passagier uit de trein en die draait volledig door, dan is inderdaad de politie van belang om daarin de vervolgstap te maken. Die relatie tussen de politie en de boa's is heel goed. Dus *du moment* dat er een ernstige situatie dreigt, gaat het ook uitdrukkelijk om de rol van de politie. Daar zie ik niet eens zozeer een tegenspraak in, maar dan zijn we terug bij de basisvraag: waarvoor zijn de boa's en waarvoor is de politie? De politie heeft het geweldsmonopolie en de politie treedt op op het moment dat er een ernstig incident gaat plaatsvinden.

De vraag: wat doen we op het moment dat er een vervolgzienwijze wordt ingediend? Ja, als we erboven gaan hangen, wordt dat een formalistische discussie. Want als we kijken naar het advies dat er op dit moment ligt vanuit het ministerie, het voorgenomen besluit, ik dan constateer dat er feitelijk geen paradox tussen is maar volgens mij een verschil tussen of er structureel of incidenteel iets kan gebeuren, ik constateer dat de politiechef daar geen voorstander van is en ik constateer dat de Officier van Justitie daar geen voorstander van is, ja, dan kunnen we pro forma nog wel een zienswijze indienen met het geluid erbij van bijvoorbeeld de raad van de gemeente Emmen. Maar ik denk dat dat aan de situatie en het uiteindelijke besluit niks zal veranderen. Daarvoor is de brief stellig genoeg.

Dus maak vooral uw eigen keuze in dezen, maar ik heb er weinig vertrouwen in dat een zienswijze vanuit de gemeenteraad het besluit van het ministerie zal wijzigen. Uiteindelijk zal men het daarmee moeten doen.

Wat ik meer zou willen voorstellen, is: laten we met elkaar nog eens kijken hoe het de komende tijd gaat en dat we op weg naar een nieuw boa-bestel – daar is in 2027 alle gelegenheid voor – daar met elkaar nog eens heel goed het gesprek over voeren. Beter dat dan energie gaan stoppen in een zienswijze waarvan ik denk dat de vervolgreactie van het ministerie redelijk voorspelbaar zal zijn.

De (beoogd) vicevoorzitter: Dank u wel. Dan draag ik het voorzitterschap weer over aan de burgemeester.

De voorzitter: Dan zijn we bij een serie hamerstukken.

4.A. Notulen openbare raadsvergaderingen van 28 mei en 1 juni 2026

De notulen van de openbare raadsvergaderingen van 28 mei en 1 juni 2026 worden ongewijzigd vastgesteld.

4.B. Ingekomen stukken

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het onder nummer 4.B vermelde raadsvoorstel met algemene stemmen aangenomen.

4.C. Benoeming kindergemeenteraad en kinderburgemeester 2026-2027

De voorzitter: Hier was gisteren een heel leuke bijeenkomst van in het Atlas Theater, waarbij ook een heel aantal van u aanwezig was – ook inclusief wethouder Keen. Volgens mij een mooie bijeenkomst met de minister-president. En ook met een minister-president die zegt dat wat hier gebeurt, ook uniek is in Nederland. Dat is altijd goed om te horen.

Dit voorstel waar het gaat om de benoeming van de kindergemeenteraad en de kinderburgemeester, is niet behandeld in de commissievergadering. Ik meld het u maar even: dit is rechtstreeks op de raadsagenda geplaatst. Maar dat is standaard bij de benoeming van de kindergemeenteraad en de kinderburgemeester.

Kan dat uw goedkeuring wegdragen? Dat is het geval. Dan komt dit in september terug in een benoeming.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het onder nummer 4.C vermelde raadsvoorstel met algemene stemmen aangenomen.

4.D. Verkoopprocedure Klokkenslag en herziening grondexploitatie Klokkenslag

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Wat GroenLinks betreft graag de aandacht voor het feit dat we ook op dit terrein graag 40 procent sociale huur willen. Verder akkoord.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het onder nummer 4.D vermelde raadsvoorstel met algemene stemmen aangenomen, met inachtneming van de stemverklaring van de fractie van GroenLinks.

4.E. Herstelbesluit bestemmingsplan ‘Emmen, Delftlanden 3.0’ naar aanleiding van tussenuitspraak Raad van State

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het onder nummer 4.E vermelde raadsvoorstel met algemene stemmen aangenomen.

4.F. Regiovisie Jeugdhulpregio Drenthe

De voorzitter: Dit zou een bespreekpunt zijn, maar nadrukkelijk is dit nu aangegeven als een hamerstuk. Iemand daarover nog een stemverklaring? Ja. We gaan even naar mevrouw Scheper.

Mevrouw Scheper (VVD): Voor de VVD is het van belang dat de aangenomen amendementen een duidelijke plek krijgen in de Uitvoeringsagenda en dat de gemeenteraad actief betrokken blijft bij de verdere uitwerking. Vanuit dat vertrouwen stemmen wij in met dit voorstel.

Dank u wel.

Mevrouw Stulp (D66): Mijn stemverklaring is namens de gehele fractie van D66 Emmen. Het vaststellen van een visie zonder nu nog een concreet uitvoeringsplan vraagt om vertrouwen. En dat terwijl de financiële ruimte en een helder antwoord op voorgenomen acties ontbreken. Onze instemming geldt voor de ambitie, want die is noodzakelijk. En we hopen door acties van het college straks ook het vertrouwen in de uitvoering te krijgen.

Tot zover.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het onder nummer 4.F vermelde raadsvoorstel met algemene stemmen aangenomen, met inachtneming van de stemverklaringen van de fracties van de VVD en D66.

4.G. Verordening vertrouwenscommissie

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het onder nummer 4.G vermelde raadsvoorstel met algemene stemmen aangenomen.

4.H. Benoemingen vicevoorzitter, commissies en werkgroepen

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het onder nummer 4.H vermelde raadsvoorstel met algemene stemmen aangenomen.

De voorzitter: Dan hebben we daarmee ook besloten om mevrouw Louwes officieel te benoemen tot vicevoorzitter. Dat was zojuist nog een soort stageopdracht – wat u trouwens voortreffelijk deed, dus dat helpt ook nog wel in dezen. Heel belangrijk. Kijk, al die functies zijn belangrijk, ook de commissies en werkgroepen. Maar de rol van vicevoorzitter heeft nog wel wat extra's. U zag dat de afgelopen week in zo'n sessie bij de Raad on Tour – om maar eens wat te noemen. En we zullen er wel op meer plekken mee te maken hebben. Natuurlijk is er de voorzitter van de raad, maar een vicevoorzitter van de raad kan ook een heel belangrijke rol spelen, niet alleen in de vervanging van de voorzitter maar ook even als het gezicht naar buiten namens u allen.

Ik feliciteer mevrouw Louwes daar van harte mee. Ik hoop dat u daar een mooie periode in gaat krijgen en ik heb daarbij alle vertrouwen.

5.A. Motie vreemd aan de orde van de dag 'Openbaar gebied DIEP en Rensenpark' (50PLUS)

De voorzitter: Dat gezegd hebbende zijn wij bij de besprekingsstukken. Bij de vaststelling van de agenda hebben we geconstateerd dat de motie vreemd 'Openbaar gebied DIEP en Rensenpark' van 50PLUS doorgeschoven is van de raadsvergadering van 28 mei naar vandaag 25 juni. Nou, het idee is om die vandaag aan de orde te hebben.

Even in het verlengde van de opmerking van de heer Wittendorp: dan is het heel gebruikelijk dat die tekst ook gewoon doorschuift. Maar ik begrijp in mijn voorbereiding inmiddels dat er ook wel wat wijzigingen zijn in die tekst van die motie. Dat is niet heel gebruikelijk. Niet geheel verboden, maar niet heel gebruikelijk. Dat maakt het wel wat ingewikkeld als het gaat om de bespreking van het een en ander.

Maar, meneer Kasteleijn, ik geef u graag zometeen als eerste even het woord om dat toe te lichten en ook even waar dan de verschillen in zitten. Aan u het woord.

Eerste termijn

De heer Kasteleijn (50PLUS): Hartelijk dank dat de motie vreemd aan de orde van de dag vandaag toch kan worden meegenomen in de besluitvorming van de raad. Ook richting de heer Wittendorp wil ik aangeven dat het voorkomen terecht is wat u opmerkt.

Wel is het zo dat ik even de achtergrond wil vertellen waarom 50PLUS deze motie heeft ingediend destijds. Dat is dat er drie, drieënhalve jaar geleden door 50PLUS aangegeven is dat Emmen zeer slecht

te bezoeken is door mensen die een visuele handicap hebben. Oftewel, de blindengeleidelijnen zijn destijds door ons aangegeven. En omdat die blindengeleidelijnen ontbreken, hebben we toen aangegeven: nou, als dan daar in de Hoofdstraat nieuwe villatuinen worden georganiseerd en daar de hele boel overgaat en veranderd wordt, dan zijn wij van mening dat daar wel degelijk ook die blindengeleidelijnen moeten komen te liggen.

Helaas is naar aanleiding van schriftelijke vragen die wij gesteld hebben, gebleken dat we pas in Q3 deze voorlopige tekeningen te zien krijgen als raad. En dat is eigenlijk het probleem waar het om gaat. Want wij hebben gehoord dat de graafmachine zal starten in augustus en ja, dat is eigenlijk de omgekeerde wereld. Laten we heel duidelijk zijn: 50PLUS wil zeker niet dat geheel vertragen, maar 50PLUS wil wel heel duidelijk zijn en weten of met name die blindengeleidelijnen daar ingetekend zijn. Dat is eigenlijk het doel waarom wij deze motie hebben geschreven.

De voorzitter: Ja. Nu even toe naar de kern van de motie.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja.

De voorzitter: Zullen we even... Maakt u even de inleiding af, meneer Kasteleijn, dan geef ik u alle gelegenheid, meneer De Vries. Want het punt is dat er nu vier punten staan.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, klopt. Wat willen wij? Wij willen zo snel mogelijk dus het ontwerp zien dat dan niet een tijdelijk ontwerp is, maar dat het een definitief ontwerp is. En daarbij willen wij ook dat de toegankelijkheid voor de inwoners wel degelijk daarin meegenomen is. Ja, het is in onze visie zo'n beeldbepalend centrum in het Emmense dat wij als 50PLUS vinden dat wij daar als raad wel degelijk wat over te zeggen zouden moeten hebben. Ja, de ondernemers, marktkooplieden, omwonenden, EOP's, het OSOG en andere partijen moeten wel degelijk actief in meegenomen worden.

Motie vreemd aan de orde van de dag 'Openbaar gebied DIEP en Rensenpark'
(ingediend door de fractie van 50PLUS)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de oplevering van De Drommedaar aanstaande is en de opening van het nieuwe kunstcentrum DIEP gepland staat voor september 2026;*
- *uit de beantwoording van technische vragen van 50PLUS blijkt dat pas in het derde kwartaal van 2026 een eerste voorlopige tekening van het openbaar gebied kan worden verwacht;*
- *de wethouder tijdens de commissievergadering van 11 juni 2026 heeft aangegeven dat reeds in augustus 2025 wordt gestart met het herstel van de villatuinen;*

Overwegende dat

- *het gebied rondom de Grote Kerk, De Drommedaar en de entree van het Rensenpark een van de meest beeld- en sfeerbepalende locaties van de Emmense binnenstad vormt;*
- *de raad haar kaderstellende en controlerende taak alleen goed kan uitvoeren wanneer zij tijdig inzicht krijgt in de definitieve plannen;*
- *inwoners, ondernemers, marktkooplieden, belangenorganisaties en slechtzienden belang hebben bij tijdige en duidelijke informatie over de toekomstige inrichting van dit gebied;*
- *er nog onduidelijkheid bestaat over belangrijke onderdelen van de inrichting, waaronder de positie van de karakteristieke klok, het behoud van het entreehek van het Rensenpark, de inrichting ten behoeve van de weekmarkt, de aanwezigheid van voldoende zitgelegenheden en de toegankelijkheid voor mensen met een beperking;*
- *een goede toegankelijkheid voor ouderen, minder mobiele inwoners en mensen met een visuele beperking een belangrijke voorwaarde is voor een toekomstbestendige openbare ruimte;*

Spreekt als haar mening uit dat

- *bij een beeldbepalend project als dit, maximale openheid richting raad, inwoners en belanghebbenden noodzakelijk is;*

- *de inrichting van dit gebied niet alleen aantrekkelijk, maar ook toegankelijk, herkenbaar en gebruiksvriendelijk moet zijn voor alle inwoners;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *de raad zo spoedig mogelijk te voorzien van het definitieve ontwerp van het openbaar gebied rond DIEP, De Drommedaar en de entree van het Rensenpark, inclusief een toelichting op de gemaakte keuzes en de planning van de werkzaamheden;*
- *de raad inzicht te geven in de wijze waarop rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid voor ouderen, minder mobiele inwoners en mensen met een visuele beperking, waaronder de toepassing van blindengeleidelijnen, voldoende rustpunten, toiletten en zitgelegenheden;*
- *de raad te informeren over de toekomst van beeldbepalende elementen in het gebied, waaronder de karakteristieke klok en het entreehek van het Rensenpark;*
- *ondernemers, marktkooplieden, omwonenden, EOP's, het OSOG en andere betrokken partijen actief en tijdig te informeren over de definitieve inrichting en de uitvoering van de werkzaamheden;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer De Vries (PvdA): Ja, eigenlijk gaat uw motie om de geleidelijnen. Nou, die stonden in uw 'oude' motie in het verzoek helemaal niet genoemd en nu wel. Dat noemt u dan één keer. Ja, had u dat dan ook niet met een brief of een schriftelijke vraag aan de wethouder af kunnen doen, in plaats van een heel brede motie hiervoor in te dienen?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, ik heb dat gedaan. Ik heb een schriftelijke vraag en het antwoord daarop was dat wij in Q3 een voorlopige tekening zouden krijgen. En ja, dat heb ik gedaan dus.

De voorzitter: Er ligt dus een toezegging om in Q3 een voorlopig ontwerp aan te leveren. Oké, dan houden we dat even vast. Ja, meneer De Vries?

De heer De Vries (PvdA): Dus eigenlijk hebt u het antwoord op uw vraag. En ja, Q3 is binnenkort. Maar dan is de motie nog steeds actueel voor u? Of hoeft het dan niet meer?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Zeer zeker. Kijk, als ze in augustus beginnen met graven en daar een voorlopige tekening op gegeven moment, in september of wat dan ook, komt, ja, dan is dat achter de meet. En dat is voor 50PLUS echt geen goede zaak, juist omdat het zo'n belangrijk centrum is voor ons.

De heer Wittendorp (CDA): Een vraag aan de heer Kasteleijn of hij iets meer kan vertellen over de technische vragen. Of hij nog meer vragen heeft gesteld en nog meer antwoorden heeft gekregen.

En dan Q3: dat begint volgende week al. Ja, als we volgende week die tekeningen hebben, is dat misschien nog wel op tijd.

En de derde vraag is of de heer Kasteleijn denkt dat de toegankelijkheid niet gewaarborgd is.

De heer Kasteleijn (50PLUS): In ieder geval over het antwoord: ik heb maar één antwoord gekregen vanuit de schriftelijke vragen: dat was dus die Q3.

Dan was de derde vraag of het wel of niet gewaarborgd is. Destijds is er wel aangegeven dat die blindengeleidelijnen er zouden komen. Maar ja, zeker weten is gewoon belangrijk voor 50PLUS. Vandaar dat wij dit punt maken.

De heer Meijer (VVD): Ja, ik ben wel even een klein beetje in verwarring met meneer van 50PLUS. Wilt u nu inzage of wilt u invloéd in de plannen?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ik wil zien of aan datgene wat destijds beloofd is, inderdaad gevolg gegeven wordt. Met andere woorden: destijds is aangegeven dat wij die blindengeleidelijnen daar zouden krijgen. Dus de vraag of ze zijn ingetekend.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, ik deel de verontwaardiging van de heer De Vries dat dit soort teksten bijzonder aangepast is en daardoor eigenlijk niet op deze manier behandeld hoort te worden. Nou ja, ik vraag me ook af waarom dit nou precies op dit detailniveau moet, omdat wij een overkoepelend beleidsplan hebben waar juist dit soort zaken in staat. Wij willen dat onze openbare ruimte toegankelijk is. Dat IBOR hebben wij vastgesteld en nu haalt u er één project uit om te controleren of dat helemaal goed gaat. Ja, hoe vindt u dat nu passen bij uw rol als raadslid om het college ook het vertrouwen te geven dat zij het beleidsplan uitvoeren?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Nou, essentieel. Laten we nou eerlijk zijn: wij hebben het over de gebiedsgrond rond de Grote Kerk. Wij hebben de discussie gehad over de klok: wat gebeurt er met de klok? Wij hebben daarnaast een gebied waar de markt elke week is. En ja, die marktkoopliden moeten ook weten waar zij aan toe zijn. Zo zijn er veel meer zaken die wat ons betreft in ieder geval duidelijk voor het voetlicht moeten komen, voordat die schep in de grond gaat.

De voorzitter: Dit was niet helemaal de vraag volgens mij.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Nou ja, voorzitter, daar wordt het nog ingewikkelder van. Want nu haalt de heer Kasteleijn er weer allerlei andere belangen bij in plaats van alleen de blindengeleidestroken. Dus daardoor wordt de discussie wel moeilijker. Maar vertrouwt u erop dat het college al die belangen meeweegt en op basis van de door ons vastgestelde beleidskaders dit plan maakt?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Op zich: ja, natuurlijk vertrouw ik het college. Maar tegelijkertijd wil ik wel die garantie hebben dat er op gegeven moment dat gedaan wordt wat er destijds beloofd is.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ja, even terugkomend op die geleidestroken. Ik zie nergens in het verzoek aan het college staan dat die geleidestroken moeten worden opgenomen. Ik zie alleen maar stukken staan, dat de heer Kasteleijn dit wenst te ontvangen. Dus als het meneer Kasteleijn het te doen was om de geleidestroken, was mijn voorstel geweest om een motie te maken met ‘u moet daar geleidestroken plaatsen’. Is de heer Kasteleijn dat met mij eens?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Mmm... Ik denk dat dit gebied zo bepalend is voor Emmen dat het eigenlijk heel belangrijk is dat juist rondom die kerk dat gezichtsbepalende totaalbeeld wel belangrijk is en dat dat in dit onderdeel wordt meegenomen.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ja, ik heb de heer Kasteleijn de vraag gesteld of hij het met mij eens is dat in zijn motie had moeten staan dat daar geleidestroken geplaatst moeten worden. En meneer Kasteleijn geeft een antwoord waar ik in die zin nog wel in mee kan komen, maar het is niet een antwoord op mijn vraag. Is hij het met mij eens dat zijn motie anders opgesteld had moeten zijn als dit is wat hij wenst?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Dat ben ik met u eens.

De voorzitter: Kijk! U bent van de vraag en u bent van het antwoord. Dus ja...

Voldoende toelichting op de motie? Dan: dank u wel. Dan is het voorstel om in twee termijn te behandelen. Dan kunnen we straks ook wel even kijken naar een reactie vanuit het college. Waarbij ik u vriendelijk verzoek om in de gaten te houden dat we sinds kort ook nog een aantal andere agendapunten hebben. Anders wordt mijn ‘Tunesië-voorspelling’ toch nog waar. Ja. Dus wellicht kort, bondig in relatie tot de motie die nou net even weer wat anders is dan die we vorige week hebben gezien.

Wie zou in eerste termijn erop willen reageren? Beginnen we met de fractie van de PVV, meneer Knol. (...) U mag naar voren komen. Er moet hier helemaal niks in dit huis. Nee.

De heer Knol (PVV): Dank u wel.

De voorzitter: Alstublieft!

De heer Knol (PVV): Alleen als de burgemeester het zegt.

De voorzitter: Precies! Precies! Heb ik toch nog enig...

De heer Knol (PVV): Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Het gezag dat ik thuis niet heb, kan ik hier nog wel uitoefenen. Gaat u door!

De heer Knol (PVV): Zo is het maar net!

Opnieuw zien we dat de raad achter de feiten dreigt aan te lopen. Er worden werkzaamheden voorbereid, er worden plannings gemaakt, maar de gemeente en de inwoners weten nog altijd niet hoe een van de belangrijkste plekken van onze binnenstad er straks uit komt te zien. Dat is voor de PVV een verkeerde volgorde. Eerst duidelijkheid, daarna uitvoeren en niet eerst de trechtersystematiek.

Het gebied rond DIEP, De Drommedaar en het Rensenpark is het visitekaartje van Emmen. Daar horen geen verrassingen achteraf bij, maar openheid vooraf. Inwoners, ondernemers en marktkoopliden verdienen duidelijkheid. En de raad moet haar controlerende taak gewoon kunnen uitvoeren. Daarnaast vinden wij het ook vanzelfsprekend dat het openbaar gebied er goed uit moet zien en toegankelijk is voor ouderen, mensen met een beperking en slechtzienden.

Deze motie vraagt het college vooral om de raad tijdig te informeren, inzicht te geven in de gemaakte keuzes en de belanghebbenden goed mee te nemen. Dat zijn redelijke verzoeken die bijdragen aan een zorgvuldig proces.

Dank u wel.

De heer De Vries (PvdA): Nou, zojuist is al even het een en ander uitgewisseld met de fractie van 50PLUS. Ja, de weg naar deze behandeling toe is best wel bijzonder geweest, met een motie doorgeschoven, toen een soort optimalisatie en uiteindelijk een heel andere motie, die ook is doorgestuurd op verzoek van de griffie – las ik in de mail die daarbij stond. Dat is natuurlijk een beetje vreemd: de griffie is ook onafhankelijk in dezen en fracties dienen zelf hun zaakjes door te sturen.

Dan even over de inhoud. Nou, daar heb ik net ook al even iets over gezegd. Als ik even kijk naar de overwegingen, dan staat bij de tweede bullet in één zin genoemd de kaderstellende rol die we hebben als raad en aan het eind van de zin zit het dan op de uitvoering van de definitieve plannen, bijna op stoeptegelniveau. Dat lijkt ons gewoon als Partij van de Arbeid niet goed. We zijn niet enthousiast over deze motie.

Ik houd het kort. We wachten ook nog even de reactie van het college af in dezen.

De heer Wittendorp (CDA): Bij de voorbereiding van de bespreking van deze motie, populair gezegd ‘moties’, werd het voor ons steeds duidelijker dat het volstrekt onduidelijk is wat wij als raad tot nu toe hebben vastgesteld over dit gebied. Wij kunnen ons wel een presentatie met een voorontwerp herinneren en wij hebben er het ook over gehad om die werkzaamheden vóór Koningsdag in Emmen klaar te laten zijn. Dat is toch weer twee jaar geleden. Ja, dan hebben we waarschijnlijk ook ergens budget vastgesteld.

Daarom hebben we maar assistentie van de griffie gevraagd: wat we nou hierover hebben besloten en waar we dat kunnen vinden. Dat heeft geresulteerd in een overzicht met drie kantjes met de tijdlijn van moties, raadsbrieven, schriftelijke vragen, antwoorden daarop natuurlijk, C-discussie en agendapunten over het Rensenpark van de afgelopen twee raadsperiodes. Maar, voorzitter, we hebben niet terug kunnen vinden welke plannen we nu hebben vastgesteld voor dit gebied en hoeveel geld we daarvoor beschikbaar hebben gesteld. Ja, en dat lijkt me nou niet de goede weg en dat is niet goed. Daar kunnen wij 50PLUS zeker vinden in deze motie. Dus eigenlijk zouden wij wel graag van het college willen horen wat nou de status van het gebied is. En dan hebben we het over de plannen die wij hebben vastgesteld en het budget.

Verder vraagt 50PLUS om een definitief ontwerp. Nou ja, zo ver willen wij niet gaan. De ChristenUnie zei het net ook al goed: sommige dingen hebben wij vastgelegd in het IBOR en soms

leggen wij een voorontwerp of een voorlopig ontwerp vast. Als dat in lijn wordt uitgewerkt en binnen de gestelde budgetten, dan vinden wij dat voldoende.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar de fractie van de SP, de heer Kuiper.

Ik zie trouwens dat er intussen wat foto's gemaakt worden: daar is gisteren een mail over rondgegaan. Dus als u zich nog wilt omkleden, dan kan dat nu nog. Ja. Korte broek uit. O, ik dacht meneer Kuiper gaat zich omkleden! Maar nee, hij is zijn pasje vergeten. (...) Hij ziet er overigens keurig uit! Aan u het woord, meneer Kuiper.

De heer Kuiper (SP): Voorzitter, de SP begrijpt de zorgen die aan deze motie ten grondslag liggen. Het gebied rond DIEP, De Drommedaar, de Grote Kerk en het Rensenspark worden een van de meest zichtbare plekken in onze binnenstad. Dan is het logisch dat de raad, inwoners en betrokken organisaties tijdig willen weten hoe het openbaar gebied eruit komt te zien.

Voor ons zijn daarbij vooral twee punten belangrijk. Ten eerste de toegankelijkheid. Een binnenstad moet voor iedereen bereikbaar zijn. Dus niet alleen mooi en aantrekkelijk, maar ook goed toegankelijk voor oudere mensen, mensen met een beperking en inwoners met een visuele beperking. Dat vraagt om aandacht voor zaken als geleidelijnen, voldoende zitgelegenheden en logische looproutes.

Ten tweede vinden wij het belangrijk dat inwoners, ondernemers, marktkooplieden en andere betrokkenen goed worden geïnformeerd over de inrichting en de werkzaamheden. Dat voorkomt onduidelijkheid en zorgt voor draagvlak. We willen benadrukken dat dit niet moet leiden tot onnodige vertraging van projecten waar al lang naar wordt uitgekeken. De ontwikkeling van DIEP en De Drommedaar is een positieve stap voor onze binnenstad en die voortgang moet wat ons betreft behouden blijven. Als het college kan toezeggen dat de raad op korte termijn wordt meegenomen in de definitieve plannen en dat toegankelijkheid en participatie goed zijn geborgd, dan kunnen wij ons vinden in de strekking van deze motie.

De heer Meijer (VVD): Ja, sommige emoties en gevoelens van 50PLUS begrijpen wij wel. Alleen, we hebben de vorige keer antwoord gehad van de wethouder dat er een informatiebijeenkomst komt, direct na de vakantie. En wij hebben er alle vertrouwen in dat daar alle informatie komt met alle richtlijnen van de bouwplannen die er zijn. Dus daar wachten we op.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Wij hadden de heer Kasteleijn eigenlijk de vraag willen stellen of hij deze motie beschouwt als een gebrek aan vertrouwen in het huidige proces of vooral een verzoek om aanvullende informatie. Maar zoals wij zojuist te horen hebben gekregen, gaat het echt om de geleidelijnen.

Echter hebben wij naar aanleiding van de motie die is opgesteld door de fractie van 50PLUS, nog wel een vraag richting het college. Kan het college aangeven welke onderdelen van deze motie reeds onderdeel zijn van de huidige project- en communicatieaanpak en welke onderdelen eventueel nog aanvullend uitgevoerd zouden moeten worden?

Tot zover.

De heer Dekker (Wakker Emmen): Wij delen het belang van goede informatievoorziening – en de toegankelijkheid natuurlijk ook. Tegelijkertijd vragen wij ons ook wel af of deze motie niet deels vraagt om zaken die al onderdeel zijn van de normale projectuitvoering. En wij vragen ons af welk probleem in de huidige informatievoorziening deze motie dan oplost.

Verder wachten wij het antwoord van de wethouder af. Dank u wel.

Reactie college

De heer Jakobs (wethouder): Eerst iets over de planning. Qua planning geldt dat wij verwachten dat de inrichting van de entreezone uiterlijk eind 2027 gereed is. De start van de eerste fase in de vorm van het terras achter De Drommedaar is voorzien – meneer Kasteleijn noemde het net al eventjes – in Q3 2026. Vervolgens wordt gefaseerd doorgewerkt richting volledige realisatie van de entreezone in de periode eind 2027. Hierbij is het inderdaad zo dat de opening van DIEP in september gepland staat.

Omdat het gebied tot vlak voor die tijd nog bouwterrein is, zal de herinrichting van de openbare ruimte rondom het voormalige Biochron daarna worden opgepakt.

Dan inzake de planvorming. Hierbij geldt dat de herinrichting van de entreezone is geënt op het door uw raad vastgesteld beleid voor het Renssenpark, waarbij het college vervolgens conform de door u vastgestelde kaders de uitwerking ter hand neemt en u vervolgens meeneemt in de verdere uitwerking. Hierbij leggen wij, indien sprake is van afwijking van de door u gestelde kaders, natuurlijk verantwoording af middels separate besluitvorming, daar waar nodig.

De vergroening van de entreezone vindt haar oorsprong in het door u vastgestelde Kwaliteitsboek voor het Renssenpark, door de raad vastgesteld op 26 september 2017. De daarop volgende ontwerpvisie 'Openbare ruimte', is door de raad vastgesteld op 14 december 2017 en het daar weer op volgende schetsontwerp 'Openbare ruimte' als nadere uitwerking is vastgesteld door ons college, opgevolgd door een raadsbrief van 6 april 2019. Het voorlopig ontwerp met daarin onder meer het principe van vergroening, de villatuinen en het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en groene aansluiting tussen het Marktplaats en het Renssenpark begin 2023, is vastgesteld door ons college, waarbij de raad destijds is geïnformeerd en het plan met een eerste inloopbijeenkomst is gepresenteerd aan onze inwoners, de EOP en de overige stakeholders. Ook daarna is de raad via meerdere informatiebijeenkomsten en brieven, waaronder via een informatiebijeenkomst op 27 januari 2025 en 9 september 2025, doorlopend meegenomen in de ontwikkelingen.

Op deze basis vindt nu verdere uitwerking plaats. Vanzelfsprekend blijven wij u, zoals te doen gebruikelijk, betrekken bij belangrijke stappen in het Renssenpark door middel van informatiebijeenkomsten en informerende raadsbrieven, waarvan – let op! – de eerstvolgende op 3 juli 2026 is gepland. Dat is volgende week vrijdag.

Concluderend stellen wij vast dat de raad kaderstellend is en het college aan zet is voor de verdere uitwerking. De essentie van de motie in de vorm van het tijdig informeren en het betrekken van de raad is reeds ingebed in onze vaste werkwijze, zo ook bij dit specifieke project – zoals reeds is gebleken in het proces tot heden. Derhalve heeft de motie onzes inziens geen toegevoerde waarde.

Dank u wel, voorzitter.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ik heb toch de vorige periode ook in de raad gezeten en ik moet zeggen: alle door u vermelde informatie die richting de raad gekomen is, is over het Renssenpark geweest. Maar die is bij wat ik mij herinner, er eigenlijk helemaal niet geweest over waar we het nu over hebben: het gebied waar dan de villatuinen komen. Is de wethouder het daarmee eens?

De heer Jakobs (wethouder): Nee, dat ben ik niet met u eens. Ik nodig u graag uit op mijn spreekkamer volgende week. Dan nemen we alle stukken door en dan kunt u het wat mij betreft inzien met de tijdlijnen die ik net heb genoemd, daarbij vermeld.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ik begrijp dat er op 3 juli een bijeenkomst is gepland. Dat wist ik eerlijk gezegd niet. Krijgen we daar nog een bericht van? Of...

De voorzitter: Dat is de bustour. En tijdens de bustour is er dan informatie. Ja. Ja? Nee, ik stelde precies dezelfde vraag: ik zei 3 juli, maar dat was de bustour. En daar bent u dan bij, meneer Kasteleijn? Daar hebt u een kaartje voor? Ja? Oké, prima. Ja. Heel goed. Meneer Koops.

De heer Koops (D66): Ja, een vraag in het verlengde van de inbreng van de fractie van het CDA. Want wij hebben inderdaad een kaderstellende rol. Nou, de raad heeft ook het budgetrecht. Begrijp ik het goed uit uw antwoord dat in de stukken die u noemde, de raad ook het budget beschikbaar heeft gesteld voor de ontwikkeling van dit gebied?

De heer Jakobs (wethouder): Dat is correct.

De heer Koops (D66): Ja, ik wil dan wel graag ook weten hoeveel dat dan is. De wethouder heeft de heer Kasteleijn uitgenodigd. Misschien zou het als service kunnen dat wij toch die stukken nog even onder ogen krijgen.

De heer Jakobs (wethouder): Wat mij betreft akkoord. Op het punt en de komma nauwkeurig weet ik niet exact hoeveel het budget is. Voordat ik hier de exacte bedragen ga noemen, kom ik daar nog even bij u op terug. Maar uiteraard wil ik met u die informatie delen.

De voorzitter: Oké? Voldoende in de richting van het college? Dank u wel, wethouder. Voorstel is om even te schorsen. Sowieso wel even goed, denk ik. Een kwartier, zou mijn voorstel zijn. Is dat een goed voorstel? Vijf minuten? Nou, dan gaan wij kwart over elf de vergadering vervolgen. De vergadering is geschorst tot kwart over elf.

Schorsing

De voorzitter: De vergadering is heropend. Als iedereen zijn of haar plaats weer inneemt? Dank u wel.

Ik zei al: we hebben nog een aantal andere agendapunten. Dus het zou mooi zijn als we dit agendapunt op niet al te lange termijn kunnen afronden. We zijn bezig in de tweede termijn van de behandeling van de motie vreemd aan de orde van de dag van 50PLUS, in een iets gewijzigde versie ten opzichte van de versie van vorige week.

Wie zou in tweede termijn hierover nog het woord willen voeren, alvorens we overgaan tot de besluitvorming? (...) Dat is niet het geval. Kijk! Dan werkt zo'n introetje ook! Dan stel ik voor om de motie in besluitvorming te brengen.

Besluitvorming

De voorzitter: Het gaat om de motie 'Openbaar gebied DIEP en Rensenpark' met vier bullets in het verzoek aan het college. Wie heeft er behoefte aan een stemverklaring? Dat is in ieder geval D66. Dan begin ik bij die fractie. Meneer Koops, een stemverklaring.

De heer Koops (D66): Wij kunnen ons in principe wel vinden in de strekking van de motie. Maar wat ons betreft is die al beantwoord door de beantwoording van de wethouder en daarmee ook overbodig. En om die reden zullen wij tegen stemmen.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Normaal gesproken zijn wij groot voorstander van informatie richting de raad en zullen wij daar ook niet tegen stemmen. Echter, gelet op de beantwoording vanuit de indieners en mede gelet op het antwoord vanuit het college – waarbij aangegeven wordt dat alles al onderdeel is van het proces – zullen wij tegen deze motie stemmen.

De heer De Vries (PvdA): Gezien de beantwoording van de wethouder en hetgeen wat we in onze eerste termijn hebben gezegd, zullen wij tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Oké. Dat waren de stemverklaringen?

Dan is de stemming nu geopend. (...) Ik constateer dat ook de heer Otter heeft gestemd. De motie is weggestemd met 1 stem voor en 37 stemmen tegen. Aldus besloten. Al die nieuwe dingen... Al die nieuwe fratsen, al die knoppies hier: het is werkelijk... Ja.

Voor de motie heeft gestemd de fractie van 50PLUS (1). Tegen de motie hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (13).

5.B. Jaarstukken en Jaarrekening 2025

De voorzitter: Dan zijn wij bij agendapunt 'Jaarstukken en Jaarrekening', daarna nog de Bestuursrapportage. Het idee is om die in ieder geval nog voor de lunch te kunnen afronden. Dat zou mooi zijn, zodat we na de lunch verder kunnen gaan met de Kaderbrief.

Ik begin met de Jaarstukken en de Jaarrekening 2025. Ook hier maar even in principe twee termijnen. Maar nogmaals: het hoeft niet in twee termijnen. Wie zou in eerste termijn het woord willen voeren

over de Jaarstukken en de Jaarrekening 2025? Dat is in ieder geval de heer Otter – tenminste, als hij het knoppie dit keer kan vinden – en... Nou, zo te zien denk ik wel zo'n beetje alle fracties. Oké, hartstikke mooi.

Dan begin ik bij de heer Otter. En hebt u ook een pasje mee? Want dit is ook allemaal weer techniek hier. Het is werkelijk echt... Vroeger! Vroeger kon je gewoon op een knopje drukken. Maar tegenwoordig, met pasjes en gedoe: dat is wel... Wat zegt u? Nou, sinds kort moet je ook nog op een ander knopje drukken. Ja. (...) Tot zover. Aan u het woord.

Eerste termijn

De heer Otter (Wakker Emmen): Goed. Nou, in het kader van een beetje tempo maken, voorzitter, heb ik een heel korte bijdrage.

Tijdens de commissievergadering is al uitgebreid gesproken over de Jaarrekening. Zo kwamen aan de orde de financiële positie, de zorgen over Wildlands, de zorgen over oplopende kosten jeugdzorg, de correcties op het laatste moment en het verbeteren van de inzichtelijkheid van de jaarcijfers.

Voor Wakker Emmen was de reactie van het college duidelijk en voldoende en Wakker Emmen is akkoord met de Jaarrekening 2025.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was zeker voor uw doen heel kort. Ja.

Dan gaan we naar het CDA. O, u hoeft geen bijdrage? Goed, dan gaan we naar de PvdA, de heer De Vries.

De heer De Vries (PvdA): Dank aan iedereen die heeft bijgedragen aan de samenstelling van deze Jaarstukken en ook heel mooi op tijd. Dat is weleens wat spannender geweest, dus ook heel fijn!

Nou, het resultaat over 2025 laat een beperkte afwijking zien. Maar we zien wel een trendbreuk na een aantal jaren met heel positieve resultaten. Geen directe reden voor paniek, voorzitter, maar wel wat scherpste van ons raad.

Kijkend naar de oorzaken. De heer Otter noemde dat ook al: we zien daar ook de wethouderspensioenen bij het ABP, een grote storting. Maar dat is allemaal goed uitgelegd en de accountant en de Auditcommissie hebben dat ook bevestigd.

Wat vraagt dan wel structureel aandacht van ons als raad? Dat zijn meerdere dingen: de jeugdzorg springt er wel uit. Dat zal vandaag vast vaker aan de orde komen of volgende week. De wethouder zei nog in de commissie dat in Emmen het gebruik van jeugdzorg wat minder was geweest dan landelijk, maar de kosten blijven desondanks wel toenemen. En dat roept voor ons wel een fundamentele vraag op. Want waar kunnen wij als gemeente op sturen en waar worden wij vooral geconfronteerd met ontwikkelingen van buitenaf?

De onrechtmatigheden bij de aanbestedingen is een terugkerend aandachtspunt. Dat moet toch ook echt beter, vinden wij.

En Wildlands: dat noemde ook de heer Otter al. De uitgangspunten zijn te positief en daar verwachten wij wel wat duidelijkheid. Het college heeft ook toegezegd in de commissie dit met prioriteit op te pakken. Dat is prima.

Tegenover de zorgen staat iets belangrijks: een goede weerstandsratio met 4,0. Wij kunnen dus tegen een stootje. Maar deze buffer is natuurlijk geen oplossing voor structurele problemen.

En daar komen wij toch wel in de buurt van het punt dat voor ons, de Partij van de Arbeid Emmen, belangrijk is. Want er zit een grote druk op het sociaal domein en laat dat nou juist het domein zijn waar het niet alleen om cijfers gaat. Voor ons als Partij van de Arbeid Emmen zijn dit niet gewone kostenposten, maar het zijn investeringen in mensen. Het zijn investeringen die volgens ons problemen voorkomen, perspectief bieden en uiteindelijk ook juist hogere kosten voorkomen. Maar we zien ook dat gemeenten steeds vaker taken krijgen zonder dat de middelen volledig volgen.

En dat brengt ons bij de vraag die wel boven de Jaarstukken hangt: hoe houden we onze keuzes financieel verstandig, zonder de mens uit het oog te verliezen voor wie we het doen? De cijfers van vandaag geven wel een duidelijk signaal: het wordt minder vanzelfsprekend. Juist daarom moeten we wat de Partij van de Arbeid Emmen betreft bij de keuzes die voor ons liggen, niet alleen kijken naar het resultaat op korte termijn, maar we vooral blijven kijken wat die keuzes betekenen voor onze inwoners. Laten we dus slim blijven investeren in onze mensen. Tijdens de Kaderbrief-behandeling zal onze fractievoorzitter hier ook op terugkomen: niet eerst de cijfers, maar eerst de mensen.

Mevrouw Poppen (FvD): De Jaarstukken 2025 laten een financieel gezonde gemeente zien. Maar Forum voor Democratie kijkt niet alleen naar woorden als ‘robuust’ en ‘sterk’, we kijken ook naar de feiten. De feiten laten zien dat na drie jaar positieve resultaten Emmen nu afsluit met een tekort van ruim drie ton. Het wordt gebagatelliseerd als een klein minnetje door het overhevelen van het wethouderspensioen, maar het blijft een tekort. Bovendien zien we dat de belangrijkste oorzaken liggen bij de stijgende jeugdzorginstellingen, wat overigens kan stijgen omdat niet alle declaraties binnen zijn. Hoe gaan wij kostenstijgingen voorkomen?

Voorzitter, in Emmen gaat inmiddels verreweg de grootste gemeenschappelijke uitgaven naar het sociaal domein, volgens de begrotingscijfers 257 miljoen, zes keer zo veel als wordt uitgegeven aan de economie en twintig keer zo veel als aan de veiligheid. Toch blijven de kosten in het sociaal domein stijgen. Dat vraagt om een fundamentele discussie over effectiviteit, doelmatigheid en controle. Daarbij komt dat het aantal jongeren in de jeugdzorg in Emmen opnieuw is gestegen. Als de uitgaven toenemen en het aantal cliënten eveneens blijft groeien, mogen wij als gemeenteraad de vraag stellen of het huidige beleid daadwerkelijk de gewenste resultaten oplevert. Meer geld uitgeven is niet automatisch een beter beleid.

Voorzitter, daarnaast zien wij dat het college trots wijst op projecten als de Greenwise Campus, de Nedersaksenlijn en allerlei gebiedsontwikkelingen. Maar wat levert dit concreet voor de inwoners van Emmen op? Inwoners hebben vooral behoefte aan veilige buurten, betaalbare woningen, goed onderhoud van wegen en lagere lasten. De gemeente moet zich gaan concentreren op de kerntaken.

Voorzitter, de positie van Emmen is op dit moment nog sterk – dat erkennen wij. Maar juist daarom moeten we waakzaam zijn. Nu tevreden achterover leunen kan niet, omdat we dan later harde maatregelen moeten nemen. De vraag is niet of er te veel geld is uitgegeven, de vraag is of het verstandig is uitgegeven.

Dank u wel.

De heer Vries (PvdA): U noemde: de gemeente moet zich concentreren op de kerntaken. U zei ook iets over het sociaal domein, dat de kosten daar blijven toenemen. Wat zijn dan volgens u de kerntaken precies? En als tweede – ja, ik doe twee vragen in één, voor de snelheid: juist de investering die we doen in het sociaal domein is ook bedoeld om later extra kosten te voorkomen. Ziet u dat ook zo?

Mevrouw Poppen (FvD): Ja, dat zie ik wel zo. We moeten inderdaad wel investeren, ook in de jeugd. Die jeugdzorg, die is gewoon een zorgkindje – dat weten wij ook. Maar we moeten wel kijken of we dat goed en efficiënt kunnen gaan inzetten.

De kerntaken: ah, ik wou zeggen: er was nóg een vraag. Ja, de kerntaken zijn voor ons inderdaad de zorg, de veiligheid en betaalbare woningen.

De heer Meijer (VVD): In de commissie hebben we het uitgebreid gehad over de Jaarstukken. Het antwoord van het college was duidelijk: je hoeft er niet overal mee eens te zijn, natuurlijk. Maar in ieder geval hebben we een goede discussie gehad.

Eén punt dat nog open bleef staan wat ons betreft, was het gebied van de verkeersveiligheid. Er staat een alinea in de Jaarstukken over de verslechtering van de verkeersveiligheid en een stijging van het aantal ongevallen met fietsers, zowel dodelijk als met gewonden. We vinden dat wel erg zorgelijk en we zijn benieuwd of de gemeente hier ook actie op gaat ondernemen. Als we kijken naar het onderzoek van fietsen en lopen op het Raadhuisplein en de oplossing met stickers, stelt ons dat nog niet helemaal gerust. We zijn eigenlijk benieuwd of ook plannen en maatregelen komen voor de verkeersveiligheid van fietsers.

De heer Knol (PVV): Voorzitter, PVV Emmen kijkt altijd met één simpele vraag naar de Jaarrekening: is er zorgvuldig omgegaan met het geld van de inwoners van Emmen? Op papier lijkt het allemaal keurig, de accountant heeft een goedkeurende verklaring en de financiële positie van de gemeente wordt als gezond beoordeeld. De algemene reserve bedraagt inmiddels ongeveer 90 miljoen euro en de weerstandsratio ligt ruim boven de norm. Dat is een mooi gegeven, zou ik alvast willen meegeven.

Maar, voorzitter, als je verder kijkt dan deze mooie samenvatting, dan zien we ook zaken die ons zorgen baren. Allereerst Wildlands. Al jarenlang is dit een dossier waar financiële vraagtekens boven hangen. Ook nu waarschuwt de accountant dat het huidige waarderingsmodel kwetsbaar is en de risico's rond de leningen blijven, terwijl de inwoners van Emmen rechthebben op duidelijkheid. Hoeveel risico loopt de gemeente nou eigenlijk? En wanneer komt er nou eindelijk een structurele oplossing in plaats van weer een nieuwe waarschuwing in het accountantsrapport? We hebben hierover een motie voorbereid, maar die zal ik zo bij de Kaderbrief in gaan dienen.

Voorzitter, dan de jeugdzorg. Opnieuw blijkt dat voor bijna 3 miljoen euro aan zorgkosten niet volledig kan worden vastgesteld of de prestaties daadwerkelijk geleverd zijn. Dat lezen we niet voor het eerst. Jaar na jaar krijgen we eigenlijk dezelfde boodschap. PVV Emmen vindt dat onacceptabel. Als een inwoner een uitkering aanvraagt, dan wordt alles gecontroleerd tot achter de komma. Maar als miljoenen euro's richting zorgaanbieders gaan, moeten we kennelijk genoeg nemen met onzekerheden en dat vinden wij niet uit te leggen. Daarnaast lopen de kosten voor de jeugdzorg, beschermd wonen en andere onderdelen van het sociaal domein opnieuw verder op. Dat is een ontwikkeling die we serieus moeten nemen. Want uiteindelijk komt iedere euro die extra wordt uitgegeven, uit de portemonnee van onze inwoners.

Voorzitter, wat de PVV ook opvalt, is dat er voor bijna 12 miljoen euro aan onrechtmatigheden zijn geconstateerd. Dat is boven de grens die de raad zelf heeft vastgesteld. Dan kan het college zeggen dat het een technisch verklaarbaar dingetje is, maar voor de inwoners klinkt dat gewoon als 'regels zijn niet volledig nageleefd'. En dat moet beter.

En dan het resultaat. We begonnen met verwachtingen van een positief saldo, maar uiteindelijk eindigen we met een tekort. Gelukkig is het tekort beperkt, maar dat laat wel zien hoe snel de financiële tegenvallers kunnen ontstaan. Daarom moet de raad kritisch blijven en niet achterover leunen omdat er de reserves momenteel goed gevuld zijn.

Voorzitter, de PVV zal de Jaarstukken niet beoordelen op mooie woorden of ambitieuze visies, maar op daadwerkelijke feiten. En de feiten laten zien dat Wildlands nog steeds financiële risico's kent, de controle op de miljoenen aan zorguitgaven onvoldoende is, de kosten van het sociaal domein blijven stijgen en de rechtmatigheid nog steeds verbetering behoeft. Daarom roepen wij het college op om minder bezig te zijn met nieuwe plannen, met meer grip op financiën, grip op risico's en grip op uitvoering. Want uiteindelijk gaat het niet om het geld van het college, maar het gaat om het geld van de inwoners van Emmen. Realiseert u zich dat.

Dank u wel.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Ja, bij het lezen van de Jaarstukken valt het Veilig Emmen op dat dezelfde dossiers jaarlijks terugkeren en dat verwachte overschotten eigenlijk omslaan in tekorten. Wij vragen ons dan ook af hoe betrouwbaar onze financiële prognoses nog zijn als deze binnen korte tijd toch moeten worden bijgesteld.

Daarnaast zien we dat de accountant, de Auditcommissie en het college opnieuw wijzen op dezelfde risicodossiers. Neem bijvoorbeeld Wildlands. De Auditcommissie noemt dit zelfs het belangrijkste aandachtspunt. De accountant geeft aan dat het huidige waarderingsmodel kwetsbaar wordt en dat er risico's bestaan rondom de waardering van de gemeentelijke leningen. Ook het college erkent dat deze situatie aandacht vraagt. Veilig Emmen vraagt zich af wanneer het college komt met een structurele oplossing voor het Wildlands-dossier. Want wat is nou het maximale financiële risico dat de gemeente loopt wanneer de verwachtingen rondom Wildlands niet worden gerealiseerd? En wanneer verwacht het college dat de raad een concreet voorstel ontvangt om deze kwetsbaarheid weg te nemen?

Ook jeugdzorg blijft een terugkerend probleem. De heer Knol heeft het ook al aangehaald: de kosten lopen niet alleen opnieuw fors op, maar ook uit het accountantsverslag blijkt dat er voor bijna 3 miljoen euro aan jeugdzorguitgaven niet volledig kan worden vastgesteld of de prestatie daadwerkelijk geleverd is. En die onzekerheid neemt zelfs verder toe. Veilig Emmen vraagt zich dan wel af hoe de raad effectief kan sturen op jeugdzorg wanneer deze onzekerheden blijven bestaan. En waarom lukt het de gemeente niet om volledige en tijdige verantwoording van de zorgaanbieders af te dwingen? Dus welke concrete maatregelen worden genomen richting de aanbieders die structureel tekortschieten in de verantwoording?

Ook op het gebied van rechtmatigheid zien wij aandachtspunten. De gemeente rapporteert ruim 11,9 miljoen euro aan onrechtmatigheden waaronder ook overtredingen van de aanbestedingsregels en

begrotingsoverschrijdingen. Daarom vragen wij ons wel af welke lessen het college hieruit trekt en wat het college concreet anders gaat doen om herhaling te voorkomen.

Voorzitter, Veilig Emmen begrijpt dat niet alle ontwikkelingen voorspelbaar zijn. Maar wij verwachten wel dat structurele problemen uiteindelijk leiden tot structurele oplossingen. Daarom sluiten wij eigenlijk af met één vraag aan het college: welke problemen die vandaag in deze stukken worden genoemd, hoeven wij volgend jaar niet meer opnieuw terug te lezen in de Jaarrekening?

Dank u wel.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Voorzitter, de accountant schrijft dat het huidige waarderingsmodel op de middellange termijn kwetsbaar wordt. De Auditcommissie onderschrijft die zorg. Voorzitter, de accountant zegt niet dat Wildlands vandaag het probleem is, hij zegt dat het huidige model op termijn niet houdbaar meer is. Dan is de vraag aan het college: op welk moment vindt het college zelf dat de raad scenario's moet krijgen? Pas als het probleem zich voordoet of nu we nog kunnen sturen?

Het college zelf geeft aan dat dit dossier met prioriteit moet worden opgepakt. Dan is voor onze fractie de logische conclusie: als iets op de middellange termijn onhoudbaar dreigt te worden, moet je op de korte termijn handelen. Goed bestuur betekent niet wachten tot een risico zich daadwerkelijk voordoet. Goed bestuur betekent vooruitkijken en tijdig bijsturen. En daarom hebben wij een concrete vraag aan de wethouder, mede omdat de antwoorden op de vragen vanuit de commissie voor onze fractie toch enigszins teleurstellend waren. Kan de wethouder toezeggen dat de raad voortaan bij ieder raadsvoorstel met substantiële financiële gevolgen voor Wildlands een scenarioanalyse ontvangt, waarin ten minste wordt aangegeven wat de gevolgen zijn voor de al uitstaande leningen en vorderingen? Want als wij als raad financiële risico's moeten gaan dragen, moeten wij die risico's vooraf ook kunnen beoordelen. Dat lijkt ons geen overbodige luxe bij een dossier waar tientallen miljoenen aan publiek geld mee zijn gemoeid.

Tot zover in de eerste termijn.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): GroenLinks kan instemmen met de Jaarstukken. De zorgen rond Wildlands delen we met veel andere fracties – daar ga ik hier niet verder op in.

Over de rechtmatigheid van de kosten die in de jeugdzorg worden gemaakt, maken we ons minder zorgen. Volgens ons hebben de zorgaanbieders namelijk drie jaar de tijd om hun kosten te declareren. Kan de wethouder dit bevestigen?

Daarnaast willen we nog één punt benoemen, namelijk de afschaling van de programma's voor Bargeres en Angelslo. Het antwoord van de wethouder in de commissie roept bij ons vooral nieuwe vragen op. Want laten we eerlijk zijn: dit is een bezuiniging. Dat zegt de wethouder ook. Maar vervolgens wordt gesteld dat er niet wordt bezuinigd op de leefbaarheid. Dat vinden wij moeilijk te rijmen. Bewoners van Bargeres zien al jaren voorzieningen verdwijnen. Het station verdwijnt, het openbaar vervoer wordt minder en sociale huurwoningen worden gesloopt of verkocht. Tegelijkertijd zijn er jarenlang plannen en programma's gemaakt. Als daar nu zonder problemen op kan worden afgeschaald, waar hebben die programma's dan eigenlijk toe geleid? Ook in Angelslo erkent het college dat de opgaven groot zijn. Juist dan verwacht je extra inzet en niet minder.

Daarom wil GroenLinks weten welke plannen verdwijnen, welke resultaten worden behaald en vooral hoe bewoners gaan merken dat deze afschaling niet leidt tot een verslechtering van hun wijk. Dit mag schriftelijk wat ons betreft. Bewoners van Bargeres en Angelslo verdienen niet opnieuw een mooi verhaal over plannen, maar zichtbare verbeteringen.

Dank u wel.

De heer Kuiper (SP): Voorzitter, vandaag kijken we terug op 2025, een jaar waarin veel werk is verzet en waarin op tal van terreinen resultaten zijn geboekt. Van woningbouw, infrastructuur tot ontwikkelingen van de regio Emmen, de Greenwise Campus en investeringen in de sociale basis. Daar mogen we best waardering voor uitspreken.

Tegelijkertijd zijn de Jaarstukken niet alleen bedoeld om terug te kijken, maar ook om er lessen uit te trekken voor de toekomst. Allereerst de financiële positie. Positief is dat de accountant een goedkeurende verklaring heeft afgegeven en aangeeft dat de Jaarrekening een betrouwbaar beeld geeft van de financiële situatie van de gemeente. Ook de financiële buffers zijn nog steeds stevig. De

algemene reserve bedraagt ongeveer 90 miljoen euro en de weerstandratio wordt als uitstekend beoordeeld.

Maar achter die gezonde basis zien we ook signalen die aandacht vragen. Het jaar sluit af met een beperkt tekort van ruim drie ton, terwijl er eerder nog werd uitgegaan van een positief resultaat van 4,7 miljoen euro. Een belangrijk deel daarvan wordt veroorzaakt door een eenmalige storting voor de wethouderspensioenen, maar ook stijgen de kosten in de jeugdhulp en het sociaal domein laat opnieuw zien hoe kwetsbaar de gemeentelijke financiën op dit punt zijn. Daarnaast baart het ons zorgen dat er opnieuw onzekerheid bestaat over de verantwoording van een deel van de jeugdzorguitgaven. Het gaat om een bedrag van bijna 3 miljoen waarvoor niet alle informatie tijdig beschikbaar was. Wij horen graag van het college welke concrete stappen worden gezet om deze afhankelijkheid van zorgaanbieders te verminderen en de grip op jeugdzorg te versterken.

Ook het dossier-Wildlands blijft nadrukkelijk onze aandacht vragen. Zowel de accountant als de Auditcommissie wijzen op de risico's rondom de waardering en de financiële positie. Het is goed dat het college aangeeft dit met prioriteit op te pakken, maar de raad zal dit dossier kritisch moeten blijven volgen.

Voorzitter, de SP ziet in deze Jaarstukken een gemeente die veel ambitie heeft waargemaakt, maar ook een gemeente die voor een stevige financiële uitdaging staat. De oplopende druk in het sociaal domein, de onzekerheid rond jeugdzorg en de financiële risico's van verbonden partijen blijven vragen om scherp financieel beleid. Daarom steunen wij het vaststellen van de Jaarstukken, maar verbinden daaraan wel de oproep om juist nu te blijven investeren in grip, transparantie en tijdige sturing. Want een gezonde financiële positie is geen doel op zich, maar een middel om onze inwoners in de toekomst de voorzieningen en ondersteuning te bieden die zij nodig hebben.

Dank u wel.

Reactie college

Mevrouw Kuipers (wethouder): Voorzitter, dank u allen voor uw inbreng, zowel tijdens de commissie als vandaag. De Jaarrekening laat zien dat 2025 nu financieel gezond is. We sluiten het jaar af met een beperkt negatief resultaat en kunnen constateren dat onze financiële basis op orde is. In de commissie zijn al heel veel vragen gesteld en ook beantwoord. Er blijven nog wel een paar vragen over, maar ik proef wel dat er een goed beeld bestaat van waar we als gemeente financieel staan.

Van Veilig Emmen heb ik de vraag ontvangen: wat om de herhaling van de onrechtmatigheid te voorkomen? Aan het einde van het jaar hebben we altijd de eindejaarswijzigingen. Hier willen we goed gebruik van maken door hier ook goed op bij te sturen, zodat we dit hier kunnen voorkomen.

En welke problemen zien wij volgend jaar niet meer terug in de Jaarrekening? Nou ja, uiteindelijk willen we zorgen dat alles een zo goed mogelijk beeld geeft zodat we eigenlijk nergens uit de pas lopen. Maar om nu al op voorhand aan te geven wat we niet meer terug gaan zien, dat kan ik u niet toezeggen.

Hart voor Emmen had nog wat lastige vragen waar ik nog even wat meer tijd voor nodig heb. Hier kom ik in de tweede termijn bij u op terug.

De aanbevelingen van de accountant en de Auditcommissie zien wij niet als een eindpunt, maar als juist als een hulpmiddel om de financiële sturing verder te verbeteren. De toezeggingen die wij hierover tijdens de commissiebehandeling hebben gedaan, zullen wij de komende periode uitvoeren.

Tijdens de behandeling van de moties bij de Kaderbrief komen wij verder op Wildlands terug.

En verder heb ik verder geen vragen meer gehoord. Maar als dat wel zo is, dan hoor ik dat graag, voorzitter.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Dan heb ik toch een vraag aan de wethouder in dezen. Ik heb nu niet heel veel vragen meer gesteld. Ik heb louter gevraagd om een toezegging en wel of de wethouder wil toezeggen dat de raad bij ieder raadsvoorstel met substantiële financiële gevolgen voor Wildlands een scenarioanalyse ontvangt, waarin in ieder geval de gevolgen voor de uitstaande leningen en vorderingen worden opgenomen. Dat is het enige wat ik beantwoord wenst te krijgen. Als de wethouder daar nu over na moet gaan denken, dan is mijn voorstel om te gaan schorsen. Want zonder die toezegging kan ik niet aangeven of ik voor of tegen de Jaarstukken ga stemmen.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Dat snap ik, voorzitter.

De voorzitter: De vraag is nu wat geconcretiseerd. Ja.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Ja. Het lijkt me wel lastig om toe te zeggen dat er bij elk voorstel een scenarioanalyse ligt. Wij zullen als college er wel zorg voor dragen, om hier in de raad in te kennen en jullie hierin serieus te nemen bij de besluitvorming, dat wij zorgvuldig zullen zijn en waar nodig met een scenarioanalyse zullen komen. Om op voorhand op elk punt al te zeggen dat wij met een analyse komen, vind ik wel lastig.

De voorzitter: U zegt: op zich bij elk voorstel kunnen we inderdaad wel de financiële risico's in beeld brengen, ook met inachtneming van de positie van de raad. Maar heel specifiek een toezegging in relatie tot elk financieel besluit met een scenarioanalyse, gaat een stap te ver. Vat ik het zo goed samen?

Mevrouw Kuipers (wethouder): Dat klopt, voorzitter.

De voorzitter: Ja? Oké. Dat is het antwoord op uw vraag, meneer De Jong.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Dank aan de wethouder voor dit antwoord. Dan begrijp ik hieruit dat bij raadsvoorstellen wij in ieder geval een financieel overzicht krijgen. En op het moment dat het echt nodig is, we dan ook een financiële analyse krijgen met daarin een scenario hoe dit dan tot uitwerking heeft op overige uitstaande leningen en vorderingen. Is dat correct?

Mevrouw Kuipers (wethouder): Dat klopt.

Mevrouw Keen (wethouder): Tijdens de commissie heb ik ook al wat vragen beantwoord als het gaat over de jeugdhulp en ook de zorgen die er zijn. Volgens mij hebben we daar ook tijdens de bespreking van onze Regiovisie uitgebreid bij stilgestaan. Dus op de vraag van volgens mij mevrouw Poppen of het beleid dan wel effectief is: nou, volgens mij hebben we al met elkaar geconstateerd dat dat zeker niet het geval is en dat dat ook maakt dat wij aan de vooravond staan van een grote beweging rondom jeugdzorg en ik denk wel binnen het sociaal domein breed. Daarin moeten we echt anders gaan doen om die grip ook te behouden. Dus dat is waar we de komende jaren met elkaar voor staan. Dat is ook wat maakt dat ik heb gezegd: laten we daar als raad gezamenlijk in optrekken en daarom ook een raadswerkgroep instellen om daar met elkaar mee aan de slag te gaan.

Met betrekking tot die 3 miljoen. Ik wil het even helder hebben dat het niet gaat om het feit dat het dan onzeker is dat er geen hulp is geboden. Het is echt een proces van accountantscontrole. De accountant kan dan niet met zekerheid dat de bedragen juist zijn, omdat de aanbieders dan verantwoordingsformulieren niet hebben ingeleverd. Dus het is een boekhoudkundig verhaal, het gaat niet over het feit dat we niet weten of er voor 3 miljoen wel of geen zorg is geleverd. Want in 99 procent van de gevallen gaat het gewoon hartstikke goed. Het is dus een boekhoudkundig onzekerheidje dat maakt dat die 3 miljoen erin staat. Dus het gaat niet over de inhoud van de zorg.

De heer Jakobs (wethouder): Ik heb een vraag gehoord van de VVD over de fietsveiligheid. Nou, ten eerste hoe ziet fietsveiligheid eruit en hoe kijken we daar dan naar? Fietsveiligheid rust juridisch en infrastructureel op drie pijlers: dat is weginrichting, wetgeving en gedragsbeïnvloeding. Bij de inrichting van de openbare ruimte hanteert Emmen via het IBOR en de Mobiliteitsvisie het STOMP-principe. Wat betekent dat dan concreet? Dit betekent concreet dat bredere fietspaden die berekend zijn op de hogere snelheden van onder andere bijvoorbeeld e-bikes. Omdat het IBOR integraal werkt, worden bijvoorbeeld budgetten voor rioolvervanging, vergroening en verkeer gecombineerd. Als een straat in Emmen open moet voor de vervanging van leidingen, verplicht het IBOR de gemeente om direct te kijken of de straat heringericht kan worden naar een veiligere weginrichting voor onder anderen fietsers, bijvoorbeeld voor een 50-kilometerperuurweg of om een overzichtelijke 30-kilometerzone te maken.

Dan heb ik nog een vraag gehoord van GroenLinks met onder andere Bargeres en Angelslo. U geeft daarbij aan: is dat dan een bezuiniging? Ik zou het niet zozeer een bezuiniging willen noemen. Wat wij

doen om dat op te vangen: wij hebben onder andere een nieuw wijkcentrum in Angelslo dat ook in november opengaat. Wat ik daar verder aan doe, is dat we een samenwerking zijn aangegaan met onze sociale partners. Dan moet u denken aan de coöperaties en onder andere Sedna om te kijken hoe we dat sociaal gaan invullen. Dus het is meer een verplaatsing en een overleg dan een bezuiniging.

Dank u wel, voorzitter.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Ja, wat betreft Angelslo, voorzitter, is dat dan duidelijk. Ik vraag me af of de wethouder dan ook nog iets kan zeggen over Bargeres.

De heer Jakobs (wethouder): Jazeker kan ik wat zeggen over Bargeres. Want u gaf ook aan: wat gebeurt daar dan? We zien sociale huurwoningen gesloopt worden enzovoort. Nou, dat heeft zeker invloed op de leefbaarheid. Ik zeg altijd: als je in het fysieke niets doet, heb je sociaal veel op te lossen. Dus fysiek gaat daar het een en ander gebeuren de komende jaren. Maar dat is één. In de tussentijd kunnen we daar natuurlijk niet op wachten. Maar juist in Bargeres hebben we een overleg en dat is om de zes week met onze sociale partners en onder andere een coöperatie neemt daar zitting in, om te kijken hoe we de sociale cohesie en de leefbaarheid in Bargeres kunnen op peil krijgen en vergroten.

Dank u wel, voorzitter.

De heer Meijer (VVD): Wethouder, bedankt voor het antwoord over de fietsveiligheid. Mijn vraag was ook: er is een verslechtering van de cijfers, er zijn meer ongelukken, zelfs meer dodelijke ongelukken. Herkent de gemeente dat en gaat de gemeente daar ook concreet actie op ondernemen?

De heer Jakobs (wethouder): De exacte cijfers ken ik niet. U hebt een aanname, maar die exacte cijfers ken ik niet. Ik heb u zojuist aangegeven dat wij scherp kijken binnen het IBOR, dat ook door u vastgesteld is als raad, om dan binnen die drie pijlers weginrichting, wetgeving en gedragsbeïnvloeding onze fietspaden en de verkeersveiligheid voor onze fietsers te verbeteren.

De heer Meijer (VVD): De cijfers haal ik uit de Jaarstukken. Daar staat het in.

De heer Jakobs (wethouder): Het is zeker een aandachtspunt. En wat ik bij u heb aangegeven: dat zijn die drie pijlers. Daar kijken we scherp naar en daar gaan we de komende jaren hard mee aan de slag.

De voorzitter: Oké? Voldoende in de richting van de wethouder? Dank u wel.

Dan zijn we bij de tweede termijn. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Ik kijk even rond. Wie wil nog wat inbrengen in de tweede termijn? (...) Dat is niet het geval. Dan gaan we over tot de besluitvorming. (...)

Ik constateer dat de heer Pruisscher inmiddels de zaal heeft verlaten, maar zo'n ervaren raadslid... We zaten heel dicht tegen de besluitvorming, dus ik probeer het nog een beetje te vertragen. Is er nog behoefte aan een stemverklaring? Anders kom ik zelf met een stemverklaring om de heer Pruisscher te redden. Ja, ik denk: hé, hij loopt weg... Ja, het is ook wel weer een afwezige. Ja, dat is ook weer zo wat. Ja. Ja. 'Gewoon door', hoor ik nu. Moeten we dat dan doen? Nee, dan stel ik toch voor om over te gaan tot de besluitvorming.

Besluitvorming

De voorzitter: Ook voor anderen even: op het moment dat u de zaal verlaat, dat geeft niets. Maar... Ja, meneer De Vries? O, u hebt een stemverklaring? Aaah!

De heer De Vries (PvdA): Ja, dank u, voorzitter! Nee, want als we kijken naar de reactie van het college: dank voor de antwoorden.

De voorzitter: Ja! Ja! Ja!

De heer De Vries (PvdA): U hebt al onze vragen beantwoord en voor zover onze stemverklaring. Wij zullen ervoor stemmen.

De voorzitter: Nee, dat is een briljante stemverklaring! [De heer Pruisscher betreedt op dit moment weer de raadszaal.] Meneer Pruisscher, u bent gered door de bel. Ik zei: 'Zo'n ervaren raadslid...' Ik dacht al: als er niks voor de tweede termijn is, dan... Maar dat is een soort hoffelijkheid die we naar elkaar doen. Maar in algemene zin: als we richting besluitvorming gaan, is het handig om even te blijven zitten.

Dat gezegd hebbende stel ik voor, als er verder geen stemverklaringen zijn – behalve die briljante stemverklaring van de heer De Vries – gaan wij over naar de stemmingen.

De stemming is geopend ten aanzien van het vaststellen van de Jaarstukken en het nadelige rekeningsresultaat te onttrekken aan de algemene reserve. (...) Daarmee is dit raadsvoorstel unaniem aangenomen met 38 stemmen voor en nul stemmen tegen. Voor dit raadsvoorstel hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (13).

Dank u wel.

5.C. Bestuursrapportage I – 2026

De voorzitter: Voorstel is om nog vóór de lunch agendapunt 'Bestuursrapportage' te doen, dan gaan we lunchen en dan de Kaderbrief. Akkoord? Gaan we het zo doen. En mocht u ondertussen even nog een sanitaire stop willen doen, dan zou nu daar het moment voor zijn, meneer Pruisscher.

Wie wil het woord voeren ten aanzien van de Bestuursrapportage? (...) Volgens mij elke fractie, hè? Ja. (...) Dan draaien we het even om. Beginnen we eens even met de SP, meneer Kuiper.

Eerste termijn

De heer Kuiper (SP): De Bestuursrapportage laat zien dat de financiële werkelijkheid sneller verandert dan we een half jaar geleden hadden verwacht. Waar bij de Begroting nog werd uitgegaan van een positief resultaat van ruim 3,4 miljoen euro, kijken we nu tegen een verwacht tekort van ruim 5 miljoen euro aan. Dat is een verslechtering van meer dan 8,5 miljoen euro.

Voor de SP is dit nog geen reden voor paniek, maar wel een duidelijke waarschuwing. We zien opnieuw dat vooral ontwikkelingen binnen het sociaal domein een grote druk leggen op de gemeentelijke financiën. Tegelijkertijd weten we dat juist daar de behoefte van de inwoners groot is. Een bezuiniging op ondersteuning, jeugdhulp of bestaanszekerheid lost dat probleem niet op, maar verplaatst het vaak naar later. We begrijpen de voorgestelde ontwikkeling uit verschillende reserves om noodzakelijke uitgaven mogelijk te maken. Dat kan soms verstandig zijn, maar de reserves zijn geen structurele oplossing voor structurele problemen. De vraag die voor ons boven de markt hangt, is hoe we voorkomen dat tijdelijke financiële oplossingen straks leiden tot grote problemen in de komende jaren.

Positief vinden wij dat de rapportage vroegtijdig inzicht geeft in de financiële ontwikkeling en de raad hiermee haar budgetrecht kan uitoefenen. Tegelijkertijd zouden wij graag van het college horen welke maatregelen al worden genomen om de financiële druk met name binnen het sociaal domein beter beheersbaar te maken, zonder dat dit ten koste gaat van de inwoners.

Voorzitter, deze Bestuursrapportage staat niet op zichzelf. Hij vormt ook een opmaat naar de Kaderbrief en de Begroting 2027. De keuzes die daar gemaakt worden, zullen niet eenvoudig zijn. Voor de SP staat daarbij één uitgangspunt voorop: financiële gezondheid is belangrijk, maar uiteindelijk gaat het erom dat de inwoners kunnen rekenen op goede voorzieningen, ondersteuning en een betrouwbare overheid.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Als we de stukken lezen, dan zien we vooral een gemeente die voor grote keuzes staat. De druk op de woningmarkt blijft hoog. Daarom is het goed dat er gewerkt wordt aan nieuwe woningbouwlocaties en dat de gemeente haar regierol versterkt. Maar voor GroenLinks is groei nooit een doel op zich. De vraag is vooral: voor wie bouwen we? Want een

woningtekort los je niet op met alleen aantallen. We hebben betaalbare woningen nodig voor starters, jongeren, gezinnen en ouderen. En we moeten voorkomen dat publieke grond uiteindelijk vooral private winsten oplevert.

Tegelijkertijd zien we forse financiële tegenvallers, vooral door hogere kosten in de jeugdzorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dat zijn precies de voorzieningen waarop inwoners moeten kunnen rekenen als het tegenzit. Voor GroenLinks zijn dit geen posten waarop je eenvoudig kunt bezuinigen. Dit zijn mensen die ondersteuning nodig hebben. Daarom vinden we juist dat we scherp moeten blijven op onze prioriteiten. Wat GroenLinks betreft blijven betaalbaar wonen, bestaanszekerheid en goede zorg voor kwetsbare inwoners vooropstaan, ook als de financiële ruimte onder druk staat.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Voorzitter, een gezonde gemeente wordt niet beoordeeld op haar ambities, maar op haar vermogen om verantwoordelijkheid te nemen wanneer de werkelijkheid tegenvalt. En op het eerste gezicht lijkt deze Bestuursrapportage vooral een technisch document, maar achter de cijfers zit een duidelijke boodschap. Een verwacht overschot van ruim 3 miljoen verandert binnen enkele maanden in een tekort van ruim 5 miljoen euro. Dat komt niet door één incident, het komt door ontwikkelingen die we al langer zien: stijgende jeugdzorgkosten, oplopende lasten voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en de groeiende druk op alle gemeentelijke voorzieningen.

Hart voor Emmen vindt het goed dat deze problemen eerlijk worden benoemd. Maar benoemen alleen is niet genoeg. De vraag is welke keuzes daaruit volgen. Hoelang kunnen we doorgaan met het opvangen van structurele tekorten met incidentele middelen? En hoe verantwoord is het om tegelijkertijd vast te houden aan omvangrijke groeiambities, terwijl de financiële ruimte steeds kleiner wordt? Wij vinden dat de gemeente zich eerst moet richten op haar kerntaken. En om meneer De Vries dan direct van een antwoord te voorzien: volgens onze fractie zijn dat veiligheid, zorg voor kwetsbare inwoners, leefbare dorpen, sterke gezinnen en een betrouwbare openbare ruimte.

Daarom zijn wij bereid deze rapportage vast te stellen voor zover dat nodig is voor de rechtmatigheid van het financiële beheer. Maar wij verwachten voor de volgende Bestuursrapportage dan ook een concreet plan waarmee het college laat zien hoe het de structurele tekorten gaat beheersen en hoe het de belangen van zijn inwoners boven bestuurlijk wensdromen blijft plaatsen. Want goed bestuur begint niet met nieuwe ambities, maar bij het nakomen van bestaande verantwoordelijkheden.

Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan naar de ChristenUnie, de heer Pruisscher. Die zowaar in ons midden is...! (...)

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, dat het lenigen van hoge nood nou meteen leidt tot het verwijf van taakverwaarlozing, gaat wel heel hard, hoor.

De voorzitter: U maakt het wel héél zwaar. Héél zwaar... Dat heb ik hélemaal niet gezegd.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Nee, maar dit signaal was duidelijk.

De voorzitter: Oooké.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja. Goed, voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang!

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Dank u wel.

De Bestuursrapportage geeft ons de mogelijkheid om bij te sturen. En voorgesteld wordt om met de tegenvallers en de mutaties in de reserves op te lossen. Dat is veel incidenteel van aard en zo luidt die bezweringsformule. Want structurele zaken komen bij de Kaderbrief straks of bij de Begroting aan de orde. Bij incidenteel denk je al: o, dat valt dan ook nog weer mee. Tot zover pagina 3.

Want pagina 4 die de veranderingen verklaart door een beperkt aantal grote financiële afwijkingen, waar we ook maar beperkte invloed op hebben, geeft aan dat er voor 6,25 miljoen uit het sociaal domein komt. Dan wordt die ene 'o' al 'o-ooo!'. En vervolgens lezen we dat slechts de helft van het verwachte financiële risico binnen de jeugdzorg nu wordt verwerkt. Eigenlijk moet daar nog eens 4 miljoen bij op. Op pagina 27 lezen we dat de totale verwachte kostenstijgingen tot 10,5 miljoen bedragen dit jaar. Bij 'O-oo-oooo!!' zijn we inmiddels. En in de brief van 17 juni over de uitkomsten van de Meicirculaire lezen we dat er nog eens een bedrag van 2,5 miljoen in de min bij opkomt. Nou, gekscherend komen we dan op de vierde 'o'.

Maar belangrijker is de vraag hoe het college met die uitkomsten denkt om te gaan. Want werken met reservemutaties is één keer leuk, maar al deze getallen bij elkaar opgeteld geeft wel een enorme graai uit die reserves. En dan is vraag: wat is dan de rol van de Bestuursrapportage als dat alleen maar een rapportage is hoe we met de reserves omgaan, in plaats van daadwerkelijk bijsturen?

Voorzitter, dan nog twee punten, ook uit het sociaal domein. Het voorstel is om structureel geld weg te zetten voor vroegsignalering. We hebben daar eerder 250.000 euro beschikbaar voor gesteld. Maar dat blijkt helemaal niet nodig te zijn geweest. Dat hele bedrag was destijds niet nodig. Er zijn ook onderdelen uit het bestaande budget op die manier gefinancierd. En om toch nu te vragen om structurele dekking? Dat voelt enigszins vreemd. Zo van: 'We hebben dat niet opgemaakt, maar we willen het wel structureel.' Maar we hebben ook in brief van 2 juni gelezen dat het wel degelijk effect heeft en dat ook de Nationale Ombudsman de werkwijze van Emmen prijst. Dat de persoonlijke werkwijze en het contact houden met mensen echt cruciaal is. Dat is wel de manier waarop wij door willen gaan en waar het dus helpt om schulden te voorkomen. Dus hoewel de formulering een beetje vreemd is, is dat extra structurele budget wat ons betreft goed.

De maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Ja, er ligt gewoon bij ons een taak als centrumgemeente om goed met dat geld om te gaan, ook voor andere gemeenten. Als ik de rapportage zo lees, hebben we er een beetje een potje van gemaakt. Dan is de simpele maar noodzakelijke oproep: los het op en doe dat netjes.

Met interesse lezen we ook in deze Bestuursrapportage over de energiecollectieven. Gemeenschappen die samen investeren en delen in de lasten en dat niet alleen: ook in de lusten van groene elektriciteit en warmte. Dat we op deze manier dus groene energie echt decentraal maken, lijkt ons een heel goede stap. We lezen dat het een plek krijgt in het Warmteprogramma. Nou, de rapportage stelt dan ook terecht dat wij daar dit jaar meer informatie over krijgen of we dat programma nog dit jaar mogen ontvangen. Dat horen wij graag, voorzitter.

Dank u.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): De Bestuursrapportage laat zien dat de financiële situatie van de gemeente Emmen wel onder druk staat. Daar waar eerder sprake was van een positief resultaat, keken we nu tegen een verwacht tekort aan van ruim 5 miljoen euro. En ja, dat is wel een forse verslechtering in een relatief korte periode. Voor Veilig Emmen is wel de belangrijkste vraag niet alleen hoe dit tekort is ontstaan, maar vooral wat dit nou daadwerkelijk voor onze inwoners betekent.

We zien dat grote financiële tegenvallers natuurlijk in de jeugdzorg zitten, beschermd wonen, maatschappelijke opvang. En dat zijn wel juist de voorzieningen waar inwoners op moeten kunnen rekenen wanneer ze hulp nodig hebben. Tegelijkertijd lezen wij in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties over forse woningbouwambities, groeiambities, grote investeringen voor de toekomst. Dat zijn op zich natuurlijk heel mooie plannen, maar Veilig Emmen vindt wel dat groei alleen verantwoord is wanneer de financiële basis stevig genoeg is.

Wij hebben nog wel wat vragen aan het college. Want kan het college uiteindelijk ook aangeven waarom een verwacht positief resultaat in zo'n korte tijd omslaat naar een tekort? En wist het college dat deze ontwikkelingen eraan zaten te komen en is de raad daar wel tijdig over geïnformeerd? Welke financiële risico's ziet het college nog, die op dit moment niet volledig in deze Bestuursrapportage zijn verwerkt?

Misschien eigenlijk dan nu ook wel de belangrijkste vraag. Want als het tekort verder oploopt, welke keuzes gaat het college dan maken en welke voorzieningen voor inwoners blijven voor het college dan absoluut buiten schot? Voorzitter, als wij vandaag opnieuw vanaf nul een begroting zouden moeten maken voor Emmen, zou het college dan eigenlijk exact dezelfde keuzes gaan maken? Daar zijn we wel benieuwd naar.

Tot zover onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Het is uiteindelijk aan de raad om de keuzes vast te stellen. Mevrouw Stulp van D66, aan u het woord.

Mevrouw Stulp (D66): De Bestuursrapportage laat een verslechtering zien van ruim 8,5 miljoen euro ten opzichte van het beeld dat we enige tijd geleden nog niet zo hadden. Dat roept bij D66 Emmen de vraag op hoe dit kan. Hebben we deze ontwikkelingen in november onvoldoende in beeld gehad? Waren de signalen er al maar nog onvoldoende concreet? Hebben we de schone schijn opgehouden? Of zijn er in de afgelopen maanden daadwerkelijk alleen nieuwe tegenvallers ontstaan? We horen graag van het college hoe deze forse afwijking in zo'n relatief korte periode verklaard kan worden. Een tweede punt betreft de bestemmingsreserves. De voorgestelde onttrekkingen kunnen wij grotendeels volgen. Tegelijkertijd vinden wij dat de raad zicht moet houden op de ontwikkeling en besteding van deze reserves, die niet oneindig zijn. Op welk moment vindt het college dat niet langer reserves nodig zijn, maar beleidsmatige keuzes? Daarom vragen wij ons af of het niet verstandig is om de toekomstbestendigheid van de bestemmingsreserves en de onttrekkingen die we doen, eens breder te bespreken, bijvoorbeeld in de Auditcommissie.

Ook zien we dat twee eerder geplande investeringen worden teruggedraaid. Kan het college toelichten waarom juist deze investeringen zijn geschrapt? Welke afwegingen zijn daarbij gemaakt? En waarom blijven andere investeringen wél overeind? Waarom krijgen die prioriteit?

Voorzitter, wij zien deze Bestuursrapportage als meer dan een financiële bijstelling. Wij zien dit als een waarschuwing en we zijn bezorgd. Vooral in het sociaal domein blijft de druk op de zorg toenemen. Gezien de omvang van de afwijkingen vragen wij ons af of twee Bestuursrapportages per jaar op dit moment nog voldoende is. Zou het niet verstandig zijn om de gehele planning- en controlcyclus eens tegen het licht te houden, bijvoorbeeld door vaker financieel te rapporteren met tussenrapportages? En vooral voor het sociaal domein – en in het bijzonder de jeugdzorg een specifieke rapportage te ontwikkelen?

Voor D66 is één ding helder. Grip krijgen op de financiën mag nooit betekenen dat mensen later of minder goed geholpen worden. Juist investeren in preventie, in onderwijs, in zorg en kansen voor de jeugd voorkomt grotere en duurdere problemen in de toekomst. Daarom vragen wij het college niet alleen om cijfers, maar vooral om keuzes. Wat gaan we anders doen en hoe meten we of die keuzes gaan werken?

Tot zover.

De heer Knol (PVV): De Eerste Bestuursrapportage van 2026 laat direct zien dat de financiële werkelijkheid wederom weerbarstiger is dan de Begroting al deed vermoeden. Andere sprekers hadden het hier ook al over: de cijfers ga ik hier niet herhalen.

PVV Emmen is van mening dat de raad juist bij dit soort cijfers kritisch moet zijn. Want iedere keer als tekorten ontstaan, wordt snel gewezen naar de reserves: bestemmingsreserves of incidentele meevallers. Maar uiteindelijk zijn de reserves geen onuitputtelijke geldbomen. Ze zijn opgebouwd met belastinggeld van onze inwoners. We zien dan ook opnieuw dat miljoenen uit allerlei reserves worden gehaald om begrotingsproblemen op te vangen – of anders gezegd: het gat in de hand van dit college te dichten. En dat kan soms noodzakelijk zijn, maar het mag absoluut geen automatisme. Een structureel probleem los je vaak niet op met incidenteel geld.

Voorzitter, positief is dat er wordt geïnvesteerd in woningbouw en wegen. Emmen bloeit en groeit en de woningen zijn ook hard nodig. Maar de PVV wil wel realisme zien. In de Omgevingsvisie wordt gesproken over de ambitie om naar 120.000 inwoners te groeien en uiteindelijk plusminus 10.000 woningen te realiseren. Maar de vraag blijft – en ik hoorde GroenLinks daar ook al over: voor wie bouwen wij eigenlijk? Is dat voor Harm en Zwaantje, voor de statushouder die voorrang op een woning krijgt? Of voor mensen die jarenlang op een wachtlijst moeten staan? Of voor de westerling die landelijk wil gaan wonen? 'We gaan rentenieren', zeggen ze ook wel, terwijl onze jongeren wegtrekken en ook ouderen een passende plek zoeken.

Tegelijkertijd zien we dat veel projecten nog in voorbereiding zitten en dat externe factoren zoals stikstof, netcongestie en regelgeving voor vertraging kunnen zorgen. Mooie ambities zijn prima, maar

inwoners hebben meer aan een woning die gebouwd wordt dan aan een woning die alleen maar op papier staat.

Ook op de grondexploitaties blijven risico's bestaan. Uit het MPG blijkt dat het totale contante waarderingsaldo uit de grondexploitaties bijna 12 miljoen euro negatief bijdraagt. Daarnaast zijn de voorzieningen voor verliesgevende projecten verder opgelopen tot ruim 22 miljoen euro. Dat zijn bedragen die niet genegeerd mogen worden.

Voorzitter, de PVV maakt zich daarom ook zorgen over de snelheid waarmee financiële tegenvallers zich opstapelen. We zitten pas enkele maanden in het begrotingsjaar en nu al wordt een tekort van ruim 5 miljoen euro verwacht. Dat roept de vraag op hoeveel financiële ruimte er straks nog overblijft wanneer zich later dit jaar nieuwe financiële tegenvallers voordoen.

Daarom de volgende vragen aan dit college. Welke concrete maatregelen worden genomen om verdere verslechtering van het begrotingsresultaat te voorkomen? Welke risico's kunnen in 2026 nog extra financiële gevolgen hebben? Hoe voorkomt het college dat de reserves steeds vaker worden ingezet als sluitpost van de Begroting?

Voorzitter, afsluitend. PVV Emmen staat voor degelijk financieel bestuur: eerst zorgen dat de basis op orde is, eerst grip op de uitgaven en eerst verantwoordelijkheid nemen voor risico's die we als gemeente lopen. Want uiteindelijk gaat het niet om gemeentelijk geld, het gaat om geld van de inwoners van Emmen.

Dank u wel.

Mevrouw Scheper (VVD): De Bestuursrapportage laat zien dat we financieel voor flinke uitdagingen staan en deze Berap biedt de raad de mogelijkheid om binnen de gestelde kaders bij te sturen. De fractie van de VVD vindt dan ook dat we dat moeten doen. Met name het sociaal domein en jeugdzorg lopen flink uit de koers en slokken inmiddels meer dan de helft van onze totale Begroting op. Blijven aandringen op passende compensatie vanuit het Rijk is een goede zaak, maar daarmee zijn wij nog niet gerustgesteld. We kunnen niet bouwen op financiële onzekerheid. De huidige situatie brengt grote risico's met zich mee en het is onze verantwoordelijkheid om de kosten onder controle te krijgen. Onze fractievoorzitter komt hierop terug tijdens de behandeling van de Kaderbrief.

Voorzitter, de aanhoudende geopolitieke ontwikkelingen leiden tot uitzonderlijke en moeilijk voorspelbare prijsstijgingen die moeilijk op te vangen zijn en ervoor zorgen dat projecten vertraging oplopen. Vooraf passend begroten, actuele prijsontwikkelingen vanaf het begin onderdeel laten zijn van de prijsstelling en zorgvuldig afwegen is dan ook noodzakelijk.

Dan wat betreft 'Inwoners en bestuur' vinden wij de aandacht voor participatie een goede ontwikkeling. Dat sluit aan bij waar wij als VVD al langer voor pleiten: ga naar de inwoners toe, luister naar wat er leeft en betrek hen vroegtijdig bij plannen en beleid en geef ook een terugkoppeling. Want echte participatie betekent samenwerken met inwoners in plaats van alleen informeren.

Binnen het Programma 'Economie en werkgelegenheid' zien we veel aandacht voor innovatie, verduurzaming en economische ontwikkeling. Daarbij is het wel belangrijk dat de vele verschillende actieprogramma's overzichtelijk, effectief en goed vindbaar zijn voor onze ondernemers, zodat zij er ook optimaal gebruik van kunnen maken.

Voorzitter, de VVD vindt het cruciaal dat veiligheid en leefbaarheid goed worden geborgd en overlast effectief wordt aangepakt. Het AVE-model moet hieraan bijdragen en tegelijk zien we dat de implementatie veel tijd kost, met escalaties en extra werkdruk voor het OV. Kan het college aangeven waarom de implementatie vertraagt, waar de knelpunten in de samenwerking met partners liggen en hoe dit proces kan worden versneld?

In datzelfde kader lezen we dat de Stichting Veiligheidszorg Drenthe een tariefsverhoging van maar liefst 33 procent heeft doorgevoerd. Zoals u weet, hecht onze fractie grote waarde aan een veilige en leefbare openbare ruimte. De inzet van toezichthouders en boa's is daarbij onmisbaar. Maar een tariefsverhoging van deze omvang roept bij onze fractie wel grote vragen op. Voorzitter, een verhoging van 33 procent is in het reguliere bedrijfsleven ondenkbaar en kan niet zomaar als een feit worden gepresenteerd. Is het college bereid kritisch te kijken naar de opbouw van deze kosten en te onderzoeken of deze veiligheidstaken in de toekomst misschien efficiënter kunnen worden?

Bij het Programma 'Bouwen, wonen en milieu' willen we de urgentie van de aanpak van de netcongestie nogmaals benadrukken. Een betrouwbaar stroomnetwerk is het fundament voor onze ambities en de groei van onze lokale ondernemers. Het is een goede zaak dat we in het

Versnellingsatelier samenwerken met Coevorden, de provincie en de netbeheerders. De VVD vraagt het college om hierin stevig de regie te pakken. Laten wij ervoor zorgen dat deze samenwerking dan ook snel leidt tot concrete resultaten.

Vervolgens ‘Openbare ruimte, verkeer en vervoer’. VVD Emmen ziet grote kansen, nu officieel de volgende fase van de Nedersaksenlijn ingaat. Deze spoorverbinding biedt enorm economische groeikansen en kan een belangrijke aanjager voor onze regio worden. Onze fractie vindt daarom dat we nu al slim moeten voorsorteren op de kansen die deze ontwikkeling met zich meebrengt.

Voorzitter, samenvattend ziet VVD Emmen kansen voor Emmen, maar die kansen vragen om scherpe keuzes, financieel realisme en een duidelijke focus op veiligheid, leefbaarheid en economische ontwikkeling.

Tot slot complimenten voor de mooie foto op de voorzijde van de Bestuursrapportage. De molen is een visitekaartje bij het binnenrijden van Nieuw-Amsterdam en Veenoord. De VVD ziet hierin ook een kans om de leefbaarheid in de omgeving te versterken en dit verpauperde gebied een kwaliteitsimpuls te geven. Hier komen we graag op terug bij de behandeling van de Omgevingsvisie in oktober.

Dank u wel, voorzitter.

De heer De Vries (PvdA): Voorzitter, waar de Jaarstukken nog een relatief stabiel beeld lieten zien, laat deze Bestuursrapportage, de Berap, toch wel een fors verslechterd beeld zien. Het is al een aantal keer genoemd hier: een tekort van ruim 5 miljoen euro. Een groot deel van deze ontwikkeling ligt buiten onze directe invloed. We zien daarbij een sociaal domein, maar ook al wat bredere ontwikkelingen die in heel Nederland spelen. Dan maakt de opgave voor ons natuurlijk niet kleiner.

Ook in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties zien wij die druk terug. We hebben grote ambities: woningbouw, economische ontwikkelingen, sterke wijken en dorpen. Maar de uitvoering daarvan staat wel onder druk door factoren – ze zijn al genoemd: stikstof, netcongestie, stijgende kosten en ook wel gebrek aan gekwalificeerd personeel. Dat betekent dat projecten vertragen, duurder worden of soms ook moeilijker uitvoerbaar zijn. De realiteit is dus ook dat niet alles tegelijk kan. En juist dan moeten wij als raad het gesprek voeren over keuzes en prioriteiten. Niet vanuit tegenstellingen, voorzitter, maar vanuit onze gezamenlijke verantwoordelijkheid als raad. Voor de Partij van de Arbeid Emmen is daarbij de kernvraag: wat betekenen deze ontwikkelingen voor onze inwoners? Want achter de cijfers zitten keuzes. Keuzes die direct invloed hebben op wonen, op voorzieningen en kansen. Het zijn niet alleen cijfers, maar echte mensen die daarachter zitten.

De Bestuursrapportage maakt duidelijk waar we staan. De volgende stap is om te bepalen wat wij belangrijk vinden. En die politieke afwegingen en prioritering komen straks ongetwijfeld aan de orde in het hoofdgerecht van vandaag – zoals ze dat zo mooi zeggen altijd: de Kaderbrief.

Mevrouw Gommer (CDA): Allereerst onze complimenten voor deze Eerste Bestuursrapportage van dit jaar. De toelichting per programma is helder, goed leesbaar en de financiële ontwikkelingen zijn overzichtelijk weergegeven. Tegelijkertijd laat deze Bestuursrapportage ook een zorgelijk financieel beeld zien. Het begrotingsresultaat verslechtert met ruim 8,5 miljoen. De rapportage geeft wel een transparant overzicht van de oorzaken van deze ontwikkeling. Onze eerste vraag aan het college is daarom – dat hebben ook meerdere fracties al gevraagd: welke keuzes verwacht het college richting de Begroting 2027 te moeten maken? En welke voorzieningen of ambities acht het college daarbij kwetsbaar?

Met name binnen het sociaal domein zien we forse financiële tegenvallers. Dan hebben we het over jeugdzorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Samen gaat het om meer dan 6 miljoen aan extra lasten. Daarbij ontstaat dan de indruk dat het niet gaat om incidentele tegenvallers, maar om een ontwikkeling die zich de komende jaren zal voortzetten. Daarom onze tweede vraag: welke concrete maatregelen neemt het college om de groei van deze kosten af te remmen, zonder dit ten koste gaat van de kwaliteit en beschikbaarheid van zorg?

Daarnaast zien we dat externe ontwikkelingen, waarop de gemeente beperkte invloed heeft, de financiële druk verder vergroten. En ook dat maakt de Begroting kwetsbaar met beperkte ruimte voor nieuw beleid.

Voorzitter, de Bestuursrapportage geeft gelukkig niet alleen maar financiële tegenvallers. We zien ook positieve ontwikkelingen. Ten eerste blijft de woningbouw op gang. Er zijn de afgelopen jaren bijna

2.000 woningen gerealiseerd en er wordt actief gewerkt aan verdere versnelling van de woningbouw voor starters en senioren. Dat sluit goed aan bij de CDA-prioriteit voor leefbare dorpen en wijken. En ten tweede zien we dat de Greenwise Campus en de regionale werkgelegenheid zich verder ontwikkelen. De bouw van het Innovatiecentrum is gestart en het Werkcentrum Drenthe is geopend. Dat draagt bij aan economische ontwikkeling, innovatie en werkgelegenheid in Zuidoost-Drenthe. Ten derde zien we dat de gemeente blijft investeren in toegankelijke dienstverlening. We hadden daar bij de bespreking van de Jaarrekening in de commissie ook al een vraag over gesteld. We zien dat de inwoners over het algemeen tevreden zijn over de bereikbaarheid van de dienstverlening, terwijl tegelijkertijd wordt gewerkt aan duidelijke taal- en digitale toegankelijkheid. Dat vinden wij belangrijk, omdat de overheid voor iedere inwoner toegankelijk moet zijn. En als laatste vinden we dat de aandacht voor maatschappelijke weerbaarheid, crisisvoorbereiding en de aanpak van ondermijning positief is. In een tijd van toenemende onzekerheid is het belangrijk dat inwoners kunnen rekenen op een weerbare en veilige gemeente. Dan als laatste nog één vraag over woningbouw. En die vraag is ook al door een van de andere fracties gesteld. In de rapportage wordt gesproken over de noodzaak van prioritering. Hoe zorgt het college ervoor dat starters en senioren daadwerkelijk voorrang krijgen bij de programmering van nieuwe woningbouwprojecten, zowel in Emmen als in onze dorpen? Tot zover/.

De heer Otter (Wakker Emmen): Ja, voorzitter, er is al heel veel gezegd. Ik heb het daarom hier en daar een beetje ingekort.

Bij de behandeling van de Jaarrekening 2025 werd duidelijk dat we financieel gezien op een omslagpunt zitten. De resultaten worden negatiever, de onzekerheden groter en tegelijkertijd worden de ambities ook groter. Scherpere keuzes maken en 'niet alles kan' is het devies. Wakker Emmen is het hiermee eens, maar welke keuzes en wat kan dan niet meer? Op bladzijde 4 van de Berap staat zo'n heel mooie zin, voorzitter. *'De Bestuursrapportage maakt verdere afwegingen en keuzes richting de Berap-II en de Begroting 2027 noodzakelijk.'* En mijn vraag is dan ook: kan het college aangeven hoe dit traject van afwegingen en keuzes eruitziet? Krijgen we vóór de Begroting 2027 nog een moment om ons uit te spreken over keuzes en afwegingen, bijvoorbeeld voor het jaar 2026?

Voorzitter, het financiële beeld is niet best: van een plus 3,5 miljoen gaan we naar een min van 5 miljoen en de belangrijkste oorzaken zijn het sociaal domein en gladheidsbestrijding. We hebben ook nog weer een brief gekregen dat het in feite nog slechter wordt en dat we naar de min 7, min 8 miljoen gaan. Voorzitter, ik wil een paar woorden wijden.

We hebben het al heel veel gehad over het sociaal domein. Als het gaat om dat sociaal domein, hebben we te maken met een veelheid van aanbieders. Deze leveren diensten met bijbehorende tarieven en tariefstijgingen. En wij als gemeente moeten maar zien hoe we die rekening moeten voldoen. Dat doet ons pijn en gaat ten koste van allerlei andere gemeentelijke taken. Voorzitter, ik heb een jaarrekening 2025 gelezen van een grote zorgaanbieder. En wat mij opviel, was de verdere groei van hun resultaat, een forse omzetgroei met slechts een paar extra fte's in dienst en nergens wordt gesproken over bezuinigingen, moeilijke tijden of druk op de resultaten. Men gaat er schijnbaar van uit dat de rekening gewoon altijd maar door de gemeente zal worden voldaan. Dan kom ik ook een beetje op mijn vraag, voorzitter. Worden die jaarrekeningen van alle zorgpartijen ook geanalyseerd? En hebben wij ook zicht op hun financiële resultaten? Want het zou een beetje zonde zijn dat daar het geld blijft liggen dat wij heel moeizaam bij elkaar moeten schrapen.

Dan, voorzitter, is de zorg ook gewoon business. En de gemeente en grote zorgaanbieders zijn in feite tot elkaar veroordeeld. Dat kan er ook toe leiden dat er minder scherp wordt onderhandeld. Kortom, voorzitter, zijn wij hard en zakelijk genoeg als gemeente? Hoe kijkt het college hiernaar?

Tot zover.

De heer Koops (D66): Ter bevestiging, want ik ben het heel erg eens, zeker met het laatste betoog van de heer Otter. U had het over zorgpartijen. Rekent u daar ook Stichting De Toegang onder? Wilt u daar met dezelfde strenge blik naar kijken?

De heer Otter (Wakker Emmen): Ja. Want ik ga er sowieso van uit dat het natuurlijk niet helemaal... Ja, in feite is het de toegang van onszelf als gemeente en die regelt een hele hoop zaken en je moet er

met dezelfde kritische blik naar kijken of dit efficiënter kan en of dit zoveel geld moet kosten. Maar goed, op het totaal gaat daar niet het meeste geld naartoe. Maar ja, wij moeten op alles even scherp blijven en heel efficiënt daarmee omgaan.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Dat waren de bijdragen in eerste termijn?

Dan gaan we over naar de beantwoording door het college in eerste termijn. Waarbij ik tegelijkertijd wel aangeef: er zit wat overlap in het type thema's met het middagedeelte. Dus het kan zijn dat een aantal dingen wat blijft liggen, ook gelet op de tijd. Schroom dan niet om daar straks bij de bespreking van de Kaderbrief dat nog wel even terug te halen. Dat maakt nu de beantwoording iets compacter, gerelateerd aan de Bestuursrapportage. Maar zeker de vragen die gaan over: 'hoe gaat het dan verder?', 'wat betekent dit nou voor het proces?': daar zal de wethouder straks bij de behandeling van de Kaderbrief ook wel een eerste aftrap van geven plus een doorkijkje naar het proces, op basis waarvan we dan bij de behandeling van de Kaderbrief kunnen kijken of dat inderdaad alle thema's zijn. Dus in die zin zou dat de suggestie zijn: om niet alle opmerkingen die nu gemaakt zijn voor de vaststelling van de Bestuursrapportage, in dit stadium aan de orde te hebben, maar die ook even wat vast te houden voor de middag en de avond.

Wethouder.

Reactie college

Mevrouw Kuipers (wethouder): Dank u allen voor uw inbreng. Ik heb, zoals de burgemeester al zei, al heel wat vragen gehoord en ik ga mijn best doen om ze allemaal zo volledig mogelijk te beantwoorden.

Laat ik beginnen met te zeggen dat de Berap een terugkijkend document is. De eerste maanden van het jaar kijken we dus terug en vergelijken we dat met de Begroting, die door uw raad is vastgesteld. Het is daarmee geen voorspelling van hoe 2026 uiteindelijk zal eindigen, maar wel een belangrijk moment om te zien of we op koers liggen. En de conclusie is dat het financiële beeld minder positief is dan bij de Begroting werd verwacht. Met name binnen het sociaal domein zien we hogere kosten dan voorzien. Dat zorgt ervoor dat we op dit moment uitkomen op een verwacht tekort voor 2026. Het college realiseert zich dat dit een zorgelijk beeld is. Tegelijkertijd vinden wij het belangrijk om deze ontwikkelingen juist nu met uw raad te delen. En daar is ook de Bestuursrapportage voor bedoeld. Ik heb veel terechte vragen en zorgen gehoord, voor zover wij daar de antwoorden op hebben, zal ik die zeker geven.

Hart voor Emmen: hoe gaan we structurele kosten beheersen met incidenteel geld? Nou, in zijn algemeenheid veel vragen over het incidenteel inzetten van de reserves. We mogen dit ook niet structureel doen. Onze structurele lasten moeten we dekken met structurele baten. We mogen daarom ook niet structureel dekken uit de reserves en bij de Berap is er nu voor gekozen om te dekken uit de bestemmingsreserve, omdat dit incidentele posten betroffen. Die bestemmingsreserve kwam naar aard ook overeen met de post. Er wordt dus niet zomaar gedekt uit de bestemmingsreserve. Maar de zorgen die u uit, zijn terecht. We gebruiken ze nu dus als een overbrugging en betrekken de structurele oplossing bij de komende Begroting, zodat we toekomstige financiële problemen gaan voorkomen.

En er was nog een vraag: waarom gaan we van een positief saldo naar een tekort? Nou, de belangrijkste oorzaak ligt in een beperkt aantal grote afwijkingen, met name binnen het sociaal domein. Vooral de jeugdzorg, beschermd wonen en maatschappelijk opvang zorgen voor hogere kosten dan waarmee we in de Begroting rekening hebben gehouden.

En dan ook nog de vraag: hebben we dit zien aankomen? Nou, we wisten dat op een aantal onderdelen financiële druk aanwezig was. Wat in de eerste maanden van 2026 duidelijk zichtbaar is geworden, is de omvang van die afwijkingen ten opzichte van de Begroting. En op basis van de meest actuele inzichten leggen wij deze bijstelling dan ook nu ook aan uw raad voor.

Ja, en dan terecht de vraag: wat gaan wij als college doen om de kosten beheersbaar te houden? Nou, uiteraard kijken wij continu naar de mogelijkheden binnen de wettelijke kaders en bestaande contracten om de groei van de kosten te beperken. Ook blijven we daarnaast aandacht vragen voor een passende financiering vanuit het Rijk, want die is ook niet onbelangrijk.

Een terechte vraag: komt er nog meer aan? Maar dit is wat we nu weten en ja, bij de tweede Berap komen we terug met een nieuw beeld.

D66 gaf nog aan: moeten we de p&c-cyclus aanpassen? Moeten er meer overlegmomenten komen? Ja, dat is aan uw raad zelf, hoe u daar zelf tegenaan kijkt.

Mevrouw Stulp D66): Ja, dat antwoord begrijp ik, dat het aan de raad is. Maar ik ben wel benieuwd naar de visie van de wethouder hierop.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Ja, ik denk dat de cyclus op dit moment goed is ingeregeld en dat daar genoeg en voldoende overlegmomenten bij zijn. Maar op het moment dat er vanuit uw raad toch andere momenten of informatiebijeenkomsten gewenst zijn, ja, dan staat het u zeker vrij dat we daarover in gesprek gaan. Maar meldt u dat dan ook.

De bijdrage van Wakker Emmen. U begint met de constatering dat we financieel gezien op een omslagpunt zitten. Die constatering herkent het college. Bij de behandeling van de Jaarrekening hebben we hier dan ook stilgestaan en we zien dat de financiële ruimte afneemt, terwijl de opgaven waarvoor gemeenten staan, niet kleiner worden. Dit betekent inderdaad dat we de komende periode scherper moeten kijken naar prioriteiten en naar wat we wel en niet kunnen doen.

Hoeveel tijd heb ik eigenlijk, voorzitter? Want ik heb nog een heel verhaal.

De voorzitter: Nou, ‘een heel verhaal’? Maakt u vooral uw keuzes en dan met name even de punten die de essentie raken. Dus u hoeft niet het boodschappenlijstje af te werken – dat zei ik in het begin al even. Dus pak de kern even eruit, alstublieft.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Oké. Als laatste punt, voorzitter: ten aanzien van het sociaal domein herkennen wij de zorg die Wakker Emmen uitsprekt. Bij het aangaan van de nieuwe contracten worden de jaarrekeningen van zorgaanbieders bekeken. Dit is vooral om de financiële gezondheid en continuïteit van de aanbieders te beoordelen. En verder worden de jaarrekeningen ook periodieke en worden bij twijfel zeker vragen gesteld.

Tot zover.

De voorzitter: Nou, u had nog wel wat spreektijd, hoor! ‘Ik gaf geen antwoord op uw vraag’, hoor ik nu? Ja. Maar als u zegt: ik wil nog wat toevoegen, kan dat. Het hoeft niet, het mag wel. Er is in ieder geval nog een vraag van de heer Otter. Dit gaat niet af van uw spreektijd.

De heer Otter (Wakker Emmen): Ja, voorzitter, ik snap dit allemaal. Maar ik had ook eigenlijk een beetje gevraagd naar wat er zo mooi in de Berap-I staat, dat we ook richting de Berap-II dus wat keuzes en afwegingen gaan maken. Nou, ik neem aan dat die Berap al een poosje ligt en dat het college daar al volop mee bezig is. Hoe worden wij als raad daarover geïnformeerd? Of moeten wij – en dan is het jaar eigenlijk om – bij de Berap-II lezen wat wel of niet gebeurd is?

Mevrouw Kuipers (wethouder): Meneer Otter, ik heb uw vraag gehoord. En nou ja, daar heb ik ook een mooi antwoord op. Maar ik dacht dat mijn tijd al voorbij was.

We vinden het nog wel wat vroeg om vandaag al aan te geven welke concrete activiteiten, projecten of ambities zouden moeten vervallen. Dat is precies het gesprek dat we richting de Berap-II, de Kaderbrief en de Begroting met uw raad moeten voeren. Daarbij hoort ook de vraag: welke ambities willen we overeind houden, welke we misschien later kunnen doen en waar mogelijk andere keuzes nodig zijn.

En u vraagt ook hoe het proces eruit gaat zien. De eerste stap is dat we de ontwikkelingen die we nu zien, verder analyseren en verwerken in de voorbereiding voor de Begroting 2027. Daarbij zal de raad via de gebruikelijke p&c-momenten nadrukkelijk worden betrokken. Het is uiteindelijk een keuze voor de raad om bij de begrotingsbehandeling de afweging en de keuzes te maken.

Tot zover, voorzitter.

De heer Otter (Wakker Emmen): Ja, voorzitter, maar dan hebben we het over 2027. Ik wou het eigenlijk nog wel hebben over wat we voor 2026 doen om dit beeld bij te draaien. Ik hoef nu niet te weten wat precies, maar ik had eigenlijk het even zo gevraagd, waarbij ik er een beetje van uitging dat

we ergens na de zomer nog een keer bijgepraat worden en dat u met wat voorstellen komt: ‘Dit gaan we in 2026 nog anders doen.’

Mevrouw Kuipers (wethouder): Ja, ik begrijp dat u dat wenst en ik kan u toezeggen dat wij daar na de zomer op een moment bij u op terugkomen.

De heer Wanders (wethouder): Heel kort. De heer Pruisscher vergat het vraagteken uit te spreken. Maar ik denk: ik ga hem toch even bedienen. Want hij had over kosten die we niet zouden hebben gemaakt. Die hebben we wel gemaakt. U hebt 250.000 euro beschikbaar gesteld voor vroegsignalering. Uiteindelijk is dat niet volledig nodig gebleken. Tegelijkertijd ziet u op de allerlaatste pagina dat, mocht er een positief resultaat zijn geweest, wij een resultaatbestemmingsvoorstel hadden gedaan in verband met de ingezette lijn. En zo is dit tot dit lagere bedrag gekomen dan u ooit hebt toegekend als raad. Maar tegelijkertijd is dit wel noodzakelijk geweest.

De heer De Jonge (wethouder): Ik moest rustig lopen, werd gezegd. Maar het is hier koel, dus dat scheelt.

Voorzitter, twee vragen. Als eerste over Veiligheidszorg: naar de stijging van 33 procent werd gevraagd. Daar waren wij ook verrast door, door die verhoging van 33 procent. Momenteel zijn er gesprekken met de Stichting Veiligheidszorg Drenthe. Momenteel lopen er ook diverse onderzoeken en wij volgen deze ontwikkelingen dan ook nauwgezet. Maar we wachten wel eerst even de uitkomsten daarvan af.

En de tweede vraag ging over het AVE-model en dat is Aanpak Voorkomen Escalatie. De afgelopen periode is binnen Emmen gewerkt aan een lokale inrichting van het AVE-model. Daarbij is er een stuurgroep betrokken geweest en in deze fase is waardevolle input verzameld vanuit de professionals die dagelijks werken met complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. Tegelijkertijd blijkt dat er nog geen consensus bestaat over enkele belangrijke onderdelen van de inrichting van AVE in Emmen. Met name de kwestie van positionering van de casusregie vormt hierbij een belangrijk discussiepunt. Hierdoor is dus het traject momenteel wat gestagneerd. Om tot een gedragen en uitvoerbare inrichting van AVE te komen, is er een vervolgfase nodig waarin bestaande inzichten worden samengebracht en vertaald naar een model dat past binnen de lokale context van Emmen. Er is inmiddels een project voor gevonden, dus wij verwachten daar stappen in te zetten.

Tot zover.

De heer Jakobs (wethouder): Ik heb een aantal vragen gehoord over de woningbouw. Dat is eigenlijk ook wel een beetje weer een doorkijk naar vanmiddag. Maar ja, voor wie bouwen nu eigenlijk? Dat was onder andere een vraag van de PVV en het CDA. Nou, de Wet regie volkshuisvesting komt eraan, die wordt 1 juli vastgesteld. Daarin wordt ook aangegeven dat dat 40 procent betaalbare koop moet zijn en 30 procent sociale huur en 30 procent mag daarboven zitten. Dat krijgt ook vorm in het Volkshuisvestingsprogramma dat we zelf aan uw raad gaan voorleggen.

Welke mogelijkheden heb je dan – want dat was dan ook de vraag – om de inwoner van Emmen van de Wet regie volkshuisvesting te laten profiteren? Nou ja, de huidige wetgeving biedt de gemeente ruimte om onder voorwaarden tot 50 procent van de sociale huurwoningen en een deel van betaalbare koopwoningen met voorrang toe te wijzen aan woningzoekenden met een lokale maatschappelijke en economische binding. Dit kan alleen als sprake is van schaarste en verdringing. Wij zijn voornemens om dit te onderzoeken.

Dan netcongestie, want dat is natuurlijk ook een vraag. Hoe doe je dat dan? Stikstof is genoemd. Nou, de grootschalige netwerkversterking komt eraan: een nieuw hoogspanningsstation op Boerdijk. Dat duurt nog een aantal jaren, dus je kijkt nu wat je vooral nú kunt doen. Dat is de buurtaanpak van onder andere Enexis, snelheid maken gebeurt ook op wijkniveau, een grootschalige buurtaanpak waarbij aannemers in Emmen bestaande elektriciteitsstations vernieuwen, extra transformatorhuisjes plaatsen en ondergrondse kabels vervangen. Dan hebben we nog project ORTESE: daar kan mijn collega, meneer Schrik, nog wat meer over zeggen. En daarnaast kijken we naar *smartenergyhubs*: alles om maar die woningbouw op gang te krijgen.

Daarnaast werd over de grondexploitatie ook nog iets genoemd. Nou, op het moment dat je veel bouwt, dan zie je soms een onevenwichtige grondexploitatie. We hebben dat vorig jaar gezien met een aantal grondexploitaties waar er aan de raad gevraagd werd om daarmee akkoord te gaan en wat we dan uit de reserves haalden, omdat daar een tekort op kwam. Vervolgens hebben we uiteraard ook grondexploitaties die wél in de plus zitten. Nou, uiteraard kijken we zo goed mogelijk naar dat evenwicht en kijken we scherp naar de programmering van onze woningbouw om die grondexploitaties scherp in de gaten te houden. Dat is ook gewoon een opdracht voor ons de komende jaren.

Tot zover. Dank u wel, voorzitter.

De heer P.M. Schrik (wethouder): Ja, de ChristenUnie vroeg nog even naar het Warmteprogramma en het wat de stand van zaken is. Op dit moment is het Warmteprogramma in de maak en in november staat er ook een informatiebijeenkomst voor uw raad gepland. Dan wordt u bijgepraat over het Warmteprogramma. Gelijktijdig zullen we daarin ook het ORTESE-verhaal meenemen met de laatste stand van zaken rondom ORTESE.

De voorzitter: Een *cliffhanger*. Ja. Heel goed.

Dat waren de bijdragen naar aanleiding van de eerste termijn van de raad en het college. Ik kijk even rond. Is er dan nog behoefte aan een tweede termijn? In ieder geval de heer Otter, D66 en de PVV. Die drie partijen? Ja? Oké. Dan kan wel even vanaf uw stoel. Ja.

Tweede termijn

De heer Otter (Wakker Emmen): Bedankt voor alle reacties.

Kijk, wat ik toch nog een beetje miste, is het punt dat wilde aanreiken, namelijk wat er in feite wordt verdiend in de zorg. Want wij zitten hier altijd in de positie dat we het allemaal een beetje bij elkaar moeten schrapen. Kijk, in onze GR'en worden allemaal begrotingen vastgesteld. Dan hebben wij ook een soort sturing op deze instellingen. Nou zijn er natuurlijk allerlei zorginstellingen die geen GR'en zijn, maar in feite zijn ze net zo afhankelijk van de gemeenten in het algemeen als een GR. Dus ik vind dat we ons best wel een beetje actiever daarmee mogen bemoeien om te kijken hoe die bedrijfsvoering plaatsvindt.

Dan moet je ook goed naar de jaarrekening kijken. Nou, van die jaarrekening die ik bestudeerd heb, schrik ik. Dan denk ik: dat is allemaal 'de zon schijnt hier' en wij moeten het hier allemaal bij elkaar schrapen. Dus ik vind dat we ons daar best wel wat actiever in op mogen stellen. En niet alleen maar de jaarrekening bekijken bij een nieuw contract, maar laten we gewoon bezien wat er in al die zorginstellingen achterblijft aan geld. En wordt de boel allemaal wel op een goede efficiënte manier gerund? Nou, en misschien zit daar best een stuk besparing in. We hoeven geen 30 procent besparen. Ik denk dat als we 5 procent besparen op al die uitgaven, ons begrotingsprobleem dan bijna getackeld is.

Mevrouw Stulp (D66): Bedankt voor de beantwoording en de poging van de wethouder om dat zo snel mogelijk te doen. De beantwoording blijft wat ons betreft daarom wel wat oppervlakkig, niet concreet – of de wethouder weet het antwoord nog niet. Onze zorgen of er echt inzicht is in het begrotingstekort en grip op de toekomstige aanpak, blijven daarom nog wel bestaan. We komen daar in de bespreking bij de Kaderbrief op terug.

Afsluitend wilde ik nog wel zeggen dat ik de bijdrage van de heer Otter van Wakker Emmen goed kan ondersteunen en ook daar zullen we vanmiddag op terugkomen.

Tot zover.

De heer Knol (PVV): Ik zou willen zeggen dat ik blij ben met de beantwoording van de wethouder en ook de toezegging eigenlijk die de wethouder gaf om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om voorrang te verlenen voor mensen uit Emmen en omgeving.

Dank u.

De voorzitter: Dat waren de bijdragen in tweede termijn? Ik kijk nog even naar het college: is daar nog behoefte aan een reactie? Ik zie u 'nee' schudden.

Dan gaan we wat mij betreft over naar de besluitvorming.

Besluitvorming

De voorzitter: We hebben het over de Bestuursrapportage, de eerste van 2026, met de daarin gerapporteerde afwijkingen en een aantal voorstellen 3,3 miljoen ten laste van de bestemmingsreserve vast te stellen, een begrotingswijziging te maken en uiteindelijk het Meerjarenperspectief Grondexploitaties vast te stellen.

Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval.

Dan gaan we over tot de besluitvorming. De stemming is geopend. (...) Daarmee is dit voorstel unaniem aangenomen met 38 stemmen voor en nul stemmen tegen. Voor dit raadsvoorstel hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (13).

Het is tien voor één. Over bijna twaalf uur – iets later – speelt het Nederlands elftal. Dus we hebben nog twaalf uur de tijd. Dus het wordt steeds spannender of we dat gaan halen, maar het zou zomaar kunnen. Want eigenlijk hebben we nog maar één agendapunt en dat is de Kaderbrief in dezen.

Dat doen we niet nadat we even rustig gaan pauzeren. Er is voor alle aanwezigen hier een lunch geserveerd beneden in de bedrijfskantine. Het is tien voor één. Als we nou eens – laten we zeggen – kwart voor twee hier weer in de zaal zijn? Kwart voor twee open ik hier weer de raadsvergadering.

De vergadering is geschorst.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Dank voor de discipline om allemaal hier weer aanwezig te zijn. Dank ook voor de discipline vóór de pauze. Dat ging volgens mij heel goed. We hebben al een heel aantal dingen besproken.

5.D. Kaderbrief 2027

De voorzitter: Dan zijn we nu, wat elders in de ochtend gezegd werd, bij het hoofdmenu van deze vergadering, in wat verschillende delen daarvan. Het gaat over de Kaderbrief. Voor de buitenstaanders: het gaat over de hoofdlijnen voor de komende Begroting. Waar staan we nou? Waar moeten we rekening mee houden? Dat zal een beetje in de bespreking van de Jaarrekening en Bestuursrapportage, daar eens even boven gaan hangen halverwege het jaar: waar staan we nu en wat moeten we gaan doen in de richting van de Begroting?

Voorheen waren dat inderdaad heel uitvoerige stukken en nu is dat eigenlijk meer een brief waarin men de kern te pakken heeft. Het is ook niet een raadsvoorstel, u kunt het ook niet echt amenderen. U kunt er wel uw reflectie op geven, u kunt natuurlijk zeggen wat u ervan vindt. Het kan ook zijn dat er moties worden ingediend. Ik heb begrepen dat er al wel een paar liggen – om het voorzichtig te zeggen. En ik zeg er nu maar even bij... [Op de schermen in de raadszaal verschijnt ineens de dictumtekst van een nog in te dienen PVV-motie.] (...) O, er komt in één keer al een motie voorbij. Ja. De PVV zit hier achter de knoppen, begrijp ik? Er is één motie nu ingediend en die gaat over Wildl... Nee, houd er rekening mee dat het in de kern om politieke keuzes en prioriteiten gaat. De verleiding is ongetwijfeld groot om links en rechts heel uitvoering de diepte in te gaan. Dat zou er niet recht aan doen.

En een ander advies dat ik u meegeef: blijf een beetje bij vragen in de richting van het college. Dat mag natuurlijk allemaal, het is allemaal niet verboden, dat snap ik ook wel. En tegelijkertijd is het vooral het gesprek van de raad. Het college heeft een voorzet gegeven, ik zal zometeen de wethouder financiën vragen om nog even een eerste aftrap te doen. Daarna moet het vooral aan de raad zijn in dezen.

We zullen dan de middag benutten voor de bijdragen vanuit de raad. We kijken even hoe ver we rond de klok van half zes, zes uur zijn. Zeker als er allerlei interrupties zijn – en dat kan gerust – kan het zijn dat we nog een deeltje van de avond nodig hebben voor de afronding van de bijdragen vanuit de

raad. En dan zal het college reageren op alles wat is ingebracht. Dan gaan we schorsen en dan gaan we op weg naar de tweede termijn.

Even voor de goede orde: de spreekvolgorde doen we op basis van grootte. Dat is een gewoonterecht. Uw spreektijd bedraagt tien minuten en dat geldt voor iedere fractie. En de moties komen gaandeweg de rit wel voorbij. Volgens mij heb ik dan de kern te pakken in dezen.

Zullen we het zo doen met elkaar? Nog opmerkingen vooraf? Verder niet? Wethouder, zou u een aftrapje kunnen geven voor de bespreking van de Kaderbrief en dat vanuit het perspectief van het college.

Inleiding college

Mevrouw Kuipers (wethouder): Vandaag spreken we over de Kaderbrief 2027. Deze is anders dan andere jaren, al is de Kaderbrief in deze vorm er eigenlijk nog maar één jaar. We staan aan het begin van een nieuwe bestuursperiode met een nieuwe raad en een nieuw college. Daarom heeft het college bewust gekozen voor een beleidsarme Kaderbrief. Niet omdat er geen ambities zijn, maar omdat wij vinden dat het gesprek over die ambities eerst hier gevoerd moet worden. Deze Kaderbrief laat daarom vooral zien hoe we er financieel voor staan en vanuit welke uitgangspositie we beginnen aan de Begroting 2027.

Laat ik beginnen met waar we staan. De gemeente staat nu financieel nog steeds op een stevige basis. De afgelopen jaren is er een zorgvuldig financieel beleid gevoerd. Daarom beschikken we over gezonde reserves en een goed weerstandsvermogen. Maar tegelijkertijd zien we de financiële ruimte kleiner worden. Gemeenten krijgen te maken met stijgende kosten, onzekerheid over inkomsten vanuit het Rijk en oplopende uitgaven, met name binnen het sociaal domein. En sinds het verschijnen van de Kaderbrief hebben we nieuwe informatie ontvangen via de Meicirculaire. Die nemen we uiteraard mee in de verdere uitwerking van de Begroting. Maar de kern van het verhaal verandert daar niet door.

De financiële opgave blijft groot en vraagt om keuzes. En dat vraagt om realisme. Niet omdat onze ambities minder belangrijk zijn geworden: we willen blijven investeren in woningen, leefbaarheid, voorzieningen en de toekomst van Emmen. Maar we moeten ook heel eerlijk zijn: gezien de financiële opgave zullen we keuzes moeten maken in wat we nu doen, wat we later doen en wat we mogelijk niet meer gaan doen.

Daarom gaat deze Kaderbrief uiteindelijk niet alleen over cijfers. Deze Kaderbrief gaat over keuzes. Keuzes die niet alleen door het college gemaakt worden, maar die beginnen bij uw raad. Want juist u als raad bepaalt de politieke koers van de gemeente en dat gesprek moet natuurlijk plaatsvinden tussen raad en college. Maar deze Kaderbrief nodigt u ook uit tot een gesprek binnen de raad zelf. Welke opgaven vindt u het belangrijkste? Waar wilt u extra op inzetten? En wat kan later? En misschien ook: waar zien we mogelijkheden om ruimte te maken voor nieuwe keuzes?

Het college is benieuwd naar uw afwegingen. Niet alleen over wat we willen behouden of versterken, maar ook welke richting u ons mee wilt geven als het gaat om keuzes maken binnen de beperkte financiële ruimte die we hebben. In de aanloop naar de begrotingsvergadering nemen wij u graag mee in dit proces.

Vandaag horen wij daarom graag welke prioriteiten u ziet en welke kaders u ons als college mee wilt geven voor het opstellen van de Begroting 2027. En met die richting van uw raad gaan wij vervolgens aan de slag bij de verdere uitwerking van de Begroting. We kijken uit naar uw debat.

Eerste termijn

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ik ben heel erg blij met de nieuwe raadszaal met de airco die we hebben. Dus dat doet me deugd. Normaal ben ik graag buiten, maar vandaag vind ik ook helemaal prima om hier te zijn.

De Kaderbrief 2027: een document dat misschien minder tot de verbeelding spreekt dan een Begroting, maar wel bepalend is voor de koers van onze gemeente in de komende jaren. Het gaat over keuzes en richting. Natuurlijk gaat het niet alleen over cijfers en getallen, maar dat hebben we de hele dag zo'n beetje gehoord vandaag. Dit jaar hebben deze cijfers en getallen echt wel een heel grote invloed op onze wensen en kaders.

We waarderen de openheid waarmee deze Kaderbrief is opgesteld. Er wordt geen rooskeurig beeld geschetst, geen financiële werkelijkheid verbloemd. Integendeel, er ligt een eerlijk verhaal dat laat zien dat wij als gemeente – dat hebben wij ook al heel vaak gehoord vandaag – voor stevige

uitdagingen staan. Het is natuurlijk een bijzondere periode, hè: nieuwe raad, nieuwe coalitie, nieuw college. Daar past wel visie, maar geen overmoed.

Bovendien hebben we met de PvdA en de VVD natuurlijk in het Coalitieakkoord al vastgelegd waar wij als Wakker Emmen naartoe willen. Dan zou het heel vreemd als wij als Wakker Emmen nu nog met allerlei nieuwe wensen en beleidsvoornemens zouden komen. De richting hebben we immers in het Coalitieakkoord al aangegeven, maar we snappen ook dat deze Kaderbrief ook beleidsarm is. We moeten ons dus niet vergissen in de ernst van de boodschap die tussen de regels door klinkt. Want de cijfers liegen niet. Waar we vorig jaar nog uitgingen van een positief saldo, zien we nu een beeld dat structureel verslechtert: een tekort van 6,5 miljoen in 2027, oplopend tot richting 13 miljoen. Dat is een aardig getal, 13 miljoen, in 2027.

En dan hebben we nog niet eens over de jeugdzorg. Dat zal vandaag ook nog vaak aan de orde komen, we hebben dat vandaag ook vaak gehoord. Daarvan zijn de tekorten voorlopig slechts als p.m.-post opgenomen en daar worden we altijd een beetje zenuwachtig van. Als p.m. opgenomen, omdat de omvang nog onvoldoende voorspelbaar is. Ik wil toch alvast even stilstaan bij deze grootste financiële én maatschappelijke uitdaging in deze Kaderbrief: de jeugdzorg. Want hier raken dus die cijfers en de menselijkheid elkaar. Zorgelijk vinden wij die onzekerheid. Want laten we wel wezen: als tekorten kunnen oplopen van circa 13 miljoen in 2027 naar mogelijk 33 miljoen in 2030, dan praten we niet meer over een incidenteel risico. Dat praten we over een structurele – ja, je zou het kunnen noemen ‘ontwrichting’ van de gemeente Begroting. Ik zou bijna willen zeggen: dan kunnen we net zo goed stoppen met begroten.

Bij tekorten kun je twee dingen doen. Je kunt of de inkomsten verhogen of de uitgaven beperken. Want als wij worstelen alle gemeente met de kosten van de jeugdzorg. En om niet onder te gaan, zal het Rijk over de brug moeten komen. Hier ligt echt een stevige verantwoordelijkheid bij het Rijk. Gemeenten kunnen niet eindeloos verantwoordelijkheden krijgen opgelegd zonder structureel voldoende middelen. Dat is financieel onverantwoord en bestuurlijk onhoudbaar. Onze partij verwacht daarom van het college een stevige lobby richting Den Haag, samen met andere gemeente en regio's. Niet afwachten, maar de druk opvoeren. En hopelijk laten de partijen met landelijke invloed hun stem ook horen. Want het kan niet zo zijn dat gemeenten moeten kiezen tussen een sluitende begroting en passende zorg voor kinderen.

De heer Koops (D66): Laat ik dan meteen die handschoen oppakken. Want ik begrijp dit betoog natuurlijk wel: het Rijk moet tot op zekere hoogte de gemeenten goed compenseren voor de taken die het ons oplegt. Maar ik hoop toch ook dat Wakker Emmen het met onze fractie eens is dat het niet alleen maar de uitdaging van het Rijk is om het jeugdzorgstelsel te hervormen. Dat ook juist de gemeente aan zet is om onze jeugd goed in beeld te hebben, om goede doorverwijzingen te maken, om goede afspraken te maken met lokale jeugdzorgaanbieders. Dit is niet alleen maar een uitdaging van het Rijk en ik hoop dat u dat ook onderschrijft.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): U geeft een mooie voorzet voor mijn volgende alinea. Dat was de inkomstenkant. Want we hebben natuurlijk allerlei ontwikkelingen: mevrouw Stellaard met die Hervormingsagenda Jeugdzorg en zo. Dus er gebeurt van alles nog en wat. Maar dat is de inkomstenkant voor een gedeelte, waar we het net over hadden. Maar we zijn als Wakker Emmen er echter niet voor om alleen maar de hand op te houden. Wat kunnen dan zelf in Emmen doen om de kosten van de jeugdzorg te beperken? Ook wij hebben hier de verplichting om de kosten binnen de perken te houden – daar waar mogelijk. En toch nog een vraag aan de wethouder. Ik hoop dat de wethouder over beide aspecten, inkomsten en uitgaven, iets kan zeggen. Ik begrijp ook tegelijk dat het niet het einde is van de hele discussie die we daarover gaan voeren de komende jaren.

Dus we willen voorkomen als fractie dat dit debat uitsluitend financieel wordt gevoerd. We kunnen onze jongeren nu niet zomaar in de steek laten in enkel rigoureuze bezuinigen in afwachting van besluiten van het Rijk. Dus: scherp met het geld omgaan, de rijksoverheid aanspreken en, als het moet, eerst het geld – toch al een gedeelte van de oplossing – maar dan uit de reserves en de jaren daarop de jeugdzorg wel op p.m. We gunnen de jeugdzorg en ons de broodnodige tijd om er een goede oplossing voor te zoeken.

En ook als richting de Begroting over een uitgave onze vraag: gaat het college ook intern en binnen de organisatie aan de slag met besparingsmogelijkheden? We horen graag van de wethouder welke

stappen er worden gezet om de organisatie scherper te maken en wat het kan opleveren als kostenbesparing.

Maar is het nou allemaal kommer en kwel? Nee, zeker niet. Want we staan er niet slecht voor. De afgelopen jaren is er verstandig financieel beleid gevoerd, er is behoedzaam begroot en we beschikken over een gezonde reservepositie. Wie door Emmen loopt, ziet een gemeente die niet heeft stilgezeten. Wie in onze dorpen en wijken komt, ziet inzet op leefbaarheid. Wie kijkt naar de Economische Agenda, ziet perspectief via innovatie, onderwijs en samenwerking. Er ligt een fundament waarop verder gebouwd kan worden. Maar daar zit de kern van onze boodschap vandaag: een stevig fundament betekent niet dat alles tegelijk kan.

Voorzitter, de tijd van stapelen lijkt voorbij. We zullen keuzes moeten maken, niet omdat de ambities minder belangrijk zijn geworden, maar juist omdat ze belangrijk genoeg zijn om ze realistisch te maken. Bij de Begroting willen we dan ook een concretisering hoe we deze doelen gaan halen.

In het Coalitieakkoord hebt u al kunnen zien wat Wakker Emmen belangrijk vindt. En dat is natuurlijk onder andere de woningbouw: die blijft noodzakelijk. Iedereen is het erover eens dat er meer woningen moeten komen. Meer nieuwe uitbreidingslocaties vragen vaak veel tijd. Wakker Emmen en de hele raad vragen telkens bij Kaderbrieven en Begrotingen extra aandacht voor woningbouwversnelling. Dit is voor ons een belangrijk thema, nu en de komende jaren. We denken daarom dat onze motie 'Warme gronden' zeker kan helpen. Want als we weten dat onze gemeente bestaande gebouwen en locaties heeft die mogelijk sneller kunnen worden benut voor woningbouw, laten we ze dan creatief en praktisch gebruiken. Denk aan leegstaande scholen, verouderde sporthallen en andere panden of gronden die wachten op een nieuwe bestemming.

Daarom dienen we de motie 'Warme gronden' in en dat doen we samen met de VVD, de PvdA, de PVV en Hart voor Emmen. Met deze motie vragen wij het college om die kansen systematisch in beeld te brengen en te bekijken welke locaties al op korte termijn kunnen bijdragen aan extra woningen voor onze inwoners:

Motie 1 'Warme gronden'

(ingediend door de fracties van Wakker Emmen, PvdA, VVD, PVV en Hart voor Emmen)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de druk op de woningmarkt in de gemeente Emmen onverminderd hoog blijft en de vraag naar betaalbare woningen voor diverse doelgroepen groot is;*
- *traditionele woningbouwlocaties vaak lange doorlooptijden kennen als gevolg van planologische procedures, infrastructurele opgaven en andere ruimtelijke ontwikkelingen;*
- *er binnen de gemeente gronden aanwezig zijn die op relatief korte termijn door functiewijziging of herontwikkeling kunnen worden ingezet voor woningbouw, zogenoemde 'warme gronden';*
- *maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed, zoals verouderde sporthallen, vrijkomende schoolgebouwen, voormalige zorglocaties en andere leegstaande panden, kansen biedt voor transformatie naar woningbouw;*

Overwegende dat

- *het herbestemmen en transformeren van bestaande gebouwen en het benutten van kansrijke ontwikkellocaties de doorlooptijd van woningbouwprojecten aanzienlijk kunnen verkorten;*
- *inbreiding en transformatie bijdragen aan het vitaal houden van wijken en dorpen, zonder dat dit direct ten koste gaat van waardevol buitengebied;*
- *de gemeente Emmen de ambitie heeft om de woningbouwproductie te versnellen en daarbij optimaal gebruik te maken van bestaande bebouwde locaties en beschikbare ruimten binnen de kernen;*
- *een actueel, integraal en transparant overzicht van dergelijke locaties op dit moment ontbreekt, waardoor kansen voor snelle woningbouwproductie mogelijk onbenut blijven;*
- *snelheid geboden is om op korte termijn extra woningen te realiseren voor onze inwoners;*

Roept het college van burgemeester en wethouders op om

- *op korte termijn een integrale en volledige inventarisatie op te stellen van alle kansrijke ontwikkellocaties in bezit van de gemeente Emmen, waaronder gronden die door*

functiewijziging geschikt kunnen worden gemaakt voor woningbouw en (potentieel) leegstaand maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed, zoals verouderde sporthallen, scholen en voormalige zorglocaties;

- bij deze inventarisatie specifiek te beoordelen welke locaties en panden geschikt zijn om op korte termijn (binnen één tot drie jaar) te worden getransformeerd of herontwikkeld ten behoeve van woningbouw;*
- de gemeenteraad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 te informeren over de resultaten van deze inventarisatie, inclusief een concreet plan van aanpak, een prioritering van kansrijke locaties en een indicatie van de verwachte woningbouwopbrengst en globale planning per locatie;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Mooie motie.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Fijn!

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja! Ja! Die hebt u weer binnen.

Maar u roept inderdaad op om in het eerste kwartaal van 2027 te informeren. Wat is dan het kaderstellende doel richting de Begroting van 2027?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, dat is inderdaad een goede vraag. Ja! Nou, ik zou hem kunnen veranderen met de zinsnede 'laatste kwartaal van dit jaar bij de Begroting'. Maar goed, dan hebben we hem bij de Begroting, maar de opzet is duidelijk voor ons, denk ik. We willen graag een inventarisatie hebben. Ja, mocht het nog kunnen in het laatste kwartaal van dit jaar, dan zou ons dat enorm aanspreken. Maar wij zien ook een grote uitdaging misschien wel voor de ambtelijke organisatie.

De heer Koops (D66): Naast inderdaad die systematiek hebben we het natuurlijk vandaag ook over een nijpend financieel perspectief. Ik begrijp van harte van uw motie. Volgens mij doen we dit ook al. Maar kan ik dit ook opvatten dat wat u en die mede-indieners dus ook extra budget beschikbaar kan komen voor de transformatie van deze panden naar woningen, zoals dat ook al beschikbaar is? En zo ja, waaruit dekken we dat dan?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, ik denk dat dat nog een stap verder is. Ik kreeg ook wel de opmerking links en rechts: 'Kunnen we dat verder in gaan vullen?' Het zou ons een groter goed zijn als we eerst in beeld hebben welke mogelijkheden er zijn. En de financiële kant, dat financiële plaatje, kunnen we er later misschien aan hangen. En dan kunnen we keuzes maken of we dat willen. Maar laten we eerst even zorgen dat we weten wat er mogelijk is. Verder niet? Oké.

Voorzitter, er zijn natuurlijk veel belangrijke zaken. Denk aan bereikbaarheid, leefbaarheid en economische ontwikkeling. Ook investeringen in voorzieningen zoals sport, onderwijs en sterke wijken zijn nodig om Emmen aantrekkelijk en leefbaar te houden. Ze komen waarschijnlijk vandaag allemaal nog wel aan de orde. Wakker Emmen blijft hameren op de uitvoering: dus de hand aan de schop en de hamer in de hand. Ga voortvarend aan de slag met wat al in de planning zit en waar geld voor is, voordat we verdergaan met nieuwe plannenmakerij. Denk aan de verdubbeling van de N862, Emmen-Klazienaveen, het Rensenpark, de Greenwise Campus, diverse woningbouwprojecten en de centrumvernieuwing van de dorpen.

Maar niet alles kan tegelijk en niet alles kan in hetzelfde tempo. Soms vraagt goed bestuur ook om het lef te temporiseren en misschien wel pas op de plaats te maken. Laat het college ook richting de Begroting rekening houden met haalbaarheid. Niet alles wat op papier wenselijk is, blijft in de praktijk uitvoerbaar. We hebben te maken met personeelstekorten, marktdruk, stijgende kosten en beperkte capaciteit binnen organisaties en bij de aannemers. Dat betekent ook erkennen dat een organisatie niet onbeperkt kan leveren – dat snappen wij ook. Laten wij dus niet voor de muziek uit lopen en laten we het geld pas opnemen in de Begroting als zaken concreet en planbaar zijn. Onze fractie steunt het uitgangspunt dat we zorgvuldig moeten kijken naar wat haalbaar is, niet alleen financieel maar ook organisatorisch. Grote plannen zonder uitvoering leiden vaak tot frustratie, vertraging en uiteindelijk

verlies van vertrouwen. En dat moeten we vooral voorkomen. Dat is dan geen gebrek aan ambitie, voorzitter, maar dat is realistisch en dat past bij Wakker Emmen.

En realistisch en ambitieus blijven wij, over het onderhoud van wegen, fietspaden en voetpaden. De inhaalslag die in de vorige bestuursperiode is ingezet, is nog altijd niet voltooid. Daarom blijven we aandringen om door te gaan met het wegwerken van achterstallig onderhoud in alle dorpen en wijken. Toch ook weer even het onderwerp veiligheid. Dat komt nadrukkelijk aan bod in de Kaderbrief. Terecht, want veiligheid is de kerntaak van de overheid en een belangrijk onderwerp voor onze inwoners. Ook in het Coalitieakkoord is hier uitgebreid aandacht aan besteed. We zullen ook in de komende periode scherp zijn op de mogelijkheden die er zijn en denken dat er misschien bij de discussie over de APV later dit jaar nog extra stappen kunnen worden gemaakt om ook het veiligheidsgevoel nog beter te maken.

Ik zie de griffie kijken naar mijn spreektijd? Of valt het mee? O, kijk aan. We willen ook nog iets zeggen over de reserves, zodat daar geen misverstand over bestaat. Soms klinkt het simpel: 'We hebben toch op de bank? We hebben reserves.' Gelukkig maar, daar zijn we blij mee. Maar – en dat doet mij eigenlijk wel deugd, want ik heb het al een aantal keren gehoord vandaag – reserves zijn geen structurele oplossing voor structurele problemen. Je kunt een spaarrekening niet blijven gebruiken om het tekort op je huishoudboekje op te lossen. En dat weten onze inwoners, en gelukkig ook veel raadsleden, als geen ander. Onze reserves zijn bedoeld voor de weerbaarheid. Op het moment dat we tegenvallers moeten opvangen. Juist in een tijd van onzekerheid moeten we daar zorgvuldig mee omgaan. Dat betekent wat ons betreft verstandig investeren, maar niet interen zonder perspectief.

En, voorzitter, afrondend en samenvattend. Wat betekent dit alles nu richting de Begroting 2027? Voor onze fractie is er een aantal zaken helder. Ten eerste: we moeten blijven investeren in de toekomst van Emmen. Stilstand is geen optie, een regiogemeente als Emmen moet blijven bouwen aan wonen, economie, bereikbaarheid en voorzieningen in alle dorpen en wijken. En ten tweede: wij kiezen als Wakker Emmen voor realisme boven wensdenken. Nieuwe ambities vragen om dekking en dus moeten we zorgen dat dit voor elkaar komt. Ten derde: als Wakker Emmen beschermen we de basis: goede voorzieningen in alle dorpen en wijken, veiligheid, leefbaarheid en ondersteuning van inwoners moeten overeind blijven. En dit alles onder de voorwaarde – en ik kan het niet genoeg herhalen – dat Wakker Emmen een geloofwaardig financieel pad van herstel bij de Begroting. Niet om dat toezicht dat vraagt, maar omdat een financieel gezonde gemeente ook een sterke gemeente is.

Voorzitter...

De voorzitter: Ter afronding. De slotzin...

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): 'De slotzin'? Hoe raadt u het zo? 'De slotzin'. Ja, de laatste zin: dan moet ik even nadenken. Waar was ik ook alweer?

De werkelijkheid dat we niet alles kunnen afronden...

De voorzitter: Nee, maar we gaan echt afronden nu.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, maar de werkelijkheid is ook dat Emmen veel heeft om op voort te bouwen. We kunnen dus best veel. We hebben er dus vertrouwen in dat we de goede kant op zullen gaan.

De heer Pruijscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, ik hoor de heer Hoogenberg goede dingen zeggen over de reserves en hoe we structurele problemen ook structureel moeten oplossen. Maar we werken ook heel veel met bestemmingsreserves: daar hebben we het ook bij de Jaarrekening al een beetje over gehad. En boven de grens die we hebben afgesproken van de algemene reserve, zit ook nog een heel grote plus. Hoe kijkt u daar nou precies tegenaan? Want ik vond uw formulering wel heel breedspakkerig.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja. Ja. Wij hebben inderdaad enorme bestemmingsreserves. Volgens mij tot 147 miljoen, 160 miljoen ongeveer, tezamen met de algemene reserve van 77 miljoen. Dus daar zit best veel ruimte in. Dat gaan we ook met de fractie nog over overleggen, hoor. We hebben daar zelf nog niet zo'n vastomlijnd plan voor, moet ik zeggen. Het gevaar zit erin – en dan

denk ik altijd even aan mijn eigen huishouden – dat op het moment we een vakantiepotje hebben en we moeten dan nog misschien toch zomerkleren kopen, dan zeggen we: we pakken het maar uit het vakantiepotje, maar dan gaat de vakantie over voor de kleren. Dus ik denk: even voorzichtig met bestemmingsreserves: die zijn niet voor niks opgericht. Dus even kijken of we niet zomaar willekeurig wat gaan pakken uit de reserves die ergens voor bestemd zijn omdat ergens anders gemakkelijker is.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, wij hebben volgens mij vorig jaar, of het jaar daarvóór, ook inderdaad zo'n exercitie gehad waarbij we die hebben opgeschoond. Dus ik ben wel heel benieuwd wat daar nu in twee jaar tijd nog meer aan winst uit valt te halen. Maar ik ben ook wel benieuwd, naast die incidentele middelen die u noemde, wat voor structurele middelen u dan ziet om de Begroting sluitend te krijgen.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Nou, zo gaat het weer dubbelop, moet ik zeggen, voorzitter. Ik denk dat het een gedeelte is dat we moeten zorgen dat de inkomsten omhoog moeten gaan. De VNG speelt daar een grote rol in, we moeten zorgen dat het inkomstengedeelte omhoog gaat. En we moeten ook zorgen dat we een goede vinger aan de pols houden, dus én de organisatie én bijvoorbeeld nog inderdaad bij de jeugdzorg – wat ik al vertelde – zorgen dat we op een goede manier voor de inkopen goede dingen regelen. Dat we proberen het anders te gaan inschatten, zodat zowel de inkomsten omhoog gaan en wij de uitgaven iets naar beneden kunnen brengen.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, dat blijft nog een beetje vraag, ook omdat juist jeugdzorg niet in deze cijfers is meegenomen. Daar had u zelf ook kritiek op en die snap ik wel. Maar nu grijpt u dat dan als grootste argument aan hoe dat zich een beetje moet vereffenen. Maar de vraag is: die cijfers die we zien, zijn niet structureel in evenwicht. Want voor concrete opties ziet u?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ik denk dat het op dit moment even voor ons te ver voert om te zeggen: dit en dit zien wij precies als oplossing voor die tekorten. Ik heb ook heel veel vertrouwen in het college, dat men daar met goede voorstellen voor komt en ons meeneemt in het hele proces om te laten zien waar besparingsmogelijkheden zijn.

De heer Wittendorp (CDA): De strekking van deze Kaderbrief 2027 is voor ons helder: we hebben een beleidsarme Kaderbrief, wij hebben op dit moment een gezonde financiële positie én wij hebben te maken met aanhoudende financiële onzekerheid. Ja, en dat resulteert in een meerjarig oplopende tekort. Voor 2027 een algemeen tekort van 6,5 miljoen euro. En ik tel het jeugddeel er toch maar even bij op van 13 en dan komen we op 20 miljoen. Dat tekort loopt op tot 35 miljoen in 2030. Als je zo zegt, dan is het ook inderdaad heel veel. En daarom kan niet alles tegelijk of in hetzelfde tempo. Het is onvermijdelijk dat we scherpe keuzes moeten maken en prioriteiten moeten stellen. De prioritering van de negen grote opgaven, zoals vastgesteld in de Begroting 2026, is door het college gehandhaafd. De Kaderbrief eindigt met de uitnodiging van het college om op basis van de Kaderbrief 2027 en het Coalitieakkoord kaders mee te geven voor de uitwerking van de Begroting 2027.

Als eerste de opmerking dat wij het opmerkelijk vinden dat de Strategienota in zowel Kaderbrief als Coalitieakkoord niet is benoemd. Want dat is toch wel een heel belangrijk document. De ambities zijn dan wel overgenomen en wij hebben wel een herijking op stapel staan, maar wij zouden dat toch wel benoemen.

In de p&c-cylus zoals we vandaag behandelen, kijken we natuurlijk terug naar 2025. Het vaststellen van de Jaarrekening hebben we gedaan. We kijken naar de Eerste Bestuursrapportage, Berap-I: hoe gaat het in het lopende jaar 2026? En we kijken vooruit met deze Kaderbrief en dat in aanloop naar de Begroting. Conclusie: in 2025 een verwaarloosbaar negatief resultaat, in Berap-I voor 2026 een tekort van 5 miljoen en in de Kaderbrief een tekort van 6,5 miljoen, even nog zonder de jeugdzorg dan nu weer. Wij zien een dalende resultaatlijn en wij zullen daar niet de enigen in zijn. We geven het college dan ook graag de kaders mee om scherpe keuzes te maken.

En het CDA doet dat op basis van de CDA-uitgangspunten. Het CDA kiest voor waardegedreven politiek, want het is waarden die ons verbinden. En ons politiek kompas is vastgelegd in vier uitgangspunten: publieke gerechtigheid, rentmeesterschap, solidariteit en gespreide verantwoordelijkheid. We zeggen dit niet voor het eerst, maar we vinden het wel belangrijk om dat te

benoemen. Want dat helpt ons bij het maken van die keuzes en dat is onvermijdelijk. Die uiteindelijke keuzes maken wij dan bij de Begroting, want dan hebben we ook de financiële achtergrond en de gevolgen van die eventuele keuzes.

En wij vinden dat wij moeten prioriteren in onze prioriteiten. Het college zegt terecht dat niet alles tegelijk kan of in hetzelfde tempo. Daarom hebben wij van die negen prioriteiten toch even vijf eruit gehaald: die vinden wij gewoon erg belangrijk. Want als wij moeten kiezen, dan staan die voorop.

Met stip op één blijft dan wonen staan. Wij willen gewoon betaalbare woningen in alle dorpen en wijken. Wij willen ruimte voor jong en oud. Wij willen mantelzorgwoningen, studentenwoningen en levensloopbestendige woningen.

In het sociaal domein willen we ‘Verder Samen’, een enorme opgave – dat hebben we vorig jaar ook al gezegd – die langzamerhand vorm begint te krijgen en laat zien dat het in het sociaal domein anders kan met meer ruimte voor maatwerk. Zorg dat het overzichtelijk blijft en maak ook hierin keuzes met het belang van de jeugd voorop.

Bij het CDA kennen we het uitgangspunt ‘solidariteit’. Solidariteit gaat over omzien naar elkaar. In een fatsoenlijk land en een fatsoenlijke gemeente is er voor iedereen gezondheidszorg, onderwijs en een betaalbare woning. Mensen die kwetsbaar zijn, verdienen steun van een sterke samenleving en steun van een beschermende overheid. Daarom hebben wij nu drie moties, dus drie moties van het CDA.

Om om te zien naar elkaar, is het belangrijk dat we elkaar kunnen ontmoeten. Elk dorp of elke wijk verdient zo’n ontmoetingsplek. Daar wordt natuurlijk flink voor gelobbyd: twee weken geleden bij de commissievergadering heeft Emmerhout nog ingesproken. Maar het is helder: niet alles kan gelijk. Wij als raad zullen op gegeven moment moeten kiezen waar wij budget voor beschikbaar stellen. Daarom vragen wij het college een inventarisatie te maken van wat er waar aanwezig is en welke hiaten en wensen er zijn. En doen wij met de motie ‘Ontmoetingsplekken als basisvoorziening’:

Motie 2 ‘Ontmoetingsplekken als basisvoorzieningen’

(ingediend door de fractie van het CDA)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- ***ontmoeting tussen inwoners bijdraagt aan sociale cohesie, gezondheid en leefbaarheid;***
- ***dorpshuizen, wijkcentra, buurthuis kamers, bibliotheken en sportkantines hierin een belangrijke rol vervullen;***
- ***de druk op deze voorzieningen in veel gemeenten toeneemt door stijgende kosten en afnemende vrijwilligerscapaciteit;***

Overwegende dat

- ***investeren in ontmoeting vaak duurderde zorg- en welzijnsvoorzieningen voorkomen;***
- ***sterke gemeenschappen een belangrijke voorwaarde zijn voor een veerkrachtige samenleving;***
- ***ontmoetingsplekken van grote betekenis zijn voor jong en oud;***

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- ***een inventarisatie te maken van bestaande ontmoetingsplekken binnen de gemeente;***
- ***in kaart te brengen waar hiaten zij in dorpen en wijken en welke wensen hier leven;***
- ***vóór de Begroting 2027 voorstellen te doen om ontmoetingsplekken duurzaam te ontwikkelen, behouden en versterken;***

En gaat over tot de orde van de dag.’

De heer Wittendorp (CDA): Ook de Stimuleringsregeling Dorpen en Wijken draagt bij aan het omzien naar elkaar. Als raad hebben we echter weinig zicht op wat goed gaat en wat minder goed en waar dorpen en wijken van elkaar kunnen leren. Als raad vinden we het belangrijk om te weten welke initiatieven worden gehonoreerd en welke niet. Zo kunnen wij inwoners ook helpen bij obstakels waar ze tegenaan lopen. En daarom de motie ‘Versterken sociale cohesie in dorpen en wijken’:

Motie 3 ‘Versterken sociale cohesie in dorpen en wijken’

(ingediend door de fractie van het CDA)

*‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,
Bij de behandeling van agendapunt 5.D,
Constaterende dat*

- *de gemeente Emmen via de Stimuleringsregeling Dorpen en Wijken subsidie beschikbaar stelt voor projecten die de leefbaarheid en de sociale positie van inwoners versterken;*
- *sociale cohesie, ontmoeting en betrokkenheid van inwoners randvoorwaardelijk zijn voor leefbare dorpen en wijken;*
- *inwonersinitiatieven vaak bijdragen aan onderlinge verbinding tussen generaties, verenigingen en buurtbewoners;*

Overwegende dat

- *investeringen in sociale cohesie kunnen bijdragen aan minder eenzaamheid, meer vrijwilligerswerk en een sterkere betrokkenheid bij de eigen leefomgeving;*
- *de raad weinig zicht heeft op hoe de beschikbare wijk- en dorpsbudgetten worden benut en tegen welke obstakels inwoners bij het doen van een aanvraag aanlopen;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *jaarlijks inzichtelijk te maken voor welke initiatieven aanvragen van de Stimuleringsregeling Dorpen en Wijken zijn gehonoreerd en geweigerd en op welke gronden;*
- *te onderzoeken of succesvolle projecten kunnen worden opgeschaald naar andere dorpen en wijken, waarin de gemeente de rol van facilitator op zich neemt;*
- *de raad hierover vóór de behandeling van de Begroting te informeren;*

En gaat over tot de orde van de dag.’

De heer Wittendorp (CDA): En onze derde motie gaat over de ondersteuning van mantelzorgers. Zij leveren een onmiskenbare bijdrage aan de zorg en het welzijn van onze inwoners. Echter, druk en overbelasting kunnen leiden tot uitval en zwaardere zorgvragen, met natuurlijk de nodige financiële gevolgen. En daarom is het belangrijk in beeld te hebben wat hun behoefte is om goed bij de praktijk aan te kunnen sluiten. Daarom de motie ‘Mantelzorgers in beeld’:

Motie 4 ‘Mantelzorgers in beeld’

(ingediend door de fractie van het CDA)

*‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,
Bij de behandeling van agendapunt 5.D,*

Constaterende dat

- *mantelzorgers een onmisbare bijdrage leveren aan de zorg en het welzijn van inwoners;*
- *de druk op mantelzorgers door vergrijzing en personeelstekorten verder toeneemt;*
- *overbelasting van mantelzorgers kan leiden tot uitval en zwaardere zorgvragen;*

Overwegende dat

- *het belangrijk is dat de behoefte aan mantelzorgers in beeld is om goed bij de praktijk aan te kunnen sluiten;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *in kaart te brengen waar mantelzorgers binnen de gemeente tegenaan lopen;*
- *te onderzoeken welke vormen van ondersteuning het meest effectief zijn;*
- *de raad hierover vóór de behandeling van de Begroting te informeren;*

En gaat over tot de orde van de dag.’

De heer Wittendorp (CDA): Voorzitter, we gaan terug naar de belangrijke grote opgaven en onze derde dat is de Greenwise Campus: die willen wij gewoon overeind houden. Wij leggen de prioriteit bij de Greenwise Campus, zodat Emmen een aantrekkelijke studentstad kan worden waar jongeren kunnen studeren en daarna ook hier blijven werken. Dat is goed voor onze jongeren en die willen wij voorop zetten.

Dan bereikbaarheid. Mobiliteit en bereikbaarheid van Emmen zijn voor ons de sleutel tot een samenleving waar iedereen mee kan doen. De aanpak van de Rondweg, de weg van Klazienaveen naar Emmen en de belangrijke wegen rondom het centrumgebied van Emmen moeten zorgen voor een goede doorstroming en bereikbaarheid. Naast de doorfietsroutes zijn er fietsroutes die scholieren en

toeristen gebruiken, belangrijk. En goede busverbindingen, natuurlijk, naar Hoogeveen en Assen zijn cruciaal. En natuurlijk het ontwikkelen van het spoor. De Nedersaksenlijn is cruciaal voor onze bereikbaarheid in het kader van werkgelegenheid, onderwijs en economische ontwikkelingen en kan ook die Greenwise Campus naar een hoger plan tillen. Het versterkt de positie van Emmen als regionale kennishub.

Maar naast die vijf grote opgaven vinden wij dat duurzaamheid, energie en klimaat eigenlijk integraal onderdeel moeten zijn bij alle keuzes die we maken. Het CDA blijft werken aan een Emmen om door te geven. We blijven werken aan het verantwoord beheren van onze omgeving. Voor nu, maar ook voor later. Zeker voor later. Verantwoord omgaan met energie, grondstoffen, onze natuur en het landschap. En dat noemen we bij het CDA 'rentmeesterschap'.

Dan is er nog een ander integraal thema: dat is veiligheid – zoals we ook vorig jaar bij de Kaderbrief 2026 hebben aangegeven. Veiligheid is misschien na wonen wel het belangrijkste thema voor veel van onze inwoners. Hoewel het CBS aangeeft dat de geweldscriminaliteit al jaren daalt, daalt toch het gevoel van veiligheid. Want als incidenten elkaar snel opvolgen, dan doet dat wat met ons. Wij zien een verhuftering en verharding van de samenleving, meer agressie, meer rotzooi en minder omgangsvormen. Meer individualisme en meer 'ieder voor zich'. En dat is niet waar we naartoe moeten. Het CDA kiest voor een fatsoenlijke samenleving. Lokale handhaving blijft daarin natuurlijk belangrijk om onze gemeente veilig en leefbaar te houden. Wijkagenten moeten gewoon zichtbaar zijn en bereikbaar. Drugscriminaliteit hoort gewoon niet in onze gemeente. We moeten hard optreden tegen drugshandel, wietteelt en ondermijnende activiteiten. Drugsgebruik en drugshandel zijn niet normaal.

Voorzitter, dan financieel. Het streven naar een meerjarig sluitend financieel kader kan als consequentie hebben dat ambities niet of nauwelijks kunnen worden gerealiseerd. Het uitblijven van die gewenste groei en benodigde groei is voor ons ook geen optie. Vorig jaar bij de behandeling van de Begroting hebben wij de motie 'Bibob-toets als standaard' ingediend en die motie is unaniem aangenomen. Die was om te kijken of een structurele besparing kan worden gevonden door criminele zorgbedrijven aan te pakken. In Twente leverde dat 35 miljoen op en in Groningen en Drenthe zou het wel om 120 miljoen kunnen gaan. De raad heeft het college verzocht in het eerste kwartaal van dit jaar de raad te informeren. Voorzitter, volgende week, als we deze vergadering afronden, zitten we al in het derde kwartaal. En dit kan gewoon helpen met het op orde brengen van onze Begroting. Dit is wel genoemd in het Veiligheidsplan en ook genoemd in het Coalitieakkoord, maar toch wachten wij met smart op een reactie van het college.

Richting die Begroting vinden wij dat het college nu aan zet is. Maar wij hebben wel de vraag: gaan we nou direct na de zomer samen aan de slag? Of komt het college bij de Begroting met voorstellen waarbij we ook expliciet kunnen zien wat de financiële gevolgen zijn van die voorstellen, waar wij dan weer uit kunnen kiezen? Dat is toch wel een belangrijke vraag aan het college, hoe het college dit traject ziet.

Ten slotte, voorzitter...

De voorzitter: Als u ook nog drie moties wilt indienen, dan bent u zo'n beetje door uw tijd heen.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, ik rond hem af.

Ten slotte: we hebben prioriteiten gesteld op basis van onze CDA-uitgangspunten. En dat we dingen niet hebben benoemd, wil niet zeggen dat ze niet belangrijk zijn. De grote opgaven die wij belangrijk vinden, staan niet op zichzelf. Die zijn met elkaar verbonden zoals de onderwerpen jongeren, bereikbaarheid, werk en wonen met elkaar zijn verbonden. Want voor het CDA staat de samenleving centraal. Een samenleving waarin iedereen meedoet en waarin iedereen een bijdrage levert die hij of zij kan. En dat noemen we 'gespreide verantwoordelijkheid'. Maar ook een samenleving waarin we op een normale manier met elkaar omgaan en waar fatsoen normaal is.

De heer Pruijscher (ChristenUnie): Het gaat wat mij betreft om de motie over ontmoetingsplekken. Ik denk inderdaad dat een inventarisatie zinvol kan zijn. Maar hoe moet ik dat lezen in verhouding tot het verzoek dat bij de commissie binnenkwam? Maar ook wat de coalitie in al haar wijsheid heeft opgeschreven in het akkoord om toch dat soort extra plekken mogelijk te maken?

De heer Wittendorp (CDA): Het belangrijkste is ontmoeten. En dat hoeft je niet per se te doen in een buurthuis. Dat kan op heel veel plekken. Wij schrijven ook dat dat kan in sportkantine, dat kan in een kerk, dat kan in heel veel soorten gebouwen. Als we kijken bijvoorbeeld in Emmerhout, dan gebeuren ook nu al heel veel activiteiten. Die vinden ook ergens plaats. Het is natuurlijk mooi dat je die gaat clusteren, zodat ze bij elkaar die activiteiten kunnen versterken. Het is natuurlijk geen noodzaak. Maar goed, die activiteiten zijn het belangrijkste. En wij willen wel een inventarisatie van waar nou behoefte aan ruimte is. Want op gegeven moment moeten wij natuurlijk wel budget beschikbaar stellen. Ik bedoel, we horen Emmerhout goed lobbyen en wij gunnen hun natuurlijk ook een buurthuis. Maar wij zullen wel moeten kiezen en het moet geen wedstrijd worden wie het beste kan lobbyen.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ik wil eerst even iets anders met u delen. Voor mij heeft deze Kaderbrief een bijzonder karakter. Het is namelijk de laatste keer dat ik als fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid Emmen het woord voer bij de behandeling van de Kaderbrief. Met grote trots kijk ik terug op acht jaar waarin ik onze fractie heb mogen leiden en dienen. Acht jaar waarin we samen hebben gewerkt aan een socialer, eerlijker en sterker Emmen. Ik ben dankbaar voor het vertrouwen dat ik in die periode van mijn fractie en vele anderen heb gekregen.

Vanochtend heeft de raad mij opnieuw haar vertrouwen geschonken door mij te benoemen tot vicevoorzitter van de raad. Een eervolle verantwoordelijkheid die ik met veel inzet en enthousiasme zal gaan vervullen. Daarom sta ik vandaag in een dubbele rol voor u. Met trots voer ik namens de Partij van de Arbeid nog één keer het woord over de Kaderbrief. En na het zomerproces zal Arno de Vries het fractievoorzitterschap van mij gaan overnemen, zodat ik mij volledig kan richten op mijn taken als vicevoorzitter van de raad. Arno wens ik daarbij heel veel succes, maar vooral ook minstens zoveel plezier als ik afgelopen jaren in deze prachtige functie heb mogen ervaren. Ik heb er alle vertrouwen dat de fractie bij hem in goede handen is. En met die trots, dankbaarheid en vertrouwen kijk ik terug en vooruit en lever ik vandaag met overtuiging mijn laatste bijdrage aan de Kaderbrief als fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid.

Goed. (...) Nee, dat was niet zeven minuten spreektijd. Goed, voorzitter. *‘Als regiokern vervult Emmen een belangrijke functie voor een groter gebied. De ambities en grote opgaven van de gemeente Emmen zijn nodig om de leefbaarheid, het voorzieningenniveau en de brede welvaart op langere termijn te behouden.’* Deze passage herkent u. De raad zal deze zin herkennen, want het is een letterlijk citaat uit de Kaderbrief die we vandaag bespreken. Ik heb deze zin zeker twintig keer gelezen en elke keer vroeg ik mij af: wat staat hier nu eigenlijk? En vooral: wat moet een inwoner in onze gemeente hiermee? Als we praten over de toekomst van onze gemeente, praten we als bestuurders en politici vaak over projecten, investeringen, programma's en begrotingen. Maar uiteindelijk gaat het niet over stenen, spoorlijnen of beleidsstukken. Het gaat over mensen. Het gaat altijd over mensen. En dan wordt het spanningsveld tussen financiën en mensen voelbaar. Want de financiële positie waarin onze gemeente zich de komende jaren bevindt, is ook zonder de post jeugdhulp een uitdaging. Voor nu is er gelukkig een sterke reservepositie en de PvdA kan zich voorstellen dat het college bij de Begroting het voorstel gaat doen om de reserve in te zetten om de eerste gaten te dichten. Maar wij zien ook wel dat dat geen structurele oplossing voor de langere termijn is en al helemaal geen oplossing voor het jeugdhulpdossier.

Dat niet meer alles tegelijk kan, is wel duidelijk. En daarbij horen keuzes die we als gemeente maken, direct of indirect, via onze verbonden partijen. Wij stellen voor om eerst eens goed te overzien wat de consequenties zijn en in september verder met elkaar te spreken, alvorens akkoord te gaan met gemeenschappelijke regelingen en begrotingen die nu voorliggen. We vragen het college om ook naar de Begroting toe met een prioritering te komen. Tijdens mijn betoog zal ik aangeven waar voor de Partij van de Arbeid de nadruk ligt. De PvdA is van mening dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid nemen. De financiële problemen waar gemeenten tegenaan lopen, zijn niet uniek voor Emmen. Overal in het land staan voorzieningen onder druk en wij hopen dat de VNG en de VDG hierover een krachtig signaal zullen afgeven. Tegelijkertijd moeten we ook naar onszelf kijken. \

Als gemeentebestuur hebben we de plicht om kritisch te beoordelen of we onze middelen zo effectief mogelijk inzetten en waar eventueel ruimte is voor verbetering. Denk daarbij aan stapeling van beleid. Zorgt de Angelslo Academy ervoor dat de jeugdzorg in de wijk daalt? En wat is het effect van de inzet van Sedna? Voorkomt dit uiteindelijk hogere kosten? Maar daarbij past wel een belangrijke kanttekening – en misschien zelfs een waarschuwing. Elke keuze die we maken, heeft gevolgen voor

inwoners. Juist daarom moeten we zorgvuldig afwegen wat de maatschappelijke impact van die keuze is. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een gezin uit Klazienaveen. Vader en moeder werken allebei, ze hebben een modaal inkomen, misschien iets daarboven, hun kinderen kunnen sporten, gaan naar school en groeien op in een veilige omgeving. Op papier gaat het goed, maar ook zij merken dat de wereld verandert. De boodschappen zijn duurder geworden, energie blijft een zorg, een woning voor kinderen blijkt straks niet vanzelfsprekend. Ze vragen zich af of hun kinderen later dezelfde kansen krijgen als zij zelf hebben gehad.

En denk aan een ander gezin uit Emmen-centrum. Vader is afgekeurd, moeder werkt zoveel uren als mogelijk, het gezin redt het, maar alleen dankzij toeslagen, ondersteuning en voorzieningen. De kinderen groeien op in een warm gezin, maar leren al vroeg dat niet alles vanzelfsprekend is. Dat de nieuwe fiets soms moet wachten. Dat een schoolreisje eerst moet worden doorgerekend. En dat er keuzes gemaakt moeten worden die andere gezinnen misschien niet hoeven te maken. Twee verschillende gezinnen, twee verschillende situaties. Maar allebei wonen ze in Emmen en allebei kijken ze naar de toekomst. En allebei zijn ze afhankelijk van de keuzes die wij hier maken. Voor de Partij van de Arbeid is dat de reden waarom brede welvaart ons uitgangspunt is. Niet de vraag hoeveel projecten we kunnen realiseren, maar de vraag of inwoners daardoor beter kunnen wonen, werken, leren en leven. Niet de vraag wat iets kost, maar wat het oplevert voor de mensen die ervan afhankelijk zijn.

Vorig jaar had ik het in mijn bijdrage over sociaal rendement: de maatschappelijke meerwaarde van investeringen. Meerwaarde in solidariteit, saamhorigheid en weerbaarheid en sociale cohesie en gelijkheid. Grote woorden en misschien zelfs abstracte containerbegrippen, maar niet voor ons. Voor ons zijn dit de leidende principes in de keuzes die wij maken.

De wereld om ons heen is onzeker. Internationale conflicten, economische ontwikkelingen en stijgende kosten hebben invloed op het leven van onze inwoners. En daar hebben wij als gemeente niet altijd grip op. Maar waar we wel invloed op hebben, is de vraag of inwoners zich gesteund voelen en of zij perspectief ervaren. Dat was voor ons het uitgangspunt, ook in onze bijdrage aan het Coalitieakkoord.

Een belangrijk thema in dat akkoord is wonen en dat is niet zonder reden. Want voor beide gezinnen is een betaalbare woning belangrijk. Het eerste gezin maakt zich zorgen of hun kinderen straks een woning kunnen vinden, een reden om zojuist door Wakker Emmen ingediende motie mede in te dienen. Het tweede gezin weet dat stijgende woonlasten niet direct gevolgen hebben voor het huishoudboekje. Daarom is woningbouw voor ons meer dan een bouwopgave. Het staat in de prioriteitenlijst van het college en dat kan mijn fractie alleen maar onderschrijven. De laatste jaren heeft de Partij van de Arbeid diverse voorstellen gedaan: woningsplitsing, flexwonen, wonen op het erf enzovoort. Want woningbouw is een investering in bestaanszekerheid, in kansen voor jongeren en in sterke wijken en dorpen.

Dat geldt ook voor de economische ontwikkeling van onze gemeente. Wanneer we investeren in de Greenwise Campus, dan doen we dat niet omdat innovatie een doel op zich is. We doen dat omdat innovatie moet leiden tot kansen voor inwoners, tot goede banen, tot perspectief voor jongeren die hier opgroeien, tot mogelijkheden voor mensen die vandaag nog niet vanzelfsprekend kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt. En bereikbaarheid speelt daarbij ook een cruciale rol. Een betere verbinding met de regio, met Groningen, Zwolle, de Randstad en Noord-Duitsland betekent meer kansen op werk, onderwijs en ondernemerschap. Er zijn al stappen gezet met een spoorlijn Coevorden-Bad Bentheim. De ontwikkelingen van het spoor en de Nedersaksenlijn kan voor onze inwoners letterlijk nieuwe deuren openen. Niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden om zich te verplaatsen. Juist daarom moeten mobiliteitsinvesteringen bijdragen aan gelijke kansen.

Dat geldt ook voor alle dorpen en wijken. Een aantrekkelijk centrum zorgt voor levendigheid, voorzieningen en werkgelegenheid. Maar brede welvaart vraagt meer. Ook inwoners in onze dorpen en wijken moeten kunnen rekenen op een prettige leefomgeving, goede voorzieningen en plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Daarom zijn investeringen in centrumvernieuwing zo belangrijk. Want leefbaarheid mag niet afhankelijk zijn van je postcode.

Bij al deze ontwerpen moeten we onszelf steeds dezelfde vraag blijven stellen. Want wat betekent deze keuze voor het gezin dat zich afvraagt of hun kinderen straks een woning kunnen vinden? En wat betekent deze keuze voor het gezin dat iedere maand opnieuw moet rekenen of alles betaald kan worden? Want uiteindelijk is dat waar brede welvaart over gaat: mensen. Voor de Partij van de Arbeid

betekent brede welvaart dat iedereen de kans moet hebben om mee te kunnen doen. Dat alle kinderen gelijke kansen krijgen. Dat mensen terug kunnen vallen op regelingen en voorzieningen en dat als problemen erger worden, ondersteuning er is om dat te voorkomen. Dat werk loont, dat wonen betaalbaar blijft en dat gezondheid niet afhankelijk is van de dikte van je portemonnee. En dat inwoners vertrouwen kunnen hebben in de toekomst.

Dat is geen technisch verhaal. Elk besluit heeft een consequentie en dat brengt de plicht met zich mee om bij elk besluit goed na te denken over wat die consequenties zijn. Zo zijn op initiatief van de Partij van de Arbeid vorige periode een motie en een amendement ingediend voor het wegwerken van de wachtlijst beschut werk. Dat is gelukt. En als mooie bijkomstigheid zien we dat het zelfs extra geld heeft opgeleverd. Maar de échte wens zit in het feit dat mensen die op de wachtlijst stonden, perspectief hebben gekregen.

Daarom een nieuwe motie 'Beschut werk' die we samen indienen met Wakker Emmen, de PVV en 50PLUS. Door de gerealiseerde plekken valt het verdeelmodel beter voor de gemeente Emmen uit. En tegelijkertijd is weer een nieuwe wachtlijst ontstaan. Wij willen graag verkennen wat de mogelijkheden zijn voor die nieuwe wachtlijst, zonder dat het direct impact heeft op de financiën.

Motie 5 'Beschut werk'

(ingediend door de fracties van de PvdA, PVV en Wakker Emmen)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de gemeente Emmen een lange geschiedenis heeft in de sociale werkvoorziening;*
- *de gemeente Emmen een wachtlijst kent voor een arbeidsovereenkomst Beschut Werk;*
- *mensen op de wachtlijst een uitkering ontvangen in het kader van de Participatiewet;*
- *het continueren van uitkeringen zonder perspectief niets oplevert en op de lange termijn een verlies aan maatschappelijk potentieel betekent;*
- *de gemeenteraad in juni 2024 een motie heeft aangenomen met als doel een analyse Beschut Werk uit te voeren;*
- *dit heeft geresulteerd in het wegwerken van de wachtlijst;*
- *vanaf 2027 het verdeelmodel en de financiering van het Rijk wijzigen, waardoor de gemeente Emmen een relatief groter aandeel mensen voor Beschut Werk heeft als gevolg van het wegwerken van de wachtlijst in 2024;*
- *er inmiddels een nieuwe wachtlijst is;*

Overwegende dat

- *werk beloond moet worden en dat perspectief geboden moet worden aan mensen die nu op de wachtlijst staan;*
- *investeren in werk niet enkel uitgaven met zich meebrengt, maar juist waarde toevoegt aan onze samenleving;*
- *het aandeel in de realisatie beschikbaar moet blijven of, liever gezegd, vergroot moet worden;*
- *we niet alleen kijken naar de directe opbrengsten voor de gemeente, maar ook naar het maatschappelijke en preventieve effect van het aanbieden van een dienstverband;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om:

- *een nadere analyse te maken van de gewijzigde bekostiging voor Beschut Werk;*
- *hierbij gebruik te maken van de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) en het nieuwe verdeelmodel over de komende jaren;*
- *de raad zo spoedig mogelijk te adviseren hoe het aandeel Beschut Werk behouden of vergroot kan worden;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Mevrouw Louwes (PvdA): Want dat is precies de reden waarom de PvdA het sociaal domein blijft zien als een investering in de samenleving en niet als sluitpost. Op papier kun je al snel ruimte vinden in dat domein, maar de gevolgen zijn niet zelden dramatisch en zadelen de samenleving op met nog veel meer hogere kosten. Een simpel voorbeeld. Op papier is het schrappen van de huishoudelijke hulp een eenvoudige bezuiniging. In de praktijk betekent dit dat het huis verrommelt. Chaos in het huis

wordt uiteindelijk chaos in het hoofd, waardoor mensen het overzicht verliezen, met alle gevolgen van dien. Op papier is het versoberen van de basiszorg in de jeugdhulp één zin. In de praktijk betekent dit dat we minder grip hebben op jongeren die in de problemen dreigen te komen en dat we minder snel iets voor hen kunnen betekenen en we misschien erger kunnen voorkomen. Voor het tweede gezin maakt dit vaak het verschil tussen overleven en leven. Maar ook voor het eerste gezin biedt een sterke basis zekerheid wanneer het leven onverwacht anders loopt. Niemand weet immers weet de toekomst brengt.

Daarmee kom ik tot een slot en tevens de kern van mijn betoog. Papier is geduldig, de praktijk weerbarstig, onvoorspelbaar en soms meedogenloos hard. En dan moet ons toch deze noodkreet van het hart. Want waar stopt het dichtlopen van gaten die het Rijk laat ontstaan? De PvdA is hierin helder: het stopt, wij luiden de noodklok. Een sterke gemeente herken je niet aan de hoogte aan haar reserves of aan het aantal dat wordt gerealiseerd. Een sterke gemeente herken je aan de vraag of inwoners perspectief ervaren. Of zij kansen zien voor zichzelf en hun kinderen. Of zij zich gezien voelen. Een sterke gemeente herken je als zij voor haar inwoners staat, voor haar inwoners opkomt, ook en zeker in Den Haag. En dat vraagt om bestuurders die bij elk besluit bedenken wat de gevolgen zijn voor die inwoners en dat met de raad delen. Dat is de bril waardoor de Partij van de Arbeid naar deze plannen kijkt. Niet eerst de projecten, niet eerst de cijfers. Maar altijd eerst de mens.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Het signaal richting Den Haag heel helder, heel resoluut en dat ben ik ook wel met u eens. Maar wat betekent dat nu? We kunnen dat heel resoluut zeggen, maar wat verandert er dan?

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, ik deed in mijn betoog ook een oproep voor de VNG en de VDG, om daar stevig een signaal over af te geven. Maar ik ben ook best bereid om met de Drentse gemeente op de barricades te springen. Laten we met elkaar maar een petitie indienen. Laten we ook zelf maar echt als alle partijen hier – of je nou een lokale partij bent of je niet een lokale partij bent – op de barricades springen en daarnaartoe. Wij kunnen volgens mij heel goed voorbeelden noemen van de situaties waar we tegenaan lopen. En dat staat los van het feit dat ik vind dat we ook zelf stappen moeten zetten. Want dat hebt u ook in mijn betoog kunnen horen.

De heer Koops (D66): Ja, ik heb de bijdrage van mevrouw Louwes als een soort omgekeerde *maidenspeech* behandeld en daarom niet geïnterrupteerd. Maar ik wil toch even terugkomen op het begin van uw speech. Want u had het daar over de gemeenschappelijke regelingen en ik begreep niet helemaal wat u daar precies mee bedoelde. Dus zou u dat nog iets meer kunnen duiden?

Mevrouw Louwes (PvdA): Jazeker kan ik dat. Wij hebben gisteren geloof ik een overzichtje gekregen ook nog met wat de consequenties zijn. Nou, ik had mijn verhaal daar al op gestoeld. Het verzoek vanuit het college kwam: geef even bij de Kaderbrief-behandeling een doorkijkje hoe jullie ertegenaan kijken. Nou ja, wat ik eigenlijk wilde zeggen in ons betoog, is: laten we nou even pas op de plaats maken, laten we dat nou vooral gaan behandelen op het moment dat we dat kunnen behandelen. En dat is toegezegd voor september. En voor eerst even een pas op de plaats maken totdat we echt goed met elkaar hebben kunnen doorspreken wat de consequenties daarvan zijn.

De heer Koops (D66): Ja, onze partij is zeker een medestander van weloverwogen besluiten. Maar u had het in het vervolg van uw betoog best wel een gloedvol verhaal over maatschappelijk rendement en zoveel intrinsieke meerwaarde. Ik hoop toch ook dat u met diezelfde bril juist ook naar de gemeenschappelijke regelingen, want die kunnen precies datzelfde effect op onze inwoners hebben.

Mevrouw Louwes (PvdA): Maar daar hebben wij absoluut geen verschil van mening over.

De heer Slim (FvD): Meneer de voorzitter, vandaag spreken wij over een aantal voorstellen dat wat ons betreft teruggaat naar de kern waar politiek in de gemeente Emmen over zou moeten gaan: de voorzieningen voor onze inwoners. We noemen dat ‘de basis op orde’. We zien soms dat beleid niet begint in onze wijken, maar bij ambities en plannen die ver van Emmen vandaan worden bedacht, terwijl het juist onze taak is om hier lokaal de boel op orde te hebben. Dat mensen naar hun werk of

naar school kunnen, dat het betaalbaar blijft om in onze gemeente te wonen en te ondernemen, dat we verstandig omgaan met gemeenschapsgeld en dat we onze jongeren een sterke toekomst bieden. Daarom kom ik straks met vijf moties.

Als eerste de bus naar Emmen-Zuid. Het station inclusief bushalte is er al vanaf 2011, een ideaal opstappunt. We lezen deze week in de krant dat er al ruimte is gereserveerd in de dienstregeling. Nu moeten we vanuit de Rietlanden langs dit station reizen met de bus om in het centrum over te stappen op de trein. De mensen in de Delflanden hebben nog helemaal geen bus. We willen daarom dat het college afspraken maakt met het OV-bureau en Qbuzz en met een concreet voorstel naar de raad komt. Want het zit hem op de financiën: kom met een financieel voorstel. Daarover gaat straks de eerste motie:

Motie 6 'Bus naar station Emmen-Zuid'

(ingediend door de fractie van FvD)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *Station Emmen-Zuid al sinds 2011 bestaat, maar nog steeds geen busverbinding heeft;*
- *de inwoners uit de Rietlanden, Delflanden, Bargeres en Parc Sandur hierdoor slecht of helemaal niet worden bediend;*
- *reizigers nu onlogisch via het centrum moeten reizen en het station letterlijk voorbijrijden;*

Overwegende dat

- *dit onnodige druk geeft op vervoers- en parkeervoorzieningen in en rond het centrum;*
- *met name ouderen en minder mobiele inwoners nu worden benadeeld;*
- *de Delflanden zelfs volledig verstoken is van openbaar vervoer;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *binnen vier maanden afspraken te maken met het Rijk, het OV-bureau en Qbuzz om een directe busverbinding naar Station Emmen-Zuid te realiseren;*
- *de kwaliteit van de bestaande buslijnen in de wijken niet aan te tasten;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Slim (FvD): Het parkeren. Uit de Begroting blijkt dat dit jaarlijks ongeveer 1,2 miljoen meer oplevert dan nodig is. Dat geld willen we inzetten om parkeertarieven iets lager te maken en te differentiëren binnen die tarieven. Dit is in lijn met de adviezen van de Rekenkamer. Parkeren moet in de eerste plaats bijdragen aan een bereikbaar en aantrekkelijk Emmen. Zeker in een tijd waarin ondernemers het niet altijd gemakkelijk hebben en inwoners op de kosten moeten letten, moeten we kritisch kijken naar onnodig hoge tarieven. Daarover ook een motie:

Motie 7 'Parkeren toegankelijker en goedkoper'

(ingediend door de fractie@s van FvD)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *uit de Begroting 2026 blijkt dat het parkeerbeleid in 2026 een positief saldo oplevert van circa 1,2 miljoen euro;*
- *dit surplus niet rechtstreeks is gekoppeld aan aanvullend parkeerbeleid;*
- *de Rekenkamer in zijn onderzoek naar het parkeerbeleid heeft gewezen op verbeterpunten, waaronder het beperkte verschil tussen kort- en langparkeren;*
- *nieuw parkeerbeleid mogelijk te laat in de raad ingebracht wordt voordat de Begroting 2027 vastgesteld wordt;*

Overwegende dat

- *parkeren in de eerste plaats een voorziening is voor inwoners, ondernemers, werknemers en bezoekers;*
- *parkeerbeleid gericht moet zijn op bereikbaarheid en toegankelijkheid;*

- *lagere parkeerkosten kunnen bijdragen aan een aantrekkelijker centrum en betere bereikbaarheid;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij het opstellen van de Begroting 2027 een voorstel uit te werken waarmee het parkeerbeleid vrijwel kostendekkend wordt, met een maximaal positief saldo van 100.000 euro;*
- *daarbij scenario's te betrekken voor verlaging van parkeertarieven, waaronder in ieder geval:*
 - *het eerste uur gratis en/of een groter prijsverschil tussen kort- en langparkeren;*
 - *lagere vergunningstarieven voor ondernemers en/of bewoners;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Mevrouw Louwes (PvdA): Ik heb even een vraag over de kostendekkendheid van de parkeertarieven. Want Forum stelt hier dat we naar kostendekkendheid willen. Dus op het moment dat we het kostendekkend willen, dan zou je veronderstellen dat de prijzen dus hoger gaan worden. Maar in de tweede bullet om het eerste uur gratis te maken. Dan ontstaat er even een error in mijn hoofd. Hoe moet dat?

De voorzitter: Een vicevoorzitter met een error in haar hoofd. Die kunnen we niet hebben. Ja. Help!

De heer Slim (FvD): Het idee is dat er een bedrag over is en dat je dat geld gebruikt om die adviezen van de Rekenkamer te volgen, een klein beetje meer differentiatie toe te passen, zodat jaarlijks het parkeren ongeveer kostendekkend is, maar niet meer dan dat. Je hoeft er geen geld aan over te houden. Dus gebruik het binnen de Begroting, binnen dat parkeren. Er hoeft geen geld naar de algemene middelen vanuit het parkeren. Is het dan duidelijk?

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, het wordt mij wel ietsje duidelijker. Maar ik zit mij wel af te vragen: houden wij daar nu dan geld aan over?

De heer Slim (FvD): Ja, 1,2 miljoen.

Mevrouw Louwes (PvdA): Oké, dank. Dat wist ik niet.

De heer Slim (FvD): En de Rekenkamer heeft een aantal voorstellen gedaan en eigenlijk is dit in lijn daarmee.

Dan: geen extra uitgaven aan klimaatbeleid. We kunnen ons geld maar één keer uitgeven. Wij willen daarom dat er de komende jaren geen geld meer wordt uitgegeven aan nieuwe klimaat-, energie- en milieuprojecten die niet wettelijk verplicht zijn. Hoe goed de bedoelingen soms ook zijn, iedere euro kan maar één keer worden uitgegeven. In een tijd van financiële onzekerheid moeten we daarom kritisch kijken naar wat noodzakelijk is en wat niet. Forum voor Democratie kiest ervoor om de beschikbare middelen eerst in te zetten voor de inwoners van Emmen, voor betaalbare voorzieningen en voor een gezonde gemeentelijke financiële huishouding. Zoals gezegd: 'de basis op orde'. Daarover ook een motie:

Motie 8 'Geen uitgaven aan niet-wettelijk klimaat-, energie- en milieubeleid'

(ingediend door de fractie van FvD)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de gemeente Emmen in de Meerjarenraming te maken heeft met een verslechterend financieel perspectief;*
- *iedere euro maar één keer kan worden uitgegeven;*

Overwegende dat

- *de financiële ruimte van de gemeente onder druk staat;*
- *inwoners en ondernemers gebaat zijn bij een sobere en doelmatige besteding van gemeenschapsgeld;*

- *gemeentelijke middelen in financieel moeilijke tijden primair moeten worden ingezet voor kerntaken, basisvoorzieningen en lastenverlichting;*
- *niet-wettelijke ambities op het gebied van klimaat, energie en milieu kritisch moeten worden getoetst op noodzaak, effectiviteit en betaalbaarheid;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *in het begrotingsjaar 2027 geen nieuwe uitgaven, subsidies, pilots, onderzoeken of beleidsprogramma's aan te gaan op het gebied van klimaat-, energie- en milieubeleid, voor zover deze niet wettelijk of beleidsmatig verplicht zijn;*
- *de raad vooraf expliciet om instemming te vragen wanneer het college toch nieuwe uitgaven op deze terreinen noodzakelijk acht;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ik wilde even teruggaan naar deze motie waar de fractie van Forum voor Democratie het over heeft: 'Geen uitgaven aan niet-wettelijk klimaat-, energie- en milieubeleid'. Ik kan voor een heel deel meekomen met die motie, maar als ik na ga kijken dat we wettelijk iets niet verplicht zijn om te doen aan stilstaand water. Maar dat zou niet een van de dingen waar wij als fractie van zouden zeggen: ga wat doen aan dat stilstaande water, breng daar beweging in, zodat we blauwalg en dat soort dingen tegen kunnen gaan. Valt dat hier ook onder?

De heer Slim (FvD): Wat mij betreft niet.

Dan gaan we even naar de verantwoordelijkheid van het Rijk voor gemeentelijke tekorten. Het is net al even in de vorige bijdrage ter sprake gekomen. De Kaderbrief laat zien dat de Begroting de komende jaren onder druk staat – het is al meer gezegd vanmiddag en vanochtend. Terwijl veel van die druk ontstaat door keuzes die in Den Haag of zelfs daarbuiten, EU, worden gemaakt. We krijgen als gemeente steeds meer taken opgelegd. Denk aan jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en andere wettelijke verplichtingen. Tegelijkertijd blijft de financiering vanuit het Rijk flink achter of is die onzeker. Het gevolg is dat we moeten bezuinigen, voorzieningen onder druk komen te staan of dat onze inwoners uiteindelijk meer moeten betalen.

Wij vinden dit een verkeerde keuze. Inwoners van Emmen hebben geen invloed op landelijke beleidskeuzes, internationale verplichtingen of geopolitieke ontwikkelingen. Toch krijgen wij wel de rekening gepresenteerd. Wij willen niet de sluitpost van de rijksoverheid zijn. Wij vragen het college om duidelijk richting Den Haag uit te spreken dat deze situatie onhoudbaar is. Als het Rijk beleid maakt dat financiële gevolgen voor gemeenten, dan hoort daar ook een volledige en structurele vergoeding bij. Ook daarover een motie:

Motie 9 'Verantwoordelijkheid Rijk voor gemeentelijke tekorten'
(ingediend door de fractie van FvD)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de Kaderbrief 2027 laat zien dat de gemeente Emmen wordt geconfronteerd met structureel oplopende begrotingstekorten;*
- *een aanzienlijk deel van deze financiële druk voortkomt uit externe factoren, zoals rijksbeleid, geopolitieke ontwikkelingen en internationale verplichtingen;*
- *gemeenten steeds meer taken en kosten krijgen, terwijl de financiering vanuit het Rijk onzeker en ontoereikend is;*
- *inwoners van Emmen geen directe invloed hebben op deze nationale en internationale keuzes, maar wel de financiële gevolgen ondervinden;*

Overwegende dat

- *het onwenselijk is dat gemeenten worden opgezadeld met tekorten als gevolg van beleid waar zij zelf geen zeggenschap over hebben;*
- *het Rijk miljarden uitgeeft aan onder andere klimaatbeleid en internationale conflicten, terwijl tegelijkertijd de financiële positie van gemeenten verslechtert;*

- *de financiële gezondheid van de gemeente of de bestaanszekerheid van inwoners prioriteit moet hebben;*
- *het niet acceptabel is dat deze lasten worden afgewenteld op lokale overheden via bezuinigingen of hogere lasten voor inwoners;*

Spreekt uit dat

- *de financiële gevolgen van rijksbeleid en geopolitieke keuzes niet op gemeenten mogen worden afgewenteld;*
- *het Rijk zijn verantwoordelijkheid moet nemen door gemeenten volledig en structureel te compenseren;*
- *de belangen van de inwoners van Emmen altijd voorop moeten staan boven onvoldoende gefinancierde rijksopgaven;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *zich actief en nadrukkelijk richting kabinet en verantwoordelijk minister uit te spreken over deze problematiek;*
- *in VNG-verband en andere gremia te pleiten voor volledige compensatie van gemeenten voor de financiële gevolgen van rijksbeleid;*
- *de raad actief te informeren over de inzet en resultaten van deze lobby;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Wittendorp (CDA): Ik vraag mij even af of die taak alleen bij het college ligt of ook bij partijen een landelijke lijn hebben.

De heer Slim (FvD): Ik denk dat we met elkaar goed moeten bespreken – want dit onderwerp is inmiddels door een paar partijen genoemd – hoe we dit signaal zo sterk mogelijk kunnen maken. Daar kunnen wij als partijen ook samen in optrekken. Ja, dus een motie kan een begin zijn. Maar ja, laten we met elkaar kijken. Het is heel duidelijk dat dit breder gevoeld wordt: niet alleen bij Forum. Laten we kijken hoe we zorgen kunnen dat dit echt aandacht kan krijgen.

De voorzitter: Meneer Wittendorp slaat even aan op de tekst van het dictum. Daar staat: *‘Verzoekt het college zich actief en nadrukkelijk (...)’*. En nu hoor ik u zeggen: eigenlijk college en raad zou het moeten zijn. Maar goed, de tekst is aan u, maar...

De heer Slim (FvD): Ja. De tekst kan ik aanpassen. Dan maak ik daar ‘college en raad’ van.

De voorzitter: Dat is aan u.

De heer Slim (FvD): Ja.

De jeugdzorg. De staat van de jeugdzorg in Drenthe is zorgwekkend. Steeds meer kinderen en jongeren raken verstrikt in een systeem dat wordt gekenmerkt door bureaucratie, lange wachtlijsten, slechte bereikbaarheid en oplopende kosten. Het is tijd om andere keuzes te maken, niet alleen omdat het financieel gat bij de gespecialiseerde jeugdzorg enorm toeneemt, maar vooral in het belang van de jeugd zelf. Deze zorg moet daarom de allerhoogste prioriteit krijgen in het beleid. Niet als sluitpost, maar als vertrekpunt. Terug naar de basis, maar wel een stevige basis. Investeren in buurthuizen, onderwijs en culturele voorzieningen moeten voorrang krijgen boven andere uitgaven.

Juist daar ontstaat het stevige netwerk dat kinderen nodig hebben om gezond op te groeien. Daar worden problemen vroeg signaleerd. Daar kunnen jongeren terecht voordat situaties escaleren. Daar worden ze gehoord, daar worden ze gezien. Een breed en divers aanbod van sportclubs, buurthuizen en culturele voorzieningen is geen luxe, maar een essentieel onderdeel van de infrastructuur. Het zijn plekken waar jongeren zich ontwikkelen en waar ze begeleiding vinden van betrokken volwassenen. Door hierin te investeren, voorkomen we dat jongeren afhankelijk worden van dure gespecialiseerde zorgtrajecten en het is een plek om ze weg te houden van hun telefoon.

De jeugd heeft de toekomst en heeft een kompas nodig om hun weg te vinden in het aanbod. Daar zien wij een duidelijke taak voor een instelling als Facet. Wij als raad kunnen daar kaders en richting aan geven. Daarnaast moeten we investeren in mensen die het verschil maken. De jeugdzorg heeft

behoefte aan ervaren professionals die tegen een stootje kunnen, die gezag hebben en die langdurig betrokken blijven. Mensen die niet na een paar jaar afhaken door werkdruk of gebrek aan waardering, maar die een stabiele factor vormen in het leven van jongeren.

De kern is simpel: sterke gemeenschappen voorkomen zware zorg. Als we investeren in een stevig netwerk van basisvoorzieningen, zorgen we ervoor dat kinderen, jongeren en hun ouders minder afhankelijk worden van dure en vaak ineffectieve specialistische trajecten. Daarover een motie:

Motie 10 'Terug naar een sterke basis in de jeugdzorg'

(ingediend door de fractie van FvD)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de druk op de jeugdzorg toeneemt en wachtlijsten blijven groeien;*
- *de kosten voor specialistische jeugdzorg sterk stijgen;*
- *professionals in de jeugdzorg te maken hebben met hoge werkdruk en veel bureaucratie;*

Overwegende dat

- *een stevig netwerk van basisvoorzieningen zoals buurthuizen, sportverenigingen, onderwijs en culturele instellingen essentieel is voor de gezonde ontwikkeling van jongeren;*
- *vroege signalering en laagdrempelige ondersteuning zwaardere en duurdere zorg kunnen voorkomen;*
- *ervaren en gezaghebbende professionals cruciaal zijn voor effectieve jeugdzorg;*
- *investeren in preventie niet alleen menselijker, maar ook kostenefficiënter is;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *jeugdzorg als hoogste prioriteit te verankeren in het gemeentelijk beleid;*
- *investeringen in basisvoorzieningen zoals buurthuizen, sportverenigingen, onderwijs en culturele instellingen voorrang te geven boven andere uitgaven;*
- *actief te investeren in het aantrekken en behouden van ervaren jeugdzorgprofessionals;*
- *de bureaucratische druk binnen de jeugdzorg aantoonbaar te verminderen;*
- *de raad periodiek te informeren over de voortgang en effecten van deze inzet;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Wittendorp (CDA): Dit zijn natuurlijk mooie doelen die we hier op het scherm zien staan. Maar wij vragen ons even af hoe de heer Slim ertegenaan kijkt. Want we hebben het net gehad over buslijnen. Hoe verhoudt zich dat, die twee onderwerpen?

De heer Slim (FvD): Ik denk wat betreft die jeugdzorg dat deze motie bedoeld is om de jeugd echt een primaire plek te geven. Een beetje vooruitlopend op dat we straks een aparte werkgroep maken. En de jeugd met al die basisvoorzieningen: ik denk dat als je dat goed met elkaar op de rit hebt en ondersteunt, inclusief alle aanvragen die er zijn voor buurthuizen en dat soort dingen, en als je zo een sterk netwerk vormt en je zegt dat je dat primair maakt, dan is dat een duidelijke keuze. Dat betekent ook dat je, als al die andere onderwerpen apart aan bod komen, zegt: nee, die voorzieningen zijn echt belangrijk, juist om te voorkomen dat de jeugd uiteindelijk in die gespecialiseerde jeugdzorg terechtkomt.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, eens. Maar we kunnen ons geld maar één keer uitgeven. Als we investeren in buurthuizen, sportverenigingen enzovoort, kunnen we misschien niet investeren in die buslijn. Dan is mijn vraag hoe zich verhoudt en welke keuzes Forum dan maakt.

De heer Slim (FvD): Wat mij betreft staat dan de motie over jeugd voorop. Dat is een basis-iets waar we denk ik ook breed steun voor kunnen vinden. Inclusief de buurthuizen die u zelf ook noemt.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, meneer Slim, ik begrijp wat u zegt. Maar ik zie staan in het dictum dat u de bureaucratische druk binnen de jeugdzorg aantoonbaar wilt verminderen. Waar denkt u dan aan?

De heer Slim (FvD): Nou, vanochtend zijn er al wat wijze woorden gesproken over de grote regionale instellingen. Dat daar mogelijk wat ruimte is. Het is heel goed om daar kritisch naar te kijken. Maar uiteindelijk hebben we wat te horen gekregen van die gespecialiseerde jeugdzorg – als ik me daar even toe beperk. Dat wordt op de huidige manier sowieso onbetaalbaar, we moeten daar sowieso mee terug naar de basis. Daarom zeg ik: laten we dan dit als een voordeel en inderdaad, die basisvoorzieningen extra goed maken. Dan moeten we daar zeker niet op bezuinigen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, ik begrijp wat u zegt. Maar u zegt hier: die bureaucratische druk moet beduidend verminderd worden. En daar hoor ik nog geen antwoord op.

De heer Slim (FvD): Nou, als ik een gesprek wil hebben namens mijn school met een hulpverlener in Emmen en ik moet naar een bureau in Hengelo via een beveiligde e-mail en dat gaat drie, vier, vijf keer heen en weer en iedere keer opnieuw met beveiligingscodes, dan ben ik in plaats van met de klas bezig met allerlei tijdrovende activiteiten. Dit is een voorbeeld uit de praktijk. Dan denk ik: waarom moet dat zo? En ik krijg nog geen goede advocaat. Letterlijk een praktijkvoorbeeld.

De voorzitter: Helder voorbeeld. Ja.

De heer Slim (FvD): Ik heb er genoeg, hoor. Maar dan heb ik de hele middag nodig.

De voorzitter: Ik vrees dat u genoeg voorbeelden heeft. Daar kan ik me iets bij voorstellen. Ja. Meneer Pruisscher?

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, ik denk dat de error in mijn hoofd overkomt van mevrouw Louwes. Ja. Maar dat zit een beetje in de volgorde van de punten in uw motie, denk ik. Want u zegt ten eerste dat de jeugdzorg de hoogste prioriteit moet hebben. Ik lees dat ook een beetje als: oké, daar gaan we dus niet op bezuinigen en de stijging die we daarin constateren, nemen we dus aan. En vervolgens zegt u wel dat we investeringen op andere zaken voorrang moeten geven. Gaat dat dan ten koste van de jeugdzorgmiddelen? En ten derde moeten we wel blijven investeren in jeugdzorgprofessionals. Mag dat ten koste gaan van punt 2? En dan die bureaucratische druk: ja nou, snapt u de error een beetje? Ik weet dus niet hoe ik die volgorde van de punten moet zien. Waar dat geld allemaal vandaan moet komen.

De voorzitter: Meneer Slim, helpt u eens een beetje om die error uit het hoofd van meneer Pruisscher te krijgen. U staat voor de klas, dus dat gaat lukken.

De heer Slim (FvD): Ik ga het proberen. Wat ik bedoeld heb: we weten allemaal dat de gespecialiseerde jeugdzorg financieel uit de bocht vliegt. Daar moeten we wat mee. Dat kan zijn met allerlei financiële maatregelen en kritisch zijn op begrotingen enzovoort: heel goed. Maar het mooiste is natuurlijk – en dat is ook al door de wethouder een tijd geleden aangegeven op een informatieavond – dat we eigenlijk terug moeten naar de basis. Dat we voorkomen dat mensen in die gespecialiseerde jeugdzorg terechtkomen.

De voorzitter: Nee, dat is allemaal helder. Maar het ging even om de volgorde der dingen in een soort logica. Dat was volgens mij het punt. Want wat u zegt, is absoluut waar. Dat neemt iedereen ook wel aan. Maar het ging even om – ik citeer even meneer Pruisscher, om de error uit zijn hoofd te krijgen – hoe die verschillende bullets zich tot elkaar verhouden. Want als je het ene als hoogste prioriteit doet en in het ander gaat investeren, waar ligt dan het accent? Dat was de kern van de vraag.

De heer Slim (FvD): Dan loop ik ze nog even bij langs. De jeugdzorg als hoogste prioriteit: dat is denk ik de kern van mijn betoog. En onder de paraplu van die jeugdzorg vallen wat mij betreft allerlei voorzieningen binnen de gemeente. Er wordt hier gesproken over buurthuizen enzovoort, maar het zou ook over sportverenigingen kunnen gaan of dat soort voorzieningen. Laten we al die dingen, met alle

mensen die daar werken en al die vrijwilligers, alstublieft goed ondersteunen. Dat is het eerste, dat is de jeugdzorg als hoogste prioriteit in zijn algemeenheid.

De voorzitter: Ja, het algemene jeugdbeleid, bedoelt u.

De heer Slim (FvD): De investering in die basisvoorzieningen hoort daar dus bij. En de jeugdzorgprofessionals: we zien soms inderdaad héél veel verloop van personeel. En waardoor komt dat dan? Dan is een project afgelopen, dan begint er weer een nieuw project en dan komt er weer een nieuwe website en een nieuwe vlag en een nieuwe sticker en dan gaan we weer twee jaar door. Ik zou echt ook vanuit de praktijk langdurig investeren. Dat is eigenlijk mijn verhaal, meneer de voorzitter.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, volgens mij kwam u zelf ook al tot zo'n conclusie. Het betekent: jeugdzorg, meer jeugdbeleid in brede zin als prioriteit, waarin dit de elementen zijn. Ik denk dat dat het antwoord moet zijn.

De heer Slim (FvD): Ja.

De voorzitter: Dus het eerste zinnetje kan dan luiden: 'jeugdbeleid als hoogste prioriteit'. Het gaat met niet om de inhoud, het gaat me even om de logica der dingen.

De heer Slim (FvD): Als dat logischer is, dan pas ik dat aan.

De voorzitter: Nee, dat is aan u. Ja.

De heer Slim (FvD): Ja, dat is goed. Daarover deze vijf moties en die ga ik niet voorlezen.

De voorzitter: Nee, dat komt straks wel even. Ik kijk nog even rond. Zijn er nog vragen aan de fractie van Forum voor Democratie? Mevrouw Louwes.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, ik hoor iets over een buslijn die in het leven wordt geroepen, de jeugdzorg moet de hoogste prioriteit krijgen, de basisvoorzieningen moeten we in de benen houden, het eerste uur gratis parkeren moet ingericht worden. Ik hoor een soort van wensenlijst van Forum voor Democratie. Alleen, ik zit dan wel af te vragen wat u dan niet meer gaat doen. Waar wordt dan al dat geld vandaan gehaald? Want u hebt ook het financieel perspectief gezien.

De heer Slim (FvD): Ja, meneer de voorzitter, wij bespreken de Kaderbrief vandaag en wij zien dat als richting waarvoor wij de wensen uitspreken. Want dat zou voor ons de prioriteit hebben. We geven ook duidelijk aan dat het landelijk beleid soms de financiële gaten veroorzaakt. Daar zien we zeker iets wat zou moeten veranderen. Dus wat dat betreft zijn de prioriteiten helder. Dat verhaal van die jeugdzorg heb ik uitvoerig uitgelegd: dat is eigenlijk prioriteit nummer één. Ja, en die buslijn is er ook bijgekomen omdat die deze week opnieuw in het nieuws was en het loopt al tien jaar. Dit is bijna een inkoppertje. Maar het Rijk en de prioriteiten: ja, dan kan het zijn dat die dan weer sneuvelt. Maar dat is blijkbaar al vaker gebeurd in het verleden.

De voorzitter: Ja, dat gaat soms in het leven zo. Ja. Voldoende? Oké, dank u wel. Dan vraag ik de fractievoorzitter van de VVD om naar voren te komen. Dan is nu het woord aan de VVD, de heer Meijer.

De heer Meijer (VVD): Wij hebben geen moties, dus dat scheelt alweer wat tijd.

De Kaderbrief 2027. Vandaag bespreken we de Kaderbrief 2027 voor de gemeente Emmen. De brief geeft de richting aan waar we met de gemeente Emmen naartoe willen. Voor ons is de basis het Coalitieakkoord dat we samen met Wakker Emmen en de PvdA onlangs hebben opgesteld. Een akkoord waarin belangrijke zaken staan voor de gemeente Emmen en haar inwoners. We willen toe naar meer woningen, goede bereikbaarheid, een bloeiend bedrijfsleven en een veilige en fijne leefomgeving voor alle inwoners.

Voorzitter, voor alle partijen is woningbouw een topprioriteit. We moeten alles op alles zetten om in Emmen en in de dorpen extra huizen te kunnen bouwen voor alle doelgroepen. Dit is een grote opgave waar we met alle partijen – woningbouwcorporaties, investeerders en grondeigenaren – nodig hebben. Alle maatregelen die we kunnen nemen om de woningbouw te kunnen versnellen, moeten we de komende jaren ook echt uitvoeren om de doelstellingen te kunnen halen. Minder regels en meer tempo. De VVD kan zich daarom goed vinden in de motie van Wakker Emmen om locaties en panden die gemakkelijker ver- of herbouwd kunnen worden, te inventariseren en waar mogelijk snel in gang te zetten. Ook pleit de VVD voor meer hoogbouw om betaalbare woningen mogelijk te maken. Daarom moet er een nieuwe hoogbouwvisie worden opgesteld.

Veiligheid. Voor de VVD is veiligheid een belangrijk punt. Niet alleen veilig voelen, maar ook echte veiligheid op straat, in de hele gemeente. Daarom hebben we de afgelopen jaren hier volop op ingezet. Er zijn veel maatregelen genomen zoals het veiligheidsrisicogebied rondom het station, de extra boa's en toezichthouders, meer cameratoezicht en het beter inrichten van de openbare ruimte. Het is voor de VVD dan ook een enorme teleurstelling dat deze maatregelen niet worden verlengd. Wij kunnen ons niet voorstellen dat alle incidenten, vechtpartijen en diefstallen nu ineens als sneeuw voor de zon verdwenen zijn. Voor veel inwoners is het niet uit te leggen en wij verwachten dan ook extra maatregelen voor de veiligheid in het stationsgebied.

Net als de wapenstok: we hebben daar vanmorgen een discussie over gehad. De boa's worden voorlopig nog niet uitgerust met de korte wapenstok. Maar wij overwegen wel om daarvoor toch te vragen om de zienswijze in te dienen. En wij overwegen daarvoor nog een motie te gaan indienen.

We willen graag dat iedereen veilig en gezellig kan uitgaan, ook tijdens de vele evenementen in de gemeente Emmen. Maar dat mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid van de inwoners. Overlast als vechtpartijen en asociaal rijgedrag door de straten moet worden aangepakt. Samen met de politie moet de gemeente hier meer werk van maken. Veel inwoners klagen over hardrijden van auto's: onlangs hoorden we hier ook een inspreker over.

En dan economie. Zoals iedereen weet, is voor ons de economie altijd belangrijk. Waarom? Zonder economische ontwikkeling is er geen ruimte voor investeringen in de leefbaarheid en welzijn. Het geld moet altijd eerst verdiend worden. Daarom moeten we zorgen voor goede omstandigheden voor ondernemers, minder regels en ruimte om te groeien. Daarom zijn we positief over de plannen voor de Greenwise Campus. De combinatie onderwijs met het bedrijfsleven moet zorgen voor een nieuwe impuls. De gemeente moet volop inzetten op het binnenhalen van nieuwe bedrijven en ruimte bieden aan uitbreiding van bestaande bedrijven. De *biobased plastics*, de maakindustrie en wellicht Defensie bieden nog volop kansen. Ook de vrijetijdseconomie is een branche die kan groeien de komende jaren en een toename kan zorgen voor werkgelegenheid.

De komende jaren staat het centrum van Emmen flink in de steigers, om er daarna weer sterker uit te komen. Er worden veel woningen toegevoegd, wat gaat zorgen voor meer levendigheid. We zien een belangrijke rol voor onder andere citymarketing, het centrummanagement en de evenementenorganisaties om het centrum een nieuwe impuls te geven en de leegstand aan te pakken.

Ook in de dorpen is er volop ontwikkeling. Het centrum van Klazienaveen wordt opgepakt en de snelweg naar Klazienaveen wordt klaargemaakt. Het is belangrijk dat de voorzieningen in de dorpen in stand blijven en daar moeten we ons vol voor blijven inzetten.

Op het gebied van bereikbaarheid is de Nedersaksenlijn uiteraard bepalend. Het biedt enorme kansen voor woningbouw en bedrijvigheid langs de spoorlijn. Net als destijds de verdubbeling van de A37 zal dit effect heel merkbaar zijn. Daarom moeten we hier goed op inspelen en nu al anticiperen op de mogelijkheden die de lijn gaat bieden. Bij alle stations zal een enorme ontwikkeling ontstaan. Het deel van de N34 tussen Coevorden en Emmen is al verdubbeld en aangesloten op de Rondweg, die aangepakt wordt door de provincie en aansluit op de weg naar Klazienaveen. Deze weg wordt de komende jaren deels verdubbeld en verbeterd. Goede bereikbaarheid van de industrieterreinen is cruciaal voor de economische ontwikkeling. Wij verwachten dan ook dat deze wegen worden klaargemaakt binnen de gestelde planningen qua tijd en budget.

De afgelopen jaren heeft de VVD vaak vragen gesteld over de kwaliteit van de wegen. Zowel de belangrijkste autowegen als de meest bereden fietspaden moeten goed van niveau zijn qua onderhoud. Uitstellen van investeringen hierin kan later zorgen voor hogere kosten. Het is belangrijk om hier een goede afweging in te maken.

Het Rensenpark. De komende vier jaar wordt er hard gewerkt om het Rensenpark klaar te maken als een groen wandelpark waar regelmatige leuke activiteiten plaatsvinden en een aantal instanties hun intrek heeft ingenomen. Gebouwen die slecht zijn van kwaliteit, moeten we afbreken en vervangen door mooi groen. De VVD is op voorhand geen voorstander van de ontwikkeling van het tweede deel van het Biochron. Eerst maar eens het Rensenpark goed afmaken binnen de bestaande budgetten en de komende jaren laten functioneren. Veel mensen wachten met smart op de opening van DIEP en de verbouw van het restaurant De Drommedaar is het startschot van de aanleg van de tuinen en de verbouwing van de Lindenhof. We zijn benieuwd welke plek de bloemenklok Zegering Hadders hierin gaat krijgen.

De jeugdzorg. Veel partijen maken zich zorgen over de jeugdzorg. De uitgaven hieraan lopen niet in de pas met het geld dat we van het Rijk hiervoor ontvangen. Er is al veel gezegd en geschreven hierover. We moeten niet alleen kijken naar de inkomsten uit Den Haag, maar ook naar de uitgaven in onze eigen gemeente. Wat kan beter? Wat kan efficiënter? Het gaat om de juiste zorg voor het kind, maar wel binnen de gebudgetteerde uitgaven. Het is goed dat het college komt met een werkgroep jeugdzorg. Het is een complex probleem en we kunnen alle expertise gebruiken. De werkgroep kan hierin een nuttige rol spelen. We roepen de landelijke partijen dan ook op om het lobbyen richting Den Haag voor een structurele oplossing voor de jeugdzorg. We zullen in ieder geval onze lijn inzetten en we rekenen erop dat andere partijen dat ook doen.

Onlangs konden we in het nieuws lezen dat zorgfraude een steeds groter probleem wordt. Het lijkt ons dan ook zeer urgent om dit aan te pakken. Hier gaan serieuze bedragen in om. We willen dat het geld dat we uitgeven, op de juiste plek terecht komt. En als toevoeging ook nog even een extra compliment voor wat de heer Otter vanmorgen zei. Het lijkt ons ook inderdaad een goed punt om te kijken naar de instellingen en de bedragen die daaraan betaald worden.

Financiën. De ambities van dit college zijn hoog, maar belangrijk voor de toekomst van Emmen. We zullen nuchter en realistisch moeten kijken naar wat haalbaar is. Daarom is het goed om te onderzoeken of binnen de organisatie ruimte is voor meer efficiency, meer inzet van technologie of soms heel simpel het afwegen van nut en noodzaak van bepaalde uitgaven. Hierbij moeten we durven kijken naar alle uitgaven. Zo moeten we ruimte creëren voor de noodzakelijke investeringen in de toekomst van onze mooie gemeente. Het huishoudboekje van de gemeente moet in orde zijn.

We weten dat de bomen niet tot in de hemel reiken, dus zullen we keuzes moeten maken. Voor de VVD zijn wonen, bereikbaarheid, onderhoud van wegen, de Nedersaksenlijn en Greenwise Campus topprioriteit. Maar wij nemen verantwoordelijkheid en kijken positief naar de toekomst van deze gemeente.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, het college waarschuwt er in de Kaderbrief voor dat ingrijpen juist in de bedrijfsvoering, en dus binnen de organisatie kijken wat daar ruimte nog is, niet zonder risico is, omdat juist die expertise en kundigheid en gewoon de hoeveelheid mensen nodig zijn om de ambities te kunnen uitvoeren. Nu is dat wel een van de eerste dingen waar u op wijst. Hoe moet ik dat tot elkaar verhouden en welke mogelijkheden ziet de VVD nog meer om de Begroting sluitend te krijgen?

De heer Meijer (VVD): Nou, het was niet het eerste waar ik naar wees, maar het is wel belangrijk dat je alle uitgaven kijkt en eigenlijk daar niet iets bij uitsluit. Dus ik denk dat het in ieder geval goed is dat je nu een analyse maakt van alle uitgaven en daar kritisch naar kijkt. En niet specifiek alleen de organisatie, maar alles.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Voorzitter, ik had toch nog even één vraag. Aan het begin van de bijdrage zei de heer Meijer: wij overwegen een motie in het kader van de boa's. En wat mij niet duidelijk geworden is uit zijn bijdrage, is wat op dit moment nog zijn wachten is op de overweging om over te gaan tot een actie. Zou meneer Meijer daar duidelijkheid over kunnen geven?

De heer Meijer (VVD): Nou ja, we zijn vandaag bezig met de Kaderbrief. We zijn bezig met de Berap en de Jaarstukken. En ineens deze week kwamen natuurlijk voorbij het veiligheidsrisicogebied en de korte wapenstok. Eigenlijk zijn dat twee onderwerpen. Wat we sowieso heel vervelend vinden, is dat dat vandaag allemaal op ons bordje valt. Nou, nu komen er twee voor ons tegenvallers op dit

gebied. Daar willen wij even een nachtje over slapen en dan gaan wij even alles goed op een rijtje zetten. Daar komen we deze week op terug of we daarover met een motie gaan komen of wat de juiste stappen zijn.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ik zit er nog even over na te denken. U geeft aan: wij willen er nog graag een nachtje over slapen. Maar is er iets waar u op wacht vanuit het college bijvoorbeeld dat zij iets gaan doen? Maar dan lijkt het mij raadzaam dat u die vraag stelt aan het college: kunt u dat voor ons gaan doen. En als zij 'nee' zeggen, kunt u dat meenemen in uw overwegingen, dan kunnen wij daarna verder. Maar nu is het voor ons onduidelijk, want dat is namelijk bij de vragen die u gesteld hebt, ons ook niet duidelijk geworden. Dus is dat iets om te vragen aan het college, ja of nee?

De heer Meijer (VVD): Nee, dat is meer ook de vraag bij onze fractie dat we ook nog niet hebben kunnen overleggen in de fractie wat ons standpunt is in dezen na het antwoord van de burgemeester deze ochtend. Dus het is niet aan het college, het is meer aan onze fractie.

De voorzitter: Oké. Voldoende? Dank u wel.

Dan gaan door naar de fractie van de PVV. (...) Ik zal na deze bijdrage wel even inventariseren of er behoefte is aan een pauze. Maar dat ligt niet aan de inhoud van de bijdrage van de PVV. Het zijn van die zinnen dat je halverwege denkt: wacht even, dat zou ik ook anders kunnen zeggen. Maar ik zat meer naar de klok te kijken dan naar uw bijdrage. Want die hebben wij gisteravond namelijk goed afgestemd met elkaar, dus dat is geen enkel punt. Ik geef u graag het woord.

De heer Knol (PVV): Vergaderen is topsport, zo blijkt maar weer.

Voorzitter, vandaag bespreken we de Kaderbrief 2027. De Kaderbrief die misschien beleidsarm wordt genoemd, maar financieel gezien allesbehalve rustig is. Het college schetst een beeld van oplopende tekorten: 6,5 miljoen in 2027, oplopend naar bijna 13 miljoen in 2030. En toch zijn er onverwacht tekorten in de jeugdzorg oplopend tot een tekort van 30 miljoen op termijn nog niet eens meegenomen. Dat vraagt vooral om realisme en keuzes.

PVV Emmen vindt namelijk dat de gemeente zich komende tijd moet concentreren op haar kerntaken en zijn al wel even genoemd net, ook al door de heer van de VVD. Ik weet zijn naam zo even niet meer, maar dat maakt niet uit.

De voorzitter: De heer Meijer.

De heer Knol (PVV): De heer Meijer. Heel goed! Heel goed.

En de belangen van onze inwoners van Emmen: ook heel belangrijk. Iedere euro die wordt uitgegeven, moet aantoonbaar bijdragen aan een beter, veiliger en leefbaarder Emmen. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar laten we eerlijk zijn: we weten allang dat dat niet altijd in het beleid doorsijpelt. Juist daarom dienen wij de motie 'Verbetering monitoring sociaal domein' in, om de monitoring binnen het sociaal domein fors te verbeteren. Het sociaal domein neemt een groot deel van de gemeentelijke Begroting in beslag, terwijl de raad onvoldoende inzicht in de resultaten van het gevoerde beleid heeft. Wij willen duidelijke doelstellingen, meetbare prestaties en inzichten wat er met gemeenschapsgeld wordt bereikt. Niet sturen op goedkope bedoelingen maar op aantoonbare resultaten.

Motie 11 'Verbetering monitoring sociaal domein'
(ingediend door de fractie van de PVV)

***'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,
Bij de behandeling van agendapunt 5.D,
Constaterende dat***

- ***het sociaal domein een aanzienlijk deel van de gemeentelijke Begroting beslaat;***
- ***de gemeenteraad verantwoordelijk is voor het stellen van kaders en het controleren van de uitvoering van beleid;***
- ***de huidige informatievoorziening onvoldoende inzicht geeft in de mate waarin beleidsdoelen daadwerkelijk worden gerealiseerd;***

Overwegende dat

- *in het verleden middelen zijn uitgegeven zonder dat voldoende inzichtelijk was of de beoogde resultaten daadwerkelijk zijn behaald;*
- *de raad behoefte heeft aan duidelijke sturingsinformatie om beleid tijdig te kunnen bijsturen;*
- *SMART geformuleerde doelen en meetbare prestatie-indicatoren (KPI's) noodzakelijk zijn voor een effectieve controle op doelmatigheid en doeltreffendheid;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *te komen tot een duidelijk en overzichtelijke (periodieke) monitor voor het sociaal domein;*
- *per beleidsdoel SMART geformuleerde doelstellingen en bijbehorende KPI's vast te stellen en de raad hierover periodiek en inzichtelijk te rapporteren;*
- *daarbij expliciet inzichtelijk te maken welke middelen zijn ingezet, welke prestaties zijn geleverd en welke maatschappelijke resultaten zijn bereikt;*
- *de raad vóór de behandeling van de Begroting 2027 een voorstel voor deze monitor voor te leggen;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Knol (PVV): Verder dienen wij de motie 'Beschut werk' mede in.

Voorzitter, als de financiële ruimte kleiner wordt, moet de raad ook daadwerkelijk kunnen kiezen. Wij vinden daarom dat de gemeenteraad ruim vóór de begrotingsbehandeling inzicht moet krijgen in alle mogelijke besparings- en heroverwegingsmaatregelen. Niet een beperkte selectie, maar een breed overzicht van de opties inclusief financiële en maatschappelijke gevolgen. Alleen dan kan de raad ook haar kaderstellende rol serieus invullen. Daarom dienen wij hiervoor ook een motie in.

Motie 12 'Keuzemogelijkheden voor een sluitende Begroting'

(ingediend door de fractie van de PVV)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de financiële positie van de gemeente de komende jaren onder druk staat;*
- *de raad tijdig inzicht moet hebben in mogelijke keuzes om de Begroting structureel sluitend te houden;*
- *het maken van politieke keuzes een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad is;*

Overwegende dat

- *de raad gebaat is bij een breed overzicht van mogelijke besparingen;*
- *inzicht in verschillende scenario's de kaderstellende rol van de raad versterkt;*
- *het wenselijk is dat de raad ruim vóór de begrotingsbehandeling over voldoende afwegingsmogelijkheden beschikt;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *vóór de behandeling van de Programmabegroting 2027 een breed en substantieel overzicht van mogelijke bezuinigings- en heroverwegingsmaatregelen te verstrekken;*
- *per maatregel inzichtelijk te maken:*
 - *de structurele en/of incidentele financiële gevolgen;*
 - *de maatschappelijke gevolgen;*
 - *de gevolgen voor dienstverlening en organisatie;*
 - *eventuele juridische of beleidsmatige beperkingen;*
- *daarbij zowel kleine als grotere maatregelen op te nemen, zodat de raad een reële en inhoudelijke afweging kan maken tussen verschillende beleidsrichtingen;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Knol (PVV): Dat geldt ook misschien voor wel meer gemeenschappelijke regelingen. Want vaak zien we dat financiële tegenvallers automatisch worden doorgeschoven naar de deelnemende gemeenten. Terwijl inwoners, ondernemers en ook onze eigen organisatie voortdurend keuzes moeten maken. Dus lijkt die financiële discipline bij sommige verbonden partijen minder vanzelfsprekend. De PVV vindt dat er eerst gekeken moet worden naar efficiency, herprioritering, kostenbesparingen en de

inzet van eigen reserves, voordat zomaar opnieuw kan worden aangeklopt bij de gemeenten voor extra geld. En dan hebben we die motie 'Financiële discipline':

Motie 13 'Financiële discipline gemeenschappelijke regelingen'

(ingediend door de fractie@s van de PVV)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *gemeenten de komende jaren worden geconfronteerd met aanzienlijke financiële uitdagingen en oplopende tekorten;*
- *gemeenschappelijke regelingen een aanzienlijk deel van de gemeentelijke uitgaven vertegenwoordigen;*
- *gemeenschappelijke regelingen bij begrotingstekorten of nieuwe beleidsvoornemens regelmatig een beroep doen op aanvullende bijdragen van deelnemende gemeenten;*
- *de gemeenteraad slechts beperkte mogelijkheden heeft om invloed uit te oefenen op de financiële keuzes van gemeenschappelijke regelingen;*

Overwegende dat

- *van gemeenten wordt verwacht dat zij scherpe keuzes maken, prioriteiten stellen en waar nodig bezuinigingen doorvoeren;*
- *dezelfde financiële verantwoordelijkheid ook mag worden verwacht van gemeenschappelijke regelingen;*
- *het niet vanzelfsprekend moet zijn dat financiële tegenvallers automatisch worden afgewenteld op deelnemende gemeenten;*
- *de raad beter in positie moet worden gebracht om haar kaderstellende en controlerende taak ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen uit te oefenen;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *in de vertegenwoordiging van de gemeente Emmen binnen gemeenschappelijke regelingen uit te dragen dat financiële tegenvallers niet automatisch dienen te leiden tot hogere gemeentelijke bijdragen;*
- *er bij gemeenschappelijke regelingen op aan te dringen dat eerst wordt gekeken naar:*
 - *efficiencymaatregelen;*
 - *herprioritering van taken;*
 - *kostenbesparingen binnen de eigen organisatie;*
 - *inzet van beschikbare reserves;*
- *zich samen met andere deelnemende gemeenten in te zetten voor meer grip van gemeenteraden op de financiële ontwikkeling van gemeenschappelijke regelingen;*
- *de raad halfjaarlijks te informeren over:*
 - *de ontwikkeling van gemeentelijke bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen;*
 - *de door de betreffende regeling getroffen beheers- en besparingsmaatregelen;*
 - *leden van het AB/DB de raad laten informeren over wat ze hebben gedaan en wat ze gaan doen via een informatiebijeenkomst;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De voorzitter: Heel even. Gaat deze nou specifiek over verbonden partijen? Want ik lees hem heel algemeen.

De heer Knol (PVV): Ja, hij is ook algemeen.

De voorzitter: Gewoon algemeen?

De heer Knol (PVV): Ja.

De voorzitter: Voor alle begrotingsposten? Oké.

De heer Knol (PVV): Ja.

Voorzitter, het is voor de PVV niet uit te leggen dat de inwoners van Emmen soms jarenlang moeten wachten op een sociale huurwoning of een middenhuurwoning, terwijl de druk op de woningmarkt door onder andere immigratie blijft toenemen. Juist nu de gemeente voor miljoenen aan tekorten staat, moeten wij keuzes maken die in de eerste plaats ten goede komen van onze eigen inwoners. Dat betekent dat we bij woningbouw sociale voorzieningen en de gemeentelijke ondersteuning altijd eerst moeten kijken naar de belangen van de mensen die hier wonen, werken en belasting betalen. Tegelijkertijd zien wij dat er inwoners zijn die helemaal geen woning meer hebben. De signalen over dak- en thuisloosheid zijn zorgelijk.

Daarom vragen wij het college eerst inzichtelijk te maken hoe groot het probleem daadwerkelijk is, of de opvangcapaciteit voldoende is en waar procedures en begeleiding verbeterd kunnen worden. De PVV vindt dat kwetsbare inwoners die tussen wal en schip dreigen te vallen, op tijd geholpen dienen te worden. Daarom dienen wij de volgende moties in:

Motie 14 ‘Vorrang voor inwoners van Emmen bij sociale huur en nieuwbouw’
(ingediend door de fractie van de PVV)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *veel inwoners van Emmen langdurig wachten op een sociale huurwoning;*
- *starters, jongeren, gezinnen en ouderen uit Emmen steeds meer moeite hebben om passende woonruimte te vinden;*
- *nieuwe woningbouwprojecten mede tot stand komen dankzij gemeentelijke inzet en voorzieningen;*

Overwegende dat

- *inwoners die een maatschappelijke of economische binding hebben met Emmen, een eerlijke kans moeten krijgen op een woning in hun eigen gemeente;*
- *het belangrijk is dat jongeren, gezinnen en andere woningzoekenden niet noodgedwongen de gemeente moeten verlaten;*
- *de wet ruimte biedt om onder voorwaarden voorrang te geven aan woningzoekenden met lokale binding;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *te onderzoeken op welke wijze binnen de geldende wet- en regelgeving ruimte bestaat om voorrang te geven aan inwoners van Emmen (en omgeving) bij de toewijzing van sociale huurwoningen en nieuwbouwprojecten;*
- *daarbij als uitgangspunt te hanteren dat nieuwe sociale huurwoningen en nieuwbouw gedurende een tijdelijke voorrangperiode van bijvoorbeeld drie maanden eerst beschikbaar worden gesteld aan woningzoekenden met aantoonbare binding met de gemeente Emmen, voor zover wettelijk mogelijk;*
- *de raad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 te informeren over de juridische mogelijkheden en de raad een voorstel voor uitvoering voor te leggen;*

En gaat over tot de orde van de dag.’

Motie 15 ‘Prioriteit bij opvang en begeleiding van dak- en thuisloze personen’
(ingediend door de fractie van de PVV)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de capaciteit van de nachtopvang beperkt is;*
- *er signalen zijn dat het aantal dak- en thuisloze personen in de gemeente Emmen aanzienlijk hoger ligt dan het aantal beschikbare opvangplaatsen;*
- *dak- en thuisloosheid leidt tot maatschappelijke en persoonlijke problemen voor betrokkenen;*

Overwegende dat

- *de overheid een belangrijke verantwoordelijkheid heeft om kwetsbare personen te ondersteunen;*
- *middelen zo effectief mogelijk moeten worden ingezet ten behoeve van personen die afhankelijk zijn van gemeentelijke ondersteuning;*
- *de raad inzicht wil krijgen in mogelijkheden om de opvang, begeleiding en ondersteuning van dak- en thuisloze personen te verbeteren;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *in kaart te brengen hoeveel dak- en thuisloze personen zich in de gemeente Emmen bevinden;*
- *te onderzoeken of de huidige opvangcapaciteit, de procedures rondom urgentieaanvragen en de begeleiding van kwetsbare inwoners adequaat functioneren en waar knelpunten bestaan die kunnen leiden tot onnodige dakloosheid of vertraging bij het vinden van passende huisvesting;*
- *bij de Begroting 2027 voorstellen te doen voor versterking van opvang en begeleiding van dak- en thuisloze personen;*
- *daarbij tevens inzichtelijk te maken welke alternatieve budgettaire keuzes mogelijk zijn binnen bestaande uitgaven, waaronder niet-wettelijke uitgaven;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Knol (PVV): Voorzitter, naast financiële keuzes maken moeten we ook blijven investeren in de toekomst van onze samenleving. Daarom willen wij een motie indienen om jongeren meer te betrekken bij de lokale democratie. Veel jongeren voelen zich onvoldoende verbonden met de politiek, terwijl zij uiteindelijk degenen die de gemeente gaan vormen: de toekomst. Door scholen, maatschappelijke organisaties en jongereninitiatieven hierbij te betrekken, kunnen wij het democratisch bewustzijn versterken en jongeren een stem geven die over hun eigen toekomst gaan. Daarom dienen wij ook een motie in:

Motie 16 'Jongerenparticipatie en democratisch bewustzijn'

(ingediend door de fractie van de PVV)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *jongeren de toekomst vormen van onze gemeente en democratische rechtsstaat;*
- *veel jongeren aangeven zich onvoldoende of niet-betrokken te voelen bij politieke besluitvorming;*
- *actieve participatie van jongeren bijdraagt aan burgerschap, maatschappelijke betrokkenheid en vertrouwen in de lokale democratie;*
- *diverse organisaties, scholen en maatschappelijke initiatieven zich inzetten om jongeren kennis te laten maken met politiek, bestuur en democratische processen;*

Overwegende dat

- *investeren in jongeren een investering is in de toekomst van onze samenleving;*
- *jongeren op een laagdrempelige manier in aanraking moeten kunnen komen met lokale politiek en bestuur;*
- *activiteiten zoals politieke cafés, debatten, gastlessen, mediaprojecten en ontmoetingen met volksvertegenwoordigers kunnen bijdragen aan politieke bewustwording en actieve participatie;*
- *de gemeente een stimulerende rol kan vervullen bij initiatieven die jongeren betrekken bij de lokale democratie;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om jongerenparticipatie en democratische bewustwording onder jongeren verder te stimuleren;*
- *daarbij in gesprek te gaan met scholen, jongerenorganisaties, omroepen, maatschappelijke instellingen en initiatieven die zich richten op politieke bewustwording en jeugdparticipatie;*
- *bij de Begroting 2027 te komen met een voorstel voor een structureel budget ter ondersteuning van initiatieven die jongeren actief betrekken bij de lokale democratie;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Knol (PVV): Ook over Wildlands moeten we voortuit durven te kijken. Wildlands is belangrijk voor Emmen: voor onze economie, voor onze werkgelegenheid en onze uitstraling als gemeente. Juist daarom vinden wij het verstandig om onafhankelijk onderzoek te laten verrichten hoe Wildlands op kortere termijn zich kan ontwikkelen met minder afhankelijkheid van de gemeentelijke steun. Niet vanuit wantrouwen, maar vanuit verantwoordelijkheid. Want een gezonde toekomst vraagt om inzicht in alle mogelijke scenario's. Daarom dienen wij deze motie in:

Motie 17 'Onderzoek toekomst Wildlands'

(ingediend door de fractie van de PVV)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *Wildlands van grote betekenis is voor Emmen en de regio;*
- *de gemeente in verschillende vormen betrokken is bij Wildlands;*
- *de raad behoefte heeft aan inzicht in de langetermijnontwikkeling van Wildlands;*

Overwegende dat

- *het wenselijk is om inzicht te hebben in de mogelijkheden voor een toekomst waarin Wildlands minder afhankelijk is van gemeentelijke steun;*
- *verschillende organisatiemodellen en eigendomsstructuren daarbij denkbaar zijn;*
- *een zorgvuldige afweging vraagt om onafhankelijk onderzoek;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar een toekomst waarin Wildlands op eigen benen kan staan;*
- *daarbij verschillende scenario's uit te werken, waaronder verzelfstandiging, samenwerking met marktpartijen en andere vormen van exploitatie;*
- *de financiële, economische en maatschappelijke gevolgen van deze scenario's in beeld te brengen;*
- *de uitkomsten van het onderzoek ter besluitvorming aan de raad voor te leggen, zodat de uitkomst meegenomen kan worden bij de behandeling van de Kaderbrief en Begroting 2028;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Knol (PVV): Voorzitter, de rode draad van onze bijdrage is simpel: de financiële situatie dwingt ons om keuzes te maken. Maar als we keuzes maken, moeten we dat ook doen op basis van feiten, resultaten en duidelijke prioriteiten. De PVV kiest daarbij voor financiële discipline, meer grip op uitgaven, betere controle op beleid, woningen en onze eigen inwoners. Hulp voor mensen die het echt nodig hebben en een gemeente die haar middelen inzet waar inwoners het meeste profijt van hebben.

Afsluitend, voorzitter. De komende jaren zullen niet makkelijk worden. Maar als we bereid zijn eerlijk te kijken naar wat werkt, wat niet werkt en waar onze prioriteiten liggen, dan kunnen we ook financieel in moeilijke tijden blijven bouwen aan een sterk, veilig en leefbaar Emmen.

Dank u wel.

De heer Slim (FvD): Ik heb even een vraag over die motie over jongerenparticipatie. U zegt: praten met allerlei partijen. Maar is het niet zo dat dit sowieso een onderdeel is van een schoolprogramma en dat scholen dat eigenlijk prima kunnen doen?

De heer Knol (PVV): Participatie is ook wettelijk verankerd. Scholen hebben daar zeker een zegje in. Maar ik vind ook dat wij jongeren wat meer kunnen betrekken bij de dingen die hun leefomgeving en hun zijn raken.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, ik zit nog met die verbetering van de monitoring van het sociaal domein. Ik vind dat wel een heel ruim opgezette motie. En ik zie eigenlijk niet hoe de PVV dat ziet, omdat – wat ik zeg – de motie zo ruim opgesteld is dat er in mijn optiek daar bijna geen gevolg aan gegeven kan worden door het college.

De heer Knol (PVV): Nou, de motie roept eigenlijk op om te komen tot een brede monitoring sociaal domein. We hebben nu een beperkt dashboard en deze motie is eigenlijk om als raad voor onze kaderstellende rol gebruik te kunnen maken. Dus dat als handvat te gebruiken. Daar is eigenlijk de motie op gestoeld, die gedachte.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Voorzitter, dit betreft de voorrang voor inwoners van Emmen bij sociale huur en nieuwbouw. Ik meen mij te herinneren dat vanmorgen wethouder Jakobs ook de opmerking dat hij onderzoekt of dit kan en hoe wij dit in Emmen gaan toepassen. Wat is dan nog het nut van uw motie?

De heer Knol (PVV): Dat is een heel goede vraag. Daar heb ik in mijn voorbereiding natuurlijk geen rekening mee gehouden. Ik ga me erop beraden of die motie nodig is. Ik ga misschien ook vragen aan de wethouder of hij misschien de motie overneemt. Maar dat zal in die tweede termijn gaan blijken. Dank u.

De voorzitter: Het is niet van tweeën, hè? Het is indienen en dan kan de wethouder wat doen. Of omgekeerd, maar ja... Ja, meneer Pruisscher? Voldoende voor het moment? Ja, oké. Dank u wel, meneer Knol voor uw bijdrage.

Zullen we nog één bijdrage doen en dan even pauzeren? Ja? Is dat een idee? Meneer Koops. Dan gaan we na de bijdrage van D66 even een schorsing doen. (...) Meneer Koops.

De heer Koops (D66): Twee weken geleden hebben het CDA en D66 een initiatiefwetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer, genaamd 'Slimmer straffen'. Er zit een ogenschijnlijke paradox in die wet. Het voorstel is namelijk om minder gevangenisstraf op te leggen, waardoor Nederland toch veiliger wordt. Het idee is dat korte gevangenisstraffen van minder zes maanden – dat is ongeveer 80 procent van de totaal opgelegde gevangenisstraffen in Nederland – ervoor zorgen dat mensen veel meer kwijtraken dan alleen hun vrijheid. Daardoor neemt de kans dat ze opnieuw de fout ingaan toe, wat daarmee niet alleen slecht voor henzelf is, maar ook voor de samenleving. Bovendien losse alternatieve straffen zoals elektronische detentie ook nog eens het cellentekort waardoor personen zwaardere misdrijven hebben gepleegd, niet meer hoeven te wachten op een vrije cel.

Voorzitter, de reden dat ik dit voorbeeld aanhaal, is nou niet dat ik zo graag de discussie in deze raad wil voeren over nut en noodzaak van celstraffen, maar omdat het exemplarisch is voor de manier waarop D66 uitdagingen aangaat. Radicale hervorming verpakt in nuance, analyse en pragmatisme. Want natuurlijk is het niet niks om onze manier van straffen anders in te richten. Natuurlijk levert dat weerstand op. Maar het is wel nodig, want verandering komt niet vanzelf. En om echte verandering teweeg te brengen heb je een partij nodig die niet alleen tegen van alles is, maar ook die voor iets durft te zijn. Een partij die lef heeft, voorop durft te lopen en moeilijke keuzes niet uit de weg gaat. Kortom: natuurlijk is D66 bereid om mee te denken over de ingrijpende keuzes die de komende jaren gemaakt moeten worden, zodat we ook in Emmen kunnen blijven investeren in onze toekomst.

Maar daarbij verwachten we van de coalitiepartijen en het college dezelfde inzet. Dezelfde bereidheid om grenzen op te zoeken en er soms ook overheen te stappen. Dezelfde samenwerking. We verwachten bovenal dat de aangekondigde keuzes van het Coalitieakkoord en deze zeer sobere Kaderbrief daadwerkelijk gemaakt gaat worden en dat het niet alleen bij woorden blijft.

Verder verbinden wij ook een aantal voorwaarden aan onze inzet. Zo moet de raad daadwerkelijk in stelling worden gebracht om gewogen keuzes te maken. Wat ons betreft moeten daar nog belangrijke stappen in worden gezet, ook richting de Begroting. Daarbij kijken wij uit naar het proces dat de Auditcommissie de komende jaren in gaat zetten om de p&c-cyclus verder te moderniseren, waarbij D66 enkele aandachtspunten wil meegeven. De financiële stukken moeten waar mogelijk het volledige beeld geven. Dat betekent dat het zo min mogelijk posten op p.m. dienen te worden gezet, dat we zonodig nog vaker bestuursrapportages opmaken om zo voor minder verrassingen te kunnen komen staan. Wat ons betreft betekent dat ook een snelle herziening van de werking en de omvang van een flink aantal bestemmingsreserves.

Ook in het moderniseren van de p&c-cyclus zijn radicale keuzes mogelijk. Daarbij kunnen wij de ambitie van bijvoorbeeld *zero-based budgetting* waarderen, die niet automatisch uitgaat van de

Begroting van vorig jaar, maar periodiek opnieuw de Begroting vanaf nul opbouwt, waarbij elke uitgave opnieuw moet worden verantwoord. Zo breng je de raad daadwerkelijk in staat om keuzes te maken, zonder dat verschild wordt achter allerlei p.m.-posten en zogenaamde autonome ontwikkelingen.

Ook onze controlerende rol kan verstevigd worden. Wij hebben de afgelopen jaren te vaak gehoord dat het niet duidelijk is of beleidsdoelen behaald zijn, of dat er geen duidelijke of onrealistische doelen zijn gesteld en niet of nauwelijks gemeten is en de raad ook niet in staat wordt gesteld om tijdig bij te sturen of te evalueren. Daar moet snel verandering in komen, waarbij wat D66 betreft het domein van de jeugdzorg zich vanwege de grote financiële ontwikkelingen van de komende jaren bij uitstek leent voor een hernieuwde aanpak.

Om die reden dienen wij een motie in, die tot doel heeft om te onderzoeken of de gemeente Emmen de maximale wettelijke ruimte gebruikt bij het aanbesteden van jeugdhulp voor het maken en navolgen van duidelijke kwaliteitsafspraken en meetbare prestaties. Kort gezegd: of wij maximaal in staat worden gesteld om in te zien of de enorme kosten die wij maken en gaan maken omtrent jeugdhulp, ook daadwerkelijk bijdragen aan betere zorg. Het dictum van deze motie luidt als volgt:

Motie 18 'Regie op jeugdzorg'

(ingediend door de fractie van D66)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de jeugdhulp een grote invloed heeft op het meerjarig financiële beeld van Emmen en er een sterke toename in de kosten wordt verwacht, wat bijdraagt aan oplopende structurele tekorten;*

Overwegende dat

- *niet alle gecontracteerde zorgleveranciers van Emmen (tijdig) productieverantwoordingen aanleveren;*
- *de gemeente Emmen veel regelingen in het sociaal domein heeft ondergebracht bij derde partijen;*
- *de Jeugdwet ruimte laat voor beleidsmatige afwegingen en gemeenten de mogelijkheid geeft om zelf de keuze te maken uit verschillende in te zetten marktinstrumenten;*
- *duidelijke kwaliteitsafspraken en meetbare prestaties bij een negatief financieel perspectief nóg belangrijker zijn;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *te onderzoeken of, gelet op het financieel perspectief van Emmen, de ruimte die de Aanbestedingswet aan de jeugdhulpaanbieder optimaal wordt benut bij het aanbesteden van jeugdhulp;*
- *de resultaten hiervan met de raad te delen en ook te betrekken bij de Begroting 2027;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Dank aan D66 voor het indienen van de motie. Ik heb even een vraag. Er is vanochtend natuurlijk ook een discussie tussen de heer Otter en uw collega, mevrouw Stulp, die volgens mij ook een beetje op dit punt betrekking heeft. Mijn vraag aan D66 is: wat is precies het doel van de motie? Is dat dan een intern onderzoek of zou daar bijvoorbeeld ook een extern bureau voor kunnen worden ingeschakeld dat zowel de kant van de gemeente, maar ook de kant van de aanbieders onder het vergrootglas legt?

De heer Koops (D66): Nou, zoals mijn fractiegenote vanmorgen er ook wel bij aangaf, denk ik zeker dat ook die kant die de heer Otter benoemde, belangrijk is. Maar deze motie gaat dan sec over de manier waarop de gemeente onze zorgvraag in de markt zet. En daar heb je gewoon een aantal opties. Je kunt inbesteden, je kunt aanbesteden, je kunt kiezen voor een soort *openhouse* constructie. Nou ja, je best wel wat methoden en elk van die keuzes hebben gevolgen voor de manier waarop wij dan vervolgens die partijen kunnen controleren. Ik denk dat die discussie wel degelijk ook betrokken moet worden in die bredere discussie over het functioneren van jeugdzorg hier in Emmen.

Voorzitter, naast het versterken van de positie en de controlerende rol van de gemeenteraad denken wij dat er ook nog genoeg ruimte is voor slimmere keuzes die binnen de bestaande budgetten kunnen worden gemaakt of die dezelfde ambities met minder investeringen mogelijk maken.

Naast de jeugdzorg zijn ook de infrastructurele investeringen aandachtspunten. Zo zijn de aanleg en het onderhoud van voet- en fietspaden en autowegen de afgelopen jaren niet goed van de grond gekomen, terwijl er gelijktijdig grote zorgen zijn rond de prijsschommelingen die met name door geopolitieke bewegingen worden veroorzaakt. Wij denken dat de gemeente, waarbij ik bewust de parallel trek met het wetsvoorstel aan het begin van mijn betoog, meer kan investeren en onderhouden en tegelijkertijd een betrouwbare partner kan zijn voor bedrijven. Niet door af te schalen, maar door juist veel meer in de markt te zetten. Het clusteren van aanbestedingen, waar bijvoorbeeld de aanleg en het onderhoud van het compleet gebied meerjarig worden gegund, maakt ons bovendien minder gevoelig voor onverwachte prijsstijgingen en geeft ondernemer meer vrijheid om in te zetten daar waar de kosten overzichtelijk zijn.

Om die reden dienen wij ook hieromtrent een voorstel in en het dictum van deze motie luidt als volgt:

Motie 19 ‘Clusteringen van aanbestedingen’

(ingediend door de fractie van D66)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- ***het onderhoud en de aanleg van voet- en fietspaden en autowegen de afgelopen jaren niet goed van de grond is gekomen;***
- ***het aanbesteden van infrastructurele werken complex is en vaak grote risico’s kent voor zowel opdrachtnemers als opdrachtgevers;***
- ***exceptionele prijsstijgingen de afgelopen jaren hebben gezorgd voor fors hogere kosten, die ook voor de komende jaren geprognosticeerd zijn;***

Overwegende dat

- ***bedrijven meer zekerheid geboden kan worden door geclusterde aanbestedingen in plaats van losse projecten;***
- ***geclusterde aanbestedingen zorgen voor continuïteit in de markt, waardoor overlast, fouten en proceskosten bespaard worden;***
- ***geclusterde aanbestedingen leiden tot versnelling én voorspelbaarheid;***

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- ***te onderzoeken op welke manier infrastructurele aanbestedingen geclusterd kunnen worden;***
- ***de resultaten hiervan met de raad te delen en ook te betrekken bij de Begroting 2027;***

En gaat over tot de orde van de dag.’

De heer Koops (D66): Afsluitend willen wij benadrukken dat het wat D66 betreft geen kwestie is van óf investeren óf keuzes maken, maar een kwestie van én investeren én keuzes maken, waarbij het een het ander ook niet uitsluit. Een investering kan op lange termijn juist kosten besparen als die bijvoorbeeld gericht is op een sterke cultuur- of onderwijssector, wat het welzijn van onze inwoners verbetert of als die gericht is op het verstevigen van een wijk of buurt met een wijkcentrum, wat uiteindelijk zorgt voor ontmoeting en daarmee broodnodige aandacht voor problematieken als armoede en eenzaamheid.

Hierbij willen wij ook uitdagen om de ruimte van onze reserves niet alleen te gebruiken om pleisters te plakken, maar juist om doelgerichte, slimme investeringen te doen die op de lange termijn opbrengsten hebben. Laten we in ieder geval ver uit de buurt blijven van lompe methodieken als een kaasschaafmethode en juist wanneer het er echt op aankomt, weloverwogen keuzes maken die alleen rusten op een kortetermijn financiële doorrekening op korte termijn, maar die ook een effectberekening bevatten gericht op de lange termijn en de bijkomende maatschappelijke opbrengsten.

Er is niets duurder dan een slechte bezuiniging en wij dienen daarom ook hiervoor een motie in. Het dictum van dat voorstel luidt als volgt:

Motie 20 'Bezuinigingen mogen geen geld kosten'
(ingediend door de fractie van D66)

***'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,
Bij de behandeling van agendapunt 5.D,
Constaterende dat***

- *het meerjarig financiële beeld van Emmen negatief is, en dat zonder ingrijpende keuzes er onvoldoende ruimte is voor investeringen;*

Overwegende dat

- *maatschappelijke investeringen als een wijkcentrum, een bibliotheek, een jeugdcentrum, werkbegeleiding, participatie en lokale initiatieven op de lange termijn een veelvoud aan waarde opleveren;*
- *deze investeringen tevens een belangrijke bijdrage hebben in sociale uitdagingen als eenzaamheid, gezondheid, armoede, laaggeletterdheid en integratie;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij toekomstige financiële keuzes niet alleen het financieel perspectief op korte termijn te betrekken, maar ook de verwachte maatschappelijke opbrengsten en effecten op de lange termijn zichtbaar te maken en ook mee te wegen;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Koops (D66): Voorzitter, ik kom tot een afronding. Bij het bespreken van het landelijke coalitieakkoord werd benadrukt dat het niet meer vanzelfsprekend is dat kinderen het beter krijgen dan hun ouders. Maar het kán nog wel. Het kan door slimme investeringen, het kan door moedige keuzes en het kan door pragmatisch idealisme. Als gemeente zijn wij als eerste aan zet om die handschoen op te pakken. Daarbij is het aan ons om onze verantwoordelijkheid te nemen, om heilige huisjes waar nodig los te laten en om keuzes te maken.

Wat D66 betreft is en blijft een betere toekomst voor onze kinderen de hoofdprioriteit van ons beleid. Wij kijken daar zoals altijd met vertrouwen naar uit. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even rond. Verder geen bijdragen? Dank u wel. 'Het is niet meer vanzelfsprekend dat kinderen het beter hebben dan hun ouders.' Als je dat even op je in laat werken... Daar zit een héél verhaal achter. (...) Nee, ik meen het serieus. Dat is een citaat van meneer Koops. Ik zeg: als je erover nadenkt, dan zit daar een wereld achter. Ja.

Daarmee hebben we twintig moties ingediend en daarmee hebben we ongeveer de helft van de vergadering gehad – althans de eerste termijn. Het is nu net half vier geweest. Als we nou eens tegen tien voor vier weer verdergaan, dan liggen we mooi op schema in de richting van het avondeten. Is dat een goed voorstel?

Ik schors de vergadering tot tien voor vier.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering.

Wij waren gebleven tot en met D66. Dus geef ik nu graag het woord aan de fractie van Veilig Emmen. En mevrouw Croezen is de woordvoerder.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Vandaag behandelen we de Kaderbrief 2027. Een belangrijk moment omdat we vandaag niet alleen spreken over cijfers, begrotingen en financiële uitdagingen, maar vooral over keuzes die we als gemeenteraad maken voor de toekomst van Emmen. De komende jaren worden financieel uitdagend: dat weten we allemaal. Met het ravijnjaar in zicht kunnen we niet alles blijven doen zoals we gewend zijn. Juist daarom vraagt deze Kaderbrief om politieke keuzes. Keuzes waarbij we verder kijken dan de Begroting voor volgend jaar. Keuzes die ervoor zorgen dat we de problemen voorkomen in plaats van achteraf moeten oplossen.

Veilig Emmen is ervan overtuigd dat investeren en financieel verantwoord handelen prima samengaan. Sterker nog, juist wanneer de financiële ruimte beperkt is, moeten we investeren in maatregelen die zich op lange termijn terugbetalen. Niet iedere investering betekent hogere kosten. Soms is investeren juist dé manier om toekomstige uitgaven te voorkomen. En vanuit die gedachte dienen wij vandaag

vier moties in. Vier moties die op verschillende beleidsterreinen liggen, maar allemaal dezelfde rode draad hebben. Een gemeente die problemen vroeg signaleert, een gemeente waarin veiligheid vanzelfsprekend is. Een gemeente die zorgvuldig omgaat met gemeenschapsgeld. En een gemeente die investeert in haar eigen mensen.

Voorzitter, onze eerste motie gaat over vroegsignalering en preventie bij jeugd. Want wanneer we spreken over de stijgende kosten in de jeugdzorg, gaat het vaak over geld. Maar achter die cijfers zitten kinderen, jongeren en gezinnen die vastlopen. En wat Veilig Emmen betreft begint preventie vaak op school. Daar brengen jongeren een groot deel van hun dag door. Juist daar worden veranderingen in gedrag, concentratie, prestaties of aanwezigheid vaak als eerste zichtbaar. Schoolverzuim is wat ons betreft daarom niet alleen een registratie of een overtreding van de Leerplichtwet, schoolverzuim is vaak een signaal. Een signaal dat een jongere ergens mee worstelt. Dan kan te maken hebben met mentale problemen, pesten, spanningen thuis, schulden, armoede of een onveilige thuissituatie of andere persoonlijke omstandigheden.

Juist daarom vinden wij dat we verder moeten kijken dan alleen de afwezigheid. We zien een belangrijke rol voor scholen, ouders, jeugdconsulenten, wijkteams, jongerenwerk en de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar heeft vanzelfsprekend een wettelijke taak als het gaat om toezicht op schoolbezoek. Maar juist vanuit die positie kan hij of zij ook een belangrijke signalerende én verbindende rol vervullen. Niet alleen door te constateren dat een leerling afwezig is, maar door samen met betrokken partijen te onderzoeken waarom dat zo is.

Want achter schoolverzuim zit vaak een verhaal. En hoe eerder we dat verhaal kennen, hoe eerder we passende ondersteuning kunnen bieden. Onze motie vraagt niet om nieuwe regels, nieuwe loketten of extra bureaucratie. Wij vragen juist om een betere samenwerking tussen partijen die er al zijn. Want hoe eerder we problemen signaleren, hoe groter de kans is dat jongeren op school blijven, perspectief houden en niet terechtkomen in veel zwaardere en duurdere vormen van jeugdzorg. Preventie is daarom geen kostenpost. Preventie is een investering die zich maatschappelijk en financieel terugverdient.

Motie 21 ‘Vroegsignalering en preventie binnen jeugd, onderwijs en veiligheid’

(ingediend door de fractie van Veilig Emmen)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de gemeente Emmen de komende jaren wordt geconfronteerd met oplopende kosten binnen de jeugdhulp en andere onderdelen van het sociaal domein;*
- *schoolverzuim, schooluitval, gedragsproblemen en sociale problematiek vaak vroege signalen zijn van onderliggende zorg- en veiligheidsvraagstukken;*
- *problemen die in een vroeg stadium worden herkend en aangepakt, vaak kunnen worden voorkomen of beperkt;*
- *onderwijs, jongerenwerk, leerplicht, zorg en welzijn een belangrijke rol spelen bij het signaleren en begeleiden van jongeren;*

Overwegende dat

- *voorkomen beter én goedkoper is dan achteraf herstellen;*
- *onderwijs vaak de eerste plek is waar problemen zichtbaar worden;*
- *schoolverzuim, schooluitval en gedragsproblemen belangrijke signalen zijn van onderliggende zorg- en veiligheidsproblematiek;*
- *een preventieve inzet van leerplichtambtenaren, jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk kan bijdragen aan het voorkomen van zwaardere zorg- en veiligheidsvraagstukken;*
- *investeren aan de voorkant leidt tot meer kansen voor jongeren en lagere maatschappelijke kosten op de lange termijn;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *vóór de Programmabegroting 2027 een uitvoeringsplan preventie voor jeugd, onderwijs en veiligheid aan de gemeenteraad voor te leggen;*
- *daarin specifiek aandacht te besteden aan:*
 - *vroegsignalering via onderwijs en leerplicht;*

- *versterking van jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk;*
 - *ondersteuning van gezinnen voordat problemen escaleren;*
 - *samenwerking tussen onderwijs, zorg, welzijn en veiligheid;*
 - *te onderzoeken op welke wijze vroegsignalering en begeleiding binnen de leerplichtfunctie verder kunnen worden versterkt, naast de wettelijke handhavingstaak;*
 - *de gemeenteraad inzicht te geven in:*
 - *de verwachte maatschappelijke effecten;*
 - *de verwachte financiële effecten;*
 - *meetbare resultaten op het gebied van schooluitval, jeugdoverlast en instroom in de jeugdhulp;*
 - *hierbij uit te gaan van herprioritering binnen bestaande middelen en beschikbare budgetten;*
- En gaat over tot de orde van de dag.'*

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Onze tweede motie gaat over verkeersveiligheid en toegankelijkheid. Verkeersveiligheid begint niet pas wanneer de hulpdiensten moeten uitrukken. Veiligheid begint bij een openbare ruimte waar inwoners zich veilig kunnen verplaatsen. Iedere dag maken duizenden inwoners gebruik van onze wegen, fietspaden en trottoirs. Kinderen fietsen naar school, ouders lopen bijvoorbeeld met een rollator, mensen zijn afhankelijk van een scootmobiel of rolstoel en daarom vinden wij dat verkeersveiligheid en toegankelijkheid aandacht verdienen.

Wij horen regelmatig signalen over gevaarlijke verkeerssituaties, slecht onderhouden fietspaden, slechte verlichting, onoverzichtelijke kruispunten en locaties die voor mensen met een beperking onvoldoende toegankelijk zijn. Onze motie vraagt niet om morgen alle wegen opnieuw aan te leggen: dat zou namelijk niet realistisch zijn. Wel vragen we om verkeersveiligheid en toegankelijkheid nadrukkelijk mee te nemen bij de toekomstige investeringen, onderhoudsplannen en gebiedsontwikkelingen.

Ook hier hetzelfde uitgangspunt. Voorkomen is beter én goedkoper dan genezen. Iedere gevaarlijke situatie die we tijdig aanpakken, voorkomt ongelukken, maatschappelijke schade en toekomstige kosten.

Motie 22 'Verkeersveiligheid en toegankelijkheid als prioriteit'
(ingediend door de fractie van Veilig Emmen)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *inwoners regelmatig melding maken van achterstallig onderhoud aan wegen, fietspaden en voetpaden;*
- *op verschillende locaties sprake is van onvoldoende of verouderde openbare verlichting;*
- *achterstallig onderhoud en onvoldoende verlichting kunnen leiden tot verkeersonveilige situaties en gevoelens van onveiligheid;*
- *een veilige en toegankelijke openbare ruimte van essentieel belang is voor kinderen, ouders, mensen met een beperking en overige weggebruikers;*

Overwegende dat

- *verkeersveiligheid en toegankelijkheid behoren tot de kerntaken van de gemeente;*
- *voorkomen van achterstallig onderhoud uiteindelijk goedkoper is dan herstel achteraf;*
- *inwoners moeten kunnen rekenen op veilige en goed onderhouden wegen, fietspaden en voetpaden, met voldoende en goed functionerende openbare verlichting;*
- *inwoners mogen verwachten dat beschikbare middelen in de eerste plaats worden ingezet voor veilige en goed onderhouden basisvoorzieningen;*
- *een veilig leefomgeving een belangrijke voorwaarde is voor leefbaarheid en welzijn;*

Spreekt uit dat

- *verkeersveiligheid, toegankelijkheid en een goed onderhouden openbare ruimte prioriteit verdienen binnen het gemeentelijk beleid;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij de Programmabegroting 2027 verkeersveiligheid, toegankelijkheid en de kwaliteit van wegen, fietspaden, voetpaden en openbare verlichting als prioriteit te behandelen;*
- *de gemeenteraad inzicht te geven in de wijze waarop deze prioriteit binnen de Begroting wordt vertaald naar onderhoud en verbetering van de openbare ruimte;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Voorzitter, dan onze derde motie. Onze derde motie gaat over transparantie en risicobeheersing rondom Wildlands. Maar laat ik daar direct heel helder over zijn: deze motie is nadrukkelijk niet gericht tegen Wildlands. Wildlands is belangrijk voor Emmen. Het zorgt voor werkgelegenheid, trekt bezoekers naar onze gemeente en draagt bij aan onze regionale economie. Juist omdat Wildlands zo belangrijk is en omdat de gemeente financieel betrokken is, vinden wij dat de gemeenteraad volledige inzicht moet hebben in de financiële risico's.

Dit is geen wantrouwen richting Wildlands of het bestuur, maar het is simpelweg onze verantwoordelijkheid als gemeenteraad. Wij besluiten immers over het gemeenschapsgeld. Daarbij hoort ook dat wij beschikken over actuele informatie, inzicht in risico's en een helder overzicht van toekomstige financiële middelen. Goede risicobeheersing voorkomt verrassingen. En transparantie versterkt het vertrouwen van inwoners en de raad.

Onze motie vraagt daarom niet om minder ambitie. Onze motie vraagt om beter bestuur:

Motie 23 'Transparantie en risicobeheersing rondom Wildlands'

(ingediend door de fractie van Veilig Emmen)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *Wildlands een belangrijke toeristische, economische en recreatieve voorziening is voor Emmen en de regio;*
- *Wildlands van betekenis is voor de aantrekkingskracht van Emmen, de werkgelegenheid en de regionale economie;*
- *de gemeente Emmen financieel en bestuurlijk betrokken is bij Wildlands;*
- *verbonden partijen en grote gemeentelijke belangen financiële risico's met zich mee kunnen brengen voor de gemeentelijke Begroting;*
- *de gemeente Emmen de komende jaren voor belangrijke financiële keuzes staat op het gebied van onder andere zorg, veiligheid, leefbaarheid en onderhoud van de openbare ruimte;*

Overwegende dat

- *het van belang is dat de gemeenteraad tijdig en volledig inzicht heeft in de financiële positie en risico's die relevant zijn voor de gemeente;*
- *zorgvuldig financieel bestuur vraagt om transparantie, risicobeheersing en goede informatievoorziening;*
- *de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende rol alleen goed kan uitvoeren wanneer relevante informatie tijdig beschikbaar is;*
- *eventuele financiële risico's en verplichtingen vooraf inzichtelijk moeten zijn, zodat de raad weloverwogen besluiten kan nemen;*
- *gemeenschapsgeld zorgvuldig moet worden beheerd en afgewogen tegen andere gemeentelijke prioriteiten;*

Spreekt uit dat

- *de gemeente Emmen bij haar betrokkenheid bij Wildlands moet blijven sturen op transparantie, financiële beheersbaarheid en tijdige informatievoorziening aan de gemeenteraad;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij toekomstige kaderbrieven, begrotingen en planning- en controldocumenten de gemeenteraad op duidelijke wijze te informeren over de voor de gemeente relevante financiële ontwikkelingen en risico's rondom Wildlands;*
- *daarbij inzichtelijk te maken:*
 - *de financiële betrokkenheid van de gemeente;*
 - *de voor de gemeente relevante risico's;*

- *de getroffen of voorgenomen beheersmaatregelen;*
 - *de gemeenteraad tijdig te informeren wanneer zich ontwikkelingen voordoen die kunnen leiden tot een substantiële afwijking van de financiële risico's of betrokkenheid van de gemeente Emmen bij Wildlands;*
 - *bij eventuele toekomstige besluiten met financiële gevolgen voor de gemeente inzichtelijk te maken hoe deze zich verhouden tot andere gemeentelijke prioriteiten en opgaven;*
- En gaat over tot de orde van de dag.'*

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Voorzitter, onze vierde motie gaat over investeren in ons eigen vakmanschap en het verminderen van de afhankelijkheid van externe inhuur. Externe deskundigheid zal soms nodig blijven en daar is niets mis mee. Wanneer externe inhuur echt structureel wordt, moeten we onszelf de vraag durven stellen of wij voldoende investeren in onze eigen organisatie. Kunnen wij onze medewerkers verder opleiden? Kunnen wij de kennis beter behouden? Kunnen processen slimmer worden ingezet? Iedere euro die wij besparen door slimmer te organiseren, kan uiteindelijk weer worden ingezet voor onze inwoners. En dat is geen bezuiniging, dat is investeren in een sterke organisatie die minder kwetsbaar is en beter voorbereid is op de toekomst.

Motie 24 'Investeren in eigen vakmanschap en minder afhankelijkheid van externe inhuur'
(ingediend door de fractie van Veilig Emmen)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de gemeente Emmen gebruikmaakt van externe inhuur voor uiteenlopende werkzaamheden;*
- *externe inhuur in sommige gevallen noodzakelijk is vanwege tijdelijke capaciteitsvraagstukken of specialistische expertise;*
- *een deel van de externe inhuur betrekking heeft op werkzaamheden die structureel terugkeren binnen de gemeentelijke organisatie;*
- *de gemeente de komende jaren voor aanzienlijke financiële uitdagingen staat;*

Overwegende dat

- *een sterke gemeentelijke organisatie gebaat is bij continuïteit, kennisbehoud en vakmanschap;*
- *investeren in eigen medewerkers bijdraagt aan een duurzame, toekomstbestendige en minder kwetsbare organisatie;*
- *structurele werkzaamheden in beginsel door eigen medewerkers uitgevoerd zouden moeten worden;*
- *inwoners rechthebben op een deskundige, betrouwbare en consistente dienstverlening;*
- *kennis die binnen de organisatie wordt opgebouwd, behouden moet blijven voor de toekomst;*
- *het beperken van structurele afhankelijkheid van externe inhuur kan bijdragen aan een doelmatige besteding van gemeenschapsgeld;*

Spreekt uit dat

- *de gemeente Emmen moet streven naar een organisatie waarin structurele werkzaamheden zo veel mogelijk worden uitgevoerd door eigen medewerkers en waarin wordt geïnvesteerd in opleiding, ontwikkeling en kennisbehoud;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij de Programmabegroting 2027 inzichtelijk te maken op welke wijze de afhankelijkheid van structurele externe inhuur kan worden verminderd;*
- *daarbij aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor opleiding, ontwikkeling, doorgroei en kennisbehoud binnen de eigen organisatie;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Voorzitter, ik verwacht dat de vraag natuurlijk zal worden gesteld hoe deze moties betaald moeten worden. Dat is een logische vraag. Maar deze moties zijn juist niet bedoeld om extra uitgaven te gaan doen zonder dekking. Integendeel, wij zien deze moties als investeringen die zichzelf op termijn deels terugverdienen. Vroegsignalering voorkomt zwaardere jeugdzorg, meer verkeersveiligheid voorkomt maatschappelijke schade en herstelkosten, beter

risicobeheer voorkomt financiële tegenvallers en minder afhankelijkheid van externe inhuur creëert op termijn financiële ruimte binnen de gemeentelijke organisatie. En juist daarom vormen deze vier moties samen één geheel. Ze vragen niet om meer geld uit te geven. Ze vragen om slimmer om te gaan met het geld dat we al hebben.

Onze vier moties vormen samen één visie op de toekomst van Emmen. Een gemeente die problemen eerder ziet dan achteraf oplost. Een gemeente waarin kinderen niet tussen wal en schip vallen. Een gemeente waarin inwoners zich veilig kunnen verplaatsen. Een gemeente die zorgvuldig omgaat met gemeenschapsgeld. En een gemeente die investeert in haar eigen medewerkers en kennis. En dat is waar Veilig Emmen voor staat. We hopen dan ook dat de raad deze moties niet ziet als vier losse voorstellen, maar als vier bouwstenen voor een financieel gezonde, veilige en toekomstbestendige gemeente. Want uiteindelijk doen we dit voor begrotingen, systemen of organisaties alleen. We doen dit ook voor alle inwoners van Emmen.

Dank u wel.

De heer Wittendorp (CDA): Motie ‘Verkeersveiligheid en toegankelijkheid’. Wij hebben vorig jaar het IBOR vastgesteld, het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte. Moet ik deze motie zien als een hiaat op dat IBOR?

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Dat is een heel goede vraag. Zo ver was ik nog niet. Maar als u het goed vindt, heb ik even tijd nodig om erover na te denken. Dan kom ik er later bij u op terug, als u dat goed vindt.

De heer Slim (FvD): Ik had een vraag over die motie ‘Vroegsignalering’. Als ik dat lijstje bekijk bij ‘voorkomen’ enzovoort, dan is dit volgens mij wel het lijstje dat een leerplichtambtenaar nu van mensen ook wel hanteert. Die zijn echt niet alleen voor de leerplichtmelding sec, maar doen nu ook wel al deze dingen. Dus verwacht u hier wonderen van? Of is dit een kwestie van weer een nooduitvoeringsplan, maar dat verder niks oplevert omdat ze dit eigenlijk nu ook al doen? Daar ben ik een beetje bang voor. Hoe ziet u dat?

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Ik vind het jammer dat u dat zo ziet. Want wij dienen deze motie natuurlijk niet voor niks in. Want als het allemaal zo goed geregeld zou zijn geweest, dan was deze motie daarover ook niet nodig geweest. Wij krijgen heel veel signalen van bezorgde ouders hierover. Vandaar dat wij deze motie hebben ingediend hierover.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Dank u wel, mevrouw Croezen. Ja, over dezelfde vroegsignalering zie bij punt 5 dat het college moet uitgaan van een ‘herprioritering binnen de bestaande middelen’. Welke gedachten hebt u daarbij?

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Nou, wat ik ook al eerder aangaf: het slimmer ook inzetten van de *tools* die we allemaal hebben. En ook daadwerkelijk gewoon heel goed kijken wat nu wel werkt en wat nu niet werkt. En hoe kunnen we er samen voor zorgen dat we uiteindelijk mooie stappen kunnen gaan zetten? Want ik heb het gevoel dat we allemaal een beetje blijven draaien in hetzelfde cirkeltje, maar de tijd is gewoon gekomen dat er daadwerkelijk iets mee gedaan moet worden.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Maar welke prioriteiten zou Veilig Emmen daaraan willen geven?

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Onze prioriteit is echt vroegsignalering in de beginfase. Want als je het juist in de beginfase goed hebt staan, dan kun je problemen die zich later voor gaan doen, beter voorkomen en kun je betere specifieke hulp geven.

De voorzitter: Oké. Ik kijk nog even rond. Geen verdere vragen of reacties? Dank u wel.

Dan gaan we over naar de fractie van 50PLUS, de heer Kasteleijn. (...) Inmiddels is meneer Kasteleijn weer terug naar zijn plek. [De heer Kasteleijn rent snel naar het spreekgestoelte.] En nog steeds zo fit als wat. Doe rustig aan! Maar de conditie is nog bewonderenswaardig.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Gelukkig wel!

De voorzitter: ‘Gelukkig wel.’ Ja. (...) Ik geef graag het woord aan de heer Kasteleijn van 50PLUS.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, ik hoorde uit de hoek van Wakker Emmen al dat mijn tijd voorbij was. Maar goed...

De voorzitter: Ja, dat is weer jammer, natuurlijk. Maak ik een compliment over de conditie en dan zeggen ze: ‘Uw tijd is voorbij.’ Ja. Ik neem aan dat ze bedoelden uw sprééktijd en dan was het een grapje. Aan u het woord.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja.

De nieuwe coalitie Wakker Emmen, PvdA en VVD is geïnstalleerd en het Coalitieakkoord ligt op tafel. Dat is mooi, maar laten we direct eerlijk zijn bij het begin van deze nieuwe bestuursperiode: de cijfers van deze Kaderbrief trekken zich helemaal niets aan van de politieke wensen en mooie beloftes. Het is tijd dat de wittebroodsweken voorbij zijn en we samen strak naar de harde financiële realiteit kijken. Want die realiteit haalt ons een beetje in. We kijken bij ongewijzigd beleid aan tegen een tekort van 6,5 miljoen in 2027, dat in de jaarna daarna oploopt tot maar liefst 13 miljoen in 2030. En dan hebben we het nog niet eens over het drama van de jeugdhulp waar we afstevenen op een gapend gat van 33 miljoen. We hebben dit al heel vaak gehoord: dat is natuurlijk toch wel een dossier waar we hoofdpijn van krijgen.

Voorzitter, onze algemene reserve staat er met 77 miljoen nog mooi gezond voor, maar dat is spaargeld. Dat kunnen we maar één keer uitgeven, het is geen structurele oplossing – ik heb het al ettelijke keren ook gehoord. Het is kiezen of delen: wij hebben negen grote geprioriteerde ambities op de lijst staan van woningbouw tot Nedersaksenlijn. Dat zijn prachtige projecten voor de toekomst van Emmen, maar ze kosten bakken met geld, terwijl de uitvoeringskracht van onze eigen ambtelijke organisatie en de markt al zwaar onder druk staan. Er is geen ruimte meer om de ambities te stapelen. De dringende vraag aan dit kersverse college is dan ook heel simpel: wat gaan we niet doen? Trouwens, de wethouder gaf dat zelf ook al een beetje aan. Welke ambities moeten we op een lager pitje zetten? Moeten we gaan temporiseren met de Sport- en Beweegcampus, die nu gelukkig een nieuwe impuls heeft gekregen door een andere opzet van de aanpassingen van het stadion – door onze lokale ondernemer met een gouden hart voor Emmen? Moeten we de Greenwise Campus op een lager pitje zetten of de Nedersaksenlijn een jaartje later laten rijden? Moeten we de plannen voor de doorgaande fietsroutes heroverwegen? Als we eerlijk zijn tegen onze inwoners, moeten we nu durven te kiezen. Ook dat hebben we al eerder gehoord. Dat is het nadeel als je wat later mag inspreken.

De heer Wittendorp (CDA): Ik zou het wel aardig vinden als de heer Kasteleijn ook een antwoord zou geven op die vragen. Ik ben wel benieuwd hoe 50PLUS, als het in het college zou zitten, daarnaar kijkt. Want u stelt de vragen aan het college, maar wij moeten uiteindelijk het antwoord geven. Wat is het antwoord van de heer Kasteleijn op die vragen?

De voorzitter: ‘Wethouder’ Kasteleijn, wat is daarop uw antwoord?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Dit is te veel eer, dank u wel!

Nou, mijn antwoord op de vragen is zeker niet dat deze belangrijke dingen, zoals de Greenwise Campus en de Nedersaksenlijn, mooi in gang zijn gezet en die moeten we zeker niet nu gaan temporiseren. Dat is duidelijk. Maar er zijn natuurlijk wel andere. Ik heb vanmorgen een prachtig verhaal vanuit de heer Otter gehoord: laten we nou eens even kijken hoe we bij die aanbestedingen van ons grootste pakket qua financiën, zijnde de sociale kant, eens wat slimmer kunnen inkopen. Nou, dat zijn wel dingen waar ik als 50PLUS helemaal warm voor loop.

We kunnen namelijk niet én enorme investeringen in beton blijven opstapelen, én de kwaliteit van onze ouderenzorg, de Wmo, en de jeugdhulp garanderen. Zeker nu we weten dat het Rijk vanaf 2029 structureel zo’n 7 miljoen wil korten op de huishoudelijke hulp, moeten we als Emmen zelf aan het stuur gaan zitten. 50PLUS kiest onvoorwaardelijk voor de inwoner en niet voor luchtkastelen.

Daarom wil 50PLUS vandaag ook heel concrete duidelijkheid over een aantal slepende dossiers in ons centrum en het Rensenspark. Hoe staat het nu écht met de Naobershof? De wethouder heeft toegezegd vóór deze zomer de verhuur van de horeca open te stellen. Gaat dat lukken? En wanneer zien we de deuren opengaan? Hoe is de stand rondom de verhuur van De Drommedaar? De oplevering is aanstaande, maar is er al een uitbater die heeft getekend bij het kruisje? En wat zijn dan precies de plannen met het STIP? Is er na tien jaar praten en plannen maken dan eindelijk duidelijkheid voor de invulling van het Rensenspark? De inwoners en ondernemers zijn in blijde verwachting, maar wanneer wordt het kindje geboren? Tot slot het monument De Koepel. We zijn ontzettend blij dat de provincie subsidie heeft verleend voor de broodnodige reparatie van het dak. Maar een gerenoveerd dak op De Koepel zonder inhoud is een leeg huis. Mijn vraag aan het college is: is het college ook bereid om programmering van De Koepel financieel te ondersteunen, zodat de oude tijden herleven en De Koepel weer gaat bruisen?

Voorzitter, meedoen en duidelijkheid zijn voor 50PLUS de kern. Omdat wij in deze Kaderbrief de concrete doorvertaling naar de praktijk missen, komt 50PLUS vandaag met een constructief en financieel onderbouwd pakket van drie moties, gericht op inclusiviteit, transparantie en het dichten van maatschappelijke kloven.

Punt 1. De inclusiviteit en toegankelijkheid. Voorzitter, laat ik beginnen met die mooie belofte van het Coalitieakkoord: 'Iedereen telt mee'. Als 50PLUS willen we dat ouderen, slechtzienden en inwoners met een fysieke beperking écht volwaardig kunnen meedoen. Dan moet onze openbare ruimte daar wel op zijn ingericht. Denk aan bruikbare blindengeleidelijnen – ja, daar heb je ze weer, sorry hoor! – maar ook logische gehandicaptenparkeerplaatsen en voldoende openbare bankjes in onze centra om even uit te rusten en essentieel voor de menselijke waardigheid en mobiliteit: voldoende schone en toegankelijke openbare toiletten. Het gebrek aan openbare toiletten zorgt er nu al vaak voor dat mensen met een medische beperking noodgedwongen maar thuisblijven. 50PLUS heeft trouwens daar in de Tweede Kamer een motie over ingediend, die ook is aangenomen.

Momenteel wordt in Emmen al veel gedaan om iedereen mee te laten doen. Wij vinden dat zeker een compliment waard. Toch ontbreekt het deze raad aan één samenhangend, meetbaar kader om te controleren of we onze beloftes op het gebied van het VN-verdrag voor de Handicap wel nakomen. We tasten in het duister. Daarom dient 50PLUS de motie 'Lokale Inclusie Agenda'. Wij vragen het college het volgende:

Motie 25 'Lokale Inclusie Agenda'

(ingediend door de fractie@s van 50PLUS)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- ***Nederland uitvoering geeft aan het VN-verdrag Handicap;***
- ***gemeenten worden geacht lokaal uitvoering te geven aan dit verdrag door middel van een Lokale Inclusie Agenda of vergelijkbaar integraal uitvoeringsbeleid;***
- ***in het Plan Inclusie uit 2024 van de gemeente Emmen wordt aangegeven dat inclusie een gemeentelijk breed en domeinoverstijgend thema is;***
- ***in het Plan Inclusie wordt aangegeven dat hiermee een start wordt gemaakt en dat dit nog moet worden aangevuld met een inclusieve leefomgeving, inclusieve arbeidsmarkt en inclusief onderwijs;***
- ***de gemeente Emmen ook in het nieuwe Coalitieakkoord als uitgangspunt hanteert dat iedereen moet kunnen meedoen ('Iedereen telt mee');***
- ***de gemeenteraad momenteel niet beschikt over een door de raad vastgesteld, samenhangend en meetbaar kader voor inclusie en toegankelijkheid, waarin doelen, uitvoering, monitoring en financiële dekking integraal zijn uitgewerkt;***

Overwegende dat

- ***een toegankelijke gemeente ook van groot belang is voor ouderen, slechtzienden, mensen met een lichamelijke beperking en andere inwoners die drempels ervaren;***
- ***fysieke toegankelijkheid een wezenlijk onderdeel vormt van inclusie;***

- *het Plan Inclusie vooral een overzicht geeft van bestaande inzet en lopende activiteiten, maar nog geen volledige Lokale Inclusie Agenda vormt waarin alle relevante leefgebieden, meetbare doelen, monitoring en financiële dekking met elkaar zijn verbonden;*
- *diverse gemeenten, zoals bijvoorbeeld Woensdrecht en Leiden, werken met een Lokale Inclusie Agenda;*
- *de raad beter invulling kan geven aan haar kaderstellende en controlerende rol wanneer doelstellingen, indicatoren, voortgang en resultaten inzichtelijk zijn;*
- *het wenselijk is om de bestaande inzet van de gemeente Emmen op inclusie verder te brengen naar een integrale Lokale Inclusie Agenda, met nadrukkelijke betrokkenheid van de raad, ervaringsdeskundigen en lokale belangenorganisaties;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 een Lokale Inclusie Agenda Emmen aan de raad voor te leggen;*
- *naast de huidige thema's uit het Plan Inclusie, hierin ook op te nemen: inclusieve leefomgeving, zoals toegankelijkheid openbare ruimte en openbare gebouwen, blindengeleidelijnen, gehandicaptenparkeerplaatsen, voldoende rustpunten en bankjes, inclusieve arbeidsmarkt, inclusief onderwijs en digitale toegankelijkheid;*
- *voor de genoemde onderdelen concrete, meetbare doelstellingen en indicatoren op te nemen;*
- *de Agenda op te stellen in samenspraak met ervaringsdeskundigen (zoals inwoners met een beperking en ouderen) en lokale belangenorganisaties;*
- *bij de Programmabegroting 2027 een eerste indicatie te maken welke financiële middelen benodigd zijn voor uitvoering van de Agenda en hoe deze middelen binnen de Meerjarenbegroting kunnen worden ingezet;*
- *de raad jaarlijks te informeren over de voortgang en bereikte resultaten;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Kasteleijn (50PLUS): Het opstellen van deze Agenda zal eenmalig misschien 30.00 euro kosten voor ambtelijke uren en nulmetingskosten. De daadwerkelijke uitvoeringskosten moeten juist blijken uit deze Agenda en worden dus pas bij de Programmabegroting van 2028 structureel ingepast. Voor de opstartkosten wijst 50PLUS op bestaande stimuleringsbudgetten van de VNG, het Project 'Iedereen doet mee' en incidentele decentralisatie-uitkering van het Ministerie van VWS.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ik zal de heer Kasteleijn deze keer niet aanvallen op zijn blindengeleidestroken, want daar gaat me het niet om. Op de toiletten ook niet, want daar kan ik me ook wel iets bij voorstellen. Maar het gaat me erom dat u het college verzoekt om naast de huidige uit het Plan Inclusie ook nog op te nemen: inclusieve arbeidsmarkt. Maar wat heeft dat te maken met de centruminrichting? Zou u mij dat kunnen uitleggen?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Nou ja, de inclusieve arbeidsmarkt wil het volgende zeggen. We hebben nu dus de EMCO die de mensen die niet direct heel makkelijk aan het arbeidsproces deelnemen, al steunt. Maar er zijn natuurlijk ook altijd mogelijkheden om mensen die een handicap hebben, een aangepaste werkplaats te bieden en dergelijke. Dus dat is eigenlijk de achterliggende gedachte.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Oké. Dit is voor mij van de heer Kasteleijn nog niet duidelijk wat de inclusieve arbeidsmarkt te doen heeft met centruminrichting. Ik snap wel dat u zegt dat u iets wilt gaan doen aan de arbeidsplaatsen in het centrum bij lokale ondernemers. Maar is het dan de doelstelling dat de gemeente lokale ondernemers gaat verplichten om deze aanpassingen te maken in hun bedrijven? Bedoelt u dat hiermee?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Nee, dat zullen wij nooit kunnen. Wij kunnen natuurlijk geen... Het is onmogelijk een ondernemer te dwingen om dingen te doen. Dat is niet aan de orde.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Mag ik de heer Kasteleijn nog vragen waarom juist deze passage opgenomen is in zijn motie?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Dat is een zwak punt in mijn motie.

De voorzitter: Dat is een eerlijk antwoord. Gaat u door. En u mag altijd nog een tekst aanpassen, hè? Meneer Knol?

De heer Knol (PVV): De heer Kasteleijn geeft aan dat hij tot de Lokale Inclusie Agenda wil komen en noemt daar een paar doelgroepen bij. Behoort daar ook de doelgroep LHBTQI+-gemeenschap toe en mensen die transgender en non-binair zijn?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Kijk, een totale inclusie wil zeggen: totaal. En er is nu al een aantal regelingen, best wel veel. Want we doen best wel veel al in Emmen. Daar is er een van die u nu noemt. En die zal dan waarschijnlijk ook die Agenda opgenomen worden. Maar die bestaat al en daar wordt niks verder aan toegevoegd.

De heer Knol (PVV): Dat was een goed antwoord van de heer Kasteleijn, maar het maakt voor mij wel moeilijk om mee te stemmen met deze motie. Dat is politiek.

De voorzitter: Dat is aan u. Ja, dat is politiek. Gaat u door.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, akkoord.

Ten tweede. De transparantie in woonwijken en dorpen. Voorzitter, het hart van onze gemeente klopt in de wijken en dorpen. De wijkcentra en dorpshuizen zijn de onmisbare huiskamers van Emmen. Er liggen momenteel grote kostbare plannen voor nieuwe wijkcentra in Emmerhout en in de Rietlanden, waarbij de lasten met name op basis van het aantal vierkante meters worden berekend. Als raad moeten we grip hebben op dit geld. Maar wie nu de gemeentebegroting openslaat, ziet dat de kosten voor al die verschillende dorpshuizen verspreid staan over talloze verschillende posten. Er is dus geen eenvoudig openbaar overzicht van wat elk wijkcentrum in de gemeente nou precies kost aan energie, onderhoud, subsidies en hoeveel vierkante meters het beslaat. Immers, dat is voor de gemeente het uitgangspunt.

50PLUS vindt dat de gemeenteraad haar werk als controleur van het geld alleen goed kan doen als alle cijfers heel overzichtelijk bij elkaar staan. Ook de inwoners hebben het recht om te weten welk budget er nou exact aan de leefbaarheid van een specifiek gebied gaat.

Motie 26 ‘Duidelijkheid over de kosten van wijkcentra en dorpshuizen’

(ingediend door de fractie van 50PLUS)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- ***de gemeente plannen maakt voor nieuwe wijkcentra in Emmerhout en de Rietlanden, waarbij de berekening van de jaarlijkse lasten met name gebaseerd zal worden op het aantal vierkante meters;***
- ***de kosten voor alle verschillende wijkcentra en dorpshuizen in de gemeentebegroting nu verspreid staan over heel veel verschillende posten;***
- ***er daardoor geen simpel en openbaar overzicht is van wat elk wijkcentrum of dorpshuis de gemeente nou precies per jaar kost;***

Overwegende dat

- ***de gemeenteraad haar werk als controleur van het geld alleen goed kan doen als alle cijfers netjes en overzichtelijk op een rij staan;***
- ***inwoners het recht hebben om precies te weten hoeveel geld de gemeente uitgeeft aan de leefbaarheid in hun eigen wijk of dorp;***

Vraagt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij de Begroting 2027 een duidelijke en eenvoudige lijst te maken van alle wijkcentra en dorpshuizen in onze gemeente;*
- *in die lijst per gebouw helder op te schrijven wat de totale jaarlijkse kosten zijn (zoals energie, onderhoud en subsidies);*
- *deze lijst naast de totale kosten ook het aantal vierkante meters wordt vermeld;*
- *dit overzicht jaarlijks bij de Begroting te voegen, zodat we direct zien wat de jaarlijkse lasten per wijkcentrum zijn;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De voorzitter: Zou u tot een afronding kunnen komen?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Nu al? O?

De voorzitter: Ik snap 50PLUS, maar dat is niet in minuten! Gelijke monniken, gelijke kappen. Maar gelukkig, u wordt onderbroken door meneer Knol en dan staat de tijd stil.

De heer Knol (PVV): Ik wil de heer Kasteleijn wel even helpen. Wat is de achterliggende gedachte bij deze motie?

De heer Kasteleijn (50PLUS): De achterliggende gedachte – dank u wel, meneer Knol – is dat we in Emmerhout en in de Rietlanden, maar zeker in Emmerhout, dolgraag daar een buurthuis willen. Daar wordt uitgegaan van de vierkante meters, iets wat een feit is. En dan moeten we ook de vierkante meters van de andere buurthuizen weten om op die manier te kunnen gaan kijken wat we nou daar kunnen gaan investeren.

De heer Knol (PVV): Plausibel verhaal, voorzitter.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ik ben vooral even op zoek naar wat deze gegevens nou gaan bijdragen. Want ik hoor meneer Kasteleijn eigenlijk zeggen dat het aantal vierkante meters dat daar dan uit blijkt, mogelijkerwijs nodig is om te kijken bij de bouw van een nieuw buurthuis. Ja, ik zal het woord 'error' niet gebruiken, maar dat ontstaat wel. Want ik begrijp écht niet wat de toegevoegde waarde van deze motie is in het wel of niet verwezenlijken van twee nieuwe buurthuizen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, wat is de toegevoegde waarde? Ik was ook heel verbaasd dat je op basis van het aantal vierkante meters gaat bepalen of daar wel of niet een buurthuis kan komen. Toen bleek ineens dat van alle buurthuizen in Emmen er helemaal geen duidelijk beeld was. Als het duidelijk is hoe alle buurthuizen en dergelijke qua kosten in elkaar zitten maar ook qua vierkante meters en als we dat weten, dan kunnen we daarvan uitgaan en weten we hoe omgaan met die nieuwe buurthuizen en ook hoeveel ze kosten, zodat we daar een gemiddelde van krijgen.

Mevrouw Louwes (PvdA): Nou, mijn error is niet opgelost. Want volgens mij neem je niet een besluit voor een nieuw buurthuis op basis van een mogelijk aantal vierkante meters van het buurthuis dat in Erica staat of in Zwartemeer staat – ik noen maar even wat. Volgens mij is dat een politieke keuze die we hier maken en heeft dat helemaal niks te maken met de vierkante meters. Dus ik ben echt even zoekende wat deze motie daar nu in kan bijdragen. Ik heb ook niet het idee dat ik mijn controlerende taak beter uit kan voeren op het moment dat ik weet wat de cijfers die hier in dit lijstje staan.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, dat kan zijn. Wij vinden het in ieder geval belangrijk om dat te weten en dat is goed.

De voorzitter: Meneer Kasteleijn, even een punt van orde. Want u bent echt door uw spreektijd heen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Precies, Ja, dat begrijp ik. Ik heb dus nog een andere motie, dat gaat over de krantenkloof. Dat gaat dus over laaggeletterdheid en dat wij het Dagblad van het Noorden graag zouden willen uitreiken aan mensen die absolute minima zijn. En tot zover gaat mijn inbreng. Dan hebben we het gehad.

Motie 27 ‘Bestrijden van de krantenkloof, laaggeletterdheid en sociale achterstand in Emmen’
(ingediend door de fractie van 50PLUS)

***‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,
Bij de behandeling van agendapunt 5.D,
Constaterende dat***

- *toegang tot betrouwbare en onafhankelijke regionale journalistiek, zoals het Dagblad van het Noorden (DvhN) van groot belang is voor de lokale betrokkenheid, de democratie en de taalontwikkeling in onze gemeente;*
- *een abonnement op een dagblad voor inwoners die moeten rondkomen van een minimuminkomen vaak onbetaalbaar is, waardoor er een ‘krantenkloof’ of informatieachterstand ontstaat;*
- *een recent artikel in het VNG Magazine de succesvolle resultaten belicht van gemeenten die gratis krantenabonnementen inzetten als beleidsinstrument om deze maatschappelijke kloof te dichten;*
- *de hoofdredacteur van het DvhN, E. van Dijk, tijdens ‘Het Broodje Cultuur’ heeft aangegeven niet onwelwillend tegenover een pilot te staan;*

Overwegende dat

- *onafhankelijk onderzoek van de Radboud Universiteit naar een soortgelijke pilot heeft aangetoond dat een gratis regionale krant voor minima leidt tot aanzienlijk meer zelfvertrouwen om mee te praten over de actualiteit, een grotere maatschappelijke betrokkenheid en een hoger vertrouwen in de democratie;*
- *het lezen van een regionale krant een beproefd, laagdrempelig hulpmiddel is om laaggeletterdheid te bestrijden en de taalvaardigheid binnen gezinnen met een sociale achterstand te stimuleren;*
- *onze Emmer buurthuizen, wijkcentra en dorpshuizen de spil vormen van onze lokale samenleving, waar een fysieke krant op de leestafel kan fungeren als katalysator voor ontmoeting, gesprek en het doorbreken van sociaal isolement;*
- *dit initiatief naadloos aansluit bij de ambities van de gemeente Emmen op het gebied van armoedebestrijding, de aanpak van de eenzaamheid en laaggeletterdheid, en het versterken van de sociale cohesie in de wijken en dorpen;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *in overleg te treden met Mediahuis Noord, de uitgever van het Dagblad van het Noorden, om de mogelijkheden, tarieven en vormgeving te verkennen voor een gerichte pilot in de gemeente Emmen;*
- *deze pilot driedelig op te zetten:*
 - *voor huishoudens: het beschikbaar stellen van een gratis proefabonnement (fysiek of digitaal) aan een geselecteerde groep Emmenaren die moeten rondkomen van het absolute minimum, met specifieke aandacht voor gezinnen waar taalvaardigheid en sociale achterstand een rol spelen;*
 - *voor de ontmoetingsplekken: het kosteloos leveren van de fysieke krant (DvhN) aan de leestafels van buurthuizen, dorpshuizen en wijkcentra in kwetsbare wijken en dorpen in Emmen, zodat deze laagdrempelig voor alle inwoners beschikbaar is;*
 - *voor de digitale krant: te onderzoeken of dit een reële kans van slagen is voor deze doelgroep;*
- *de raad te informeren over de opzet, de dekking (bijvoorbeeld vanuit bestaande middelen voor armoedebeleid of de aanpak van laaggeletterdheid) en de wijze van monitoring van deze pilot, en eventuele kosten mee te nemen in de Begroting 2027;*

En gaat over tot de orde van de dag.’

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ja, even over de laatste motie van 50PLUS met betrekking tot het aanbieden van een krant. Volgens mij is iedereen hier in de raad het met u eens dat we een aanpak moeten doen tegen de laaggeletterdheid. Daar zult u niemand over horen. Ik heb wel een vraag: waarom specifiek alleen Dagblad van het Noorden in dezen en niet alle andere kranten die eventueel beschikbaar zijn? Ik gun de heer Kort zijn baan en zijn brood, dat is niet mijn *issue*. Maar gaat mij het er met name om waarom u specifiek het Dagblad van het Noorden noemt en u niet zegt een scala aan kranten aan te bieden.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Het is zo dat het Dagblad van het Noorden de enige is die hier in deze regio dagelijks nieuws brengt over Emmen en omgeving. En aan de andere kant is het zo dat ik van de hoofdredacteur heb gehoord dat hij best van zins is om daarin tegemoet te komen. Het is zelfs zo dat bijvoorbeeld in de Cocon er een afspraak is dat ze twee jaar lang gratis als sociaal uitgangspunt van het Dagblad bereid zijn om dat gratis daar uit te geven.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Kijk, dat het Dagblad iets aan wil bieden in de Cocon, dat vind ik allemaal prima. Ik kan me daar ondernemerstechnisch nog wel iets bij voorstellen, want de Cocon is een ANBI-stichting. Dus daar snap ik ook nog wel het een en ander van, maar dat is de keuze van het Dagblad. Dus ik vind het heel mooi dat het Dagblad dat wenst te doen. Maar waarom moet de gemeente daarbij aan de zet zijn als wij al beschikken over schaarse middelen?

De heer Kasteleijn (50PLUS): ‘Waarom moet de gemeente aan zet zijn?’ Ik denk dat de gemeente zeker een verantwoordelijkheid heeft om te proberen die laaggeletterdheid van de bevolking beter te maken, zodat de mensen zich beter kunnen positioneren in deze maatschappij. En daar helpt zeker zo’n dagblad aan mee.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ja, ik snap dat u zegt dat het Dagblad eraan mee kan helpen. Maar volgens mij hebben wij een protocol rondom laaggeletterdheid, waarbij we gebruikmaken van de diensten van Facet, dat dat in die zin ook allemaal heel goed doet en zich daar volop voor inzet. Volgens mij ligt er in de bibliotheek ook altijd een scala aan kranten die te lezen zijn. Ik zie niet wat deze motie dan verder toevoegt om specifiek die krant aan te gaan bieden.

De heer Kasteleijn (50PLUS): De mensen over wie ik het heb, komen niet dagelijks in die bibliotheek en zeker niet in Facet. Je haalt ze juist daardoor over een drempel heen die eigenlijk op dit moment te groot is om die stap te zetten.

De heer Wittendorp (CDA): Ik heb het vermoeden dat dit toch wel geld gaat kosten. Ik kan me niet voorstellen dat dit gedekt wordt uit bestaande middelen. Ik vraag de heer Kasteleijn of hij ook enige inschatting heeft van wat het dan zal gaan kosten en als hij dat niet weet, hoeveel geld hij ervoor over zou hebben.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Dank, meneer Wittendorp voor de vraag. In de onderhandelingen kan er gesproken worden over een digitaal Dagblad van het Noorden, dat beduidend goedkoper is. En ik heb dat ook opgezocht: 50PLUS stelt voor om naar een subsidie uit rijksmiddelen: het Gezond en Actief Leven Akkoord, het GALA-akkoord, te kijken of naar subsidies uit het Actieprogramma Tel Mee Met Taal. Daarnaast kan de gemeente zoals aangegeven met het Mediahuis daarover in gesprek gaan.

De voorzitter: Dat is een dekkingsvoorstel, maar dat is nog niet het antwoord op de vraag wat het kost.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, ik ben wel op zoek naar dat antwoord. Maar ik heb niet de indruk dat als ik een vervolgvraag stel, ik dan wel een antwoord krijg.

De heer Kasteleijn (50PLUS): 45.000 euro zal het ongeveer gaan kosten.

De voorzitter: O! Nou, dat kwam in één keer eruit!

De heer Wittendorp (CDA): Kijk, het werkt wel! Dank u wel.

De voorzitter: 45.000 euro en er is wat richting gegeven voor de dekking. Mevrouw Louwes?

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, ik zat me even iets af te vragen. We hebben ook een aantal miniregelingen. We hebben een webshop waar mensen gebruik van kunnen maken. Kijk, u schetst nu dit beeld van wat inderdaad best misschien veel gaat kosten. Maar misschien is het best een idee om zoiets onder te brengen bij een miniregeling. En misschien is dat er ook al wel. Dus dat is een suggestie die ik wil meegeven.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Super! Ja. Fantastisch!

Mevrouw Velzing (Wakker Emmen): Collega Wittendorp is normaal ook altijd fanatiek pleitbezorger voor de gratis weekkrant die al dan niet bij de mensen thuis bezorgd worden. Daar hebben we het al een keer eerder in de raad over gehad. Maar ik vroeg mij af: wat maakt dat de heer Kasteleijn denkt dat dagelijks nieuws tot je kunnen komen, meer bijdraagt aan de bestrijding van laaggeletterdheid dan de kranten die mensen al gratis in de bus krijgen?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Helaas worden de gratis kranten – en dan doelt u op de weekkranten, denk ik – zeker niet goed bezorgd. Daar hebben wij het al eerder in deze raad over gesproken. Die moet men misschien dan bij het wijkcentrum halen en dat is dan één keer in de week. Dagelijks zou er een afspraak gemaakt kunnen worden over het digitale Dagblad van het Noorden. Daar zit daar toch al een heel ander prijskaartje aan.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Aan het begin van deze nieuwe bestuursperiode, met een nieuwe gemeenteraad en met een kersvers college, wil ik deze Algemene Beschouwing met wijsheid of verstandigheid: een van de kardinale deugden. De oude raadsleden weten wel dat ik daar wel vaker over begin. Die deugden, hoe ouderwets misschien ook, kunnen ons wel helpen bij de vraag: wanneer doen we nu goed? Wanneer zijn we nou een goed bestuur, ook als gemeenteraad? Dan gaat het niet over goed bedoelingen of een toevallig goede uitkomst, maar het proces daartussen. De overheid is betrouwbaar en de politiek geloofwaardig naar de mate waarin zij deugdzaam handelt. Dus wijsheid of verstandigheid.

Dat houdt het midden tussen twee ondeugden: gedachteloosheid en besluiteloosheid. Het zonder gedachten nemen van besluiten is niet toekomstgericht. We wegen onze belangen niet goed af, we doen gewoon maar wat of we doen wat omdat we gewoon zijn. Of er zijn politici zonder visie die met gedachteloos pragmatisme denken overal behendig mee weg te kunnen komen. Aan de andere kant zit besluiteloosheid: hoeveel meer onderzoeken moeten we laten doen en rapporten laten opstellen of zaken vervatten in protocollen, verordeningen en regels, alles om eigenlijk maar het besluit, die noodzakelijke afweging van waarden, voor ons uit te schuiven of verantwoordelijkheden van ons af te leggen? Nee, wijsheid helpt ons dan met het vermogen om steeds in veranderende situaties te kunnen beoordelen en daarbij passende maatregelen te kunnen nemen. Om juist dat goede leven te bevorderen door nadenkend tot een afgewogen oordeel te komen. Bedachtzaam te kunnen anticiperen op wat op ons afkomt.

In de bijbelse context is wijsheid een vrouw. *‘Haar stem klinkt overal: boven op de heuvels, langs de wegen, bij de poorten van de stad’*, volgens het bijbelboek Spreuken. Maar luisteren we dan? Horen we haar op al die verschillende plekken in onze gemeente? *‘Rijkdom en eer heb ik te bieden, blijvende weelde en voorspoed’*, zegt Vrouwe Wijsheid. Geen gek aanbod met deze Kaderbrief in de hand, maar zij geeft, is kostbaarder dan het zuiverste goud. Dus laten we, voorzitter, juist met wijsheid het goede leven van onze inwoners bevorderen.

Voorzitter, de realiteit van deze Kaderbrief lijkt op de rijkdom en weelde die Vrouwe Wijsheid ons voorhoudt. Die is anders. Onze financiële ruimte staat structureel onder druk. Wat we nu doen, kunnen we eigenlijk niet volhouden en grote investeringen kunnen niet – niet zonder ingrijpen in ieder geval. De Kaderbrief zet een soort dualiteit neer. We hebben een gezonde financiële positie door behoedzaam

begroten en het vullen van reserves én tegelijk wordt alles duurder. Het lijkt ons een beetje te overkomen. En we leggen ook die verantwoordelijkheid een beetje van ons af. Maar is dat ook zo? Is het ook niet een gevolg van onze eigen keuzes over het uitstellen daarvan?

Al veel langer stel ik namens de ChristenUnie dat de beleidsvrijheid en het budgetrecht van de gemeenteraad worden beperkt wanneer we beleid structureel laten doorlopen en ook op geld zetten. We hebben de gewoonte om door te gaan met wat we doen en met alles wat we al deden, blijven we ook doorgaan. Dat moeten we ook kritisch durven bevragen. Wat doen wij eigenlijk? Wat financieren we allemaal? En welke doelen bereiken we daarmee? In brede zin: draagt dat ook nog bij aan onze strategische ambities? Want juist als het financieel moeilijk wordt, is het belangrijk om koers te houden, juist ook voor de lange termijn. Dat is moeilijk, maar wel verstandig. Beleid moet in onze ogen dus veel vaker geëvalueerd worden en voor een wat beperktere tijd weggezet worden. Laten we zeggen: vier jaar. Vervolgens kunnen we dan weer een nieuwe politieke afweging maken. De heer Koops had het daar ook over; volgens mij noemde hij dat *zerobased* begroten. Ik weet niet waar de heer Koops nu is, maar dat vragen we hem straks nog wel een keer.

De Kaderbrief erkent dat ook wel: *'Bij voortzetting van het huidige beleid ontstaan aanzienlijke tekorten. Nieuw beleid vervangt oud beleid en bij ongewijzigd beleid loopt het tekort op.'* Dat is dus niet vol te houden. We moeten dus stoppen met beleid. Maar de vraag is hoe we dat dan de komende periode met elkaar beoordelen. Eerder vandaag bij de Berap vroeg de heer Otter daarnaar, het CDA vroeg daar ook al naar. Ik heb gevraagd: hoe gaan we de komende maanden dat afwegingskader met elkaar vormen, maar ook toetsen? Want we moeten stoppen met dingen.

Ik moet het ook nog hebben over de autonome ontwikkelingen. Ook vorig jaar heb ik mijn ongenoegen daarover geuit. Het lijkt een soort wonderdoekje waarmee we allerlei posten kunnen wegwuiven of onder de Begroting kunnen zetten en dan extra geld krijgen. En die term snap ik op zich nog wel. Er komen zaken op ons af, ontwikkelingen, waar we weinig invloed op hebben, wettelijke verplichtingen of exceptionele prijsstijgingen bij derden. Dat gaat inderdaad autonoom. Maar de vervolgstap is dat het bij ons automatisch leidt tot uitzetting van de Begroting. En volgens mij is dat niet langer vol te houden.

Uit de Bestuursrapportage haal ik het voorbeeld van Sedna. We hielden rekening met 0,5 procent verhoging, maar dat blijkt 4 procent te zijn. En zonder blikken of blozen, hebben we besloten, krijgt Sedna daarom 240.000 euro extra subsidie. De vraag is of die methodiek lang is vol te houden. Ik denk het niet. Autonome ontwikkelingen kunnen niet langer leiden tot automatische groei van budgetten, simpelweg omdat we het geld niet hebben.

En ook dat zit verstopt in de Kaderbrief: *'Waar mogelijk is dit opgevangen binnen bestaande budgetten.'* Ja, hoe kan dat dan, dat we de ene keer wel opgevangen wordt binnen het budget, maar de andere keer niet? Dat wij dan het verlies maar goed moeten nemen. Dat maakt het voor ons bijzonder ondoorzichtig.

Gelet op de financiële ontwikkeling vinden wij het niet verstandig dat heilige huisjes blijven staan. Wat ons betreft is er een heel belangrijk heilig huisje, namelijk wat er al jaren staat: de OZB. Hoewel het altijd in verkiezingstijd heel goed doet om beloftes te maken, moet je nu ook naar de consequenties op lange termijn kijken. We zien daarin een soort uitstelgedrag van het onvermijdelijke. Keer op keer zeggen: daar komen we niet aan. Maar we zullen het een keer moeten bijtrekken met de inflatie. De vraag is: doen we dat stapsgewijs of is er sprake van een zondvloed? Het lijkt ons verstandig om volgend halfjaar met die afwegingskaders over de bezuinigingen ook te kijken naar wat we nou aan deze kant van de inkomsten doen en de systematiek van onze belastingen. Want dat is ook noodzakelijk voor gezond financieel beleid.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja kijk, het klinkt wel even aardig, hè, van meneer Pruisscher, die zegt: in tijden van verkiezingen wordt het gemakkelijk gezegd. Het zit ook een beetje in het DNA van Wakker Emmen en van ook de coalitiepartijen waar we nu mee samengaan, om de lasten niet bij de inwoners neer te leggen. Wij hebben dat al een paar benadrukt. We willen gaan kijken naar de inkomsten, we willen gaan kijken naar de uitgaven. Maar het is ons te gemakkelijk om dan te zeggen: we leggen de rekening maar bij de inwoners neer. We hebben heel goede stappen gemaakt de afgelopen jaren. We zijn een van de goedkopere gemeenten geworden langzamerhand en dat is voor onze inwoners van belang. Dus ik denk echt dat wij moeten bezuinigen en goed op moeten

letten. Maar u vindt dus dat we gewoon de rekening maar voor een gedeelte toch maar weer bij die inwoners moeten neerleggen?

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, bezuinigen is niet anders dan ook de rekening neerleggen bij onze inwoners. In principe wordt daarmee de rekening ook verlegd. En dat is bij ons altijd wel de vraag: waar komt die in? We zoeken met elkaar denk ik het komende halfjaar heel erg naar waar dat kan. Maar de andere kant van die medaille is dat we dus ook de inkomstenkant bekijken. En ik zeg helemaal niet dat we daarmee dus de OZB moeten verhogen. Maar het categorisch uitsluiten van die discussie vind ik niet verstandig. Want we moeten ook daarvan – dat is namelijk ook een politieke keuze – de financiële consequenties serieus nemen. Dus hoe dan ook komen we op het punt dat de rekening ergens komt te liggen. En dat is, omdat wij publieke middelen hebben, altijd bij onze inwoners, of we nou bezuinigen of extra belasting vragen. Als je dat debat goed wil voeren, hoort daar denk ik dit verhaal ook bij.

Voorzitter, dan de beleidsmatige punten, Grip op het sociaal domein vinden wij erg belangrijk. De noodzaak daartoe groeit eigenlijk alleen maar. Drie jaar geleden, op 29 juni 2023, hebben wij daarvoor een amendement aangenomen. De gemeenteraad zou de uitvoeringsagenda's van het sociaal domein bespreken met daarin concrete en meetbare doelen, activiteiten en indicatoren voor goede monitoring. Unaniem aangenomen: nog niets van gezien. Voelt het college zich enigszins aangesproken als de gemeenteraad een besluit neemt? En voelt het college zich nu verantwoordelijk om daarmee aan de slag te gaan? Het wordt tijd, denk ik.

Op 25 september vorig jaar hebben wij ook een amendement aangenomen bij het IBOR – dat kwam al ter sprake. Er moet een beleidsnota onderhoud wegen en paden komen met een afwegingskader voor prioriteiten en financiën. Dat klinkt verdacht veel als de problematiek die we richting de Begroting zien. Wanneer komt dan die beleidsnota? Het lijkt ons verstandig dat ook spoedig te doen.

Voorzitter, geen beschouwing is compleet zonder het noemen van de Nedersaksenlijn – bij dezen. Hoewel dat niet de meeste capaciteit van ons vraagt, blijft dat wat ons betreft absolute topprioriteit, omdat het alle andere ambities aanjaagt en als een vliegwiel fungeert voor onze gemeentelijke ontwikkeling.

Voorzitter, als laatste inhoudelijke punt de sociale basis. Daar hebben we vorig jaar ook een motie over aangenomen. We kijken uit naar de verkenning daarvan. Dat hebben we ook verzocht door de gemeentelijke inzet daarop te bundelen, niet alleen vanuit het sociaal domein maar ook vanuit de Omgevingsvisie en de fysieke kant. Kunnen we bijdragen aan het versterken van gemeenschappen en de lokale samenhang in dorpen en wijken? En dat is misschien wel het belangrijkste kader dat wij willen meegeven richting de Begroting: blijf inzetten op de bloei van onze gemeenschappen. Volgens informatie uit de Jaarrekening volgt na de zomer die verkenning en zien we dus ook uit naar het debat met de gemeenteraad richting de Begroting, om de sociale basis een stevige positie te geven.

Voorzitter, tot slot. Ik meende er verstandig aan te hebben gedaan om geen moties in te dienen, maar de keuzes van de ChristenUnie uiteen te zetten in deze beschouwing. Maar ik wens het college bijzonder veel wijsheid – om toch even bij mijn betoog te blijven – bij het beoordelen van al wat wél is ingediend. Succes!

Dank u wel.

De heer Meijer (VVD): ChristenUnie, bedankt voor de bijdrage. U benoemt een aantal zaken dat u dan belangrijk vindt. Maar u zegt in het begin: 'We moeten stoppen met dingen.' Nou, dan ben ik wel benieuwd met wat voor dingen we dan moeten stoppen.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, dat is een goede vraag. We hebben vorig jaar een soort vergelijkbare discussie gehad, ook tussen de VVD en de ChristenUnie. Dat ging met name over het sociaal domein toen, omdat u voorstelde dat het daar meteen wel vanaf kon. Daar ben ik niet zo'n voorstander van, omdat dat niet duidelijk gedefinieerd was. Maar daarin werd ook wel duidelijk – en misschien wel pijnlijk duidelijk – dat we als raad op dit moment helemaal geen inzicht hebben in wat er eigenlijk allemaal gebeurt. Wat er allemaal onder verschillende posten en begrotingen valt. En dat we ook de activiteiten niet goed kunnen beoordelen op wat er dan wel zinnig is of niet. Op dit moment hebben we die informatie te weinig. Dat heb ik ook vorig jaar bij de Begroting gezegd. Dus het is wel zaak dat we de komende maanden informatie krijgen over de effecten van de verschillende

maatregelen en de financiële gevolgen daarvan, om hier een goed oordeel over te kunnen geven. Want het is een bijzonder ingewikkeld verhaal.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Voorzitter, waar gaat deze Kaderbrief nu over? Dat is in ieder geval niet een technisch tussenstukje in de planning- en controlcyclus. Het is niet een neutrale financiële bijlage. Deze Kaderbrief is een morele test. Hij stelt ons de vraag of we bereid zijn een rangorde aan te brengen, of we plichten durven te onderscheiden van verlangens en of we eerlijk durven te zijn tegen inwoners, dorpen, gezinnen, verenigingen en ondernemers.

Laat ik beginnen met wat goed is. Deze Kaderbrief is niet blind voor de werkelijkheid. Het college schrijft op dat het financiële perspectief verslechtert: het tekort loopt op van ongeveer 6,5 miljoen in 2027 naar bijna 13 miljoen in 2030. En dan hebben we het verwachte tekort op de jeugdhulp nog niet eens verwerkt. Ook zegt het college terecht dat de algemene reserve geen structurele oplossing is. Nou, dat is winst, want een reserve is geen geldboom. Een reserve is een schild voor slechte tijden en geen verdooving tegen slechte keuzes.

Maar goed, deze Kaderbrief spreekt dan in een taal van schaarste, maar niet in een taal van prioriteit. Er staat dat niet alles kan, maar bijna alles blijft wel op de lijst staan. Woningbouw, Greenwise, Sport- en Beweegcampus, bereikbaarheid, centrumontwikkeling, Rensenspark, Nedersaksenlijn, dorpen en wijken. Sommige van deze opgaven zijn belangrijk. Sommige zijn noodzakelijk. Maar het probleem is dat er in deze brief te weinig onderscheid gemaakt wordt tussen wat moet, wat nuttig is en wat bestuurlijk aantrekkelijk klinkt.

Voorzitter, wij zijn een gemeente waarin je van heel veel zaken iets kunt vinden en dat moeten we ook vooral doen. We zien problemen in het dagelijks beheer van onze leefomgeving. Ik gaf het zojuist al aan in mijn interruptie met de heer Slim: stilstand van water bijvoorbeeld, blauwalg die daaruit voortkomt, vervuiling en achterstallige aandacht voor de plekken waar inwoners wandelen, recreëren en deze warme dagen verkoeling zoeken. Dat zijn geen luxeonderwerpen, dat raakt aan gezondheid, uitstraling en leefbaarheid. En datzelfde geldt – en daarom gaf ik de heer Kasteleijn ook aan dat ik hem niet zou aanvallen op zijn openbare toiletten – voor openbare toiletten. Het klinkt misschien klein in vergelijking met miljoenenposten, maar voor ouderen, mensen met een beperking, gezinnen met jonge kinderen, bezoekers van het centrum en toeristen is het heel concreet. Denk ook eens aan die prachtige camperplaatsen die wij hebben. Als wij mensen willen ontvangen en als wij gastvrijheid serieus willen nemen, dan horen daar ook fatsoenlijke basisvoorzieningen bij. Beschaving zit soms niet in de grootste beleidswoorden, maar in de vraag of iemand gewoon veilig, schoon en waardig naar het toilet toe kan. Maar juist omdat er zoveel zaken zijn waarvan je iets kunt vinden, moeten we vandaag terug naar de hoofdvraag: hoe voorkomen we dat alles belangrijk verklaard wordt en daardoor niet meer werkelijk voorrang krijgt?

Voorzitter, de eerste deugd van goed bestuur is de waarheid. En de waarheid betekent hier niet alleen zeggen dat het moeilijk wordt, maar het ook zichtbaar maken. Daarom is wat onze fractie betreft een p.m.-post onacceptabel als eindpunt. Het college schrijft dat het tekort bij ongewijzigd beleid kan oplopen van circa 13 miljoen in 2027 naar 33 miljoen in 2030. Dat zijn geen kleine marges, dit is geen afrondingsverschil: dit is een financiële aardverschuiving onder onze Begroting. Een p.m.-post is geen beleid. Natuurlijk weten wij dat jeugdhulp een wettelijke taak is. En natuurlijk weten wij dat de gemeente niet alles zelf in de hand heeft. Maar juist daarom moet de raad volledig in positie worden gebracht als wij niet weten wat een realistisch scenario is, wat het tegenvallende scenario en wat een behoedzaam scenario is, dan sturen we niet. Dan hopen wij. En hoop is geen begrotingsinstrument. Derhalve dienen wij dan ook de motie in ‘Van p.m.-post naar eerlijk jeugdhulpkader’:

Motie 28 ‘Van p.m.-post naar eerlijk jeugdhulpkader’

(ingediend door de fractie van Hart voor Emmen)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- ***de Kaderbrief 2027 een oplopend meerjarig tekort laat zien, terwijl het verwachte tekort op de jeugdhulp daarin nog niet financieel is verwerkt;***
- ***de Kaderbrief stelt dat het tekort op de jeugdhulp bij ongewijzigd beleid naar huidige inzichten kan oplopen van circa 13 miljoen euro in 2027 tot circa 33 miljoen euro in 2030;***

- *het college ervoor kiest deze verwachte tekorten voorlopig als p.m.-post op te nemen;*
- *de VNG in haar begrotingsadvies 2027-2030 adviseert om de lasten voor jeugdzorg vanaf 2028 zo realistisch mogelijk te ramen en daarbij te werken met herkenbare stelposten;*
- *de VNG tevens adviseert om de risico's rond rijkscompensatie en de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd zichtbaar op te nemen in de risicoparagraaf en te verwerken in het weerstandsvermogen;*
- *de provinciale toezichthouder terughoudend is met het accepteren van stelposten waarvoor nog geen harde rijksgarantie bestaat;*

Overwegende dat

- *een p.m.-post bij een risico van deze omvang onvoldoende is om de raad werkelijk kaderstellend en controlerend in positie te brengen;*
- *jeugdhulp een wettelijke taak is, maar de omvang, raming, beheersing en lokale sturing wel degelijk politieke en financiële keuzes vragen;*
- *goed bestuur vraagt dat risico's zichtbaar worden gemaakt vóórdat zij onvermijdelijk worden;*

Spreekt uit dat

- *het verwachte tekort op jeugdhulp in de Begroting 2027 en de Meerjarenraming 2028-2030 niet als vrijblijvende p.m.-post mag blijven staan;*
- *de raad recht heeft op een herkenbaar, realistisch en controleerbaar jeugdhulpkader, waarin lasten, mogelijke rijkscompensatie, lokale beheersmaatregelen, risico's en gevolgen voor het weerstandsvermogen afzonderlijk zichtbaar zijn;*
- *gezinnen en jeugdigen die hulp werkelijk nodig hebben, niet geholpen zijn met een financieel stelsel dat pas achteraf zijn tekorten erkent;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij de Begroting 2027 en de Meerjarenraming 2028-2030 het verwachte tekort op jeugdhulp niet alleen als p.m.-post op te nemen, maar uit te werken in ten minste drie scenario's:*
 - *een optimistisch, een realistisch en een tegenvallend scenario;*
- *per scenario inzichtelijk te maken:*
 - *het effect op het begrotingssaldo;*
 - *het effect op de algemene reserve en het weerstandsvermogen;*
 - *het effect op de ruimte voor investeringen en voorzieningen;*
 - *welke kosten beïnvloedbaar en welke kosten beperkt beïnvloedbaar zijn;*
- *vanaf 2028, conform de lijn van het VNG-begrotingsadvies, de lasten van jeugdhulp realistisch te ramen en eventuele stelposten afzonderlijk en herkenbaar op te nemen;*
- *voor vaststelling van de Begroting 2027 met de provinciale toezichthouder af te stemmen welke stelposten aanvaardbaar zijn en de uitkomsten daarvan schriftelijk aan de raad te melden;*
- *in de risicoparagraaf expliciet op te nemen wat het financiële risico is wanneer het Rijk het advies van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd niet of slechts gedeeltelijk opvolgt;*
- *geen structurele bezuinigingen op kerntaken, dorpsvoorzieningen, verenigingen, veiligheid, onderhoud of lastenverhogingen voor inwoners voor te stellen, uitsluitend vanwege het onzekere jeugdhulptekort, zonder de raad eerst bovengenoemde scenario's en alternatieven voor te leggen;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Gezinnen die jeugdhulp echt nodig hebben, zijn niet geholpen met bestuurlijke mist. Maar dorpen, verenigingen en inwoners zijn evenmin geholpen wanneer jeugdhulptekorten later stilzwijgend worden afgewenteld op hun voorzieningen. Daarom kom ik dan ook bij een tweede motie. Die dien samen in met mevrouw Velzing van Wakker Emmen en dat is de motie 'Onderzoek en herijking van de Verordening Jeugdhulp'. De geldende verordening die wij hebben, dateert uit 2020 en sindsdien is het landelijk debat over de jeugdhulp veranderd. De Hervormingsagenda Jeugd is er gekomen, er wordt gesproken over de afbakening van de jeugdhulpplicht, stevige lokale teams, betere beschikbaarheid, scherpere sturing: dan kan Emmen niet volstaan met een financieel alarm zonder juridisch en beleidmatig onderhoud aan het instrumentarium. Een goede verordening is geen koude bezuinigingsmachine, een verordening is juist een bescherming.

Bescherming van kwetsbare kinderen, bescherming van gezinnen die werkelijk hulp nodig hebben en bescherming tegen willekeur, misbruik en onbeheersbare kosten. Schaarse middelen moet je richten op wie ze echt nodig heeft. Dat is geen hardheid, dat is rechtvaardigheid.

Motie 29 ‘Onderzoek en herijking Verordening Jeugdhulp Gemeente Emmen’
(ingediend door de fracties van Hart voor Emmen en Wakker Emmen)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *er zorgen zijn rondom de kwaliteit van jeugdhulp;*
- *de geldende Verordening Jeugdhulp Gemeente Emmen dateert uit 2020 en daarmee voorafgaat aan de landelijk Hervormingsagenda Jeugd, de huidige lijn rond afbakening van de jeugdhulpplicht, de afspraken voor stevige lokale teams en de recente regels over verbetering van beschikbaarheid van jeugdzorg;*
- *de Kaderbrief 2027 van Emmen een oplopend structureel begrotingstekort laat zien en meldt dat het verwachte tekort op jeugdhulp daarin nog niet is verwerkt, terwijl dat tekort naar huidige inzichten fors kan oplopen;*

Overwegende dat

- *een heldere, actuele en juridisch robuuste verordening noodzakelijk is om schaarse jeugdhulpmiddelen te richten op de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen, misbruik tegen te gaan en de raad in staat te stellen beter te sturen op kosten, volumes en resultaten;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *een onderzoek te laten uitvoeren naar de toepassing en actualiteit van de Verordening Jeugdhulp Gemeente Emmen en eventueel daarop gebaseerde nadere regels en beleidsregels en in dat onderzoek in ieder geval te laten opnemen:*
 - *de artikelsgewijze toets op rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid;*
 - *de vergelijking met recente landelijke kaders en relevante jurisprudentie;*
 - *de inventarisatie van sturingsinformatie, PGB-risico's, afwijzingsgronden, regionale inkoop- en beschikbaarheidsverplichtingen en besparingsscenario's;*
- *na aanneming van de motie aan de raad aan te bieden voor uiterlijk Q4:*
 - *een rapport met bevindingen en aanbevelingen;*
 - *een voorstel voor herijking van de verordening en zonodig van nadere regels en beleidsregels;*

En gaat over tot de orde van de dag.’

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Het zit mij hem in het verzoek om artikelsgewijs te toetsen op rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Dat lijkt bijna haast een onmogelijke taak. Ik denk ook niet dat elk artikel uitvoerbaar hoeft te zijn. Er zijn namelijk ook gewoon zaken als begripsbepalingen: nou, daar hoeft je niet echt heel veel op te toetsen. Dus hoe ziet u dat nu precies?

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Dank aan de heer Pruisscher voor deze verduidelijkingsvraag. Waar het ons om gaat, is dat we de gehele verordening goed tegen het licht aanhouden en ook de hele begripsbepaling artikelsgewijs doorlopen of het klopt wat daar staat. Dat is meer wat er bedoeld wordt. Ik snap wel dat er niet per se direct een juridische houdbaarheid aan zit, maar we zullen wel het volledige document moeten doorlopen.

Voorzitter, dan in de brede financiële lijn. Het college wil blijven investeren in ambities en grote opgaven. Hart voor Emmen is niet tegen investeren. Wij willen ook bouwen, onderhouden, bereikbaar blijven en jongeren perspectief geven. Investeren is iets anders dan stapelen en visie is iets anders dan een verlanglijst met een ambtelijke projectstructuur eronder. Daarom vragen wij het college welke opgaven al volledig gedekt zijn. We draaien vooral op voorbereidingsgeld. Nou ja goed, we hebben het al vaker vandaag gehoord: hoe zit ons kostenpotje in elkaar? De gemeente is er voor inwoners en niet andersom. En elke euro die naar procesgeld gaat, kan niet naar een stoep, een dorps huis, een sportvereniging, een handhaver, onderhoud van waterpartijen enzovoort, en zo verder. Dat is de

werkelijkheid van schaarste. Iedere politieke keuze heeft een schaduw. En wie alleen het licht benoemt, vertelt maar de helft van het verhaal.

Dan veiligheid. De Kaderbrief omschrijft veiligheid breed: leefbaarheid, jeugd, zorg, wonen, maatschappelijke spanningen, digitale weerbaarheid – nou, ik kan nog wel even doorgaan. En dat hangt natuurlijk allemaal samen, maar veiligheid mag niet zo breed worden dat niemand meer verantwoordelijk is. Voor inwoners begint veiligheid bij zichtbare orde, handhaving, gezag en aanpak van overlast en de bescherming van de publieke ruimte. Preventie is belangrijk, maar preventie vervangt geen gezag. Samenhang is nuttig, maar samenhang mag geen schuilplaats voor het gebrek aan handhaving.

En ook op wonen moeten wij eerlijk zijn: Emmen heeft een wettelijke taakstelling voor statushouders en die móeten wij, zoals de wet het voorschrijft, uitvoeren. Maar dat betekent niet dat er automatisch voorrang op de sociale huur moet ontstaan zonder expliciet besluit van de raad. Starters, ouderen, gezinnen, jongeren, mantelzorgers en andere spoedzoekers staan ook in die rij. Rechtsgelijkheid betekent dat wij schaarste niet wegmoffelen in bestuurlijke formuleringen.

Daarom dienen wij de motie in ‘Geen automatische voorrang voor statushouders op sociale huur’. Niet om de wet te ontwijken, maar om de wet eerlijk uit te voeren. Niet om mensen tegen elkaar op te zetten, maar om te voorkomen dat de politiek zich verschuilt achter de woorden ‘het moet van de wet’, terwijl er lokaal wel degelijk keuzes kunnen worden gemaakt. Gebruik alternatieve woonvormen, benut leegstand, tijdelijke huisvesting, flexwoningen en breng iedere keuze over urgentie en voorrang dan ook terug.

Motie 30 ‘Geen automatische voorrang voor statushouders op sociale huur’

(ingediend door de fractie van Hart voor Emmen)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de gemeente Emmen, net als andere gemeenten, een wettelijke taakstelling heeft voor de huisvesting van statushouders;*
- *het Coalitieakkoord stelt dat de gemeente ‘conform de Huisvestingswet’ statushouders met voorrang moet huisvesten;*
- *in hetzelfde akkoord wordt gesteld dat statushouders zich moeten inschrijven als woningzoekenden en uiteindelijk op de wachtlijst staan zoals iedere andere woningzoekende;*
- *het akkoord vervolgens ook stelt dat de gemeente de wettelijke opgave wil realiseren zonder specifieke doelgroepen voorrang te geven ten opzichte van andere spoedzoekers;*
- *deze formuleringen bestuurlijk en juridisch onvoldoende helder zijn;*

Overwegende dat

- *de wettelijke taakstelling ziet op het huisvesten van statushouders, maar niet automatisch betekent dat statushouders voorrang moeten krijgen op sociale huurwoningen;*
- *de keuze om urgentiecategorieën aan te wijzen in een huisvesteringsverordening een politieke keuze is waarover de gemeente expliciet moet kunnen besluiten;*
- *schaarse op de woningmarkt vraagt om rechtsgelijkheid, openheid en bestuurlijke eerlijkheid;*
- *verdringing op de sociale huurmarkt zo veel mogelijk moet worden voorkomen;*
- *het redelijk is dat statushouders zich, zodra zij aan Emmen worden gekoppeld, inschrijven als woningzoekenden en daarmee deelnemen aan het reguliere systeem;*
- *de druk op sociale huurwoningen groot is en ook lokale starters, ouderen, mantelzorgers, jongeren en andere spoedzoekers afhankelijk zijn van schaarse betaalbare woonruimte;*
- *lokale woningzoekenden, starters, gezinnen, ouderen en andere spoedzoekers niet stilzwijgend mogen worden verdrongen door onduidelijke bestuurlijke formuleringen;*

Spreekt ui dat

- *de gemeente Emmen geen automatische of categoriale voorrang op sociale huur moet verlenen uitsluitend op grond van de status van statushouder;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij de voorbereiding van het Volkshuisvestingsprogramma en de Huisvestingsverordening expliciet aan de raad voor te leggen welke wettelijke verplichtingen bestaan en welke beleidsvrijheid de gemeente heeft bij de huisvesting van statushouders;*
 - *in de Huisvestingsverordening geen automatische urgentie of voorrang voor statushouders op sociale huurwoningen op te nemen vanwege hun status, tenzij de raad daar afzonderlijk en expliciet toe besluit;*
 - *de taakstelling voor statushouders zo veel mogelijk te realiseren via alternatieve woonvormen, zoals flexwoningen, tijdelijke huisvesting, woningdelen, transformatie van leegstaand vastgoed, leegstaande kantoren of andere passende oplossingen;*
- En gaat over tot de orde van de dag.'*

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Voorzitter, ook dienen wij een motie in over de Wet open overheid. Dat klinkt misschien wat technisch, maar dat raakt aan het vertrouwen. Openbaarheid mag niet afhangen van losse webpagina's, toevallige werkprocessen of personen die toevallig weten waar iets wel of niet staat. Goed informatiebeheer is geen luxe, het voorkomt fouten, dubbele arbeid, juridisch gedoe en wantrouwen. En in een tijd van financiële druk moet de overheid niet alleen meer uitleggen, zij moet ook beter kunnen terugvinden wat zij heeft besloten.

Motie 31 'Wet open overheid in de gemeente Emmen'
(ingediend door de fractie van Hart voor Emmen)

*'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,
 Bij de behandeling van agendapunt 5.D,
 Constatende dat*

- *de Wet open overheid gemeenten reeds verplicht tot een deugdelijke informatiehuishouding, tot actieve en passieve openbaarmaking en tot organisatorische inrichting van onder meer Woo-contact, publicatiekanalen en verantwoordingsinformatie;*
- *de publiek zichtbare Woo-inrichting van de gemeente Emmen basiselementen bevat, maar tevens lacunes laat zien in de voorbereiding op latere fasen van de verplichte actieve openbaarmaking;*

Overwegende dat

- *een doelmatige uitvoering van de Woo niet kan rusten op losse webpagina's of persoonsafhankelijke werkwijzen, maar vraagt om een actueel samenstel van regels, mandaten, informatiebeheer, contractafspraken, systemen en werkprocessen;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *de raad uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 een onderzoek en inventarisatie aan te bieden van alle voor de Woo relevante Emmense regelingen, besluiten, mandaten, werkprocessen, ICT-voorzieningen en contractuele afspraken met derden;*
- *daarbij per Woo-verplichting en per informatiecategorie inzichtelijk te maken wat de huidige stand is, welke lacunes bestaan, welke risico's en uitvoeringskosten daaraan zijn verbonden en welke besparingsmogelijkheden voortvloeien uit standaardisatie, vroegtijdige actieve openbaarmaking en beter informatiebeheer;*
- *de uitkomsten te vertalen in een voorstel tot herijking van de relevante verordeningen, besluiten en uitvoeringsregelingen, met een implementatieplanning richting 1 januari 2028;*
- *de raad vervolgens jaarlijks via de openbaarheidsparagraaf in de Begroting en verantwoording te informeren over de voortgang;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Voorzitter, Hart voor Emmen kijkt naar deze Kaderbrief met ernst. Wij zien een college dat de financiële werkelijkheid benoemt en dat waardeert wij. Maar wij zien ook een bestuur dat nog veel ruimte laat aan abstracties. Onze lijn is eenvoudig. Eerst wettelijke plichten en kwetsbare mensen. Eerst veiligheid, onderhoud, dorpen, gezinnen en verenigingen. Eerst de basis op orde en dan pas de rest.

Tot zover.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Ik heb een vraag over de motie ‘Geen automatische voorrang voor statushouders’. Een opmerking en een vraag. Want in de constatering staat bij het derde punt dat wordt gesteld dat statushouders zich moeten inschrijven. Als ik in het Coalitieakkoord, staat het er toch net iets anders. Want daar staat dat in ieder geval de coalitie afspraken wil maken met het COA daarover. Dus of die afspraken zullen dan eerst gemaakt moeten worden.

Maar ik ben ook wel even benieuwd naar het verzoek. Want u hebt het over transformatie van leegstand vastgoed, leegstaande kantoren, maar bijvoorbeeld ook flexwoningen. Maar ik ben wel benieuwd hoe u dat voor zich ziet. En ook een beetje wat de reactie zal zijn als we bijvoorbeeld in een dorp – ik noem maar wat: Emmer-Csompascumm – in één keer een leegstaand schoolgebouw en daar allemaal statushouders in gezet worden. Ik kan wel een beetje voorspellen wat de reactie dan gaat zijn als we dat overal gaan doen. Ik benieuwd hoe de heer De Jong ertegenaan kijkt.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Dank aan de heer Katerbarg voor deze verduidelijkingsvraag. Nou goed, als mijn constatering daarin niet juist is, dan is die niet juist geweest. Ik heb dit opgenomen en ook naar aanleiding van de bespreking van het Coalitieakkoord begrepen dat dit is wat men wil gaan doen en dat heb ik geconstateerd. Die is misschien te hard weggezet, mijn excuus daarvoor. Dat kan ik aanpassen, dat is een kleine aanpassing.

Daarnaast is het zo dat ik inderdaad snap wat u zegt hoe mensen dit gaan opvatten op het moment dat we inderdaad gebruik gaan maken van een schoolgebouw, dat we gebruik gaan maken van flexwoningen, containerwoningen – noem het maar op. Maar goed, die reactie is hetzelfde op het moment dat mensen voorrang krijgen op sociale huurwoningen. Het maakt niet uit in dat opzicht welke keuze je dan maakt. Alleen, de sociale woningen zijn heel beperkt aanwezig op dit moment. Daar lopen we gewoon een achterstand op en door gebruik te gaan maken van alternatieve mogelijkheden zoals de landelijke wetgeving ons ook voorschrijft, kunnen wij de problemen die we hebben, oplossen. Het biedt ook voor statushouders een mogelijkheid. Immers, als zij ingeschreven staan, zoals de coalitie dat dan beoogt, kunnen zij op dit moment daarna gewoon doorstromen naar een sociale huurwoning. Voldoen wij aan de wet en hebben zij een opvang anders dan het COA waar zij momenteel verblijven.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Voorzitter, we hebben het vandaag over tekorten, meerjarenramingen en financiële scenario's. Dat is terecht, want de financiële situatie van onze gemeente is serieus. GroenLinks ziet in deze Kaderbrief vooral de inwoners achter de cijfers. Terwijl wij hier in een lekker gekoelde raadszaal over miljoenen praten, proberen veel inwoners vandaag met veel moeite hun lijf en hun huis koel te houden terwijl de temperatuur richting de 30 graden gaat buiten – en misschoen binnen al vele malen hoger ligt. Diezelfde inwoners zitten over een paar maanden weer met twee of drie truien over elkaar aan in de woonkamer, omdat de energierekening anders te hoog wordt. Wij hebben het over miljoenen, terwijl zij zich afvragen hoeveel maand ze deze keer aan het einde van hun geld overhouden. Of ze maken zich zorgen om hun kind dat al maanden geen vrolijke indruk meer maakt en eigenlijk eens met een professional zou moeten praten.

Voor GroenLinks gaat deze Kaderbrief uiteindelijk over die inwoners. Iedere bezuiniging waarover we besluiten, raakt mensen. Iedere investering ook. Laten we niet vergeten voor wie we hier zitten. Net als de ChristenUnie vindt GroenLinks dat wij het in balans krijgen van de inkomsten en uitgaven niet bij voorbaat moeten uitsluiten dat de OZB verhoogd wordt. Juist in financieel moeilijke tijden laat de politiek zien waar de prioriteiten liggen. Kijken we alleen naar wat een maatregel volgend jaar oplevert? Of kijken we ook naar wat die maatregel betekent voor de jaren daarna en voor de mensen die ermee moeten leven? Voor GroenLinks is dat geen moeilijke keuze. Wij willen dat de rekening van deze moeilijke periode niet terechtkomt bij mensen die het al zwaar hebben. We moeten voorkomen dat kortetermijnbesparingen waar we nu voor kiezen, later leiden tot grotere problemen, hogere kosten en meer onzekerheid voor inwoners.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, ik moest dit even laten bezinken, voorzitter. Ik hoorde u eerst zeggen: het gaat hier over miljoenen. Weet even dat van die ongeveer 540 miljoen ongeveer 300 miljoen naar het sociale domein gaat. Dus die miljoenen zijn inderdaad daarvoor bedoeld. Daarna hoor ik u zeggen: we moeten dan voorzichtig met het geld omgaan en daarna gaat u over op de OZB, wat weer diezelfde mensen raakt die weinig geld hebben volgens u en die meer moeten gaan betalen. En

dan wil ik nog even wijzen op isolatie en dat soort zaken. Er zijn allerlei regelingen die voor minima geschikt zijn. Die kunnen ook gebruikt worden. Dus er is een aantal zaken dat bij mij een beetje... – nou, de error is vandaag al vaker genoemd – maar die error heb ik hier ook een beetje bij. Dus we hebben het over miljoenen, dus het gaat over geld. En aan de andere kant zegt u: die OZB kan wel weer omhoog. En ik wijs even op die isolatiemogelijkheden en de subsidiemogelijkheden. En de vraag? Hoe moeten we dat gaan combineren, die drie elementen?

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Oké. Dat ga ik proberen. Ja, er zijn regelingen voor minima om steun te krijgen, zeker. Maar ik snap de vraag niet helemaal goed. Want wat heeft dat te maken met het niet-willen verhogen van de OZB?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Nou, die combinatie met het niet-verhogen van de OZB. U geeft eerst aan: mensen hebben het hartstikke zwaar. Daarna zegt u: we kunnen de OZB wel gaan verhogen. Dat vind ik een heel rare combinatie. Of zie ik dat verkeerd?

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Nou, de OZB komt niet in de eerste plaats terecht bij de mensen over wie ik het heb en die in een slecht geïsoleerde woningen zitten, die moeite hebben om het koel of warm te houden. Natuurlijk zijn die er, zeker. Maar over het algemeen, de mensen over wie ik het heb, zitten in huurwoningen.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Maar ook die moeten betalen, toch? Die betalen de OZB. Dat komt niet bij die mensen terecht, dat komt bij de gemeente terecht. Dus ze betalen. En u wilt de rekening verhogen voor die mensen?

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Onroerendezaakbelasting is voor mensen die een koopwoning hebben, in mijn herinnering.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Volgens mij voor beiden: zowel voor eigenaren als ook huurders.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Ja, over het algemeen hebben de mensen die het moeilijker hebben financieel, minder last van een verhoging van de OZB dan mensen die in bijvoorbeeld een heel royaal huis wonen.

Ik wilde mijn eerste motie gaan indienen. Die gaat over brede welvaart. Als de komende maanden één ding belangrijk wordt, dan is dat de vraag hoe we onze keuzes beoordelen. Kijken we alleen naar wat een voorstel oplevert voor de Begroting voor volgend jaar, of kijken we ook naar wat het betekent voor de gezondheid van inwoners, voor kansengelijkheid, voor leefbaarheid in onze dorpen en wijken en voor de kansen van volgende generaties. GroenLinks realiseert zich dat een bezuiniging op papier verstandig lijkt, in de praktijk soms een heel dure keuze kan zijn. Daarom vragen wij het college het volgende:

Motie 32 ‘Brede welvaarts- en effecttoets op ombuigingen’

(ingediend door de fractie@s van GroenLinks)

‘De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *de Kaderbrief 2027 uitgaat van een meerjarig oplopend tekort bij voortzetting van bestaand beleid;*
- *het college aangeeft dat scherpe keuzes en prioritering noodzakelijk zijn;*
- *de financiële gevolgen van de jeugdhulp nog niet volledig zijn verwerkt;*
- *ombuigingen maatschappelijke effecten kunnen hebben voor inwoners, wijken, dorpen en toekomstige generaties;*

Overwegende dat

- *brede welvaart gaat over meer dan financiële ontwikkeling alleen, maar ook over gezondheid, bestaanszekerheid, leefomgeving, kansengelijkheid, sociale samenhang en de kwaliteit van natuur en klimaat;*
- *financiële keuzes niet alleen op korte termijn, maar ook op maatschappelijke langetermijneffecten moeten worden beoordeeld;*
- *bezuinigingen op preventie, armoedebestrijding, zorg, jeugd, wijkvoorzieningen, duurzaamheid en klimaatadaptatie op termijn juist tot hogere kosten kunnen leiden;*
- *de raad alleen verantwoord kan sturen wanneer de effecten van voorstellen op brede welvaart zichtbaar zijn;*
- *een effecttoets het politieke debat over de Begroting concreter, transparanter en beter controleerbaar maakt;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij de voorbereiding van de Begroting 2027 ieder ombuigingsvoorstel te voorzien van een brede welvaarts- en effecttoets;*
- *daarbij onderscheid te maken tussen effecten op de korte termijn en de gevolgen voor toekomstige generaties;*
- *de uitkomsten van deze toets herkenbaar op te nemen bij de Begroting 2027, zodat de raad voorstellen kan beoordelen op zowel financiële als maatschappelijke gevolgen;*
- *de raad voorafgaand aan de begrotingsbehandeling te informeren over de gekozen werkwijze voor deze toets;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Onze tweede motie gaat over preventie. Want we kennen allemaal het spreekwoord 'voorkomen is beter dan genezen'. Juist wanneer de financiële druk toeneemt, ontstaat het risico dat er wordt gekeken naar voorzieningen die relatief goedkoop lijken, van grote waarde zijn. Het jongerenwerk dat problemen vroeg signaleert, de ondersteuning die voorkomt dat schulden uit de hand lopen, de hulp die ervoor zorgt dat gezinnen niet vastlopen voordat er zwaardere zorg nodig is. GroenLinks vindt dat we heel voorzichtig moeten zijn met het afbreken van voorzieningen die juist helpen om grotere problemen te voorkomen. Daarom vragen het college het volgende:

Motie 33 'Bescherm preventie in het sociaal domein'

(ingediend door de fractie@s van GroenLinks)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constateernde dat

- *de kosten van jeugdhulp volgens de Kaderbrief sterk oplopen;*
- *het college inzet op vernieuwing van de jeugdhulp, versterking van de pedagogische basis, informele ondersteuning, sturing en monitoring;*
- *preventieve voorzieningen zoals jongerenwerk, wijkteams, schuldenpreventie, mantelzorgondersteuning, schoolmaaltijden en laagdrempelige hulp belangrijk zijn voor inwoners;*
- *de financiële druk op het sociaal domein het risico vergroot dat juist lichte en preventieve ondersteuning onder druk komt te staan;*

Overwegende dat

- *preventieve voorzieningen bijdragen aan het voorkomen van zwaardere zorgvragen en daarmee aan het beheersen van maatschappelijke en financiële kosten;*
- *bezuinigingen op lichte ondersteuning op korte termijn ruimte kunnen lijken te bieden, maar op langere termijn kunnen leiden tot hogere kosten, meer druk op gezinnen en meer beroep op specialistische hulp;*
- *een geloofwaardige financiële koers vraagt om scherpe keuzes die niet alleen op directe besparing, maar ook op langetermijneffecten worden beoordeeld;*
- *juist in tijden van financiële druk het beschermen van effectieve preventie kan bijdragen aan het beheersen van toekomstige uitgaven in het sociaal domein;*

- *de raad bij de Begroting 2027 duidelijk moet kunnen zien welke preventieve maatregelen worden beschermd, versterkt of juist geraakt;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *preventie in het sociaal domein bij de begrotingsuitwerking 2027 expliciet als prioriteit te behandelen;*
- *voorstellen om te bezuinigen op jongerenwerk, wijkteams, schuldenpreventie, armoedebeleid, mantelzorgondersteuning, schoolmaaltijden en andere vormen van laagdrempelige preventieve ondersteuning, alleen aan de raad voor te leggen met een analyse van de verwachte maatschappelijke effecten, financiële risico's en kosten op langere termijn;*
- *bij de Begroting 2027 inzichtelijk te maken hoe preventieve inzet bijdraagt aan het beheersen van jeugdhulp en Wmo-kosten en welke preventieve voorzieningen in dorpen en wijken behouden, versterkt of anders georganiseerd worden;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Raadslid Sampimon (GroenLinks): En dan onze derde motie. Die gaat letterlijk over isolatie voor de mensen naar wie in het begin van mijn bijdrage al verwees. Isoleren gaat over de vraag of je huis in alle seizoenen leefbaar blijft. GroenLinks vindt dat inwoners met een laag inkomen niet vast mogen zitten in een woning die te heet, te koud en te duur is. Daarom vragen wij het college het volgende:

Motie 34 'Isolatieoffensief voor huishoudens met een laag inkomen'

(ingediend door de fractie@s van GroenLinks)

'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,

Bij de behandeling van agendapunt 5.D,

Constaterende dat

- *veel huishoudens nog steeds te maken hebben met hoge energierekeningen en onzekerheid over toekomstige energieprijzen;*
- *slecht geïsoleerde woningen leiden tot tocht, vocht, schimmel, gezondheidsproblemen en hoge energiekosten;*
- *juist huishoudens met een inkomen tot 120 procent van de bijstandsnorm vaak wonen in woningen met de hoogste energielasten;*
- *veel inwoners moeite hebben om hun woning op eigen kracht te verbeteren;*

Overwegende dat

- *goede isolatie direct kan zorgen voor een lagere energierekening'*
- *inwoners niet in de kou mogen komen te zitten door een slecht geïsoleerde woning;*
- *investeren in isolatie kan bijdragen aan een gezond binnenklimaat en lagere woonlasten;*
- *ondersteuning bij isolatie juist voor huishoudens met een laag inkomen het verschil kan maken;*
- *de Begroting 2027 kansen biedt om middelen, regelingen en partnerschappen te bundelen;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- *bij de Begroting 2027 een voorstel voor een gerichte isolatieaanpak voor huishoudens met een inkomen tot 120 procent van de bijstandsnorm aan de raad voor te leggen;*
- *daarbij samenwerking te zoeken met woningcorporaties, energiecorporaties, provincie, Rijk en lokale uitvoeringspartners;*
- *in het voorstel ook aandacht te besteden aan energiezuinige apparaten, zonnepanelen waar passend en ontzorging van inwoners;*
- *daarbij inzichtelijk te maken hoeveel huishoudens hierdoor geholpen kunnen worden met lagere energiekosten en een beter wooncomfort;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Voorzitter, ik ben niet de politiek ingegaan omdat ik dacht dat we hier makkelijke keuzes zouden maken. Net als volgens mij iedereen in deze raad weet ik dat de komende tijd moeilijke besluiten nodig zijn. GroenLinks vindt het belangrijk dat we ervoor zorgen dat de gevolgen van die keuzes eerlijk worden verdeeld. Dat we daarbij verder moeten kijken van de cijfers van volgend jaar alleen. En dat we ervoor moeten zorgen dat de rekening niet terecht komt bij de mensen die het het minste kunnen dragen.

Dank u wel.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, laat ik er ook maar een error ingooien. Ik zie een isolatiesubsidie – zal ik maar even zeggen – voor mensen met een inkomen tot 120 procent. Maar ik hoorde u net zeggen dat het meestal mensen zijn die in een huurwoning zitten. En dan zou dat weer naar de woningcorporaties moeten gaan. Dan stel ik me voor dat iemand die 120 procent heeft: dat doet die woningcorporatie wel en de buurman die 130 procent heeft, niet. Ik vind dat allemaal heel verwarrend. Kunt u daar nog wat duiding aan geven?

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Ja, ik snap de verwarring. Ja, je moet ergens een grens trekken, natuurlijk. Het gaat niet alleen om mensen die in huurwoningen zitten. Ze zitten er wel relatief vaak in, dat klopt. Het is wel zo dat over het algemeen mensen met lagere inkomens toch vaak wel in hetzelfde woonblok wonen – laat ik het zo zeggen – of in dezelfde flat.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, in de periode dat er sprake was van echt de eerste aanzet van de energiecrisis, hebben we in dit huis er ook heel erg nadrukkelijk met elkaar over gesproken. Toen is op een gegeven moment daar Emmen Geeft Energie uit gerold. Dat is zeg maar denk ik een beetje het initiatief dat verzocht wordt door het raadslid van GroenLinks in de motie. Ik weet niet of u daarmee bekend bent, maar dat gaat niet 120 procent. Dat is voor iedereen die daar een beroep op zou willen doen. Dus dat voorkomt ook meteen de discussie die de heer Wittendorp hier net aanslingerde. Daar is wel nadrukkelijk ook een soort van Fixbus geloof ik opengesteld, waar echt mensen hulp krijgen met het aanbrengen van radiatorfolie, LED-lampen: dat soort zaken allemaal. Dus ik weet niet of dat in de lijn ligt met wat u vraagt, maar ik kreeg een beetje het idee dat wat u in uw motie vraagt, eigenlijk al geregeld is.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Ja. Nou, wij zijn natuurlijk voorstander van dat soort mogelijkheden. Het gaat ook niet om een nieuwe aanpak, maar wij willen vooral dat er een aanpak opgesteld wordt. Dat er beter naar gekeken wordt hoe we mensen die juist in ergere armoede terecht komen door gebrekkige isolatie, beter gaan helpen. Ik hoop dat dat verduidelijkend is.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ja, een vraag aan de indiener in dezen. Mevrouw Louwes heeft mij het gras al voor de voeten weggemaaid door aan te geven dat we inmiddels Emmen Geeft Energie al een poosje hebben lopen. Meneer Wittendorp had al aangegeven dat de sociale partners in het kader van de woningcorporaties verantwoordelijk zijn voor de isolatieplicht die we daar ook op hebben gelegd en die ook vanuit het Rijk is opgelegd. En volgens hebben we voor alle andere particuliere initiatieven subsidies van zowel vanuit het Rijk als vanuit de gemeente om al dit soort dingen te laten organiseren. Dus ik snap eigenlijk niet zo goed waar u naartoe wilt met uw motie.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Nou ja, wat ik net ook al aangaf: waar ik toe wil, is dat mensen die in armoede leven, niet nog erger in de armoede leven doordat hun woning slecht geïsoleerd is. En ik denk dat we daar alles aan moeten doen om dat tegen te gaan.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Dan gaan we naar de laatste bijdrage voor de pauze en die verdient ook alle aandacht, zeg ik even. Het is net een beetje pakjesavond. Want degene die de laatste surprise krijgt, verdient alle aandacht. Daarvoor geef ik u graag de gelegenheid, meneer Kuiper van de SP.

De heer Kuiper (SP): Dank u wel, voorzitter. Helaas niet alle aandacht.

De voorzitter: Jawel. Nee, ik leg dat straks wel even uit. Er is een aantal wethouders dat de schorsing aan het voorbereiden is omdat één wethouder weg moet. Maar er wordt meegeschreven met uw bijdrage. We hebben zometeen even collegeberaad, waarin we alle aandacht gaan besteden aan alle vragen en opmerkingen, ook die u maakt. Geen zorgen!

De heer Kuiper (SP): Dank aan het college voor deze heldere en beleidsarme Kaderbrief. Het is goed te zien dat er geen luchtkastelen worden gebouwd, maar dat we eerlijk kijken naar de financiële

werkelijkheid waar de gemeente voor staat. De werkelijkheid is stevig: een tekort van ruim 6 miljoen in 2027. Dat loopt op tot bijna 13 miljoen euro in 2030. En dan zijn de verwachte tekorten in de jeugdhulp nog niet eens meegerekend.

Tegelijkertijd moeten we oppassen dat financiële problemen niet automatisch leiden tot het afschalen van voorzieningen waar inwoners dagelijks van afhankelijk zijn. Juist in tijden van onzekerheid zijn goede zorg, leefbare wijken, betaalbare woningen en bereikbare voorzieningen van groot belang. Wat ons betreft is de analyse in de Kaderbrief terecht: niet alles kan tegelijk, maar prioriteren betekent ook keuzes maken in het belang van inwoners.

Voor de SP staat daarbij voorop dat bezuinigingen niet terecht mogen komen bij mensen die zorg, ondersteuning of financiële hulp nodig hebben. De grootste zorg blijft voor ons het sociaal domein. De oplopende kosten van de jeugdhulp zijn niet alleen een lokaal probleem, maar vooral het gevolg van landelijke keuzes. Het is goed dat Emmen samen met andere gemeenten blijft aandringen op structurele compensatie vanuit Den Haag. Tegelijkertijd horen wij graag welke mogelijkheden het college ziet om grip op de kosten te verbeteren, zonder dat dat ten koste gaat van de kwaliteit of toegankelijkheid van hulp.

In de vorige Kaderbrief 2026 heeft de SP erop aangedrongen om jongeren meer te betrekken bij de adviesraden. Kan de wethouder aangeven wat er al gedaan is en komen er nog steeds jongeren in kwetsbare posities terecht? De SP merkt dat er te vaak te laat ondersteuning of hulp wordt ingezet.

Er is een aanvraag bij het JTF, Just Transition Fund, gedaan om extra middelen te genereren. Kunnen wij hier ook een update van krijgen? Hoe gaat het hiermee?

De SP merkt dat preventie en vroegsignalering beter gaan lopen. Dat is te zien bij de hulp bij energie via de energiearmoedekaart en de Doe Mee-webshop die veel beter loopt.

De SP maakt zich nog steeds zorgen over het personeelstekort in verschillende onderdelen van het sociaal domein. Vooral de Wmo-schoonmaakondersteuning, helemaal nu de vakanties beginnen. Zijn er al berichten binnengekomen van onze partners hierin?

Ook lezen wij dat de reservepositie op dit moment gezond is. Dat biedt enige ruimte, maar de Kaderbrief maakt terecht duidelijk dat de reserves geen structurele oplossing zijn voor structurele tekorten. Wij vinden daarom dat voorzichtigheid geboden blijft bij nieuwe grote financiële verplichtingen.

Voorzitter, Emmen heeft grote ambities op het gebied van woning, bereikbaarheid, centrumontwikkeling en leefbaarheid. Die ambities ondersteunen wij. Maar ambities zonder financiële dekking of uitvoeringskracht helpen niemand. De Kaderbrief laat terecht zien dat realisme minstens zo belangrijk is als ambitie. Wij zien deze Kaderbrief daarom als een eerlijk vertrekpunt voor de Begroting van 2027. De uitdaging voor de komende maanden wordt om de financiën op orde te houden zonder de rekening neer leggen bij de inwoners die het al moeilijk hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even de kring rond. Verder geen opmerkingen? Dank u wel, meneer Kuiper.

Dan gaan wij toe naar een afronding van dit eerste gedeelte. Er zijn 34 moties ingediend. We zorgen ervoor dat die nu bij elkaar komen. We zorgen er ook even voor dat ze op papier worden uitgedeeld, zodat u een helder overzicht daarvan hebt. Het college beraadt zich even op de beantwoording daarvan: uiteraard een reactie op de moties, maar ook op de vragen en opmerkingen die zijn gemaakt.

Het voorstel is om dat dan inderdaad na de eetpauze te doen en daar de avond mee af te ronden en dan te schorsen en dat op weg naar volgende week donderdag. Is dat een goed voorstel?

We zijn mooi op schema, complimenten. Het is tien voor half zes. Ik stel voor om tegen half zeven weer verder te gaan. Pas op dat we niet weer met z'n allen in de rij gaan staan voor het eten: dat is altijd een beetje ingewikkeld. Dus kijk even of er eerst wat andere dingen zijn. Ga dus gerust eerst even wat anders doen, zodat we in verschillende shifts kunnen eten.

Ik wens u eet smakelijk en ik verwacht u tegen half zeven weer terug in deze zaal.

Schorsing

De voorzitter: Als iedereen zijn of haar plaats weer wil innemen, dan heropen ik de vergadering.

We gaan weer verder. Excuses dat het even wat duurde dan gepland. Dat had het college in ieder geval iets meer voorbereidingstijd nodig en dan is het een beetje de Wet van Murphy: dan klapt er ook nog

een keer een systeem uit. Zo'n bestandje dat op gegeven moment niet helemaal loopt en dat duurt dan weer net langer dan we dachten. Maar uiteindelijk is het allemaal wel weer goed gekomen. Tenminste, daar gaan we aan de voorkant maar even vanuit.

Ik moet wethouder Keen even verontschuldigen. Dat is voor de ouders die dat meteen snappen. Niet-ouders die denken: nou, dat weet ik niet... Maar die heeft vanavond de eindejaarsmusical van haar dochter en als er nou één iets is waar je altijd wel even bij moet zijn, dan is dat de eindejaarsmusical van je dochter. Als je daar niet bij bent, krijg je daar later echt spijt van. Dus volstrekt terecht dat zij daarnaartoe is. De beantwoording van die vragen en de reacties op de moties in de richting van de portefeuille van wethouder Keen, zullen worden overgenomen door wethouder Wanders.

Het idee is om nu – in de aanloop naar de schorsing die we vanavond gaan doen in de aanloop van 2 juli – het accent te gaan leggen op de moties. Er zijn ongetwijfeld allerlei vragen en opmerkingen gemaakt die vanavond kunnen blijven liggen. Als het onvermijdelijk is, trek gerust even aan de bel. Maar laten we voorkomen dat we proberen om alles vanavond nog rond te breien. Het gaat met name even om het accent op de moties, ook omdat we op weg naar 2 juli wel een idee moeten hebben hoe het college dat vindt.

En daar nog een idee bij, met name even voor de nieuwste raadsleden. Maak vooral uw eigen keuze. U mag gerust uitvoerig in debat gaan met een wethouder over een motie al of niet ontraden of overnemen of wat dan ook. Maar ik zeg altijd: u hoeft de wethouder niet te overtuigen, u moet vooral uw collega-raadsleden overtuigen. Als u wilt dat er een besluit komt, dan is het advies van het college één ding, maar belangrijker is uiteindelijk het besluit dat volgende week donderdag genomen wordt. Dus het accent ligt op de beraadslaging in de raad zelf.

Het idee dat zometeen de wethouder financiën nog eens even een algemene aftrap maakt in relatie ook tot een aantal algemene financiële opmerkingen die gemaakt zijn. Toch even het sombere financiële perspectief: wat zou daar vanuit de reactie van het college kunnen zijn? Welk type uitnodigingen zouden we richting de raad daarin kunnen doen? Daarna neemt zij meteen een aantal andere zaken mee in termen van de reactie op een aantal moties dat in haar portefeuille ligt. En daarna zal ik de andere portefeuillehouders de gelegenheid geven om ook te reageren op de moties. Dan kijken we even of we aan het eind of in de loop van de avond de meeste reacties bij elkaar hebben. Is dat een goed voorstel? Ja? Dan gaan we het op deze manier doen.

Dan geef ik graag wethouder Kuipers het woord.

Reactie college

Mevrouw Kuipers (wethouder): Allereerst mijn excuses. Ik heb al meerdere mensen over 'error' gehoord vanavond, maar die heb ik ook gehad. De beantwoording zal wellicht wat minder soepel verlopen dan ik gehoopt had, maar mochten er vragen zijn, dan hoor ik dat.

Als eerste wil ik toch even weer een aftrapje geven voor onze eerste termijn. Dank voor uw reacties en inbreng in de eerste termijn. Het is duidelijk dat we allemaal dezelfde zorg delen: hoe houden we de financiën van onze gemeente op orde? En niet alleen voor 2027, maar ook voor de jaren daarna? Het college werkt uiteraard toe naar een structureel sluitende Begroting en zal daarvoor met een voorstel naar uw raad komen. Het college voorziet daarmee dat de Begroting 2027 deels met incidentele middelen sluitend moet worden gemaakt.

Daarom willen wij voorafgaande aan de begrotingsbehandeling graag met uw raad in gesprek over de keuzes die voor ons liggen. Samen met de Auditcommissie, of met een andere delegatie van de raad, willen we voorafgaand aan de Begroting een financiële werksessie organiseren. En daarin bespreken we niet alleen het financiële beleid, maar vooral ook de afwegingscriteria die het college van de raad meekrijgt. Welke prioriteiten wilt u beschermen? Waar ziet u ruimte? En welke uitgangspunten moeten wij hanteren om tot een structureel sluitend Meerjarenperspectief te komen? In die gesprekken nemen we ook de discussie en keuzes van vanavond nadrukkelijk mee. Op basis daarvan komt het college vervolgens met een voorstel voor de Begroting 2027.

De heer Wittendorp (CDA): Ik denk dat het heel goed is, dit voorstel om met de raad in gesprek te gaan. Maar ik begrijp dat het met de Auditcommissie is. De Auditcommissie is toch veel minder politiek?

De voorzitter: Nee, ze zei: ‘de Auditcommissie of een andere delegatie’. Dus laten we even nog wegblijven bij de precieze vorm.

De heer Wittendorp (CDA): Excuus!

De voorzitter: Volgens mij zei de wethouder ‘een werksessie’. Laten we dan met elkaar kijken wat de meest wenselijke samenstelling is. Ja? Wethouder.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Wij komen hier zo spoedig mogelijk bij u op terug. Ik wil dan graag nu een reflectie op de moties geven. Ze zijn niet op volgorde. Want, zoals ik zei, er was een error. Ik noem het nummer en ik hoop dat ik alle keuzes paraat heb.

De voorzitter: Ja, het nummer en het zou ook wel handig zijn om even het onderwerp te noemen. Dat is misschien nog handiger.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Ja, ik denk dat dat lukt, voorzitter.

De voorzitter: Dan kunnen de mensen die ons digitaal volgen, ons ook nog digitaal. Want ‘motie 23’, dat klinkt wat veiling-achtig: ‘100 euro, 200 euro, 300 euro, 400 euro.’ Vanavond ben ik veilingmeester trouwens, dus dat doe ik ook wel even.

Mevrouw Kuipers (wethouder): We doen het in een bingospel.

De voorzitter: Nee, maar noemt u even het nummer respectievelijk de titel en dan uiteraard uw reflectie daarop.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Alle gekheid op een stokje.

Bij motie M12, is de PVV de hoofdindieners, ‘Keuzemogelijkheden voor een sluiting Begroting’. Het advies van het college is ontraden en met de opmerking dat het meten van de waarde van preventie complex is. Het is niet makkelijk om voor individuele maatregelen inzichtelijk te maken hoeveel dit bijdraagt aan de maatschappelijke en financiële effecten. Hier spelen veel factoren een rol. Dit deel van de motie is daardoor lastig uitvoerbaar. Ik streep hem zelf ook even af op de kaart.

De voorzitter: Houdt u de administratie nog bij of moet de raad dat doen?

Mevrouw Kuipers (wethouder): Nee nee, dat lukt nog! Ja.

M13, ook een motie van de PVV: ‘Financiële discipline van de gemeenschappelijke regelingen’. Deze wordt ook door het college ontraden en wel met de volgende opmerkingen. Dan heb ik de motie niet voor de hand, maar ik neem aan dat er punten op staan? Dat kan ik ook niet terugzien. Ik heb daarbij staan: 1) Dit is nooit een automatisme, maar het is wel zo dat de deelnemers van een gemeenschappelijke regeling hiervoor gezamenlijk verantwoordelijk zijn. 2) Hier wordt uiteraard ook naar gekeken bij het opstellen van de begroting van een gemeenschappelijke regeling. Ja, het is heel vervelend dat ik de vragen er niet bij heb, maar... 3) Dit gebeurt ook nu al. Het resultaat van deze inzet is vastgelegd in de Drentse notitie ‘Samenwerken en vooruit’. 4) Drenthe-brede afspraken voor de Drentse gemeenschappelijke regelingen, gemeenteraden en colleges, waarin diverse afspraken voor de samenwerking zijn vastgelegd. 5) Jaarlijks worden de raden tijdens de zomermarkten geïnformeerd over de ontwikkeling bij de gemeenschappelijke regelingen en de jaarrekeningen van de GR'en gaan eveneens ter kennisname naar de raden. Daarnaast worden de begrotingswijziging en begrotingen aan de raden voorgelegd voor een zienswijze.

Dan gaan we naar het derde rijtje rechtsboven: M20 ‘Bezuinigingen mogen geen geld kosten’ van D66. Ook deze ontraadt het college. Bij financiële keuzes kijkt het college niet alleen naar de directe financiële effecten, maar ook naar de maatschappelijke gevolgen op de langere termijn. Een zorgvuldige afweging van financiële, maatschappelijke en beleidsmatige effecten maakt onderdeel uit van verantwoord begrotingsbeleid. Om die reden zien wij geen meerwaarde in deze motie en raden wij deze af.

De heer Koops (D66): Ja, dus als ik het goed begrijp, onderschrijft u de motie eigenlijk van harte. Waarbij u zelfs zegt: we doen dit al. Maar toch ontraadt u hem?

Mevrouw Kuipers (wethouder): Ja, omdat we het al doen.

De heer Koops (D66): Oké, check.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Kijk, kan die ook weer afgevinkt worden.

Motie M9: even weer naar het eerste blaadje. Forum voor Democratie ‘Verantwoordelijkheid Rijk voor gemeentelijke tekorten’. Deze zullen wij ook ontraden. Wij delen de zorgen over de financiële positie van gemeenten en onderschrijven dat gemeenten voor hun taken over voldoende middelen moeten beschikken. Via de VNG en de andere overlegstructuren wordt hier al actief aandacht voor gevraagd richting het Rijk en blijft ook Emmen zich hiervoor inzetten. De motie bevat daarnaast politieke duidingen en verbanden die het college niet zonder meer onderschrijft. Voor zover de motie oproept tot een inzet die reeds plaatsvindt, achten wij deze niet noodzakelijk.

En dan heb ik nog motie M6 ‘Bus naar station Emmen-Zuid’: Ook die ontraden wij en wel om de volgende redenen. Het zijn drie extra buslijnen die jaarlijks tonnen kosten en bestaande lijnen niet mogen verdringen. Er is geen bevoegdheid, de gemeente gaat niet over de OV-exploitatie en – dienstregelin-gen: dit is aan het OV-bureau en de vervoerder. En andere prioriteiten zijn dat de focus op de verbinding naar Hogeveen ligt waar nu een spitssneldienst rijdt en de ontsluiting van de Delftlanden. Deze verkenning loopt. Deze lopende ontwikkelingen vragen om rust en continuïteit. En dan heb ik daar een heel mooie opmerking bij: ‘Stoor een broedende kip niet! Nou ja, dat doen we dan ook niet.

De voorzitter: Dat maakt de raad zelf wel uit, maar...

Mevrouw Kuipers (wethouder): Ja, dat is ook zo.

Dan heb ik motie 31 ‘Woo’. Die staat op het laatste blaadje. (...) Nee, een-na-laatste. (...) Deze is van Hart voor Emmen. Deze beantwoording is wat langer, want de materie is ook wel ingewikkeld. Het college waardeert de inbreng van de heer De Jong en erkent de aandachtspunten. Een goede informatiehuishouding in het kader van de Woo vinden wij dan ook belangrijk. Het is goed om te beseffen dat het informatielandschap nog volop in ontwikkeling is.

En bovendien zetten we al de nodige stappen. Zo hebben wij de passieve openbaarmaking goed op orde met meer dan 90 procent tijdige afhandeling, ruim boven het landelijk gemiddelde. Wij werken met een gestandaardiseerde werkwijze met onder meer het vierogenprincipe, vaste formats en een geoptimaliseerd proces. Daarnaast lopen er ook verbetertrajecten, onder andere in BOCE-verband en gericht op actieve openbaarmaking en informatiehuishouding.

Verder is het belangrijk om te weten dat de raad al wordt geïnformeerd via de openbaarheidsparagraaf. Dat kan desgewenst worden uitgebreid. Alles bij elkaar doen we dus al veel om onze dienstverlening te verbeteren. Het college is echter geen voorstander van de gevraagde integrale inventarisatie. Die vraagt veel capaciteit en middelen en gaat ten koste van de afhandeling van de Woo-verzoeken en lopende verbetertrajecten. Bovendien is zo’n inventarisatie kostbaar, snel verouderd en minder effectief. Daarom ontraadt het college de motie in de huidige vorm.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Sorry, voorzitter, ik was nog aan het bijschrijven met alles wat er genoemd is. De wethouder sloot af met de mededeling ‘wij ontraden de motie in de huidige vorm’. Welke vorm raden zij wel aan of zouden zij dit op schrift kunnen zetten? Ik vind namelijk wel heel belangrijk om ook in het kader van de actieve openbaarmaking daar wel iets van te vinden. Want daar hebben we gewoon iets aan te doen volgens de wet. Dus als u mij dat in ieder geval toezeggen dat ik dat op schrift krijg, zodat ik daar een aanpassing op kan maken, zou ik dat zeer waarderen.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Dat zeg ik u toe. (...)

Dan ga ik naar motie 24 ‘Investeren in eigen vakmanschap en minder afhankelijkheid van externe inhuur’ van Veilig Emmen. Ook deze motie ontraden wij. Wij herkennen ons in de motie. De

strekking van de motie sluit aan bij het bestaande beleid dat wij al volgen. Structureel werk wordt bij voorkeur uitgevoerd door eigen medewerkers en wij investeren in de ontwikkeling van vakmanschap, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid. Tegelijkertijd blijft een beperkte flexibele schil nodig. Externe inhuur kan noodzakelijk zijn bij tijdelijke capaciteitsvraagstukken, piekbelasting of specialistische expertise die niet structureel beschikbaar is of moeilijk te verwerven is. Zeker in een krappe arbeidsmarkt moeten wij daarin realistisch blijven. Wij sturen actief op beperking van structurele afhankelijkheid van externe inhuur. We werken dit uit in de paragraaf 'Bedrijfsvoering' van de Begroting en daarmee lijkt deze motie overbodig. De motie vraagt om bij de Begroting 2027 inzichtelijk te maken hoe de afhankelijkheid van de structurele externe inhuur kan worden verminderd en daarbij aandacht te besteden aan opleiding, ontwikkeling, doorgroei en kennisbehoud. Dit doen wij al.

En dan blijven er volgens mij twee moties over van Wildlands, als ik dat even goed op de kaart bekijk. Dat is M17 van de PVV, 'Onderzoek toekomst van Wildlands'. Wildlands is een zelfstandige onderneming waar wij 100 procent aandeelhouder van zijn. Wildlands is zelf verantwoordelijk voor de exploitatie van het park en staat in die zin op eigen benen. Van een verzelfstandiging kan derhalve niet worden gesproken. Wij hebben bovendien in het verleden, in 2019, een scenariostudie uitgevoerd en een herstructurering doorgevoerd. Wildlands is van groot belang voor de gemeente Emmen en ik heb eigenlijk in meerdere bijdragen gehoord dat u dit ook onderschrijft. Daar zijn wij als college ook blij mee. En dat niet alleen op het gebied van recreatie, cultuur en toerisme, maar ook de economische impact op de gemeente Emmen en omgeving is groot. Op dit moment achten wij een aanpassing van de structuur dan ook niet opportuun. Maar ik wil u wel melden dat er na de zomer – ik geloof uit mijn hoofd september – een informatiebijeenkomst bij Wildlands is gepland.

En dan heb ik nog een motie over Wildlands, M23 'Transparantie en risicobeheersing rondom Wildlands'. Die ontraden wij ook. Het is onduidelijk wat precies wordt bedoeld met 'het gevraagde inzicht'. Als wordt gedoeld op de aanvullende informatie naast het jaarverslag, waarin wij al verantwoording afleggen over het gevoerde beleid, dan vraagt dat nadere duiding.

Dan heb ik mijn bingokaart vol, voorzitter. En excuses voor de rommelige beantwoording.

De voorzitter: Nou, dat viel redelijk mee. Het was even wat zoeken naar de vragen en de antwoorden. Dat ging prima.

Dan gaan wij naar wethouder Schrik.

De heer P.M. Schrik (wethouder): Allereerst een vraag van 50PLUS met betrekking tot de stand van zaken van de Naobershof. Na de zomervakantie wordt het nieuwe gedeelte van de Naobershof in de markt gezet en aanbesteed. Op dit moment worden er met het Drents Landschap gesprekken gevoerd over de nadere invulling van de boerderij en we hopen daar in het najaar ook overeenstemming over te bereiken. Dan wordt u als raad daarover geïnformeerd.

Dan motie M8, voorzitter, een motie van Forum voor Democratie. Dat ging over het verzoek om wettelijke subsidies en taken met betrekking tot klimaat-, energie- en milieubeleid te stoppen. Het college geeft uitvoering aan door uw raad vastgestelde energiebeleid en de Regionale Energie Strategie. De activiteiten, regelingen en projecten die wij uitvoeren in dit kader, worden bekostigd vanuit de specifieke uitkering die wij vanuit het Rijk ontvangen. De uitvoering gaat in die zin niet koste van de algemene middelen vanuit de gemeente en van onze inwoners. En bovendien leveren deze investeringen onze inwoners juist ook voordelen, onder andere een stukje energiebesparing dat ook in de portemonnee weer geld oplevert voor onze inwoners. Dus het college ontraadt deze motie.

Dan motie M34 van GroenLinks. De motie roept op tot een gerichte isolatieaanpak voor huishoudens met een inkomen tot 120 procent van de bijstandsnorm. Nou, er zijn hier vanmiddag ook al de nodige vragen over gesteld richting GroenLinks. Ja, deze motie is al gewoon in uitvoering via Emmen Geeft Energie. We hebben verschillende subsidieregelingen via de gemeente. Ook via het Rijk is er nog een SDE-subsidie beschikbaar, juist om invulling te geven aan wat u in de motie vraagt. Daarmee kunnen we ruim 3.000 huishoudens uit Emmen bedienen. Dus het college ontraadt deze motie.

Dan de motie M2 van het CDA. Het CDA verzoekt om een inventarisatie van de bestaande ontmoetingsplekken binnen onze gemeente en daarnaast in kaart te brengen waar nog hiaten zijn en wat de wensen zijn. Voorzitter, wij kunnen dit overzicht aanleveren. Wel vraag ik aandacht voor de tijdspannen. U vraagt nog vóór de Begroting 2027 een overzicht aan te leveren. Ja, dat is niet haalbaar

capaciteitstechnisch. Dus ik vraag u ook om dat aan te passen naar Q1 2027 en dan kunnen we dit overzicht ook richting uw raad aanbieden. Er werd hier vanmiddag ook even gerefereerd aan de wijkcentra in Emmerhout en de Rietlanden. Het lijkt me in ieder geval dat dat overzicht ook vóór eventuele behandeling in deze raad naar uw raad toekomt, zodat u ook een integrale afweging daarin kunt maken.

En dan motie M26 van 50PLUS. In de motie wordt opgeroepen tot een lijst van alle wijkcentra en dorpshuizen met betrekking tot transparantie, waar u het over had. Welke subsidiebedragen gaan naar de dorpshuizen toe? Dat is op onze gemeentelijke website gewoon inzichtelijk via ons subsidieregister. Dus elke inwoner kan daar in ieder geval ook een beroep op doen. In die zijn wij daar heel transparant in. Nou, met betrekking tot alle kosten waar u aan refereerde: energiekosten et cetera. Wij hebben om en nabij veertig dorps- en wijkcentra in onze gemeente. Wij hebben met de helft een subsidierelatie. Daar hebben wij die overzichten wel van beschikbaar, maar van de overige twintig niet. Die redden zich ook zonder gemeentelijke subsidie. Daar hebben we dus geen inzicht van.

U noemde ook nog even dat op basis van het aantal vierkante meters bepaald zou worden of er in Emmerhout een wijkcentrum zou komen. Nou, dat is niet aan de orde. Wat op dit moment plaatsvindt, is het vervolgonderzoek vanuit ICS en daar is via de benchmark ook gekeken of wat uit de eerste inventarisatie is opgehaald, een beetje strookt met wat gemiddeld in den lande voor een wijkcentrum nodig is. Dat is op dit moment aan de orde. Maar we kunnen zien uit die eerste inventarisatie voor Emmerhout dat zij vrij ruim in de vierkante meters zitten. Dus in de tweede sessie die op dit moment wordt uitgevoerd, gaan we kijken of we dat nog wat kunnen versmallen, of we dingen ook slimmer kunnen samenvoegen. Maar het is nadrukkelijk niet aan de orde dat op basis van vierkante meters Emmerhout aanspraak op een wijkcentrum maakt. Dus dat wil hierbij wel even ontkrachten. Dus het college ontraadt deze motie in de huidige vorm, voorzitter.

Tot zover.

De heer Wanders (wethouder): Ik probeer tegelijk toch onderscheid te maken tussen beide portefeuilles. Laat ik eerst even met mijn eigen portefeuille beginnen.

Daar staat één vraag open als het gaat over het STIP. Die stand is onveranderd ten opzichte van vorig jaar, toen u daarover een motie indiende. Wij hebben het STIP niet in beheer, dat is in particulier beheer. Wij zijn ook niet voornemens dit in beheer te nemen. We zijn druk met andere prioriteiten in hetzelfde gebied. De stand van zaken is dus zoals die toen was.

Dan een aantal moties in mijn portefeuille. Motie M5 'Beschut werk': ook het college is inderdaad nieuwsgierig naar een nadere analyse van de gewijzigde financiering. Wij zijn blij dat de lobby geslaagd is als je kijkt naar wat nu in de Meicirculaire stond. Maar de nadere analyse als het gaat over welke effecten het zijn, peildata et cetera, willen wij ook graag. Er is inmiddels weer een wachtlijst ontstaan vorig jaar. Dus wij krijgen nog steeds minder taakstellingen toegekend dan dat er indicaties worden afgegeven. Hoe dat wordt gewogen, willen wij graag zien. Dus in die zin kunnen wij deze motie vanuit het college ondersteunen.

De heer Koops (D66): Ja, ik ben toch een beetje op zoek naar consistentie. Want eigenlijk hoor ik de wethouder zeggen: 'Ja, dit vinden wij belangrijk en dit doen wij eigenlijk al en daarom ondersteunen wij de motie.' Maar waarom is niet de insteek bij alle moties die vanavond worden ingediend? Daar ben ik even naar op zoek.

De heer Wanders (wethouder): Wij doen dit niet op dit moment. U hebt als raad een amendement aangenomen bij de begrotingsvergadering in 2024 voor de Begroting 2025 om de wachtlijst per 31 december 2025 weg te werken. Dat hebben we gedaan. Dat heeft geresulteerd in een extra taakstelling en niet een extra aandeel in de budgetten voor 2027 en volgende. De motie vraagt om een analyse van die wijzigingen in de Meicirculaire. Die willen wij graag, die analyse, zodat wij aan u kunnen voorleggen: 'Wilt u dit voortzetten, dan zou u dit moeten doen.' Maar wij hebben slechts eenmalig iets gerepareerd. Dus daarom is dit college ook wel nieuwsgierig naar die uitkomsten.

Voorzitter, dan moet ik ook even zoeken in de paperassen, want we zijn van letters naar cijfers gegaan. (...) Dan motie 11 'Verbetering monitoring sociaal domein' van de PVV. De ChristenUnie gaf in haar bijdrage al aan dat indertijd bij het beleidskader een amendement is aangenomen als het gaat over de monitoring. En ja, ik moet ook toegeven: het duurt het college ook wel wat lang voordat wij een

monitor hebben. Daar wordt herhaaldelijk om gevraagd. We hebben ook het gevoel dat wij het te complex aan het maken zijn omdat we de maatschappelijke effecten willen meten. Daar moeten we ook over in gesprek, dat we van de kelder op de zolder willen springen. Dus in die zin is er echt wel een aantal onderdelen ontwikkeld, dus ik denk dat wij in het najaar, na het zomerreces, ook met de raad op een nadere informatieavond met elkaar over in ieder geval rond een van de opgaven iets kunnen zeggen en bekijken waarop wij de monitoring en de maatschappelijke effecten kunnen doen. In die zin is de motie overbodig. We zijn ermee aan de slag en er lag een amendement dat om hetzelfde vroeg. En ja, wij hopen dat dat toch een keer wordt uitgevoerd, dat raadsbesluit. Dat lijkt ons ook goed.

Dan, voorzitter, motie 25 'Lokale Inclusie Agenda Emmen'. Die is wat ons betreft overbodig, want volgens mij heeft wethouder Rink, toen hij portefeuillehouder was op dit thema, al een toezegging daarover gedaan. Die is daar ook mee aan de slag gegaan en wij hopen dat voor het eind van dit jaar nog een definitief concept van de Lokale Inclusie Agenda aan de raad kan worden aangeboden. Er is al een eerste concept bij de adviesraad voorgelegd, bij het OSOG. Dus wij zijn daar al volop mee aan de slag en het komt naar u toe na het zomerreces in de loop van de tweede helft. Daarmee is die ook overbodig.

Dan motie 27 'Gratis Dagblad van het Noorden minima en in buurthuizen'. Laat ik in ieder geval beginnen dat ik best wel wil kijken of het in de webshop kan worden aangeboden. Onze insteek is dat mensen zelf over hun budget kunnen beschikken wat ze belangrijk vinden. Op het moment dat wij een product gaan aanbieden, sturen wij daar behoorlijk op. Als het in de webshop kan, dan willen we daar in principe daar best naar kijken. Tegelijkertijd worden kranten – en dan voor de heer De Jong, ongeacht de titel – gebruikt bij het taalonderwijs als het gaat over volwassenen en bij de steun voor het verbeteren van de basisvaardigheden. En her en der in buurthuizen liggen kranten. Bij Facet en de vestigingen van Facet liggen kranten. Dus in die zin acht het college deze motie ook overbodig.

Dan motie 32 'Bredewelvaarts- en effecttoets op ombuigingen' en motie 33 'Bescherm preventie in het sociaal domein': laat ik die in één keer pakken. U mag ervan uitgaan dat wij als college dat soort effecten meenemen bij de keuzes die wij maken, alvorens wij voorstellen doen aan de raad. U kunt op dat moment dat wij dat voorstel doen, ook dat voorstel en onze afwegingen daarin toetsen op wat u belangrijk vindt. Wij zullen dit altijd meewegen. Tegelijkertijd, we zullen ook keuzes moeten maken. Dus al die wegingsfactoren worden meegenomen voordat het in een voorstel naar u gaat en het college ontraadt daarom ook deze moties. Want dan zou je dat dan daadwerkelijk bij elke keuze moeten doen. Maar dat is ons werk alvorens wij u een voorstel doen. Volgens mij waren dat de moties uit mijn portefeuille, voorzitter.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, dan kom ik nog even terug op de beantwoording over de opmerking die u hebt gemaakt over het amendement uit 2024. Aan de ene kant ben ik blij dat het college deelt dat dat wel lang duurt. Maar als u daar dan vervolgens een soort hoop uitspreekt namens het college dat dat komt, dan maak ik mij tegelijk ook wel een beetje zorgen. Ik vraag me af waar dat dan in zit. Hoe kan het dan dat dat drie jaar lang duurt en dat we dan nu nog steeds hopen op een uitwerking op een van de drie onderdelen uit een beleidsnota? Daar maak ik mij wel echt zorgen om, zeker als er uit de raad signalen komen dat wij daar grip op willen. Dan komen we met moties om dat te realiseren en het antwoord is: 'Nee, want er ligt al een amendement uit 2024.' Daar moet wel vanuit het college enige urgentie in zitten om dit ook daadwerkelijk te gaan doen.

De heer Wanders (wethouder): Ik weet niet of het een hetzelfde is als het ander. Uw amendement ging over de monitoring van maatschappelijke effecten. Dat willen we ook graag: wat brengt ons beleid buiten nou achter die voordeur? Tegelijkertijd wordt hier ook iets geroepen over monitoring en ik kon me in ieder geval niet aan de indruk onttrekken dat dat ook met de kostenbeheersing te maken had. Dat zijn twee verschillende inrichtingen. Het ene moet gewoon op orde zijn en het andere is de doorvertaling van de ingezette beleidslijnen en de effecten die we bereiken. Het college deelt de mening als het gaat over dat wij wel vaak zeggen 'het komt' of 'wij hopen dat'. Daarom zeggen wij nu ook dat we het dan maar in stukken knippen, omdat alles bij elkaar brengen schijnbaar te complex is of voordat wij tevreden zijn vanuit de organisatie – laat ik het zo zeggen. Ik waardeer dat mensen heel veel inzet hebben en ook een compleet beeld willen schetsen.

Tegelijkertijd moet je misschien ook even denken: nou, dan gaan we niet naar die zolder, dan doen we eerst even de eerste en tweede verdieping. Want wij hebben ook met elkaar afgesproken dat we dat samen verder zouden gaan ontwikkelen en ook die toezegging wil het college nakomen. Daarom gaan we dus in het najaar in ieder geval met het eerste deel rondom in ieder geval de opgave rondkomen. Er ligt nu een monitor, maar wat hoort daar nou echt bij? Al die vraagstukken horen daarbij: je kunt hem heel breed maken of heel smal maken, maar je moet wel een stap zetten met elkaar. En dat doen we in ieder geval na de zomer.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, dan lijkt het mij verstandig om inderdaad eens een stap te zetten. Maar deel dan ook meteen die eerste stap. Want als daar gegevens in zitten waar wij al heel blij mee zijn, kan dat ook eerst voldoende zijn. Dat we dan vervolgens over de jaren met elkaar verder kijken hoe we het kunnen doorontwikkelen, maar niet wachten totdat het helemaal doorontwikkeld is en wij zeggen: 'Ja, dit hoefde niet.'

De heer Wanders (wethouder): Ik zie de heer Pruisscher in september – denk ik – samen een keer, in dit huis.

Voorzitter, dan over de portefeuille van collega Keen. Laat ik even beginnen bij de vraag over de Bibob-toets bij de zorgaanbieders. Daar is inmiddels een aanpak van met meerdere Drentse gemeenten. We weten dat er ook – laten we zeggen – wat export en import is als het gaat over dat de PGB's over de gemeentegrenzen heen gaan. Omdat die zorgfraude en zorgcriminaliteit zich niet beperken tot de gemeentegrenzen, maar juist heel complex is, is het goed om met elkaar goed af te stemmen hoe je dat wilt afpakken – aanpakken. Hoewel, 'afpakken' is misschien wel de beste term hier, overigens. Dat doen we in de Drentse Aanpak Ondermijning. Een afzonderlijke aanpak per gemeente zou leiden tot verschillen in beleid en in uitvoering. En dan krijg je een waterbedeffect – wat ik net ook probeerde aan te geven. Dus doen we vanuit Drenthe.

Binnen het sociaal domein wordt ook een beleidskader et cetera opgezet. Dat klinkt heel erg veel naar proces. Tegelijkertijd kunnen we ook profiteren van *lessons learned*, in goed Drents, vanuit andere regio's. In Twente heeft men dit ook al een keer gedaan. Daar heeft men vanaf nul tot het eind drie jaar over gedaan, omdat daar heel veel lessen in zaten. Wij hopen dat veel sneller op te pakken, maar er moeten afspraken worden gemaakt over inkoop, juridische kaders, privacygegevens uitwisselen: een heleboel zaken daaromtrent. Maar tegelijkertijd, er is wel volop actie op deze wens om in ieder geval ook dat deel af te grendelen als het gaat over zorgfraude en misbruik van de positie van soms heel kwetsbare mensen. Ik hoop dat dat in ieder geval voor u een antwoord is in dezen.

De heer Wittendorp (CDA): Ja, voorzitter, als de wethouder Wanders het zo vraagt. Nee, dat niet. Want dan willen we natuurlijk een officiële reactie. Maar we zijn blij met wat er gebeurt. Maar ik ga er wel vanuit dat wij toch wel enige reactie of een afronding van deze motie mogen verwachten of een tussentijdse evaluatie of wat dan ook. Maar in ieder geval een schriftelijke reactie.

De heer Wanders (wethouder): Gaan we doen. Ik kijk even naar de portefeuillehouder, Volgens mij gaan we dat doen.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Ja, we hebben het in het najaar op het politiebureau over het thema ondermijning. Daar komen we zeker met een soort tussenstand van de Drentse Aanpak Ondermijning inclusief de aanpak van zorgfraude.

De heer Wanders (wethouder): Goed. Dan de moties uit de portefeuille van collega Keen. Laat ik beginnen bij M4 'Mantelzorgers in beeld'. Wij hebben al een heleboel onderzoek gedaan in dit huis met expertsessies met mantelzorgprofessionals en de organisatie rondom mantelzorg. Wij hebben daar heel veel kennis opgehaald en kennis gedeeld, ook behoeftes opgehaald. Die zijn heel divers. Zoals in de motie wordt voorgesteld: een volledig uitgebreid onderzoek binnen de gestelde termijn, is onzes inziens niet haalbaar. Wat wij wel kunnen toezeggen – tegelijkertijd ontraden we de motie die er nu ligt – is om u te informeren over de kennis en behoeftes die wij hebben opgehaald in de expertsessies, zodat u tijdig hebt voor de begrotingsbehandeling.

Dan motie 10 ‘Terug naar een sterke basis in de jeugdzorg’. Ja, voorzitter, het dictum van de motie is volgens ons niet uitvoerbaar in dit huis. Dat gaat ook over werving en selectie van professionals, dat gaat in de volle breedte over een aantal zaken. We zijn natuurlijk bezig in het Programma Jeugd en Onderwijs met een raads werkgroep. We stellen voor dat daar de vinger aan de pols wordt gehouden. Maar de motie zoals die nu er ligt, ontraden wij. Want die is voor ons onuitvoerbaar.

Dan motie M16 ‘Jongerenparticipatie en democratisch bewustzijn’. Daarbij wil het college verwijzen naar de raadsbrief die op 4 november 2025 is verstuurd naar de raad, waarin over jongerenparticipatie en democratisch bewustzijn een en ander is gedeeld met u als raad, de stand van zaken en het onderzoek daarnaar. Daarmee is de motie wat ons betreft ook overbodig. Overigens verwijzen we ook nog even naar het mooie bezoek van gisteren door onze minister-president over de jongerenparticipatie en democratische bewustwording van al onze ex-kindergemeenteraadsleden – moet ik zeggen volgens mij – en ex-kinderburgemeesters. Ik weet, in ieder geval bij mij vanaf de eettafel, dat dat een mooi bezoek was en een goed bezoek was. Maar de motie is wat ons betreft overbodig.

Dan motie 18 ‘Regie op de jeugdzorg’. Ja, in die zin verwijzen we even naar de Regiovisie die vanochtend door u is vastgesteld en ook het voornemen dat de raad heeft uitgesproken over de GR als het gaat over de Inkoopregio Jeugdhulp. Want daar gaat het in ieder geval over specialistische hulp. Daar is een aantal dat regionaal wordt ingekocht op basis van beleidskaders et cetera en de focus op kwaliteit, beschikbaarheid en betaalbaarheid. In die zin is de motie overbodig, want daar hebt u al in andere vormen een besluit over genomen en ook elders belegd.

Als het gaat over de lokale inkoop: volgens mij gaat u daar in het Programma Jeugd en Onderwijs met elkaar in de komende tijd juist ook heel nadrukkelijk over in gesprek wat dat nou moet zijn en hoe je eigenlijk dat dan ook gaat organiseren. Het programma biedt juist de samenhangende aanpak die hier wordt gevraagd. Ja, en ik kijk dan toch ook even met een schuin oog in ieder geval naar de heer Pruisscher als het gaat over zijn betoog. Weer nadere onderzoeken, vooruitschuiven: dat neemt ook weg dat je besluiten wilt nemen, zoals u ook zei. En daarom ontraadt het college ook deze motie. De Regiovisie hebben we gedaan, lokaal bent u er vanuit de raads werkgroep ook bij betrokken en dat is het moment om daar iets in te doen.

Dan motie M21 ‘Vroegsignalering en preventie jeugd, onderwijs en veiligheid’ – het is wel een beetje een puzzel zo. Ja. Best wel. Vooral als ook de volgorde van de blaadjes door elkaar gaat. (...) Ja, hetzelfde als het gaat hierover. Inhoudelijk staan hier best relevante dingen. Maar ook hier gaat het over een onderzoek, heel breed, in de volle breedte en een uitvoeringsplan over zaken waar we al mee bezig zijn. Dat betekent én dubbel werk, én wellicht versnippering van de inzet van capaciteit, én ook weer vanuit het onderzoek redenerend misschien wel een besluit voor je uit schuiven, terwijl we volgens mij – en die urgentie hebt u met elkaar ook gedeeld vandaag – zouden moeten gaan händelen. Wij ontraden ook deze motie.

Dan, voorzitter, ga ik naar motie M28 ‘Van p.m.-post naar een eerlijk jeugdhulpkader’. Nou, de werkzaamheden die in deze motie worden gevraagd, beslaan in ieder geval voor een aanzienlijk deel ons reguliere begrotingsproces. Als college worden wij geacht u een realistisch en adequaat voorstel te doen met daarbij – volgens mij noemde de heer Hoogenberg het vanmiddag ‘een herstelpad’ – op weg naar de Begroting 2030 en het Meerjarenperspectief. Hier wordt gevraagd: ga van een p.m.-post naar een bedrag, meerdere scenario’s worden er zelfs gevraagd. Het college vindt meerdere scenario’s overbodig, omdat we met elkaar naar een realistische Begroting moeten komen. Daar wordt u ook, zoals u net van de wethouder financiën hebt gehoord, in meegenomen na de zomer in keuzes. Het is aan ons voor de uitvoering als dagelijks bestuur om u een voorstel te doen hoe we daar denken te gaan komen. En daarom ontraden wij deze motie.

Dan, voorzitter, motie M29 ‘Onderzoek en herijking Verordening Jeugdhulp’. Ja, daar willen wij de indieners in ieder geval bij meegeven dat als je kijkt naar het dictum zoals het nu is, wij het dictum als ondersteuning van de ingezette lijn beschouwen. Tegelijkertijd is het tijdspad wel wat knellend en dat gaan wij gewoon niet halen in de termijn zoals u die stelt. Dat zou op z’n vroegst ergens in 2027 zijn als het gaat over de verordening. En tegelijkertijd doen we dit soort onderzoeken niet met een extern bureau. Die 120.000 euro houden we liever hier in dit huis en dan gaan wij ook samen met u als raads werkgroep verder op pad.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ik ben wel heel erg benieuwd waar de heer Wanders het externe bureau vandaan gehaald heeft, want in de motie die ik ingediend heb, staat niks over een extern bureau.

De heer Wanders (wethouder): Dat is in ieder geval de motie die ik voorbereid heb gekregen. Even kijken. Welk nummer was het? Ik ga kijken wat daarin staat. Volgens mij staat daar *‘een onafhankelijk onderzoek’* uit mijn hoofd. Of niet? Of in de eerste versie?

De heer De Jong (Hart voor Emmen): In de eerste versie stond *‘een onafhankelijk onderzoek’* en na sondering bij de wethouder is mij meegegeven dat we dit onderzoek ook in huis zouden kunnen uitvoeren. Met die aanpassing waren daar meer mogelijkheden. Ook de termijnen zijn allemaal bij de wethouder gesondeerd. Dus dat zou geen issue moeten zijn. Dus ik ben heel erg verbaasd over wat nu hier gebeurt.

De heer Wanders (wethouder): Nou, als het gaat over het onderzoek, kan ik mij uw verbazing voorstellen. Dan heb ik de eerste versie voorbereid gekregen vandaag. Tegelijkertijd heb ik ook met de collega de termijn gesondeerd en daarin wordt echt aangegeven dat Q4 voor de verordening en dat alles klaar hebben liggen, gewoon te vroeg is.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Welke termijn zou dan wel haalbaar zijn volgens de wethouder? Want dan kan ik de motie namelijk dusdanig aanpassen dat die naar die termijn, want dan klopt de rest wel.

De heer Wanders (wethouder): Ik ga uit van wat hier staat: ‘op z’n vroegst 2027’. Ik ga ervan uit dat dat in ieder geval eind Q1, begin Q2 2027 zal zijn. (...) Volgens mij ben ik erdoorheen, voorzitter. Dat viel best mee.

De heer Jakobs (wethouder): Ja, ik heb ook een aantal moties en dan te beginnen met de eerste motie: motie 1 ‘Warme gronden’ van Wakker Emmen. Ik ga eerst even in op de motie zelf. Dit sluit aan op de Emmense ambitie om woningbouw te versnellen en dorpen en wijken vitaal te houden door inbreiding. Even een nuance: het opstellen van deze lijst is een interne ambtelijke inventarisatie. In dit specifieke stadium, het maken van de groslijst, worden inwoners nog niet meegenomen. Dit is puur feitelijk onderzoek naar eigendom, bestemming en technische haalbaarheid om loze beloften of onnodige onrust in de wijken te voorkomen.

Ik wil adviseren voor aanpassing van de motie in relatie tot de planning in de tijd. Er wordt aangegeven om de gemeenteraad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 te informeren. Dit zou ik graag veranderd zien in dat we na vaststelling van het Volkshuisvestingsprogramma de gemeenteraad kunnen informeren over de inventarisatie van het plan van aanpak. Het Volkshuisvestingsprogramma moet 1 juli 2027 door het college vastgesteld worden, wettelijk verplicht door de Wet versterking regie volkshuisvesting. Dan kunnen we met de uitvoering van deze motie in de tweede helft van 2027 bij de raad terugkomen. De locaties zullen dan ook, waar beschikbaar en haalbaar, landen in het Volkshuisvestingsprogramma en waar nodig hebben we dan de participatie doorlopen. Dat is motie 1.

De heer Koops (D66): Ja, ter verduidelijking. Want de motie roept inderdaad op om te komen tot die inventarisatie en die ook met de raad te delen. Ik hoor de wethouder net zeggen dat die intern is. Dat botst dan volgens mij met elkaar. Want dan is de motie toch niet uitvoerbaar?

De heer Jakobs (wethouder): Hij is wel degelijk uitvoerbaar. Want ik heb ook aangegeven dat die een plek krijgt in het Volkshuisvestingsprogramma.

Dan motie 3 ‘Versterken sociale cohesie dorpen en wijken’ van het CDA. Deze ontraden wij en ik zal aangeven waarom. Het eerste is: jaarlijks in beeld brengen van de gehonoreerde aanvragen van de stimuleringsregeling publiceren we elk jaar in het subsidieregister. Het budget is 100.000 euro per jaar. Inwoners kunnen aanvragen doen in februari en maart. Als er nog ruimte is, ook in september en oktober. In de praktijk wordt het budget elk jaar volledig benut. We houden niet apart bij waarom aanvragen worden afgewezen. We toetsen ze aan de voorwaarden van de regeling, zoals draagvlak in

het dorp of de wijk en of er niet al eerder subsidie is gegeven voor hetzelfde project. Afwijzingen komen dan ook weinig voor en hebben meestal te maken met het subsidieplafond of het niet-voldoen aan de voorwaarden.

Er werd gevraagd naar het opschalen van projecten. De regeling is bedoeld voor losse lokale initiatieven van inwoners. Opschalen past daar niet goed bij. Omdat het initiatief altijd bij inwoners zelf ligt en iedereen op basis van gelijke kansen een aanvraag moet kunnen doen, kijken we in het kader van de Omgevingsvisie naar gebiedsgerichte aanpakken en wat daarvoor nodig is.

Op het derde punt: dit punt is wat ons betreft niet van toepassing. Door de twee aanvragen van dit jaar zijn, kunnen we de resultaten niet tijdig voor de begrotingsbehandeling aanleveren.

Dan ga ik verder met motie 7 'Parkeren toegankelijker' van Forum voor Democratie. Die ontraden wij ook. Ik zal uitleggen waarom. Bij de behandeling van het Rekenkameronderzoek naar parkeerbeleid afgelopen mei is met u afgesproken dat wij begin 2027 een nieuwe parkeerstrategie met u bespreken. De in deze motie gegeven suggesties voor prijsdifferentiatie kunnen worden daarin afgewogen. De constatering dat parkeren momenteel een financieel surplus oplevert, is juist. Maar dit volgt uit de door u raad vastgestelde Begroting en de daarop gebaseerde Belastingverordening met bijbehorende tarieventabel. Het aannemen van deze motie betekent dat er een financieel gat van een klein miljoen ontstaat, zonder dat de motie aangeeft hoe dit gedekt zou kunnen worden.

Dan ga ik verder met motie 22. Het zit niet helemaal op volgorde. Dat is de motie van Veilig Emmen. Deze motie is mijns inziens overbodig. De motie onderstreept terecht het belang van verkeersveiligheid, toegankelijkheid en goed onderhouden van de openbare ruimte. Dat zijn de uitgangspunten die het college onderschrijft en die zijn ook vastgelegd in het Coalitieakkoord. Deze prioriteiten zijn bovendien verankerd in het door de raad vastgestelde Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte, IBOR genaamd, en al uitgewerkt in de lopende Begroting: specifiek in Programma 7 'Openbare ruimte en verkeer' en de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen'.

Het is onduidelijk wat precies bedoeld wordt met de gevraagde inzet. Als wordt bedoeld op aanvullende informatie naast het jaarverslag, waarin wij al verantwoording afleggen over het gevoerde beleid, dan vraagt dat nadere duiding.

Als het gaat om het financieel inzicht, dan is de belangrijke kanttekening dat herinrichting meestal projectmatig plaatsvindt. Kosten voor de leefbaarheid, veiligheid en toegankelijkheid worden daarbij niet afzonderlijk geregistreerd. Het leveren van een gedetailleerd overzicht is onmogelijk dan wel zo complex dat het heel veel capaciteit vraagt van de organisatie. Capaciteit die we beter kunnen benutten voor andere zaken.

Dan motie 14 van de PVV, 'Voorrang voor inwoners Emmen bij sociale huur en nieuwbouw'. Ik heb hier vanochtend ook al iets over gezegd. Dat herhaal ik nog even een keer. De huidige wetgeving biedt gemeenten ruimte om voorwaarden tot 50 procent van de sociale huurwoningen en een deel van de betaalbare woningen met voorrang toe te wijzen aan woningzoekenden met een lokale, maatschappelijke of economische binding. Dit kan alleen als er sprake is van schaarste en verdringing. We zijn voornemens dit te onderzoeken – dat heb ik vanmorgen ook al aangegeven. Wel vragen we de indiener PVV de motie op één punt aan te passen: de voorgestelde voorrang kan op grond van de wet alleen betrekking hebben op sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen. Ik stel daarom voor om dit expliciet in de motie op te nemen, zodat deze juist, juridisch correct en ook uitvoerbaar is.

Dan kom ik bij motie 19 van D66, 'Clusteren van aanbestedingen'. Deze ontraden wij. Wij gaan ervan uit dat de motie betrekking heeft op het project Onderhoud Werk waarvoor 32 miljoen beschikbaar is voor achterstallig onderhoud.

Ik ga verder. Dank u wel, voorzitter.

De heer Koops (D66): Nee, maar dan reageer ik dan meteen op. Als die motie daar betrekking op had, dan stond het in de motie. Dat staat er niet in. Dus laten we alstublieft wel reageren op de tekst die in de motie staat.

De heer Jakobs (wethouder): Ik ga verder. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dus uw aanname klopt niet, zegt de heer Koops.

De heer Jakobs (wethouder): Nee.

We werken met clustering van werkzaamheden via raamovereenkomsten met een plafondbedrag. Wegen worden daarbij wel gebundeld, maar niet tegelijk uitgevoerd. Daarnaast is er al heel veel werk in uitvoering waardoor het effect op de bereikbaarheid merkbaar is. Er zit dus een grens aan wat we gelijktijdig kunnen doen. Er loopt momenteel een onderzoek naar het efficiënter aanbesteden en mogelijke versnelling. Zo starten we na de zomer met een marktconsultatie, het onderzoek naar aanbestedingen wordt afgerond en er lopen technische onderzoeken naar de benodigde onderhoudsmaatregelen. De eerste resultaten volgen in september. De aanname in de motie dat clustering automatisch leidt tot meer zekerheid, continuïteit en versnelling, herkennen wij niet.

De heer Koops (D66): Ja, voorzitter, ik ben weer een beetje verbaasd. Want ik hoor de wethouder nu zeggen dat clusteren betekent dat we al die projecten tegelijk gaan uitvoeren. Maar het is toch evident dat dat niet zo is? Je zet een gebied in de markt, iemand schrijft daarop in en die zegt: 'Wij gaan dat gebied onderhouden.' Maar dat betekent toch niet dat je dat hele gebied op één dag meteen gaat aanpakken? Dat kun je toch alsnog verspreiden over een periode van maanden, jaren of langer?

De heer Jakobs (wethouder): Dat hoort u mij ook niet zeggen. Als ik even verder mag gaan met mijn antwoord. Binnen de huidige werkwijze wordt al geclusterd. Maar dit heeft deze effecten niet opgeleverd. Het lopende onderzoek moet duidelijk maken welke aanpak het best past. Daarnaast geldt dat we volgens de Aanbestedingswet niet onnodig mogen clusteren of knippen en dat doen we dus ook niet.

Tot slot, het wegennet in Emmen is verouderd. Veel wegen zitten aan het einde van hun levensduur, waardoor zwaardere en duurdere maatregelen nodig zijn. Dit vraagt om zorgvuldige voorbereiding en afstemming met de omgeving, wat ook invloed heeft op de doorlooptijd.

De heer Koops (D66): Ja, nou, ik heb een antwoord gekregen op een motie die ik niet heb ingediend. Alleen, u merkt het ook aan mijn mimiek: dat is niet alleen een reactie op deze reactie van het college. Maar we hebben in totaal pak hem beet 34 moties ingediend. Daarvan hebben er volgens mij ongeveer drie de goedkeuring van het college meegekregen. De rest is allemaal ontraden. Dit wil ik het college wel even meegeven: u hebt een heel minieme, een heel kleine meerderheid. Vanavond hebt u de meerderheid. Maar als dit de manier is waarop we gaan samenwerken, dan kunt bij de tweede termijn een heel andere motie van ons verwachten en dat gaat dan meer over uw functioneren. Want dit irriteert mij erg.

De voorzitter: Oké, dit is een wat bredere procesopmerking. Ja.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): [Zonder microfoon] Dan moet u voortaan betere moties indienen!

De voorzitter: Als we wat zeggen, is het wel even handig dat via de voorzitter te doen, meneer Katerbarg. Ja. Wethouder Jakobs.

De heer Jakobs (wethouder): Ja, ik wil daar toch wel even op reageren. We hebben hier 39 raadsleden. Die nemen we uiterst serieus, maar het gaat wel even over de inhoud van de moties. En daar geef ik antwoord op en hoe we daartegenaan kijken. Dat heeft niets te maken met de manier waarop wij willen samenwerken. De voorstellen met besluiten die het college neemt, worden hier gedeeld in de raad. Dus uiteindelijk ben ik het niet met u eens.

Dan motie 30 'Geen automatische voorrang statushouders op sociale huur' van Hart voor Emmen. Wij ontraden deze motie. Op grond van de Huisvestingswet 2014 is de gemeente verplicht statushouders te huisvesten. Hiervoor ontvangen we halfjaarlijks een taakstelling. Als we die niet halen...

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Kijk, ik vind het allemaal goed. Maar ik heb net al een motie gehad. Ik loop nu weer tegen een motie aan, meneer Koops heeft zojuist een motie gehad waarbij dingen niet helemaal lopen. Ik heb nergens gezegd dat wij geen statushouders moeten huisvesten. Dat moeten wij ook, dat staat ook in de motie. Ik heb alleen aangegeven dat wat hier en ook in uw

Coalitieakkoord aangegeven wordt als zijnde dat het een verplichting is vanuit die Huisvestingswet, onjuist is.

De heer Jakobs (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik ga even verder met mijn betoog. Als we die taakstelling niet halen, kan de provincie ingrijpen via de Interventieladder, tot en met het overnemen van de regie. Daarmee verliezen we invloed op waar statushouders worden gehuisvest. Dat willen we voorkomen. Emmen staat al twee jaar onder beschermd toezicht omdat de taakstelling niet wordt gehaald. De raad is het bevoegd gezag voor de Huisvestingsverordening. Daarin wordt straks de wettelijk verplichte urgentieregeling opgenomen, het wetsvoorstel 'Versterking regie op de volkshuisvesting'. De raad besluit daarmee over voorrang voor doelgroepen, waaronder statushouders binnen de kaders van de wet. In september organiseren we hierover een informatiebijeenkomst. De urgentieregeling wordt ook vervolgd in het Volkshuisvestingsprogramma. Onze voorkeur is de statushouders verspreid te huisvesten in de gemeente. Een aparte woonlocatie heeft een grote impact op de omgeving en kan de leefbaarheid onder druk zetten. Daarnaast belemmert dat de integratie. Flexwoningen en woningsplitsen worden al onderzocht en woningdeling nemen we mee in de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Deze woonvormen vallen straks onder de sociale voorraad en betekenen feitelijk ook huisvesting met voorrang. Tot zover, voorzitter.

De heer Wittendorp (CDA): Ik heb even een vraag over de reactie van het college op motie 3. Dat ging om het versterken van de sociale cohesie in dorpen en wijken. De wethouder gaf aan dat het afwijzen van aanvragen met name werd veroorzaakt door het subsidieplafond. Nou was het subsidieplafond vorig jaar 200.000 euro. Dat is dit jaar verlaagd naar 100.000 euro. Heeft dat met elkaar te maken?

De heer Jakobs (wethouder): In hoeverre dit met elkaar te maken heeft, daar moet ik even bij u op terugkomen. Want de exacte relatie daarmee weet ik niet.

De voorzitter: Oké. Ik kijk nog even rond. Dank u wel, wethouder Jakobs. Dan gaan we naar wethouder De Jonge. Die overigens getooid is met een witte anjer in kader van de Veteranendag. Als u denkt: ik wil ook zo'n mooie witte anjer: die staat hiernaast op het buffet.

De heer De Jonge (wethouder): Met betrekking tot mijn portefeuille één motie. Dat is motie 15 'Prioriteit voor opvang en begeleiding van dak- en thuisloze personen' van de PVV. Het college onderschrijft het belang van adequate opvang en begeleiding van dak- en thuisloze inwoners, zowel vanuit maatschappelijk als menselijk perspectief. Tegelijkertijd wordt opgemerkt dat al uitvoering wordt gegeven aan onderdelen uit de motie. De gemeente beschikt al over instrumenten om ontwikkelingen te volgen, onder meer via landelijke en regionale monitoring en door signalen van maatschappelijke partners. En daarnaast wordt via opvang, begeleiding, vroegsignalering en samenwerking actief ingezet op het voorkomen en verminderen van dakloosheid. Ook is er doorlopend aandacht voor opvangcapaciteit, doorstroming en ondersteuning binnen bestaande processen. Kortom, waar u om vraagt, doen wij eigenlijk al. Dus ik snap het, ik kan er ook in meegaan. Maar we doen het al. Dus dat gezegd hebbende is uw motie gewoon overbodig. Dan kom ik niet anders dan tot het ontraden.

De voorzitter: Ik kijk even rond. Dan komen we langzamerhand bij de afronding van dit deel van de vergadering. Zijn er nog dingen blijven liggen? Of een reactie op een motie? Want ik heb niet opgeteld of het allemaal bij elkaar kwam. Uit uw reactie blijkt volgens mij dat alle reacties er zijn. Meneer De Jonge?

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ja, het gaat mij niet zozeer om een specifieke motie. Het gaat mij meer om het proces in het geheel. Wij dienen als fracties allemaal uit coulance op tijd moties in. De moties gaan ook in de rondte onder andere fracties, bij wethouders en ambtelijke ondersteuning om te kijken of dit passend is en of dit kan. Ik vind het dan persoonlijk heel vervelend dat daar gewerkt wordt met oude moties. Wij hebben de werkafpraak gemaakt met de griffie dat moties die ingediend

gaan worden, ook op iBabs komen te staan. En dat vanuit daar gewerkt kan worden. Ik vind het heel fijn dat het college aan de voorzijde zegt: 'Nou, wij willen dit ook graag op tijd hebben.' Maar daar staan ze. En dat maakt wel dat het proces nu enorm frustrerend is. Want mochten er vragen zijn, dan hadden die ook gesteld kunnen worden.

De voorzitter: Helder punt, nemen we mee. Meneer Wittendorp nog?

De heer Wittendorp (CDA): Ja, wij hadden nog een verzoek van het college voor een aanpassing van motie 2 en dat zullen wij doen.

De voorzitter: Nee, daar kom ik zometeen op. Ik zat even te kijken wat er nog aan restvragen ligt, U maakt inderdaad een opmaatje naar het vervolg. Op het moment dat er moties worden ingetrokken of aangepast: kom daar tijdig mee op de lijn. Ook een beetje in het verlengde van de opmerking van de heer De Jong. Daar kan ik best wel wat bij voorstellen en daar kunnen we allemaal ons voordeel mee doen. Dus niet alleen sec de raad, maar dat is ook voor het college in de voorbereiding van belang. Dat betekent dat als moties worden ingetrokken, u dat u nu kunt aangeven. Maar dat kan ook wel in de aanloop naar donderdag 2 juli.

Is het op dit moment zo dat er al moties worden ingetrokken, afgezien van de opmerking vanuit het CDA om een motie aan te passen? (...) Dat is niet... Dat hoeft ook niet, hoor. Nee, oké. Maar nogmaals, geef dat even tijdig aan, dat scheelt weer in de voorbereiding, zowel in ambtelijke zin als in bestuurlijke zin.

6. Schorsing

De voorzitter: Dat gezegd hebbende zijn we volgens mij aan het eind van dit deel van de vergadering. Wij gaan een vervolg maken op donderdag 2 juli om half acht. We zullen in de voorbereiding zo nauwkeurig mogelijk zijn op de moties die dan wel aan de orde zijn, inclusief alle andere beraadslagingen.

Ik schors de vergadering tot donderdag 2 juli om half acht. De vergadering is geschorst.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van 24 september 2026,

De voorzitter,

De griffier,